

ఆంధ్రసచిత్రవార

పత్రిక

జాతిని చూడండి

13-12-63
25 నవంబరు 1963

మీ పంటను
ఉత్తేజవంతంగా
తయారుచేయండి

స ఫో లా

లేత బంగారు రంగులోగల పరిశుభ్రమైన కుసుమపువ్వు నూనె—సఫోలాతో
పరికృత రుచులతో మీ పంటకములను యివ్వడం తయారుచేయండి.
వైద్యవృత్తిలో వుండువారిచే యీ కుసుమ పువ్వునూనె బహుమతిగా పొగడబడింది—
ఎందుకనగా దానిలో దమనులు గడ్డవడము లేక గట్టిపడే వ్యాధిని (ఆర్టీఆర్) (ఆర్టీఆర్)
స్కలరోసిస్) తరుచు కలిగించే, వంత్రప్రక్రమణ ఆస్తుములు
చాలా కొద్దిగా కలిగియుండుటే యందుకు ముఖ్యకారణము.

● 92% అసంతృప్త అమ్లములు, పైత్యరస కోశమందలి చెడునిల్వల తగ్గించును.

దీక్షంగా కుజిస్తే యేమోననే భయము దూరంచేయండి — పరిశుభ్రమైన బంగారురంగు
సఫోలాతో పంటలుచేయండి—ఇది మీకు విక్కిలి మంచిచేసే పంటసాధనం.

స ఫో లా

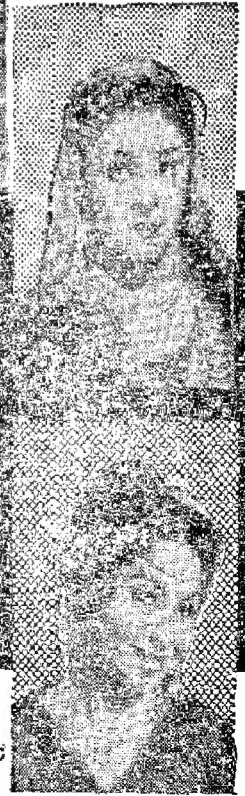
సఫోలా మీకు దొరకడం కష్టంగావుంటే మాకు వ్రాయండి—
మీకు సమీప-శోవుండే మా స్టాక్స్ను పేరు తెలుపుతము.
ది బాంబే ఆయిల్ ఇండస్ట్రీస్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్
కమ్యూర్ హౌస్, బొంబాయి-9.

050-5A

భారత చరిత్రలో
భర్తను కాపాడగల్గిన
వీరనారి చరిత్ర!

సిందూర్ పిచ్చర్
చిత్తూర్ రాణి
విద్య
రచన శ్రీలక్ష్మి ..... పరిగెళు చంద్రం నూర్పుం

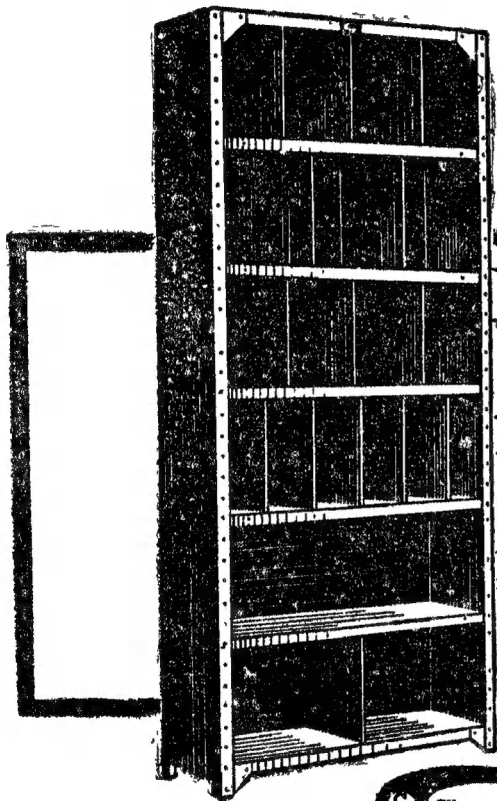
పరిచయం: చిత్తూర్ గారాయణమూర్తి, B.A.

ఆంధ్ర, వైజాం, హాణి శిక్షణ, బాగుర్

REVATHI

శ్రీమంజుల

చందన్ జీవితకాలపు ఉపయోగమునకు నిర్మితం

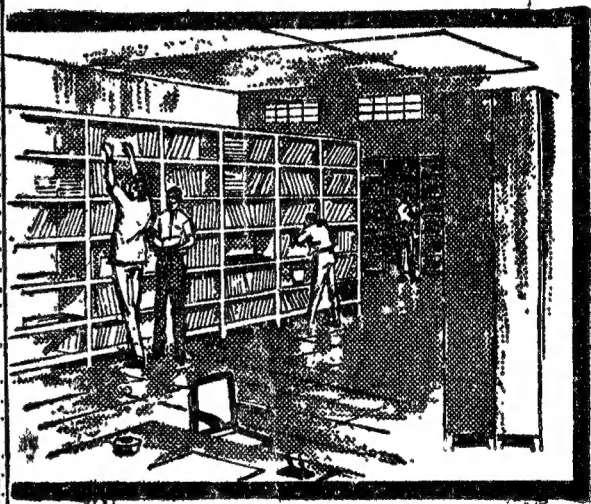
ఉక్కుసామానులో కొత్త జీవితకాలపు నిరంతరము
చందన్ మెటర్ ప్రొడక్ట్స్ ప్రైవేట్ లి.
అవ్వతాము

[CMP. 1041 A. TEL EVEREST]

ఆంధ్రప్రదేశ్ మరియు మద్రాసుకు అధికారము పొందిన డిలర్లు : హైదరాబాద్ : గోకుల్ ప్రెడింగ్ ఏజన్సీస్; నెల్లూరు : మధు ఏజన్సీస్; శ్రీకాకుళం : ఆర్.ఎస్. ఏజన్సీస్; విశాఖపట్టణం : మేధి ఆర్మ్స్ స్టోర్స్; మద్రాస్ : పూర్ణిమా ఏజన్సీస్; కోయంబత్తూర్ & రురోడ్ : కె. బాలగురు తెట్టయార్ సన్; మధురై & కాలై కుడి : సిస్టియర్ ఏజన్సీస్; సేలం, చిదంబరం, పొండిచ్చేరి : ఇరాం ప్రెజర్స్; తుంభకోణం & తిరువారూర్ : ఎ. రాజగోపాల్ ఆయ్యర్; తిరుచిరాపల్లి : శ్రీ వెంకటేష్ ఏజన్సీస్; తిరునల్వేలి : ఎన్.ఆర్. ఎన్. ఏజన్సీస్, ఇతర స్టేట్లలో కూడ డిలర్లు గలరు.

వతినధిత్వము లేని జిల్లాలనుండి డిలర్ షిప్ వివరాలకు వ్రాయగోరుతాము.

విప్లవంగా-పోర్న్ చూడండి-అంతకు మునుపటి కంటే
నది ఏమంటే: ఉక్కు సామానులన్నీ ఒక్కటే
చూడరిగావుండవు. సాధన సామగ్రి మరియువిశ్వాస
నైపుణ్యం తీవ్రమైన వ్యవృంధ వ్యత్యాసమును కలి
గించుతాయి—అది చందన్ కు పొటిలేని విశిష్టతను
కలిగించింది. అది జీవితకాలపు ఉపయోగమునకు
నిర్మించబడినది. ఉదాహరణగా, రోహపు కేసులు
రోల్ రోల్ చదును చేయబడి అత్యంత కచ్చితమైన
ప్రమాణములకు యంత్రమూలంగా నిర్మించబడి,
తృప్తి నిరోధకంగా దీర్ఘకాల మన్నికను గలి
గించుతుంది ఎందుకనగా అది అధికంగా తరచు
గానివలదుతుంది—ఎక్కువ ఖర్చుగనల్టి ముందుగా
జరిపే ప్రయోగం తరువాత విప్లవంగా కావబడిన
ఎనామెల్ ముగింపుచేయబడును. చందన్ ఉక్కు
సామాను కొనుట ప్రాక్రమేగాక, అది మంచిపెట్టబ
డి అని ఎందుకు అనిపిస్తుందో మీరేగ్రహించండి.

చందన్ అమర్చుకోదగిన అరణ్యం ఉక్కు అం
తురలు మూయబడనివి. మూయబడినవి మరెంత
దీనికు అరణ్యం రక్షణతో లభించుచున్నవి —
బ్లౌట్, బైట్రెలియ మొదలైన వాటి దివ్యమైనవి.
చందన్ గృహస్తులకు, ఆఫీసులకు, మరియు
శ్రుద్ధులకు.

కెనెడి హత్య

అమెరికా ప్రెసిడెంట్ కెనెడి హత్య చెయ్యబడ్డారని నన్ను నమ్మించడానికి పది నిమిషాలు పట్టింది. డిపార్టుమెంటులో అందరం రేడియోలు పెట్టి వివరాలే అక్కర్లే, ఇంకా అవసరమృతం, విచారం, దుఃఖం అన్నీ కలిసి మమ్మల్ని ముంచే కొంప.

ప్రెసిడెంట్ కెనెడి ఇక్కడే కాదు, ప్రపంచ మంతలా అందరికీ ప్రేమపాత్రులు. ముఖ్యంగా భారతదేశానికి ఎవరికీ తీసిపోని ప్రేమపాత్రులు ఆయన ప్రసన్న వదనం, హాస్యాత్మకత కనిపించారని కొకసారి తెలివిజన్లో చూచి మురిసిపోనివారుండరు.—ఇక్కడ. అమెరికాలో తన అధ్యక్ష పదవి ముగియక పూర్వమే ఆయన తన “తనమ్మ తగ్గింపు”, “సాంఘిక హక్కులు” బిల్లులు అమలులోకి తేవాలని తాపత్రయ పడ్డారు. ఆయన అంత ర్జాతీయ రంగంలో ఈ నూతన అధ్యక్ష పదవిలోను గడించిన భృతి అందరికీ తెలిసినదే. అటువంటి వ్యక్తిని ఇక్కడ ప్రతివారూ తమ ఆత్మ బాంధవునిగా తలచడం ఎన్నోసార్లు చూశాము. ఆయన హత్యచేయబడ్డారంటే “ఇంకా నమ్మలేము” అనిపిస్తుంది. జనవరి 30, 1948 న

తండ్రి మృతదేహం చర్చిలోనుంచి తీసుకుపోతూ వుండగా ‘వెల్కాట్’ చేస్తున్న కీ! కెనెడి చిన్న కొడుకు జాన్.

భారతదేశం దుఃఖాగరంలో మునిగిపోయిన విషయం మళ్ళీ మళ్ళీ జ్ఞాపకం వచ్చి, ఆ అనుభూతే నిద్రా, ఈరోజు పొందాము. ఆయన గాంధీ, లింకన్—పాటవారు. నవతీక్షణంగా ప్రెసిడెంట్ కెనెడి టెక్సాస్ రాష్ట్రంలో డల్లాస్ నగరంలో స్టేసు దిగి వేలాది జనులు హర్షధ్వనాలు చేస్తుంటే—నగరంలోకి ఊరేగింపులో వెళ్తుండగా—ఒక భవనం రోజు అంతస్తు కిటికీలోంచి మూడు తుపాకీ గుండ్లు పరింపాయి. మొదటి గుండ్ అయిన కుడి కణితలోంచి ప్రవేశించి మెడ వెనుక నించి బయటకు వచ్చింది. వెంటనే ప్రక్కనున్న జాకెట్ కెనెడి పడిలోకి వ్రాలిపోయారు. ఎదురుగా కూర్చున్న టెక్సాస్ రాష్ట్ర గవర్నరుని రెండు గుండ్లు కొట్టాయి ఆయన భార్య, శ్రీమతి కెనెడి లకు ప్రమాదం కలుగలేదు. వెంటనే వారి కారు అను మేనుమీద అస్పత్రికి పరుగుల్పింది. 35 నిమిషాలలో ఆక్సిజన్, రక్తప్రదానం, వగైరా ఎన్నో ప్రక్రియలు చేయబడ్డా కెనెడి మరణించారు. టెక్సాస్ గవర్నరు తీవ్రవైద్య పీఠంలో ఉన్నారు. దేశం అట్టుడికేసి ప్యానెండింది వార్త. అక్షణంంచి, క్షణక్షణానికి అక్కడ ఏమి జరుగుతోందో తెలుసుకుంటూ వందల లింకన్ భాగ్యం

ఉత్తరాలు

ప్రెసిడెంటుగా చేయవలదడం, అనుమానితుల్ని పట్టుకోడం, కెనెడి దేహాన్ని వాషింగ్టన్ చేర్చడం, అక్కడ నైట్ వాచ్ మన్ ప్రభుత్వద్యోగులూ, అంత ర్జాతీయ ప్రముఖులూ ఆయని అంత్య గౌరవాలూ చూపించడం—నిన్న 12—45 నింపి రాత్రి 1—30 వరకూ ఈ ఉదయం 7—30 నింపి మూడు తెలివిజన్ వెల్వరపు, రేడియో వెల్వరపులూ చూపిస్తున్నాయి, వినిపిస్తున్నాయి. నిన్న మధ్యాహ్నంనుంచి చేపల్లుడిగి తెలివిజన్ కి అంటుకుపోయి చూస్తున్నాము. నిన్న సాయంత్రం 8—30 గంటలకి ఇక్కడ భారత విద్యార్థి సంఘంవారం హుటాతుగా కలుసుకుని శ్రీమతి కెనెడికి సానుభూతి పత్రం తయారు చేసి తెలిగ్గాం పంపాము. అమెరికన్లకి ఎంత విచారకరమయిన విషయమో ఇక్కడి భారతీయులందరికీ కూడా అంతే.

ప్రెసిడెంట్ కెనెడిని మర్చిపోవటం పాద్యం కాదు. ఆయన జ్యోతి వెలుగుతూనే ఉంటుంది.

అక్కడ నత్యనారాయణమూర్తి, (ఇండియన్ స్టూడెంట్స్ ఏసోసియేషన్, ఈస్ట్ లాన్సింగ్, మిచిగన్ అమెరికా.)

కథలు

29—11—63 పత్రికలో ప్రచురించిన కథలలో ‘కంసకథ’ లో రచయితగారు కేవలం హాస్యాన్నే ప్రధానంగా తీసికొన్నారు. ఇకమిదట ఇటువంటి కథలు వ్రాయవద్దని రచయితలకు మనవి చేస్తున్నాను.

దమ్మనకం రామారావు (అమ్మనబోలు)

ఈ వారం పత్రికలోని సుప్రసిద్ధ అసియా కథ “పక్క బరిజో” ఇది వరకు ప్రచురించిన కథలకన్న చాలా బాగున్నది.

గోల్కొండ హేమగిరి (విత్తూరు)

“పాడుపడిన మయ్య” చాలా బాగున్నది. దానిలో పట్టగ్రుడ్లు “రెసిగర్”లో ఊరగాయ పెట్టి నట్లు వ్రాసినారు. “రెసిగర్” అనే ఖిదులు చింత పండు అని వ్రాసినట్లయితే అందరికీ అర్థమయ్యేది. ఎందుచేతనంటే “రెసిగర్” అంటే చింతపండు అనే అర్థం. బొడ్డు అప్పారావు (తిరుపతి)

సీరియల్ కథ

ఈ వారంలో “ప్రేమకు వగ్గలు” కథ అయి పోయిందనగానే ఎంతో విచారం కల్గింది. ఇంతటి రసవత్తరమైన కథ మరో 5, 6 వారాలు నడుస్తుందని అనుకున్నాను. ఈ కథలోని అశారు భాగంలో “వీరాజీ” గారు కరుణ రసం ఉట్టి పడేటట్లు వ్రాసారు. పిన్ని చావుకి భాగ్యరం పడిన బాధ, దానిని వర్ణించిన విధము నన్ను ఏడిపించినంత వని చేసింది. అశారు భాగంలోని కథ చాలా జోరుగా పోతుంది. కథాంతంలో వధూపతియొక్క నిర్ణయం మెచ్చుకో తగ్గది. అరవింద్ ఆర్. ఫరీఖ్ (బరోడా)

“ప్రేమకు వగ్గలు” సూక్ష్మ మనగానె వారో ఏదో ఒక అసంతృప్తి బయలుదేరింది. ప్రేమకు వగ్గలు చివరివరకు చాలా సహజంగా, వాస్తవికంగా ఉంది. కాని చివరలో కథను కట్ చేసి నట్లుగ ఒక్కసారిగా ముగించినవారూ రచయిత వీరాజీ. సురేఖకు చాలా అన్యాయం చేసారు.

వె. విజయకుమార్ (బెల్గాం)

మీరు సీరియల్ గా మేస్తున్న “ప్రేమకు వగ్గలు” అయిపోయింది. ఇంకా ఉంటే బాగిపించింది, రచయిత వీరాజీగారికి వా ప్రత్యేక అభినందనముల, చాడరి ((శిశుకుళము)

రామచరితమానస్

రామచరిత మానస్ శ్రీ ముంగర శంకరరాజా గారి అనువాదం—పత్రికకు ప్రతివారం అమూల్య మైన శోభ చేకూర్చుతోంది.

సీతాస్వయంవరం సందర్భాన జనకుడి ప్రతిజ్ఞ “శివధనువు విరిచిన వారిని సీత వరిస్తుంది”దని ఉంది. మేము నిన్న, చదివిన రామాయణ కథలలో “శివధనువు వెక్కుపెట్టిన వారిని జానకి వరించ గలద”ని చాటినట్లు శ్రీరాముడు యొక్క పెట్టె టప్పటికది సైత, సైతార్థాలతో విరిగి పోయినట్లు ఉంది. ఈ భేదం తులసిదాస్ గారి రామచరిత మానస్ లోనే ఉందో—తేక అనువాద కులు ఈ మార్పు తెచ్చారో దయచేసి తెల్పగలరు. ముద్రా వేణు (హిందూపురం)

రామచరితమానస్ బాగానే ఉంది. కాని ఈ వారం 22—11—63 సంచికలో జనక మహారాజు, విశ్వమిత్రునికి సీతను పరిచయము చేస్తూ సీత ఇల్లు అలుకుచూ, శివ వాచమము ప్రక్కకు వెట్టినదని చెప్పిరి. అది చాలా అసహజముగా నున్నది. ఎందుకనగా అంతటి జనక మహారాజు కుమార్తె సీత ఇల్లు అలుకుట అసహజము. అలాటి చక్రవర్తి కుమార్తె కూడ ఇల్లు అలుకుట చూస్తే మాకు చాలా విచారంగా యున్నది. సీతకు ఇల్లు అలికే కర్మం పట్టింది? తులసి రామాయణములో యట్లే యున్నదా? అనువాదములో పొరపాటా? ఎన్. లలిత, ఎన్. పి.నాగ్ (కృంగవరపుకేట)

కిలర్ జీవితచరిత్ర

మీ పత్రికలో ప్రచురించబడుతున్న క్రిస్ట్ కిలర్ కథ పాతకులకు ఏ విధంగానూ ఉపయోగ కారికాదు. ఆ కథలో అశ్లీల విషయాలు చాలా ఉన్నవి. అవి యువత యువకులలోని పశు ప్రవృత్తితో గూడిన కామోద్రేకాన్ని రెచ్చగొట్టగలవు. ఇట్టి రచనలు మీ పత్రిక స్థాయిని (అనగా మీ పత్రికకు గల కీర్తి?) నిలబెట్టజాలవు.

జంధ్యం వెంకటేశ్వర్లు (గొడవర్రు అగ్రహారం)

కొత్త కీలర్ శీర్షిక ఎదురు చూడండి!

మి అంది మైని తె శ ములకు
రక్షణ, పోషణ, అవనరం

**బెంగాల్
కెమికల్స్**

కాంతర్డైన్
హేర్ ఆయిల్
పుష్కలముగా
తేజములను పెంచును
వాలటం మాన్పును.

బెంగాల్ కెమికల్ కంకర్టా. బాంబే
• కాన్పూరు

వైట్రా
గర్భాశయ రోగ
నివారణ

శరీర గర్భాశయ వ్యాధిలను
దోగర్చి, అరోగ్యమును నింపి
మేమరంగుకొనును. అన్ని వ్యాధి
కారకును. షిషా 2-8-0

క.ప్రొ.పెటెంబెర బెజవాడ

Nutrine Sweets

for your sweet
pleasure

“కర్పగమ్” చిత్రంలో తారావధాన్ని అందుకొన్న కాలితార తే. ఆర్. విజయ చిత్రంగం 400 గ్రాముల బహుమతి పెట్టెలు
త్వరలో పెద్ద పిలుపు లిన్నింటిలో ఎక్కువమందికి రాగలవు.

న్యూట్రీన్ కన్ ఫెక్షనరీ కంపెనీ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్, చిత్తూరు - ఎ.పి.

గుజరాత్, మహారాష్ట్ర, పేటంకు, ఉత్తర మైసూరు తెలంగాణలలో మూ సోత్ డిస్ట్రిబ్యూటర్లు :-
త్రైవేన్ ప్రేడింగు కంపెనీ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్, మర్కంపైర్ చెంబర్స్ గ్రూప్ రోడ్, జిల్లా రోడ్ ఎస్సీ టు, బొంబాయి-1.
సబ్ డిస్ట్రిబ్యూటర్లు : * మెన్స్ బొంబాయి భూమియ్యి కంపెనీ, మంపిరిఘట్ * మెన్స్ మడన్ రోడ్ సోనారో, కామారెడ్డి
* మెన్స్ మూసాలబల్లానుమార్, వై జామాబాద్ * మెన్స్ నరేంద్రుల శంకరయ్య, నృకాల్ గూడెం * మెన్స్ శివమ్మ కంకర్ కం. వరంగల్
ఏజెంట్లు : మెన్స్ ఇ. ఎ. గోర & సమ్మ, పిద్దియంజూర్, పాదరబాద్ (ఎ. పి.)

ఆంధ్రసచిత్రవార్త పత్రిక

వ్యవస్థాపకులు :
దేశోద్ధారక కౌశీనాథుని
నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు

శుక్రవారం : 13-12-63
కోటకృష్ణమనం||విజయవాడ||కమార్గ శిర్డీ బ||తయోదశి
సంపుటము : 56 సంఘిక : 15

స్టాపి తము :
1908
మొట్టమొదట
ఇవలెంక శంకుప్రసాద్
సంపాదకుడు :
ఇవలెంక రాధాకృష్ణ

ఒక సంవత్సరం చందా
వివరాలు

ఇండియా : రూ. 13.00 ఇతర దేశాలు :
బీడమీడ్ (Sea Mail) రూ. 20.00.
(విమానం ద్వారా (Air Mail) : బీటన్,
జర్మనీ, ఇతర యూరోప్, ఆఫ్రికా దేశాలు-
రూ. 114.00. అమెరికా రూ. 176.50.
ఆస్ట్రేలియా - 135.00.)

విడిప్రతి : 25 న.పై.
వందతర చందా : 13.00.

ఆంధ్రపత్రిక కార్యాలయము
7. తంజుచెట్టి వీధి, మద్రాసు-1

'నర్తనకాల' తార సోపితి.

మనలోమాట

రామాయణంలోనే 'జావా' పేర్కొనబడినప్పుడు 'జాతక కథ' లలో ఇంహోనేసియా మొదలయిన ప్రదేశాల ప్రసక్తి ఉండటంలో ఆశ్చర్యం లేదు. కనీసం క్రీస్తుశకం మొదలయినప్పటినుంచీ భారతదేశానికి ఆగ్నేయ ఆసియా ప్రాంతాలకు సన్నిహిత సంబంధం ఉండేది; సంస్కృతంలో ఎన్నో శాసనాలు దొరికాయి.

ఇంహోనేసియాకి సంబంధించి సంతవరకు 5 వ శతాబ్దంలో పూర్ణ వర్మ అనే రాజు పశ్చిమ జావా ప్రాంతాలలో పరిపాలించినట్లు తెలుస్తుంది.

1025 లో రాజరాజ నరేంద్రుని మామగారయిన చోళరాజు రాజేంద్రుడు ఈ ద్వీపంలో ఉండేదనుకునే శ్రీ విజయరాజ్యంమీద దండెత్తి గెలిచాడు.

ప్రాచీన పాశ్చాత్య భూగోళ శాస్త్రజ్ఞుడు క్లాడియస్ టాలెమీ (2 వ శతాబ్దం. క్రీ. శ.) ప్రకారం 'బాకాసాయ్' అనే అయిదు ద్వీపాలలో నరమాంస భక్షణ ఉండేదిట; వీటి పేర్లు ఇప్పుడు ఏవో చెప్పటం కష్టం కాని ఇంహోనేసియా ప్రాంత ద్వీపాలు కొన్నిటిలో మనుష్యులని తినే అలవాటు ఇప్పటికీ ఉంది!

(అని అక్కడికి వెళ్లివచ్చినవాడు వ్రాస్తున్నారు!)

వనితాలోకం వ్యాసం, 'ఇంహో' నేసియా యాత్ర రచయిత శ్రీమతి క.దివ్యజ్ఞాన సరోజినీదేవిగారు ఇంహో నేసియాకి ఏ సందర్భంలో వెల్లారో వ్యాసం చదివితే తెలుస్తుంది.

జాతి విచక్షణకి సంబంధించిన వ్యాసాలు కొన్ని ఈ సంచికలో వేశాము. కీ. శే. కన్నడీ హత్య సందర్భంలో ఈ సమస్యపైన ఏడయినా ప్రచురిస్తే బాగుంటుందని ఈ చిన్న వ్యాసాలు తయారు చేశాము. కాని స్థలాభావం వల్ల ఎక్కువ వివరాలు ఇచ్చే అవకాశం లేక పోయింది.

ఇదే సంచికలో అమెరికా నుంచి వచ్చిన ఉత్తరం ఒకటి దానికి సంబంధించిన శీర్షికలో వేశాము.

సకాలంలో అందనందున 'సరాగమాల' ఈ వారం ఆంధ్ర సచిత్ర వారపత్రికలో ప్రచురించ లేకపోతున్నాము.

శ్లోతిశ్శాస్త్రంమీద అభిమానం, నమ్మకం, ఉన్నవారికి ఇటీవల సంభవించిన మరణాలను గురించిన వ్యాసం ఒకటి తయారుచేస్తున్నారు దైవజ్ఞ శ్రీపాతూరి శ్రీరామమూర్తి గారు! త్వరలో పాఠకులకు అంద చేయగలము... ★

విషయాను క్రమణిక

కథలు :

పుత్తి — 20
విధికానీ — 26

సిరియల్ కథలు :

మనిషి - మిత్ర — 16
కామశలక మానస్ — 36

శీర్షికలు, నినీహా :

ఉత్తరాలు — 3, ఊమన్ కార్టూన్ — 6, న్యూఢిల్లీ లేఖ — 7, అమెరికాలో జాతివిచక్షణ — 8, వనితాలోకం — 12, వనితావాణి — 14, కథకావి కథలు — 19, మనమూ మన దేహస్థితి — 24, వారవారాలు — 34, నేటి సంఘం (గేయం) — 41, రాజధాని కురుక్షేత్ర — 47, ఏమీ — 49, బొమ్మల కథ — 56.

రాష్ట్రపతి ఉత్తర్వుచేసిన సవరణలపై గమనించుచు

ఇంధన మంత్రిత్వశాఖ రద్దయి దానిస్థానే
(1) పెట్రోలియం విభాగం, (2) రసాయనిక
ద్రవ్యాల శాఖ ఏర్పడతాయి. పాత గమని ఇంధన
శాఖ నుంచి పెట్రోలియంకు సంబంధించిన
విభాగాలుగా కొత్త పెట్రోలియం శాఖలోకి
వస్తాయి. పరిశ్రమలు, ఎరువులు, భారీ పరిశ్రమ
శాఖ నుంచి తీసి, రసాయనిక ద్రవ్యాల
శాఖలో చేరుస్తారు. ఇక భారీ పరిశ్రమలు, ఉక్కు
మంత్రిత్వ శాఖ రద్దయి విలీనమై (1) ఉక్కు
ఇనుము శాఖ, (2) భారీ సాంకేతిక శాఖ, (3) గమని
లోహాలు శాఖ అనే మూడు విభాగాలు ఏర్పాటు
కాతాయి. ఇందులో ఉక్కు, ఇనుము శాఖకు
చెందిన వ్యవహారాలు అలాగే ఉంటాయి. కాని
ఎరువులకు చెందిన వ్యవహారాలు తప్ప తతిమ్మా భారీ
పరిశ్రమలకు చెందిన వ్యవహారాలన్నీ కొత్త శాఖ
భారీ సాంకేతిక విభాగంలోకి వస్తాయి. వెనుక
గమని యింధనం శాఖలో గమనికు, బొగ్గుకు
చెందిన వ్యవహారాలను ఉక్కు (హాట్ మెటల్స్) గమని
లోహాలకు చెందిన వ్యవహారాలను కొత్తగా ఏర్పడిన
గమని, లోహాలు శాఖ క్రిందకు చేరుస్తారు.

అలాగే కొత్త పరిశోధన సాంస్కృతిక వ్యవహారాలు
శాఖ కూడా ఏర్పడింది. ఇక విద్యా మంత్రిత్వ
శాఖ రెండు భాగాలై పోతుంది. (1) విద్యాశాఖ,
(2) కొత్త.

విద్యాశాఖలో వెనుకటి పరిశోధన సాంస్కృతిక
శాఖలోని సాంస్కృతిక వ్యవహారాలను విద్యా
శాఖలో చేర్చారు. తతిమ్మా పరిశోధనకు చెందిన
వ్యవహారాలన్నీ—ఒకటో, రెండో మినహా, కొత్త
విభాగంలోకి వస్తాయి.

అయితే ఈ మార్పుల ప్రకటన ప్రభుత్వ
యంత్రాంగం పునర్వ్యవస్థీకరణాన్ని పూర్తిచేసిందా

అంటే లేదనే చెప్పాలి. మరోసారి ప్రభుత్వ వ్యవహారాల
పునర్వ్యవస్థీకరణం యీ నెలకొనక—యింకో
సారి బహుశా ఇనవరి మూడోవారంతోనూ మరి
రెండుసార్లు యిలాంటి మార్పులతో జరగవచ్చు.

ఇప్పుడు ప్రకటించిన యీ పునర్వ్యవస్థీకరణం
అనబడే మార్పులు, పెన్షెంబర్లో వెలువడిన 'ఫోరా
నివేదిక' నమనరించి చేశారు. 'ఫోరా కమిటీ' 'బ్లాకులు'
లేదా విభాగాలను ఏర్పర్చాలి అని నివేదించింది.
ఈ "బ్లాకు" అనేది అప్పటికీ వర్తిస్తుంది. తెలంగాణ,
రసాయనిక ద్రవ్యాలు, (ఎరువులు పెట్రో కెమికల్స్
సహా) గమని, ముడి లోహాలు, ఉక్కు, ఇంజ
నీరింగ్ పరిశ్రమలు, చిప్ల పరిశ్రమలు, (మూలు,
నార పరిశ్రమల సహా) అన్నీ యీ నివేదికలోని
ఈ సలహాకి చెందుతాయి. ఇంకా ఇందులో సాంకేతిక
విభాగం, వాణిజ్యం, విద్య, సాంకేతిక విద్య, కొత్త
విద్య ఇవన్నీ ఉన్నాయి. వీటిని 'బ్లాకులు'గా పున
ర్గర్హించాలని 'ఫోరా కమిటీ' నివేదిక మాచన.

రెండో విడత మార్పులలో యీ వెంటా
రుకు బహుశా మూలు, నార పరిశ్రమలు, అంత
ర్జాతీయ వ్యాపారం మంత్రిత్వ శాఖ నుంచి, పరి
శ్రమల మంత్రిత్వ శాఖకు కేటాయించ వచ్చును.
యింజనీరింగ్ శాఖలో ఉన్న సిమెంట్ పరిశ్రమల
శాఖకు రావవచ్చును.

ఇది ఇలా ఉంది కాస్త గతావశోకనం చేద్దాం.
1919 నాటి సంస్కరింపబడిన రాజ్యాంగం
ప్రకారం వాణిజ్య రైల్వే శాఖ, లేబర్ పరిశ్రమల
శాఖ ఉండేవి. 1935 భారత ప్రభుత్వ చట్టం
రాగానే వాణిజ్యం రైల్వే రెండు వేరైపోయాయి.
రైల్వే కొత్త శాఖ 'రవాణా' శాఖ కిందకు
వచ్చింది. అలాగే లేబర్ నుంచి పరిశ్రమలకు ఎడ
బాటు కలిగింది. కొత్త శాఖలకు "పరిశ్రమలు,
మరియు నరహదా" అని 'లేబర్' అని రెండు

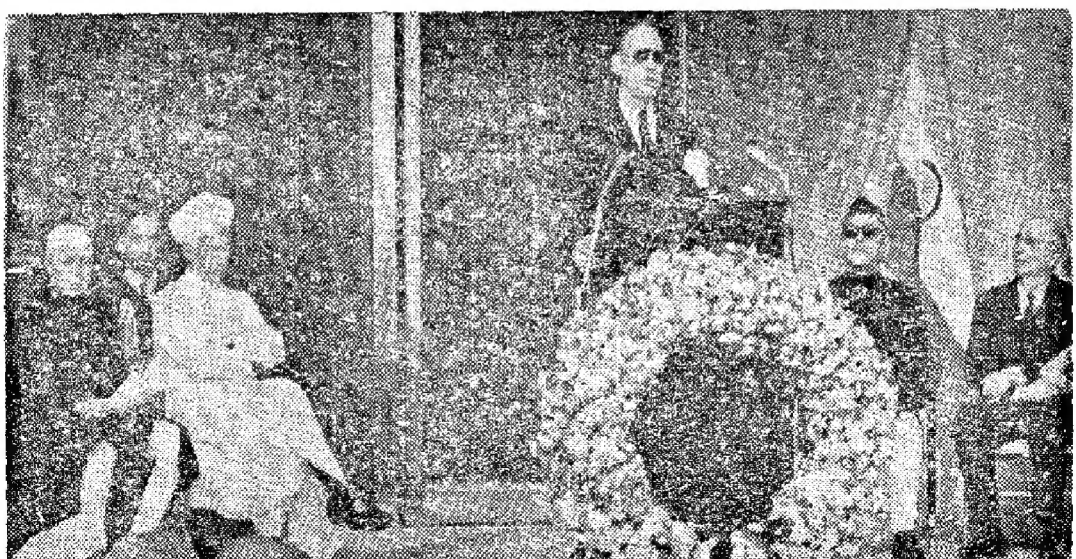
పేర్లు వచ్చాయి. ఈ లేబర్ విభాగంలోనే పబ్లిక్
వర్క్స్ డిపార్ట్ మెంట్ ఉండేది. ఇంచుమించుగా
ఇదే 1947 లో బ్రిటిష్ పారి నుంచి కొంగ్రెసు
ప్రభుత్వం తీసుకున్న వ్యవస్థీకరణం. కాని, అమలు
మీద యీ వర్గీకరణ లోపాలు తెలిసినాయి.

వాణిజ్యశాఖ, పరిశ్రమల శాఖకి మధ్య దేద
దారు చెక్కలు పేచీ తెచ్చాయి!

దేవదారు చెక్క దిగుమతి, భారత పరిశ్రమల
అభివృద్ధి దృష్ట్యా నిలుపు చెయ్యాలని పరి
శ్రమల మంత్రి శాఖ అడిగితే, వాణిజ్య దృష్ట్యా
విదేశీ దేవదారు కానాలని వాణిజ్యశాఖ కోరింది.
ఎందుకంటే మన దేవదారు చెక్క అప్పుడు టీ
గుండ పెట్టెలు చేయడానికి పనికివచ్చేది కాదు.
టీలకు మన దేవదారు పెట్టెల్లో ఎగుమతిచేస్తే
లండన్ లో వుప్పుకునేవారు కాదు. ఇలాంటి అను
భవాలపై కృష్ణమాచారిగారి సారధ్యన కొత్త
వాణిజ్య మంత్రిత్వశాఖ రూపొందింది. ఆ తర్వాత
శ్రీయుతులు మొదటి, లాల్ బహదూర్ శాస్త్రి,
కె. సి. రెడ్డి నేతృత్వం ఈ శాఖ సారధ్యం
చేసేటారు. రెడ్డిగారు దీనికి స్వస్తి వాచకం
కూడా పలికారు. రెడ్డిగారి హయాంలోనే, ఈ
వాణిజ్య పరిశ్రమల శాఖ నుంచి భారీ పరిశ్రమల
విభాగాన్ని తీసి సి. సుబ్రహ్మణ్యం గారికి అప్ప
గించడం జరిగింది. మూలు, నార పరిశ్రమలు
వాణిజ్య శాఖలో చేరాయి. కె. సి. రెడ్డి రాజీ
నామాలో యిది రెండు ముక్కలై సహాయ
మంత్రుల హస్తగతమైంది.

చివరికి రసాయనిక ద్రవ్యాలు కూడా లేక
సోవడంతో పరిశ్రమల మంత్రిత్వశాఖ ఇలా ఉంది :

(1) సామాన్య సాంకేతిక విభాగం (2) పరి
47 వ పేజీ చూడండి

అమెరికా 3-వ అధ్యక్షుడు జాన్ డెవీస్ హ్యూకు సంతాపమాకంగా ఢిల్లీలోని అమెరికన్ రాయబార కార్యాలయం ముందు 25-వ
తేదీన ప్రత్యేక ప్రార్థనలు జరిపింది. రాష్ట్రపతి డా॥ రాధాకృష్ణన్, ప్రధాన మంత్రి నెహ్రూ హాజరై వారు. అమెరికన్ వ్యవహార ప్రత్యేక ద్వితీయ
చరిత్రకర్త శ్రీ జోసెఫ్ గ్రీన్ (జానియర్) మాట్లాడుతున్నారు.

అమెరికాలో జాతి

విచిత్రం

పూర్తిగా కాకపోయినా స్వాతంత్ర్యం నమాజంలో గౌరవం నీగ్రో వారు ఎప్పుడో సాధిస్తారో చెప్పటం కష్టం .... కాని అది అలస్యంగా జరిగితే మాత్రం ప్రమాదకరం.

నీగ్రోల స్వతంత్ర

ఉద్యమం సంక్షిప్త చరిత్ర:

మొదటి నుంచి అమెరికాలో నీగ్రోలు బానిసలుగా ఉన్నారనుకొనుటం పొరపాటు, కొలంబస్ తాపాట కొందరు అమెరికాకి వలస వచ్చారు. స్వతంత్రులుగా స్థిరపడిపోయి పెద్ద భూస్వాములుగా పేరు పొందినవారు కూడా ఉన్నారు. జార్జి వాషింగ్ టన్ ఫ్రెన్చాంలో 5,000 మంది నీగ్రో ఫ్రెంచి కులు (బ్రిటీషు వారికి ఎదురుగా) పోరాడారు.

క్రమంగా నీగ్రో బానిసలు బానిసలయిపోయారు. కాని, బానిసత్వాన్ని 'విషయంగా' స్వీకరించలేదు. అమెరికన్ అంతర్వర్తానికి మునుపే నీగ్రో తిరుగు బొట్టు రెండు వందల ఏళ్ళున్నాగా జరిగాయి. ఇదికాక బానిసవృత్తి అమానుషమైనదే వైతన్యం శ్రేణిజాతివారిలోనే కొందరిలో కనిగింది.

1807లో బానిసల దిగుమతి నిషేధించారు. (1804 కే ఉత్తర అమెరికా రాష్ట్రంలో బానిస వృత్తి రద్దుచేశారు.)

1815 తర్వాత బానిస పద్ధతి రద్దు చెయ్యాలనే ఉద్యమాలు, సంఘాలు (ప్రారంభం అయ్యాయి. పీరిలో ప్రముఖుడు బెంజమిన్ లుండి అనే క్రైస్తవ మతస్తుడు ఒకడు. ఈ ఉద్యమాల నాయకులు బానిస వృత్తి క్రమంగా, కొంతంతరంగా వణిక్కుంటుంది ఆశించారు. వారి ఆశ సరించలేదు.

బాస్టన్ (కీ. 4. కెప్టెన్ ఊరు) బానిస పద్ధతి విరూపణ ఉద్యమాలకి కేంద్రంగా ఉండేది. 1840 కి మునుపు 2 లక్షల సభ్యులు కల 2000 సంఘాలు చెలామణిలో ఉండేవి.

1837 ఇల్లినాయి (అబ్రహం లింకన్ రాష్ట్రం; చికాగో ముఖ్య నట్టుం కేంద్రం)లో ఆర్లన్ అనే ఊరిలో ఎలిజాబెత్ బాన్ అనే వ్యక్తిని బానిస వృత్తి రద్దు చెయ్యమని ప్రచారం చేసినందుకు బహిరంగ హత్య చేశారు.

1830-60 మధ్య కాలంలో ముమారు 60,000 మంది నీగ్రో బానిసలు దక్షిణ రాష్ట్రాల నుంచి ఉత్తర రాష్ట్రాలకి పారిపోయారు.

దక్షిణ అమెరికా రాష్ట్రాల ఆర్థిక పరిస్థితి పత్తి వ్యవసాయంపై ఆధారపడి ఉండేది. ఈ వ్యవసాయం, అధికంగా, నీగ్రో బానిస కృషి మీదనే

ఆధారపడి ఉండేది. దక్షిణ ప్రాంతాలవారు బానిస వృత్తి రద్దుకి అంగీకరించక పోవటానికి బలమయిన కారణాలలో ఇది ఒకటి అంటారు.

అమెరికాలో అంతర్వర్తం రావటానికి బానిస పద్ధతి ముఖ్య కారణం అనవచ్చు. ఉత్తర అమెరికా ప్రాంత రాష్ట్రాల వాయుకుడు అబ్రహం లింకన్. అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రాల ఏకీకరణకి కారణ భూతుడయిన ఈ అమెరికన్ అధ్యక్షుడే నీగ్రోలను విడుదల చేశాడనవచ్చు.

"I do order and declare that all persons held as slaves within said designated States and parts of States are, and henceforth shall be, free" అన్నాడు అబ్రహం లింకన్ 1863లో.

1861 లో మొదలయిన యుద్ధం 1865 లో ముగిసింది. 1865 ఏప్రిల్ 14 న తేదీన అబ్రహం లింకన్ హతకుడి తుపాకి దెబ్బకి గురి అయ్యారు.

లింకన్ మరణించిన పంపత్తురమే అమెరికన్ రాజ్యాంగంలో మూడు పవనాలుపేసి, బానిస పద్ధతిని పూర్తిగా రద్దు చేశారు. పూర్తి స్వతంత్రానికి అవకాశం కల్పించారు. కాని నీగ్రోలు స్వతంత్రులు కాలేదు. మొదట్లో ఉత్తర అమెరికా రాష్ట్రాలవారి ప్రోత్సాహంతో నల్లవారు కూడా గౌరవ వభలలోనే చేరినప్పటికీ, తర తరాలుగా బానిసలుగా అణగ దొక్కుబడిన పీరు తమ వ్యవహారాలను పెక్కుమంగా నిర్వహించుకొనలేక పోయారు. దీనిని

చిన్న సిల్లివాడితో ఏడో సమావేశంలో ఉన్న అబ్రహం లింకన్.

తరతరాల బానిసత్వం: ఒక ప్రత్యేక సమీక్ష

పురస్కరించుకొని ఆ ప్రాంతాల తెల్లవారు సింగ్లెని తిరిగి ఆడివి చేశారు జాతి వివక్షణ అన్ని విధాలుగానూ, ఆచరణలో పెట్టారు వివక్షణ బలపరచేందుకు కావలసిన చట్టాలు కూడా అమలులోకి తెచ్చారు ఏటిసి కమిటీ చేసిన గౌరవ మధ్యదలలో అమెరికన్ సమాజంలో వ్యతం త్రులుగా తెల్లవారితో సమానంగా బ్రతకాలని సింగ్లెలు చేసే ప్రయత్నాలే చేడు ఖిల్ల అల్లర్లకి, ఆందోళనలకి దారితీశాయి. ఒక విధంగా జాన్ ఫిట్స్ జెరాల్డ్ కెన్సిడి హత్యకు మూల కారణం ఈ సమస్యే అనుకోవచ్చు.

1918 దాకా ముస్లింల పిళ్ళలో 3224 సింగ్లెలని తెల్లవారు దారుణంగా హత్య చేశారు. ఈ హత్యలని 'లింబింగ్' అంటారు. (వాల్ట్ స్టీ అనే ఊరిలో వేరం చెయ్యని తన భర్తని అనవసరంగా చంపుతున్నందుకు ఏడుస్తున్న ఒక సింగ్లె మనిషి తులబుట్టారు. అప్పు దామె గర్భవతి)

ఈ తొట్టం ప్రారంభంలో చతుర్లు. ఇ. డి. దుబాయిన్ (దుబ్బా, అవుతాకు అనలు ప్రెంచిలో) అనే ఒక అమెరికన్ సింగ్లె మేధావి 'సయ్యాగరా మున్ మెంట్' అనే ఉద్యమం లేవదీశాడు. (1905 లో సయ్యాగరా జలపాతం దగ్గర మొదటి సమావేశం జరిగింది)

ఈ సందర్భంలోనే చేడు ప్రసిద్ధి పొందిన సంస్థ ఎన్. ఎ. ఎ. సి. సి. (నేషనల్ ఎసిసియేషన్ ఫర్ డి ఎడ్యుకేషన్ అఫ్ కలర్డ్ పీప్ల్) జన్మించింది

లింబింగ్ నేరం కాదా?

లింబింగ్ ఇంతవరకూ వేరంగా గుర్తించటం లేదు అమెరికన్ చట్టం! కాని ఎన్. ఎ. ఎ. సి. సి. కృషి వల్ల ప్రజలే ఈ రకమయిన బహిరంగ హత్యలని, క్రమంగానూ మానివేశారు.

1959 లో చివరి (నేటి దాకా) లింబింగ్ జరిగింది (1940 లో 5 సింగ్లెలని 'లింట్' చేశారు)

కాని పీటప్పిటికన్నా గొప్ప విజయం 1954-55 లో అమెరికన్ సుప్రీం కోర్టు ఇచ్చిన తీర్పు: పాతకాలంలో జాతి వివక్షణ చట్ట విరుద్ధమని.

ఇది పెద్ద విజయమే అయినప్పటికీ తీర్పుని ఆచరణలోకి పెట్టటం ఇంతవరకూ పరిగ్న జరగలేదు

మిసిసిప్పీలో, అలబామాలో అన్ని విధాలా అర్జులయిన సింగ్లె ఎడ్యుకర్లు చట్ట ప్రకారం విద్య అభ్యసించకపోతేనే ఇంత అలజడి జరిగింది. పూర్తిగా కాకపోయినా, చెప్పుకోతగ్గ స్థానం త్ర్యం, సమాజంలో గౌరవం సింగ్లెజాతివారు ఎప్పటికీ పొందిస్తారో చెప్పటం కష్టం కాని అది ఎంత అలస్యంగా జరిగితే అంత ప్రమాదకరం. సింగ్లెజాతి వారి సహవానికి సంబంధం ఒక పరిమితి అంటూ ఉంది

● వచ్చి, మను, బ్రహ్మత, పరాశు, యాజ్ఞవల్క్య, వ్యక్తులలో (వేడు) పారిజనులన బడేవారు చెయ్యనలసినవి చేస్తిన వమలు: అన్నిటికీనూ అతి వీవమయిన వేవ్ అని, అందరూ తమని కావని వదిలిన కవాల మొయ్యటం, వేరస్తులకి మరణశిక్ష విధించటం, రాత్రివేళం గ్రామాల్లో, వట్టారలో తిరుగుతూ ఉండటం, వగటి వేళంతో ఊరిలోకి వచ్చినట్లయితే వారు పలాశా వర్షం వారని తెలిపే చెప్పటం ధరించటం.

● ఒక జాతక కథలో పారిజనులని మానవందుకు కొందరు 'అగ్నిజాతి' మిళితలు తమ కళ్లను ముగంప జలాలతో కడుక్కున్నా సెంఘటన ఉంది

● మను సంపాత ప్రకారం బ్రాహ్మణుడు ఒక శూద్రుని చంపితే చేసే ప్రాయశ్చిత్త కర్మ ఒక పిల్లి, కప్ప, కుక్క లేక కాకిని ధంపిస్తలయితే చేసే దానికి సమానంగా ఉంటే చాలు.

● అగ్ని, అంగీరస శోతతాన అంకాను వ్యక్తుల ప్రకారం చందాలుని వీడ పడినంత మాత్రాన స్నానంతో శుద్ధి అవనరం. (మేధాతిది మాత్రం వీడ పడితే 'అశుచి' కాదన్నాడుట.)

● విజయనగర సామ్రాజ్య కాలంలో కూడా దానిన పద్ధతి భారతదేశంలో దాగావాడు తో ఉండేది.

● 20 వ శతాబ్దంలో కూడా, ఆంధ్ర రేళంలో ఒక గ్రామంలో, తమ చెరువులో చేలు పట్టినందుకు కొంతమంది బ్రాహ్మణులు ఒక పారిజనుడిని రాళ్లతో కొట్టి చంపారు.

● సాధారణంగా 'దండా' లో తమి వంశరిమ్మా వచ్చిన ఒక పారిజన వ్యక్తి ఒకరోజున 'నమస్కారం' అన్నందుకు నెప్పుతో కొట్టాడుట పెద్ద మనిషి. ఎందుకని అదాగా, అంత పెద్ద మూల వాడే హక్కు వాడికి లేదన్నాడుట ఈ పెద్దమనిషి. (ఈ సెంఘటన ఒక ప్రసిద్ధ ఆంధ్ర రచయిత అనుభవంలో జరిగింది.)

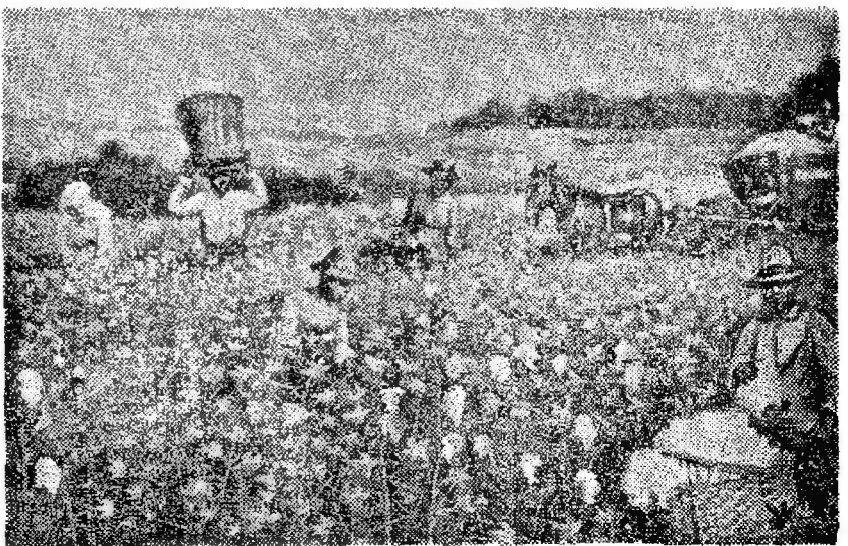
[ఈ క్రింది 'వ్యాసం' రచయిత సొయిన సంచ త్పురం అమెరికా పర్యటించారు.]

'నా అనుభవాలు'

కొన్ని వారాలు అమెరికా పర్యటించినంత మాత్రాన ఆ దేశంలో జాతి వివక్షణని గురించి ఎక్కువగా తెలుసుకొన్నా సమస్యలకు పోరాడమే కాని కొందరు వ్యక్తులు, కొన్ని సంఘటనలు కొన్ని సందర్భాలలో రాజకీయ-సాంఘిక వై అన్యం కలవా రెవరిమీదనయినా తమ ప్రభావం లేకుండా ఉండవు. జాతి, వర్గం, పీటికి సంబంధించిన కొన్ని తంఘటనలని ఇక్కడ వర్ణిస్తాను.

మ్యూయార్క్లో నాలుగు వారాలన్నప్పటికీ, 'తెలుపు-నలుపు సమస్యలు' అధికంగా గమనించే అవకాశం లేకపోయింది. సింగ్లెలతో పరిచయం కూడా ఎక్కువగా లభించలేదు.

మేము వాషింగ్టన్ కి వెళ్లే సమయానికి మిసిసిప్పీలో జేమ్స్ మెరిడిత్ అక్కడ విత్త విద్యాలయంలో చేరినందువల్ల అల్లర్లు మొదలయ్యాయి. అమెరికాలో మేము ఎవరి అతిథ్యం పొందుతున్నామో వారు మా బృందానికి అమెరికా ఎట్టాల్సి జనరల్ అయిన క్రి రాబర్ట్ కెన్సెడితో సమావేశం ఏర్పాటు చేశారు.

[వత్తి పాలాలో మనిషేమిన్న సింగ్లెలు: పాత ఎత్తవటం]

అమెరికాలో జాతి విచక్షణ

శ్రీ కెన్నెడీ అసెంబ్లీ కట్టడం ప్రవేశించిన కొన్ని నిమిషాలలో ఆయన గదిలోకి వెళ్లాము పొట్టిగా, చాలా వదురుగా కనిపిస్తున్న బాట్ కెన్నెడీ ముమ్మల్ని అందరినీ కరచాలనంతో ఆహ్వానించి కుర్చీలు చూపించారు. రెండు మూడు కుర్చీలు తక్కువయితే తామే మేంకా నడిచివెళ్లి వక్కా గదిలోనుంచి కొన్ని కుర్చీలు తీసుకువచ్చి వేశారు.

కొంతసేపూ ఇవి అవి సురించి మాట్లాడము సంభాషించిరికి జాతి విచక్షణమీదకి వెళ్ళింది సిగ్నోల పరిస్థితి ఎప్పటికయినా భాగవదుతుందా అని అడిగారు మాలో ఒకరు. దానికి బాట్ కెన్నెడీ చెప్పిన సమాధానం పాఠాంతం: ఒక తరంకితం తమ తండ్రి శ్రీ కెన్నెడీ బాస్టన్ లో చాలా దువ్వంతుడు గా నా, మేయర్ గానూ అందరికీ పరిచితుడయినప్పటికీ 'మంచి' క్లబ్బులలోకి, కొన్ని సంస్థలలోకి అతన్ని రానిచ్చేవారు కాదుట—దీనికి కారణం ఆయన ఐరిష్ 'జాతి' వాడనటం. బాస్టన్ లో ఐర్లాండ్ రేతం వలన వచ్చిన వారంటే తక్కువగా చూసేవారుట. నేడు మాస్తే తన అన్న అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రాలకి అర్హుడు ధయిపోయాడు కదా! క్రమంగా సిగ్నోలు తెల్లవారిలో సమానం అవుతారని శ్రీ బాట్ కెన్నెడీ నమ్మకం.....

* * *

మరొక సంఘటన: ముగ్గురు దక్షిణ భారతీయులం ఒక్క హామా పట్టానికి వెళ్లాము. అక్కడ విమానాశ్రయంలో ఒక పెద్ద వార్తా పత్రిక సంపాదకుడు (కొన్ని లక్షల కోట్లు అమ్మకం కంది) మాకు పింగళం ఇచ్చాడు. మా పెట్టెలు కూడా మోశారు. మేము నలుగురూ, ఆయన కూతురూ,

ఒక పెద్ద హోటల్ కి వెళ్లాము మారిజర్వేషన్ లో సంగతి మా సంపాదక మిత్రుడే మాట్లాడి భాయం చేశాడు ఉన్న వారుగు రోజులా హోటల్ లో మాకే ఇబ్బంది కలిగలేదు

అయితే ఒక పాయింట్ తం మేము ఏకాదుకి వెళ్ళిముందు జాతి విచక్షణ ప్రసక్తి వచ్చింది. అప్పుడు ఆయన చెప్పాడు, మేము ఉండే హోటల్ లో సిగ్నోలు ఉండువ్వరని మేము మాత్రం ఎలా పరిపోయామని వేసు అడగ్గా, "భారతీయుల సంగతి నేను" అని ఆయన జవాబు చెప్పాడు (నాకు ఆయన జవాబు సంతృప్తికరంగా తోచలేదు). చాలామంది సిగ్నోలు శ్రేణిజాతి వారిలాగే ఎర్రగా, కండుగడ్డలాగే కూడా ఉంటారు. ఈ విషయం గుర్తుచేసి, మా జాబ్బు ఉంగరాలలాగే లేకపోవటం తప్ప ఎందరో సిగ్నోలు, కొందరు మెక్సికన్లు, అరబ్బులు మాలాగే ఉంటారన్నాడు. భివక్షి తేలిం దేమిటంటే జాతి విచక్షణ సరిహద్దులు ఎక్కడ ప్రారంభం అవుతాయో చెప్పటం కష్టం అని. (వైట్ అనే సిగ్నో వాయకుడికి లంగరు జాబ్బు, పిలం కల్లు ఉంటాయి.)

ఈ చర్చ తర్వాత మాత్రం ఆ హోటల్ లో ఎందుకు దిగామా అనుకున్నాము కాని గత్యంతరం లేక అక్కడే ఉండిపోయాము.....

* * *

బాన్ ప్రాంస్ స్కీలో నలుగురం ఒక బాక్సీలో ప్రయాణం చేస్తున్నాము! మలయానుంచి ఒక చైనా జాతి వ్యక్తి (అంటే ఆయనకి చైనీస్ రాదు. తర తరాలుగా వలసకివచ్చి స్థిరపడిపోయిన వంశంనాడు), ఒక పాకిస్తానీ—పైదరాబాద్,

వా ఐర్లెండ్ కెన్నెడీ

సిండ్ లో ఒక పత్రిక సంపాదకుడు, ఇద్దరు దక్షిణ భారతీయులం, మా బాక్సీ డ్రయివర్ సిగ్నో. మాలో ఒకరు అతనితో జాతి విచక్షణ చర్చ ప్రారంభించాడు. శ్రీ బాధర్ కింగ్—అమెరికాలో గాంధీ పద్ధతిలో సత్యాగ్రహం ఉద్యమం లేవదీసిన పాదరి, సిగ్నో వాయకుడు—కొద్దిగా విమర్శించాడు. మేము కింగ్ చాలా గొప్పవా డన్నాము. బాక్సీ డ్రయివర్ కారు అసీ మీరంతా ఎక్కడి వారని అడిగాడు. వేసు నివరాలు చెప్పి, మనమంతా 'శ్వేత తరులం' లేక నల్లవాళ్లం అన్నాము. "నో మై ప్రెండ్, బ్లాక్ ఈజ్ ఏట్ ఆట్ డ్రైక్ట్ లైన్. ఇటీవలే ది వైట్స్ హూ ఆర్ కలర్డ్!" అన్నాడు బాక్సీ డ్రయివరు. నేను విరుత్తురుధయిపోయాను. కాని తేరుకుని బాధర్ కింగ్ అంటే గౌరవంలేదా అని అడిగాము.

ఇటీవల వాషింగ్టన్ లో తెలుపు నలుపు కలిపి అక్షమంది పాల్గొన్న 'సివిల్ డైటెసి మార్చ్'

అతని నెమరదానం నా కంకా ఆశ్చర్యం కలిగించింది. అతను ఒక "బ్యాంక్ మున్సింగ్", ఈ బ్యాంక్ మున్సింగ్ ఉద్యమం ఇటీవలే ప్రారంభం అయింది. వీరికి శాంతి యువమయిన వద్దకు లంఘించి అసహ్యం. తెల్లవారందరినీ ఒకప్పుడు పాత మార్గాలంటారు.

మా పాకీస్తానీ మి(తుడు వెంటనే అతనిమీదకి నంగి, "అర్ యు ఎ మున్సింగ్" అని అడిగాడు, అతను అవును చెప్పాడు. మళ్ళీ.

"అడ్ సలామత్ క్కుం!" (కనీసం హిందీ ఉర్దూ లాని నాకు అలా వినిపించింది) అని ఇతను సిగ్గో (డయివర్సి కౌగలించుకున్నాడు నీటు అడ్డంగా ఉన్నా. అందరం కారు దిగాము. మళ్ళీ వారిద్దరూ కౌగలించుకుని ఏవో మాట్లాడు కుంటుంటే తక్కిన ముగ్గురం డబ్బులు చెల్లించి నడిచి వెళ్ళి పోయాము.....

[ఒక అమెరికన్ సిగ్గో సాధించ లేనంత పరిపూర్ణంగా ఎందరో

ఆశియన్లు పశ్చిమ (దేశాలని) ద్వేషించడం గమనించాను నేను... అతనికి ప్రత్యేకంగా జరిగిన అన్యాయాలు తీరగానే (అమెరికన్) సిగ్గోల దృక్పథం మామూలు అమెరికన్ దృక్పథంగా మారి పోయేది. కాని, తను స్వీకరించిన, లేక స్వీకరించినట్లు నటించిన పాశ్చాత్య సంస్కృతికి ముందు ఆసియన్ కి స్వంత సంస్కృతి ఒకటి ఉండేది. అందుకనే పాశ్చాత్య (సంస్కృతి) పట్ల అతనికి ఒక విధ మయిన దూరభావం, నిష్పక్షపాత దృష్టి ఉండేది; పశ్చిమ వాతా

తలుపు

తలుపు

జాతివిచక్షణలేని ఒక స్కూలులో దృశ్యం. వరణంలో కలిగిన అత్యంత గాఢాన భూతులలోకూడా ఇవి అడ్డవచ్చేవి.]

రిచర్డ్ రైట్
[ప్రఖ్యాత సిగ్గో రచయిత.] ★

జాతి విచక్షణ స్వరూపాలు:

అనాదిగా వర్ణ విభేదాలు పాటేస్తూ, తక్కువ జాతివారని కొందరికి తీరిన అన్యాయం వేసిన భారత దేశీయులు నేడు అమెరికాలో జాతి విచక్షణ ఉందని వేరెత్తి చూపటం విదూర్ధంగానే ఉంటుంది. అయితే, మనదేశం ఎన్నో విధాల వెనుక బడిన దేశం. ఆధునిక భావాల ప్రభావం క్రింద భారత దేశంలో కూడా కులానికి (వర్గానికి) సంబంధించిన విచక్షణ క్రమంగా పరిస్థిందనే నమ్మవచ్చు. ఇతర విషయాలలో ఇంత ముందుకీ వచ్చిన అమెరికాలో ఇంకా నల్ల జాతి వారయిన సిగ్గోల పరిస్థితి ఇంకా దుర్భరంగా ఉండటం ఆశ్చర్యకరమే.

సిగ్గోలకి ఉద్యోగాలలో, చదువులో, రాజకీయ—సాంఘిక హక్కుల విషయంలో అన్యాయం జరుగుతోంది.

విద్య:—సిగ్గో జాతివారికి విద్యా సౌకర్యాలు సరిగ్గా లభించటంలేదు. ఒక సిగ్గో విద్యార్థి కాలేజీలో చేరినందువల్ల దేశమంతా అల్లర్లు జరిగాయి. వేలకొలది, తెల్లవారు తమ అభ్యంతరం తెలిపారు. అమెరికా కేంద్ర ప్రభుత్వం కలగజేసుకునేదాకా శాంతియుతమయిన పరిస్థితులు ఏర్పడలేదు.

1962 దాకా 17 దక్షిణ అమెరికన్ రాష్ట్రాలలో మిగ్రేషు పాతశాలలలో చేరిన సిగ్గో విద్యార్థుల (ర్థిను) ల సంఖ్య మొత్తం సిగ్గో పిల్లల సంఖ్యలో 7.9% మాత్రమే. అంతకు ముందు ఏడాదిమీద అభివృద్ధి 0.1% కన్నా తక్కువ. అలాగూ, మిసిసిప్పీ దక్షిణ కేరాలినా రాష్ట్రాలలో 'సబ్ కాలేజీ' తర

గతులలో ఒక్క సిగ్గో విద్యార్థి కూడా లేడు. ఇది దక్షిణ ప్రాంతాలలో పరిస్థితి. ఉత్తర అమెరికా ప్రాంతాలలో కూడా 'అనధికార' విచక్షణ చాలా ఉంది. దీనిని నిర్మూలించటం ఇంకా కష్టం. (మన దేశంలో హరిజనతరులు తమ ఇళ్లలో వాటాలవి హరిజనలతో పంచు కొనటానికి ఎంత పిద్దంగా ఉన్నారో అలా విచక్షణ అవసరం. బ్రిటన్ వంటి దేశంలో సైతం తెల్లజాతికి చెందన వారి విషయంలో విచక్షణ జరుగుతోందని అందరూ వప్పు కుంటున్నారు.)

ఓటింగ్ హక్కులు:—దక్షిణ ప్రాంతం రాష్ట్రాలలో సిగ్గోల ఓటింగ్ హక్కుల విషయంలో అన్యాయం జరుగుతోంది. సిగ్గోలు తమ పేర్లను రిజిస్టర్ చేసుకో కుండా అడ్డు పడుతున్నాయి అక్కడ అధికార వర్గాలు. మొత్తం ఓట్లు హక్కులున్న వారిలో 29% మాత్రమే రిజిస్టర్ అయ్యారని అంచనా. ఈ అన్యాయాలని అరికట్టే చట్టాలు ఇంకా పూర్తిగా అమలులోకి రాలేదు. శాసనసభలో వీటి పురోగమనం చాలా మందంగా సాగుతోంది. (కీ. శీ. జాన్ ఎఫ్. కెన్నెడీ, అతని తమ్ముడు రాబర్ట్ కెన్నెడీ మొత్తం మీద సిగ్గోల హక్కుల విషయంలో కృషి చేశారనే అంగీకరించాలి. శాసన సభలలో, కృషికి హత్య చేయబడ్డ అధ్యక్షుడు కెన్నెడీ చాలా తోడ్పడ్డాడు.)

ఉద్యోగాలు:—శ్రేతేతర జాతివారి వగలూ సాంపత్యరీక కుటుంబ అదాయం నేడు 3191 డాలర్లు. (అంటే మమూరు 15,950

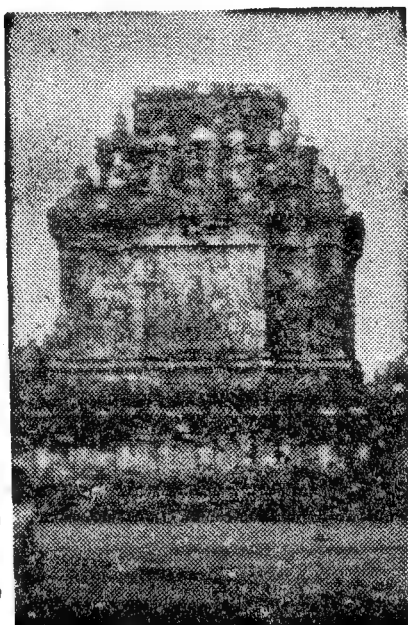
రూపాయలు.) శ్రేతజాతి అదాయంలో ఇది 53% మాత్రమే.

నిరుద్యోగుల సంఖ్య మొత్తంలో 10.7% (శ్రేతజాతివారిలో నిరుద్యోగుల శాతం ఇందు లో నగం కూడా లేదు). కార్మిక సంఘాల విధానాలు పైతం జాతి విచక్షణ సర్దుతులు అవలంబిస్తున్నాయి. ఉద్యోగాలలో వాటాలు ఉండాలని కొందరు సిగ్గో నాయకులు వాదించినా మొత్తంమీద ఈ వర్గంవారు దీనికి ఇష్టపడటం లేదుట. కేవలం అర్హతమీదనే ఉద్యోగాలు రావాలంటున్నారుట.

గృహవసతి:—తెల్లవారు ఉండే పేటలలో సిగ్గోలకి సాధారణంగా ఇళ్లు దొరకవు. కొనాలన్నా దొరకవు. ఒక వేళ సిగ్గోలు కొందరు స్థలాలు, ఇళ్లు సంపాదిస్తే అక్కడి ధరలు పడిపోతాయిట. అందుకోసం కూడా ఇతర గ్రామా అభ్యంతరం లేనివారు సిగ్గోలతో ఈ వ్యాపారం చెయ్యరుట.

విచక్షణ ఉదాహరణలు మరికొన్ని:—బస్సులలో, రైలు బళ్లలో, పాయిఖానా లలో, హోటల్లలో, సినిమా థియేటర్లలో విచక్షణ ఉంది.

ఇది క్రమంగా తగ్గుతోందని ఆంగిక రించాలి కాని సిగ్గోలు ఇంకా ఎన్నార్లు తమకి జరిగే అన్యాయాలని శాంతంగా సహనం రనెది పెద్ద ప్రశ్న. ఈ సందర్భం మధ్యలో జరిగిన ప్రదర్శనలే ఈ ప్రశ్నకి జవాబే మిటో సూచిస్తున్నాయి. ★

జావా, బాలి, సుమిత్రా కుమార
తాన్ మొదలైన ద్వీపాలతో; 960
లక్షల జనాభాతో - రకరకాల సంస్థార,
సంస్కృతులతో నిండిన దేశం.

మూడువేల
ద్వీపాలదేశం

క. దివ్యజ్ఞాన సరోజినీదేవి.

ఇండోనేషియా యాత్ర!

'ఇండోనేషియా పనితా కాంగ్రెసు'
అధ్యక్షురాలు శ్రీమతి సుభా
ద్రియో ఆహ్వానముపై మమ్ముల
నలుగురును ఇండోనేషియా పంపు
టకు అఖిలభారత మహిళా సభవారు
నిరయించిరి. జూలై మూడవ తేదీనే
ఇండోనేషియాలో ఉండవలయును
కాబట్టి జూలై రెండవ తారీఖున
ఢిల్లీలో బయలుదేరుటకు నిశ్చయించబడినది.
కాని దేవుడు వరమిచ్చిన పూజారి వరమివ్వడన్నట్లు
జూలై ఒకటవ తారీఖు సాయంకాలము వరకు
రిజర్వ్ బ్యాంకునుండి సమ్మతి పత్రము రాలేదు.
ఇహ వెళ్ళే ఆశలు వదులుకోబోతుండగా ఆ రోజు
సాయంకాలము అయిదు గంటలకు రిజర్వ్ బ్యాంకు
తన సమ్మతిని తెలిపింది. మరునాడు పదిగంటలక
ప్రయాణము. ఇహ చూసుకోండి! టిక్కెట్లు కొనట
మేనా, అక్కడివారి కిచ్చటానికి బహుమతులు కొనట
మేనా, స్నేహితులకు వెళ్ళుతున్నామని చెప్పటమేనా,
సర్దుకోవటమేనా ఒకటే పాదాపుడై పోయింది.

మరునాటి ఉదయము తొమ్మిది గంటలకు
పొలం విమానాశ్రయము చేరాం. పది గంట
లకు విమానం బయలుదేరుతుంది. కువైట్
వారు మా దగ్గరున్న విలువైన వస్తువుల నన్నిటిని
ప్రాసుకోన్నారు. పిన్ పోర్టుల, పాల్తు సర్టిఫి
కేట్ల పరీక్షానంతరము పది గంటల కింకా పది
నిమిషము లున్నందనగా విమాన మెక్కాం.
మేము ఎక్కిన బి. ఓ. ఎ. సి. విమానము ఇండో
నేషియాకుపోదు. సింగపూర్ మీదుగా పశ్చిమ దేశము
లకు పోతుంది. అందుచేత సింగపూర్ లో ఆరోజుగ

మరునాటి సాయంకాలము ఇండోనేషియాకు
వెళ్ళేటట్లు ఏర్పాట్లు చేసారు.

సింగపూర్ బజారు

మా విమానము హాంకాంగ్ మీదుగా సింగ
పూర్ ను సాయంకాలము చేరుకొన్నది. సింగపూర్ లో
ఒక హోటలులో మాకు బస ఏర్పాటు చేయబడి
నది. అప్పటికే చీకట్టై పోవటం వలన మాకా
నాడు యేమీ చూడటానికి వీలుపడ లేదు. కార్యో
మాత్రము నగరమంతా చుట్టి చూచాం.
విద్యుద్దీప కాంతిలో ఆ నగరము చాల అంద
ముగా ఉంది. దుకాణముల బోర్డులపై మలయా
భాషాగ్రామీణ, అక్కడక్కడ తమిళ లక్షరములు
కూడ కనపడినవి. ఇక్కడ మన దేశీయులు, అందులో
ముఖ్యముగా తమిళులు చాలామంది ఉన్నారు.

మరునాటి ఉదయము మా మిత్రు లోకరు
వచ్చి మమ్ములను అక్కడి దుకాణాలు చూపించ
టానికి తీసుకు వెళ్ళామన్నారు. సింగపూర్ దుకాణా
లనగానే యేస్త్రీకైన ఎక్కడలేని ఉత్సాహము
వస్తుంది. కాని మా చేతి సంచలలోపున్న 40
రూపాయలు (ఇండియా ప్రభుత్వమంతే అనుమతి
స్తున్నది) జ్ఞాపకము రాగానే మా ఉత్సాహము
చచ్చగా చల్లారిపోయింది. అయినా కళ్ళతోనైన
చూసి ఆనందించవచ్చుగదాని వెళ్ళాము. ఇక్కడ
ఎగుమతి, దిగుమతి సరుకులపై పన్నులేదు. అందు
చేత ఇక్కడ దొరకని వస్తు వంటులేదు. ఇరిదులు
కూడ చాల తక్కువే. పుణ్యస్థానము వరకు దుకా
ణములలోని వింతలన్ని చూసి, భీంపేసి మరల
ప్రయాణానికి సిద్ధమైనాము.

సింగపూర్ లో అయిదు గంటలకు బయలు
దేరిన విమానం రెండు గంటలనంతరము ఇండో
నేషియా రాజధానియైన 'జకార్తా' చేరింది.

అక్కడ విమానాశ్రయములో పనితా కాంగ్రెసు
ప్రతినిధులు మమ్ములను పూల మాలలతో ఆహ్వా
నించారు. ఈ పనితా కాంగ్రెసు సమావేశానికి మన
దేశమునుండిగాక, సిలోను, మలయా, ఫిలిప్పీన్స్,
బ్రిటన్, ఆమెరికాలనుండి కూడ ప్రతినిధులు
వచ్చారు.

మూడువేల ద్వీపాలు!

ఇండోనేషియా మూడువేల ద్వీపములతో
కూడిన దేశము. వీటియందు జావా బాలి, సుమి
త్రా, సులవేసి, కలిమాంటాన్ ముఖ్యమైనవి.
ఇండోనేషియా రాజధానియైన జకార్తా పట్ట
ణము జావా ద్వీపములోది. ఇండోనేషియా
ప్రస్తుత జనాభా 960 లక్షలు. అందులో 630
లక్షల జనాభా జావా ద్వీపములోనే. జకార్తా
పట్టణములో జనాభా ముప్పది లక్షలు ఉంటుంది.
ఇక్కడ కూడ మగవారికన్నా ఆడవారే ఎక్కువట.
జకార్తా స్వాతంత్ర్యము పొంది టిప్పుడిప్పుడే
అభివృద్ధి చెందుతున్న నగరము ఇక్కడ రెండే రెండు
పెద్ద భవనము లున్నవి. ఒకటి ఆసియన్ గేవ్వు
పెవలియన్. రెండవది పదునాలుగంతస్తుల
'హోటల్ ఇండోనేషియా' భవనము. ఇక్కడే
మా బస ఏర్పాటు చేయబడినది. పాశ్చాత్య నవ
వాగరికతతో చక్కగా కట్టబడినది భవనము. కాని ఇటు
వంటి హోటలున్న ఇండోనేషియాలో మరెక్కడా
కనపడవు. ఈ దేశముగో హోటలు వసతు లింకా
అభివృద్ధి చెందలేదనే చెప్పాలి. ఇక్కడ నన్నెక్కు
వగా ఆకర్షించినది ఇక్కడే స్త్రీల శక్తి సామర్థ్య
ములు. వారన్ని ఏర్పాట్లను యేమాత్రము
లోపము లేకుండా చక్కగా చేయగలిగారు. ఇక్కడ
స్త్రీలు తలుచుకొన్న పని సాధించేదాక విడవరని
పించినది నాకు.

“ఇండోనేషియాలో లావుపాటివారు ఎక్కడో నూటికి ఒకరు కనిపిస్తారు నన్నగా, పడుచుదనంతో ఉండటానికి వాళ్లు కష్టాయాలు సేవిస్తారు”

ఆ రోజు రాత్రి శ్రీమతి సుబాద్రియో గృహ ములో విందు భోజనము. అక్కడ మేము మిగిలిన దేశ ప్రతినిధులను కూడ కలుసుకో గలిగాము. మరువాటి ఉదయమునుండి పదకొండవ తారీఖు వరకు ఒక్క నిమగ్నము వ్యవధి లేకుండా మాకు ప్రాగ్రాము ఏర్పాలు చేయబడిందని, మాకు జావా అంత తీగి చూడటానికి మూడు బస్సులు ఏర్పాలు చేయబడినవని, తమ కూడ మాతోపాటే జావాఅంత ప్రయాణము చేస్తానని శ్రీమతి సుబాద్రియో మా కిక్కడ తెలిపారు.

సుకారోన్: చిత్రకళ:

మరువాటి ఉదయము తొమ్మిది గంటలకు మేమంతా తయారై అధ్యక్షుడు సుకారోను చూడటానికి వెళ్లాము. ఈయనకు చిత్ర కళంటే చాలా మక్కువ. ఆయన భవనములో ఎన్నో చిత్ర పటము లున్నవి. వాటి వన్నిటిని చూసిందా దాయన. అక్కడినుండి ‘ఇండోనేషియా సుపీఠ కాంగ్రెసు’ సమావేశమునకు పోజరై వాము. అక్కడ సమావేశమైన వివిధ దేశ ప్రతినిధులు స్త్రీల సమన్వయపై తమ దేశములా సందర్శనములో చేయ గలిగిన పురోభివృద్ధి గురించి ప్రపంచ స్త్రీ దక్కత అవసరము గురించి ప్రసంగించిరి.

అక్కడినుండి మేము ప్రసిద్ధి గాంచిన జకార్తా వస్తు ప్రదర్శనశాలకు వెళ్లాము. ఇక్కడ వారి పూర్వకుల గృహముల సమూహ లున్నవి. సమస్త కుటుంబమునకు సరిపోయేటట్లు కట్టబడి నవి. వివాహము కానివారికి వేరేగాను, పెళ్లయిన దంపతులకు వేరేగాను, వేరేరు గదులు, చిల్ల చిన్న చిన్నయుళ్లలాగా ఒకే ప్రాంగణములో కట్టబడినవి. ఇంకా ఈ వస్తు ప్రదర్శనశాలలో కృత్రిమ ముఖములు, తోలు, చెక్క బొమ్మలు, మన టెబెట్టు వగలను పోలిన వగలు, మన బెనారస్ జరి చీరలను పోలియున్న సుమిత్రా ద్వీపవాసులు చేజరి పని చేసిన వేత పట్టు వస్త్రములు, బాళి ద్వీపవాసుల పల్లకీలు, జావనీయులు, వివాహ వేదికల ప్రాచీన శిల్పములు, ఆయుధములు, నార వస్త్రములు, చె నీ యుల పింగాణి పాత్రలు మొదలగువన్నె ప్రదర్శించబడియున్నవి ఇందావాటి వార వస్త్రములపై సులవేసి, (సెలబ్) ద్వీపవాసులు అద్దకపు పని కూడ చేయున్నారు. ఇక్కడ ప్రదర్శించ బడిన అనేక వస్తువులలో మనకు వారికి ఒకనా డున్న సంబంధ జాండవ్యములను చుము చూడ గలము కడకు వారి తోలు బొమ్మలందు పైతము రామాయణ భారతములందలి పాత్రుకీ, పాత్రు కుల రూపములు కలవు ఇంకను ఇక్కడ ప్రాచీన, వినాయక, (గణేష్), కువ(పివ), కృష్ణ, విష్ణు, విగ్రహ ములు కూడ ఉన్నవి (ఇట్టి విగ్రహము లిక్కడి వస్తు ప్రదర్శన శాలలోనేగాక, ఇక్కడ (జావా) పట్టణము అనేకములందలి పార్కులలో పైతము కానవచ్చినవి అంతగాకుండ ఈ వస్తు ప్రదర్శన శాలందున్న శ్రీ. ౪. 15 తారీఖునకు చెందిన

పెద్ద పెద్ద రాతిపాత్రలు పైతము మనదేశము ముంజి వచ్చినవి అక్కడివారు తెలిపారు.

మూడు పూటలా అన్నమే:

వస్తు ప్రదర్శనశాల దర్శనాంతరము జకార్తా గవర్నరు ఇంటికి వెళ్లాము. అక్కడ మాకు అల్ప వార విందు. ఇండోనేషియన్ ముఖ్య ఆహారము వరి. వారు మూడు పూటలా అన్నమే భోంచేస్తారు. చివరకు అల్పవారవిందుకు పైతము వారు ఉడక బెట్టబడిన బియ్యముతోనే రక రకాల తిను బండారాలు చేస్తారు. ఇక్కడ డింకొక విశేష మేమంటే వారు నీటికన్నా తేలికే ఎక్కువ త్రాగుతారు. త్రాగడానికి నీరు ఇక్కడ తొందరగా దొరకవు. ఈ తేలిక కూడ పాలు సంపదార లేకుండా నీళ్లు త్రాగటట్లు పశువారము చేస్తూ, చేస్తూ, ఆరి పోయినారే త్రాగుతారు. తాజా పాలు కూడ ఇక్కడ దొరకవు. వారెక్కువగా డబ్బా పాత్ర వాడుతారు. పానీయ ఇక్కడివారు కేవలము చిన్న పిల్లల ఆహారముగా భావిస్తారు.

మధ్యాహ్నము కొంచెముసేపు విశ్రాంతి తీసు కొన్న పిమ్మట పట్టణము చూడటానికి మరల బస్సులో బయలుదేరాము. జకార్తా పట్టణములో అసియన్ గేవ్యు, పెనిలియన్ దాని దగ్గరున్న వారధి తప్ప ఎక్కువగా చూడదగిన స్థలములు లేవనే చెప్పాలి. ఇక్కడ రోడ్ల మీ దెక్కడ చూసిన అంతులేని కార్ల వరుసలు కనపడుతూ ఉంటువి. మన పైకిల రిక్టర సంఘి కూడ ఇక్కడున్నవి. కావిక్కడ రిక్టరకు పైకిలు ముందుపక్కగాక, వెనుక పక్కన ఉంటుంది.

■ రోజు రాత్రి మాకు మరల శ్రీ సుబాద్రియో

గృహములో విందు. అనేక ఇండోనేషియన్ స్త్రీలు కూడ (ఇతర ఇండోనేషియన్ ద్వీపములకు చెందిన వారు కూడ) అహ్వనింపబడ్డారు. వారందరికి వేర్వేరు ప్రాంతీయ భాష లున్నప్పటికి అందరు ఒక దేశీయ భాషనే వాడుతారు. దీనిని వారు ‘భాష ఇండోనేషియా’ అంటారు. భాష అనే పదము వారికి కూడ వాడుకలో ఉన్నదన్నమాట. వారు మరొకప్పు సంస్కృత పదములు కూడ వాడతారు. ‘పుత్ర పుత్రీ’, ‘పనితా’ మొదలగు పదములు ఇట్టివి. కొన్ని (జకార్తా ప్రక్కనే మదురా అనే పల్లె కూడ ఉన్నదట.)

ఈ విందు సందర్భములో అక్కడి పనితలు తమ వివిధ ద్వీపవాసులు ధరించే దుస్తులను ప్రదర్శించారు. ఇందులో బాళి ద్వీపపు స్త్రీలు వస్త్రములు ధరించే రీతి అతి మందరముగా ఉంటువి. వారికి దేశ భాష ఉన్నట్లే దేశీయ దుస్తులని కూడ ఒక నిర్దిష్ట దుస్తు లున్నవి. ఇవి పూర్వము జావనీయులు ధరించెడివే. వారు బంటి వంటి మూడు గజాల ‘సరోంగ్’ని ధరిస్తారు. ఇది పాదారణముగా చేనేత నూలు వస్త్రమే (ఇది ఎక్కువగా విలుపు చారలలో నేయబడతవి) లేక ‘ఖాతిక్’ అద్దకపు వస్త్రమైనై ఉంటుంది. ఒక్కొక్కసారి వారు జరిపూలు నేయబడిన పట్టు ‘సరోంగ్’ లని కూడ కట్టుతారు. ఈ సరోంగ్ ని వారు వాలుగు గజముల పొడవు, ఎనిమి దంగు తముల వెడల్పుగల రంగు వస్త్రముతో నడుము చుట్టు బిగిస్తారు. దీనిపై ‘కబాయి’ అనే బెట్టుగా నుండే పాడుగు చేతుల చొక్కాను ధరిస్తారు. ఈ ‘కబాయి’లు వేత వస్త్రములనుండి వైతాను వె

ఇండోనేషియన్ పెండ్లి కొడుకు పెండ్లి కుమార్తె, తదితర బంధువర్గం

ఇండోనేషియాయాత్ర:

“మీ మగవారు యిద్దరినీ ముగ్గుర్ని భార్యలను చేసుకోవచ్చా?” ఇండోనేషియామహిళ ప్రశ్న ఇండోనేషియాలో బహు భార్యాత్వం చెల్లుతుందిట :

చెల్లుదాక ■ బట్టతోనైన కుట్టుబడులు. దీనిపై మరల మరొక ‘సరోంక్’ వంటిదాన్ని పెంచగా చేసుకొంటారు. ఇది కొంచెము పొడుగునైన, పొట్టిగానైన ఉండవచ్చు. కలిమందాన్ దీప్తవాసులు దీనిని తలపై ముసుగులాగ చేసుకొంటారు. ఇండోనేషియన్ పురుషులు కూడ పూర్వము లుంగీలు కట్టేవారటగాని, ఇప్పుడు డెక్కవగా వాడుకలో లేవు. ఆఫీసులో పని చేసే స్త్రీలు కూడ పాశ్చాత్య దుస్తులనే ధరిస్తారు.

కేశనంద పై మక్కువ

ఇండోనేషియన్ స్త్రీలకి సాధారణముగా పొడుగు వెంట్రుకలే ఉంటవి. లేకపోతే సవరములైన చెల్లు కొని రక రకాల ముడులు వేస్తారు. కొందరు స్త్రీలు ప్రొద్దుటిపూట కత్తిరించిన వెంట్రుకలతో ఉండి సాయంకాలము విందులకు మాత్రము చక్కటి ముడులతో ప్రత్యక్షర మవుతారు! ఈ ముడులపై వెండి, బంగారు పిన్లులతోను, రాళ్ళ ఆభరణములతోను చక్కగా అలంకరిస్తారు. వీరు పూర్వము కాళ్ళకు, చేతులకు కూడ మురుగులు వంటివి ధరించేవారట. కానిప్పుడు వారు చేతులకు మాత్రమే ధరిస్తారు.

ఆ విధముగా ‘జకార్తా’ పట్టణమంత చూసిన పిమ్మట మరునాడు మేము బస్సులో ‘బోగర్’ ప్రయాణమైనాము. ఈ ప్రయాణము చాల బాగుంటుంది. మలయ మారుతము, చక్కటి ప్రకృతి, ఇండోనేషియాలో ఎండాకాలము, చలికాలము అని ఉండవు. వానాకాలము, వానలేని కాలము అని మాత్రమే ఉంటవి. జకార్తాలో చలిలేదు. పెద్ద ఎండ లేదు. కాని ‘బోగర్’ నమీపించు తున్నకొంది వాతావరణము చల్లబడట మారంభించినది. కారణమిది ఎత్తు ప్రదేశ మటమే.

పల్లెలే ఎక్కువ

ఇండోనేషియాలో కూడ మన దేశములో వలెనే పట్టణములకన్నా పల్లెలే ఎక్కువ ఉన్నవి. వారి ముఖ్య వృత్తి వ్యవసాయము. వరి, సోయాబీన్స్, మొక్కజొన్నలేయి వాకు త్రోవలో కనపడినవి. వరి ఎక్కువగా ‘టెరన్’ విధానమున పండించబడుతుంది. వారు వలు నిధముల ఫలములను కూడ విరివిగా పండిస్తారు. ఇక్కడవి చాలా చౌక. త్రోవలో ఇంకా నాకు రబ్బరు, కొబ్బరి, వెదురు చెట్లు కూడ కనపడినవి. కర్మాగారములు మాత్రము ఒకటో, అరో తప్ప కనపడలేదు. ఆ విషయములో మట్టుకు ఇండోనేషియన్లు ఇంకా ముందంజ వేయలేదనే చెప్పాలి. కాని వీరి గురించి చెప్పాకో తగ్గది వారి అక్షర జ్ఞానము. కొన్ని కొన్ని పల్లెల్లో 45 సంవత్సరములకన్నా తక్కువ వయస్సుగల వారిలో విరక్తరాయులే లేరు. ప్రతి పల్లెయందు కనీసము ఒక స్కూలైన ఉంటుందట. వారు నీటిని ‘ఎమ్మాల’ అంటారు. ఇట్టి ‘ఎమ్మాల’లు త్రోవలో చాలా కనపడినవి. వీరిలో మరొక విశేషము వారి మతము. వా రీవాదు ఎనభై వంతులు ముస్లింలు. పదిహేనువంతులు క్రైస్తవీయులు. మిగిలినవారు హిందువులు, బౌద్ధ మతస్థులు.

(వారికి హిందూమతమునకు, బౌద్ధమతమునకే భేదము తెలియదు) లేక ప్రాచీన జావీయ మత స్థులు. వారి దేశములో ఇన్ని మతము లున్నప్పటికిని వా రెప్పుడు తమ తమ మత విశ్లేషాలను తలచినట్లు గుప్పించరు.

త్రోవలో కనబడిన ఇండ్లన్ని ఎక్కువగా చెక్క వెదురు బొంగులతోనే కట్టబడినవి. వా రిప్పు డిప్పుడే ఇటుక కట్టడములు మొదలు పెట్టారట. ఇల్లంత ఇటుకతో కట్టలేనివారు పైతము ముందు గోడైన ఇటుకతో కట్టవారంటేవారట.

ఈ విధముగా త్రోవలో కనపడుతున్నవాటి నన్నిటిని వివరించి చెప్పుతున్న నా ఇండోనేషియన్ మిత్రురాలు ఉన్నట్లుండి “మీ మగవారు ఇద్దరు ముగ్గురు భార్యలను చేసుకోవచ్చా” అని అడిగింది. విడాకులు తీసుకొంటేగాని, అది చట్ట సమ్మతము కాదన్నాను. అప్పుడమె చెప్పింది. అక్కడి స్త్రీ సమస్యలు. అక్కడి పురుషులు ఎంతమంది స్త్రీలనైన చేసుకోవచ్చు అందుకనే అక్కడి స్త్రీలు తమ శరీర, ముఖ సౌందర్యాలకు చాలా ప్రాముఖ్యత నిస్తారు. సన్నగా ఉండటానికి నిత్య యోగ్యనవతులుగా ఉండటానికి వారికి కషాయముల వంటివి ఉన్నవట. వాటిని వా రెప్పుడు అందులో ముఖ్యముగా ప్రసవానంతరము త్రాగుతారట. నిజమే, అక్కడి స్త్రీల వయస్సు కనుగొనటము కష్టమే. చక్కగా పన్నగా ఉంటారు. లావు పొటవారు ఎక్కడో మాటి కొకరు కనిపిస్తారు. ఇంకా ఇక్కడ వివాహ సమయములలో మగ పెళ్ళి వారే అడ పెళ్ళివారికి బహుమతు లివ్వటము, వాడు కని, వారి వివాహ పద్ధతుల గురించి వాకు వివరించ పొగినది వా మిత్రురాలు.

ఇంతలోనే ‘బోగర్’ నమీపించాము. ఇది జకార్తాకు 33 మైళ్ళ దూరంలో ఉన్నది. ఇక్కడ ముఖ్యముగా చూడగలిగి బోటానికల్ గార్డెన్లు. ఇది 1817 నాటిది. దీని విస్తీర్ణము 275 ఎకరములు. ఈ తోట రక రకాల చెట్లతో (10 వేల వృక్ష జాతులున్నవట) చూడటానికి చాలా మనోహరముగా ఉంటుంది. ఇక్కడి వృక్షము లన్ని పొడుగా, నిటారుగా ఉన్నవి. ఈ తోట ప్రేమికుల కతి ప్రీతి పాత్రమైన స్థలమట. ఇక్కడ విష వృక్ష జాతులు పైతమున్నవి. ఇంకా ఈ తోటలో మౌకు ప్రాచీన పశువు జావా రాజ్యానికి చెందిన శివ, గణేశ, నంది విగ్రహములు కూడ కనపడినవి. అక్కడనుండి మేము ‘తెలాగవార్నా’ నరస్సు చూడటానికి మరల బస్సులో బయలుదేరాము. ఆ రోడ్డు పర్యవేక్షణమీద మెలి తిరిగి పోతుంది. త్రోవలో కాఫీ, టీ ఎస్టేటులు ఎక్కువగా కనపడినవి. ‘తెలాగ’ వార్నా నరస్సు చేరాలంటే కొద్ది దూరము కాలినడకనూ వెళ్లాలి. ఆ నరస్సు ఒక దురదృష్ట ప్రేమికుల కంటి నీటితో ఏర్పడినదని ఒక గాథ ఉన్నది. ఆ నరస్సు ఆ సరిసర ప్రకృతి ఎంతో ప్రకౌంతముగా, మనోహరముగా ఉంటుంది. ఒకసారి చూస్తే మరల పోలేని స్థలమిది.

(మిగతా పైవారం ★

వనితావాణి

వంతులు

‘వనితావాణి’లో అరటికూరల గూర్చి చదివేను కాని, అంతగా బాగులేదు. అరటికాయ ముక్కలు అవ పులుసు బెట్టిలే చాలా బాగుంటుంది. అసలు, ఆ కూర విషయమే సుగుణాగు మరచిపోయారు.

ఎ. యన్. దేవి, వి. కోలసీ, (హైదరాబాద్)

* * *

ఆంధ్రపత్రిక సవిత్ర వారపత్రిక దీపావళి నంచి కథ ప్రచురించిన అడ (తీపి) వంటిచేసి చూశాము. చాలా బాగా కుదిరింది. ఎప్పుడూ ఇలా వంటలే కాకుండా కొత్తరకం చేతివను లేనేనా ప్రచురించిన మాబోటి తెలియని సోదరిమణులకు చాల ఉపయోగపడును. ఇప్పుడు స్టాన్డిక్ వైరులో రకరకాల బాగ్లు వస్తున్నాయి. అల్లిక తెలిసిన సోదరిమణు లెవరైనా పత్రిక ద్వారా తెలుసగారే దను.

కుమారి టి. బాల (తాడికోండ)

* * *

ఎం. సుశీలగారు అరటిచెట్టు ఎన్ని రకాలుగా ఉపయోగించుకోవచ్చో బాగా చెప్పారు. వారికి నా అభివందనములు. అరటి తొక్కు ఉడకబెట్టి వచ్చడి చేసి బిరులు వేయించి చేస్తే ఇంకా బాగుంటుంది. ఎం. వెంకటనర్స (బర్రన)

గరల్ పైస్కూళ్ళు

సమాధానం

వా “గరల్ పైస్కూళ్ళు” వ్యాసంపై డి. జయమ్మగారి (కావలి) తీవ్రవిమర్శ 8—11—63 వనితావాణిలో చదివాను.

డి. జయమ్మగారు వా వ్యాసాన్ని నరిగా చదవ లేదో, లేక చదివినా అపగాహన చేసుకోలేదో, లేక ఉట్టివే భూజాలు తడుముకుని బాధపడ్డారో తెలియటంలేదు.

మరొక్కవారు ఈ విషయంలో ఈ క్రింది విషయాలను చదువుకొని, ఇకమీదటయినా జయమ్మ గారు ■ విషయాన్ని గురించి క్లుప్తంగా చదివి లర్థం చేసుకొనకుండా విమర్శలు చేయరని ఆశిస్తున్నాను.

“బొండు వోట్లులు ప్రతి పబ్లిక్టుకూ పెట్టాలనే నిర్బంధం పెట్టకూడదని వ్రాశాను గానీ ‘గురుకులం’ లోలా ‘పుస్తకాలు లేకుండా చదువు’ వగైరా అర్థంలేని విషయా లేక్కడా వ్యాసంలో వ్రాయలేదు.

పగలు గరల్ పైస్కూళ్ళు, అడటిచర్ల పద్ధతులను గురించి వాస్తవాలే వ్రాశాను. భూత ద్వము క్రింద పెట్టి పరిశీలిస్తే, ధవంతులైన పిల్లలిచ్చే బహుమానాలు పుచ్చుకుని, వారిని పాస్ చేయటం, మత ప్రసక్తులు వగైరా మరెన్నో విషయాలు కూడా వ్రాయవలసి ఉండేది. సోతే “నీట్వెన్” పేరుతో శుభ్రంగా తయారయి రావాలని విద్యార్థినులను హెచ్చరించడం ద్వారా ఎంతమంది అడటిచర్లు, ఎంతమంది తమ విద్యార్థినులను, యూన్సి లక్ష్మీబాయి, దుర్గా బాయిల వంటి వారిని తయారుచేశారో, లేకనే తేలుంటేదు.

గలర్వ్ హైస్కూల్స్ను గురించిన వ్యాసమిది! కిండర్ గార్డన్, సర్కింగ్ (ఇంకా మహిళా సంక్షేమ సంఘాలను గురించి జయమ్మగారూ మరిచిపోయారు కాబోయి) వగైరాలను గురించి ఏలాటి సంబంధమూ లేనిది.

అన్ని వృత్తులలోనూ ఆదర్శప్రాయమైన వృత్తి కాబట్టి, ఆదర్శప్రాయంగా టీచర్లు మెలగాలని హెచ్చరించాను.

అనుభవంలో టీచర్ల వర్తతులు అర్థం చేసుకుని, అందుకు తగ్గట్లు విద్యార్థులు టీచర్లు చెప్పినట్లు చేస్తున్నారని (వాయటం హాస్యాస్పదం. బలివశువు, వధ్య శిలముందు తలవంచక విలబడితే, చంపబోయే పూజారి అది తనమా, తన ఆదర్శాలనూ అర్థంచేసుకుని అలా మియంగా నిల్చున్న దనుకోవటం ఎంతో వెర్రితనం.

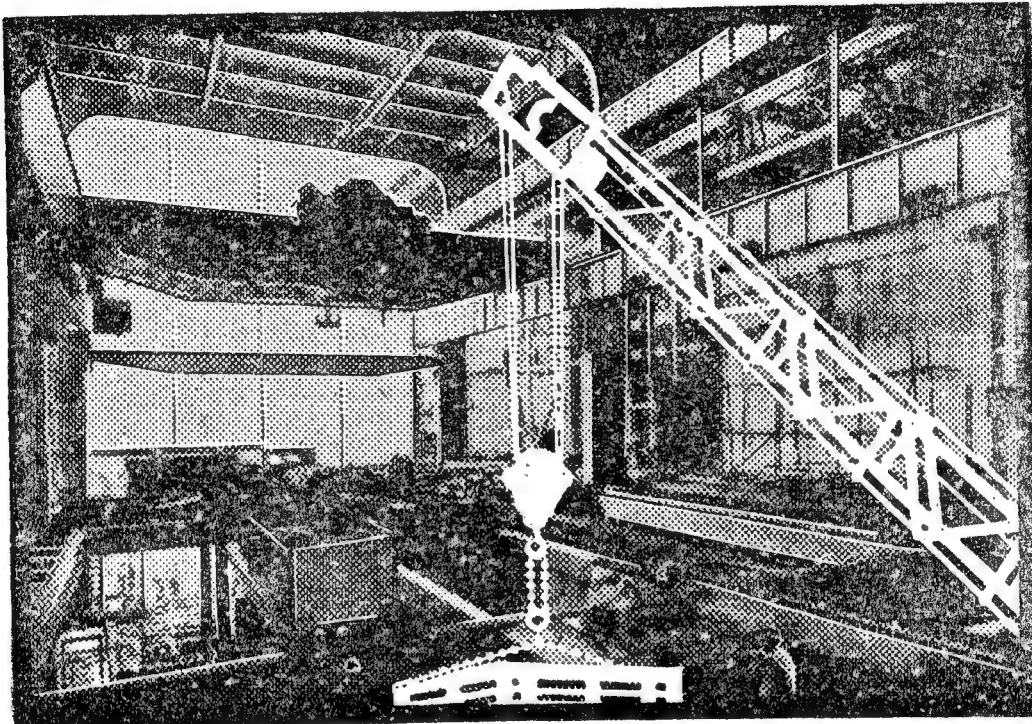
ఆడటీచర్లు గురు స్థానానికి తగిన వ్యాసంలో

మరొక్కమారు వదిలి అయినా వ్రాయబడలేదని తెలుసుకోవటం మంచిది.

నేను వ్యాసంలో ఉదహరించినట్లు పిల్లల ప్రాణాలు తోడే ఆడటీచర్లు మూటికి 95 మంది షావరనేది ఇప్పుడు కూడా చెబుతున్నాను. ఎవరికి వారు ఆత్మవిమర్శ చేసుకుని సరిదిద్దుకోవలసిన నమస్కరి. వే చెప్పిన బాగవదటంలో అర్థంలేదు.

వనని నిర్మల ప్రభావతి (మొగలిచర్ల)

జె & యన్ కోటింగ్స్ను అమ్మేది నాణ్యతే

పారిశ్రామిక సంస్థలకు

అనంత్యాకమైన వన్నెలు .... అత్యంత నమ్మకం .... అశేష పాదన వంశ క్తి- ఈ మూడు మాటలు పారిశ్రామిక సంస్థలకు జె & యన్ వర్కింగ్స్ను ముక్తవరిగా వివరించగలవు. వన్నెలు వకరివిధాన పనుగ్రహిస్తామి. యంత్రాల పూతలకు, రోహపు పూతలకు మొదలుకొని, కొయ్య సామగ్రికి పూతలు పూయడానికి, ప్యాక్టరీ భవనాలకు వెలువల రంగులు వేయడానికి - అన్నిచోట్లా అన్ని నమలకు వదికివచ్చేవి కలవు. వాణ్యకతే ముఖ్యంగా ప్రాధాన్యమివ్వడం జె & యన్ వారి సూత్రం కనుక వారు తయారుచేసే రంగులు అత్యంత నమ్మకమైనవి. అశేష పాదన వంశ క్తి కలిగి వున్నందున ప్రత్యేక పరిస్థితులకు అవసరమైన రంగులను తయారుచేయడం జె & యన్ వారికి అత్యంత మంథమైనది. కాగా ఇవి అన్ని పారిశ్రామిక సంస్థల వినియోగానికి ఎనలేని అవకాశాలు కల్పించినవి.

అనుభవం : బెర్లర్, బెస్సన్ & బిక్లెన్ అంతర్జాతీయ పంప్ల పారిశ్రామిక పాంకేతిక పరిశోధనతో ఇండియాలో 40 సంవత్సరాలుగా గడించిన అనుభవం కలిగివున్నది.

పాదన వంశ క్తి : అత్యుత్తమమైన ముడి వద్దాంతో, అత్యధునాతనమైన యంత్ర కరికరాలపై అనువం పాంకేతిక పరిశోధనతో ఇది ఉత్పత్తి చేయబడుతున్నది.

నాణ్యతపై అజ్ఞాయుగీ : హిందూస్తాన్ అత్యుత్తర ప్రమాణాలు, నికరెసిలేటి పరిశోధన, అనుభవం పరిశీలన వున్నందున పాదనపై అంతరాల పూతలు ఇవి కొనియాడబడుతున్నవి.

సర్వీసు : రేళం వయమాలలా గీండ్ల జె & యన్ కోటింగ్స్లోని అన్ని రకాల రంగులను వర్షా వియోలో వుంచుతారు. దీనికిబోదు రంగులను గురించి పాంకేతిక ప్రవీణులు వర్షా వయవిత వంశం ఇవ్వగలరు.

మీ నమీవంలోగం డింక్ మ కలనుకోండి :

జెన్స్ & నికల్స్ (ఇండియా) లిమిటెడ్

హెడ్ ఆఫీసు : 2, పెయిల్లీ స్ట్రీట్, కంకత్త-1

SEN/1067EL

మనవి-మీద

శనివారం

జరిగిన కథ

జానకిరామయ్య రిటైరైజ్ అయ్యాడు. ఆయనకు నిరంజనం, శంకరం, సుశీల అని ముగ్గురు సంతానం. శంకరం ఉద్యోగ ప్రయత్నంలో పుంటాడు. జానకిరామయ్య సుశీల సెల్లింగులను అలోచిస్తూ వుంటాడు. ఉద్యోగం కోసం మిత్రుడు రంగారావు ఇంటికి వెళ్లిన శంకరం ఆ దంపతులు ప్రవర్తన నచ్చక ఇంటికి వచ్చేస్తాడు. మామగారు తనపై అధికారం చెలాయిస్తున్నాడని నిరంజనం బాధపడ్డాడు. తండ్రికి సాయంగా శంకరం నిరంజనం ఇంటికి వస్తాడు. అక్కడ శారదతో సరిచయమౌతుంది. విజయవాడలో శంకరానికి ఉద్యోగం వచ్చింది. సినిమాలో శారద కనిపించి ఇంటికి రమ్మని అమ్మనిస్తుంది. శంకరం రానీ నవల త్వరలో ప్రకటిస్తామన్న ప్రతికా ప్రకటనమూ సుశీల ఎంతో ఆనందిస్తుంది, అదేవిషయం అఫీస్ లో కొందరికి అనూయజనకమౌతుంది. వసుయం చూసి వాళ్లపై దెబ్బతీయాలని వాను, సతి, ప్రసాదం ఎదురుచూస్తుంటారు. శంకరం ముఖానగా ఉంటాడు.

8

అతను వరండా ఎక్కుగానే మృణాళిని గదినుండి ఎవరదో మగ గొంతు వినిపిస్తోంది. ఆ గొంతు తోగడ విన్నట్టు జ్ఞాపకం.

ప్రసాదం మృణాళిని గది దగ్గరిగా వెళ్లి ఐదుట నిలబడి వాళ్ల మాటలు వింటున్నాడు.

“నలుకై రాణించాలంటే అతను కృషి చేయాలి. నాటక రంగానికి పూర్తిగా అంకితమైపోవాలి.”

ఈ మాట విన్నానే ప్రసాదం వళ్లు వల వల కొరికాడు. గుప్పలు దిగించాడు. అతనికొం మిన్నం టుకుంది. వెంటనే గదిలోకి పరుగెత్తి శాస్త్రి గాడి పీక పిసికేద్దా మనుకున్నాడు. కాని — ఇంకా ఏమి సెలవిస్తాడో విందామని అగిపోయేడు.

“కాబట్టి నలించడం గూడా ఒకానొక జీవిత ముఖమాట. ఆ జీవితాన్ని అనుభవిస్తూ, ప్రేక్షకుల్ని భ్రమింపజేయడం తమపై కాదు. దాని కెంతో చాలర్యం కావాలి. ఉదాహరణకి నే నున్నాను. నా పేరు శాస్త్రి. ఏదో ఉద్యోగం చేసుకుంటే, ఖర్చు పెడుతూ కులాసాగా గడుపుతున్నావా? ఇది నిజ జీవితం. ఇప్పుడు ఈ శాస్త్రి అనబడేవాడు శ్రేణి

ఎక్కి చి దొంగ గానో, ఏ ఖాసికోరు గానో వటించాలి అంటే, వాడు తనని తను మరిచిపోవాలి. అప్పుడు వాడు శాస్త్రి కాదు, గుమాస్తా కాదు, కులాసాగా తిరిగి విలాస పురుషుడూ కాదు. వెంబర్ వన్ కేడి. మర్డరర్. ఆ భీభత్సాన్ని, క్రూరత్వాన్ని వాడి ముఖంలో, వాడి ప్రతి కదలికలో చూసింది ప్రేక్షకులంతా భేష్ అనిపించుకుంటేనే సలుగు. ఏ క్లాసు నలుగుడు.” ఇక్కడ కానీపు శాస్త్రి మాటలు అగాయి. ఐదుట నిలబడ్డ ప్రసాదం ‘గొప్పగా కోసేస్తున్నాడు’ అనుకున్నాడు. అసలు ఏడికి, మృణాళి ఏకి ఏమిటి సంబంధం? అని కూడా అనుకున్నాడు.

శాస్త్రి మళ్లా మొదలెట్టాడు.

“రేపు మేము ప్రదర్శించ బోయేది ఒకానొక సాంఘిక నాటకం. మంచి థీమూ, డైలాగులూ ఉన్న నాటకరాజం. మెయిన్ రోల్ నాది. ‘కళా పూర్వోదయం’ అనే కావ్యం పేరు మీరు వినే ఉంటారు. దాన్ని పింగళి సూరప్పా, షేక్స్పియరులూ ఇద్దరూ ఇటు తెలుగులోనూ, అటు ఇంగ్లీషులోనూ ఒకేసారి రాసినట్టు అధారాలున్నాయని చాలా మంది అంటున్నారనుకోండి. అది వేరే విషయం.

ఇప్పుడు ఆ కథని ఆధారంగా చేసుకుని, నేటి సాంఘిక పరిస్థితులను దృష్టిలో పెట్టుకుని మార్చి రాశారు మా నాటకాన్ని. కాబట్టి ఈ నాటకం ఎంత గొప్పదో మీరింటికి అర్థం చేసుకునే ఉంటారు. దాంతోపాటు మా ప్రదర్శన విలువని తెలుసుకునే ఉంటారు. ఇంతకీ నే చెప్పాల్సే దేటుంటే— ఇది టెలిఫీల్మ్ కాబట్టి — ఒక నిరుపేద గుమాస్తా నహాయర్ ప్రదర్శిస్తున్నది. కాబట్టి మీరు తప్పకుండా ఒక టిక్కెట్టు కొనాలి. రోజు మా ప్రదర్శన చూచి తీరాలి. టిక్కెట్టు మా చెల్లాయితో వంపుతాను” అన్నాడు శాస్త్రి.

“అలాగేనండి” అన్నది మృణాళిని.

“చాలా థాంక్స్. మీలాటి అభిమానులు లేకపోతే ఈ నాటక సంస్థ లెప్పుడో మూసేయబడేది. షేక్స్పియర్ ఏవన్నాడూ, ఎవడు రస పృథ యుడూ, కళాభిమాని కాడో వాడు వట్టి దద్దమ్మ అని చెప్పాడు. మనకి కళలు చాలా ఉన్నాయి. అదరించే వారు మాత్రం బహు కొద్దిమంది. ఇది కళా ప్రపంచానికి తీరని అవమానం దుగ్ధ. మార్పు రావాలి. ప్రజాసేవలో ప్రతివాడూ కళా కారుడై రాణించాలి. అరోజంతా త్వరగావస్తే అంత మంచిది. అప్పటికైనా మా సంఘ ఆశయం, మా సంస్థ ఆదర్శం ఫలవంతంగావు. మీ కాలాన్ని చాలా పొడవేశాను కాబోలు. వస్తాను మరి. సెలవు అన్నట్టు టిక్కెట్టు మా చెల్లాయితో వంపుతాను”

అని చెప్పి గదినుంచి ఐదుట కొచ్చేడు శాస్త్రి. ఐదుట ప్రసాదాన్ని చూచి గతుక్కుమన్నాడు.

“నమస్కారం శాస్త్రిగారూ! ఇది మావయ్య గారిల్లే. ఏ.....ఇలా దారి తప్పి వచ్చారా?” అని నిలబెట్టి అడిగాడు ప్రసాదం.

“ఏం లేదండీ.....మా నాటక మొహటి....”

“అన్నట్టు మీ నాటకాలు ఇంతకుమునుపు నేనే చూడలేదు మహండి ..... అయినా మాకారూ.....వెధవది నాటకాలంటే నా కనలు సదలి ప్రాయం లేదండీ. అందరి సంగతి ఏమాత్రం ఇప్పుడు నాటకాలు వేస్తున్న వాళ్లల్లో చాలా మంది ‘వెధవ’ అని ఈ మామిత్రుడు అంటారటేండి. వాడెంతో ఈ మాటన్నాడంటే, ఇప్పటి కొన్ని సమాజాల్లో రగులుకున్న ‘అవినీతి’ ఉంది చూశారూ.....”

“సారి.....మా సమాజం”

“మీ సమాజం గురించి కాదులేండి. మాటాడు తూంటు. పాపం, మీ కనతల బోల్డు సనులున్నా యేమొ.....వెళ్లి రండి మరి.”

శాస్త్రి మెట్టు దిగి వెళ్లబోతూండగా మళ్లా, విలివాడు ప్రసాదం.

“అన్నట్టు మీకు నీనిమాలో వేషి లేయాలనే సంకల్పం?”

“ఏదో లేండి. అవకాశం రావద్దూ!” అన్నాడు శాస్త్రి సిగ్గుపడుతూ.

“అదేం మాట గురువుగారూ! టాలెంట్ ఉందాలో గాని మీలాటి వాళ్ళకి అదెంత పని చెప్పండి. నాకో ఫ్రెండ్ ఉండేవాడు. వాడు అప్పుం మీలాగే నాటకాలంటే ప్రాణం పెట్టేవాడు. పరిపక్తులూ, సగైరాలంటూ గొప్ప పాదావిడి చేసేవాడు. చివరి కేమైందంటే—జస్టిసునిట్—ఈ మాట వినిపో దురుగాని ఉండండి. ఆ చివరి కేమైందంటే, వాడు మదరాసు వెళ్లి, ప్రయత్నంచేసి సినిమాలో చోటు చేసుకున్న మాట నిజమే గానీండి అప్పట్నుంచి ఇప్పటి వరకూను వాడికి దొరకేవన్నీ ఎందుకూ పనికిరాని చిన్న వేషలే పాపం! ఒక సినిమాలో ముని బాలకుడు, మరొక సినిమాలో జేబులు కొట్టే వాడు—ఇలా తగులండి. వాడి నట జీవితం. ఇంతా ఎందుకు చెప్పన్నానంటే—”

“సారి.....నా కనతల.....”

“అవును పాపం. వెళ్లిరండి. శ్రమనుకోకుండా ఇంతదూరమూ వచ్చి చక్కటి విషయాల్నే చెప్పి నందుకు సంతోషం శాస్త్రిగారూ!”

శాస్త్రి వెళ్లిపోయేడు.

ప్రసాదం వళ్లు మారాడు.

“వెధవేషి లేస్తాడూ నా దగ్గిరే. సినిమాలో చేరుతుంటు మొహం” అని విసుక్కున్నాడు.

అతను విసుగ్గా తన గదిలోకి వెళ్లేడు. పుస్తకం ఒకటి చేత్తో పట్టుకుని చెదామడా పదివేయడం మొదలెట్టాడు. అలా అరగంట ఊరికే పేజీలు తిప్పేశాడు. దానికి తగ్గట్టు తన ఉనికిని ఆ ఇంటి వాళ్లవరూ పట్టించుకున్నట్టు కనిపించలేదు. దాంతో మరింత వళ్లు మండిపోయింది.

మంచంమీద వాలిపోయి మెడ వరకూ దుప్పటి కప్పకుని గట్టిగా నిట్టూర్చాడు ప్రసాదం.

మృణాళిని ఆవేశకి వచ్చింది.

“అమ్మ! నిన్ను భోజనానికి పిలుస్తోంది బావా!”

“.....”

“ఓబావా! నీకే చెప్తాంట. భోజనానికి లేవయ్య!”

"ఇప్పటికీ నా విషయం గుర్తు కొచ్చిందన్న మాట"

"అదేమిటి? అదేం మాట?"

"ఏ.....నీకు గొప్ప ఇదిగా ఉందా? పాపం....."

జవాబు అవతలి వైపుకి వెళ్ళిపోయింది. తిప్పుకుంటూ.

"ఈ అలకకి కారణం ఏమిట?"

"తను వదనం"

"అనగా"

"నీ ముఖం"

"అంటే"

"గాడిద గుడ్డు"

మృణాలిని సక వకా నవ్వేసింది. ■ నవ్వుతో మరింత కోపం వచ్చింది ప్రసాదానికి.

"నవ్వుతావ్.....ఫీ.....మీ అడవాళ్ళంతా ఇంతే"

"నువ్వు మాటాడే దేమిటో బొత్తిగా తెలీదం లేదు"

"తెలుగు"

"అది తెలుసు. నీ కోపానికి. కారణం చెప్పకుండానే ఇప్పుడు మున్నడం ఏం బాగోలేదు బావా!"

"అవును. నీకేం బాగుండదు."

"ఇంతకీ నువ్వు భోజనానికి వస్తావా రానా?"

"రాను."

"అలా అని అమ్మతో చెప్పనా?"

"ఏం.....నాకేమైతే భయమా? అనలు నా మీద మీ అందరికీ పెత్తనం ఏమిటి? మీ రెవరూ? నేనెవర్ని"

"నువ్వు నా బావవి"

"నీగు లేకపోతే పరి"

"ఎవరికి?"

"అనవసరంగా వాగించకు. నాకు కోపం వస్తే మనిషిని కాదనలు. తెలుసా"

"ఏమిటి? అయితే ఆ విద్వార మేదో చూడాలి ఉంది."

"ఉంటుందంటుంది. ముందు మనిక్కడ్చుంచి కదుల్తావా? లేక వన్నే కదలమంటావా?"

మృణాలిని రెండు క్షణాలు నిశ్చబ్దంగా ఉండి, తర్వాత అడిగింది.

"అయితే ఇదంతా నిజమైన కోపమేనన్న మాట"

"కాకపోతే నేనేమైతే గొప్ప నోటుడినా కళ్ళ కాదా?"

"కారణం చెప్పకుండా నిమ్మారాలు పరికి వాళ్ళని ఏమంటారో తెలుసా?"

"నువ్వు నాకేం పాతాలు చెప్పక్కర్లేదు. నేనేమీ పసివీల్లవాడినీ, అమాయకుడినీ కాను."

"నాకు నమ్మకంలేదు."

"అంటే నీ ఉద్దేశ్యం?"

"బావా సీరియస్ గా అడుగుతున్నాను. ■ కోపానికి కారణం చెప్పనూ" అని ప్రాశ్నోయపడింది మృణాలిని.

అతను చల్లబడిపోయాడు.

"కొందర్ని చూస్తూంటే నాకు చెడ్డే చిరాకు."

■ కొన్నిగాడు లేడు — అదే ..... నీ శేవరేలో యాక్టర్....."

"ఇదేమిటి? అతను నా శేవరేలని నీ కెవరూ చెప్పారు?"

"ఎవరో చెప్పితే అలాడించే రకం కాదు."

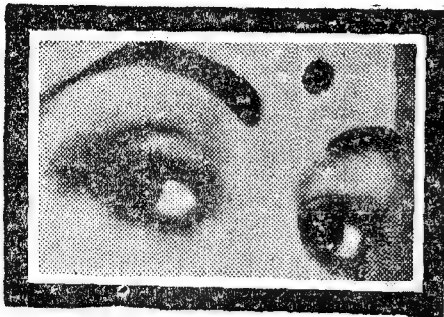
"మరి."

"నాటక కళ గురించి వాడి బొంద వాడి కేమిటి"

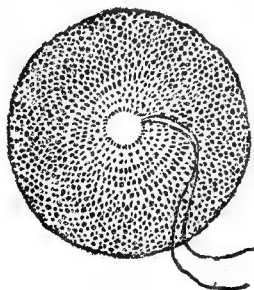
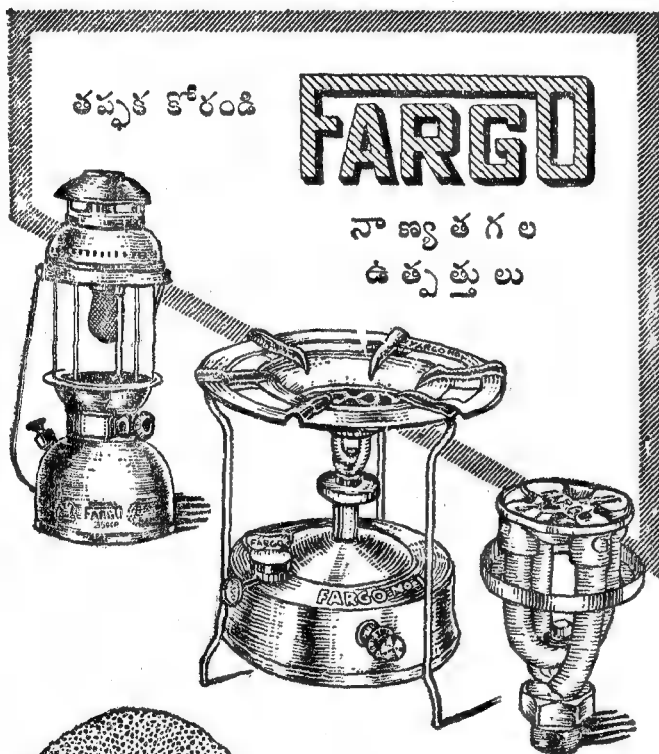
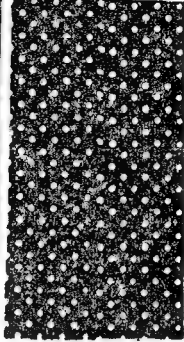

కండ్ల రక్షణకు, అందానికి
దర్బార్ కాటుక

రాంబీర్ కంపెనీ, బొంబాయి-4.

నమ్మకమైనది
పొదుపు అయినది
మరియు
నాణ్యతగలది

ఉత్పత్తిదారులు :

ఫార్గో మేంటల్ ప్రొడక్ట్స్
ప్రైవేట్ లిమిటెడ్
బాంబాయి-4

TEL.

మనిషి - మిథ్య

తెలిసినట్లు గొప్ప ఉపన్యాసమిస్తుంటే తమరు
వివరా? విని మెచ్చుకోలేదా?"

"అయితే కావచ్చు. అతను మా కాలేజీ బెస్ట్
యాక్టర్"

"అవునవును. మహా బాగా తెలుసు. వాడు
వయోమూల విషకుంభం. మేకతోల కప్పిన పులి,
దొర్నాగ్గుడు. వాడు మా అఫీసులో ఎంత గందర
గోళం చేస్తున్నాడో, ఎందర్ని ఏడిపిస్తూన్నాడో
నీకేమైతే తెలుసా?"

"నాటకాలకి, వ్యక్తిగత విషయాలకి ముడి
పెట్టడ మెందుకు?"

"అయితే సున్నితమంటావా?"

"అదేం ప్రశ్న?"

"నువ్వు వాడితో మాటాడటం నా కిష్టంలేదు"

"ఎందుకని?"

"చెప్పిగా వాడు ఉత్తరాలిని....."

"కాని, అతను మా స్నేహితురాలికి అన్నయ్య.
మా కాలేజీ బెస్ట్ యాక్టర్."

"అందుకనే అంటాను మీ ఆడవాళ్ళందరూ..."

"బావా.....నీ ఇష్టం వచ్చినట్లు మాటా
డితే నే నహించేది లేదు....."

"అవును. నువ్వు నహించవు. సరే..... ఈ
విషయమేమిటో మావయ్యని అడిగి తెల్పుకుం
టాను. నేను మీ అందరిముందూ ఈ ఇంట్లో
ఉండాలనుకుంటే రోగ్ తో నువ్వు మాటాడటం
మానుకోవాలి. లేదా—నే నేడైనా ఇల్లా చూచు
కుని నా తిప్పలేవో నేను నడతాను."

మృణాలిని మరేమీ మాటాడలేదు. ప్రసాదం
అత్తయ్య భోజనానికి రావలసిందిగా పిలవడంతో,
గబ గబా వంట గదిలోకి వరుస్తాడు.

అతని పద్ధతికి లోలోన నవ్వుకుంది మృణాలిని.

* * *

"పిడు నాటకాలునే ఆ యొక్క కళతో
సంఘాన్ని గణంస్థర మందాన్ని పెంచేస్తాడట. షేక్
స్పియర్, నాటకాలు నేయని వాళ్ళందరీ వొట్టి
వెధవలూ అన్నాట్ట. కళాపూర్వకమైన ఆ పెద్ద
మనిషి పింగళి సూరన్నా ఇద్దరూ రాకొరుట. అబ్బ..
వాడు వాడిన 'గ్యాస్' ఇంకా అంతా కాదు ఈ
పూర్వక సినిమాల్లో చేరాలని ఉందిట. ఆకాడికి
అవతల ఆ ఫీల్డు పిడు లేని వెలితిచేత లబోమని
విడుస్తున్నట్టు! వెధవ పోజా వీడూను. వీడి వరస
చూస్తూంటే నాకు భయంగా ఉంది. ఆడపిల్లల
మనసు కవిపెట్టడం, స్పష్టించిన ఆ బ్రహ్మదేవుడికే
తెలిసంటారు. సుశ్రేమంటావా" జరిగినదంతా
చెప్పేడు ప్రసాదం పతితో.

పతి సిగరెట్టు పాగ గట్టిగా పీల్చి నింపాదిగా
వదులుతూ.

"నీది ఉత్తి పిరిగి గుండె అంటాను" అన్నాడు.

ఈ మాటతో చరిచింపొయేడు ప్రసాదం.
తీక్షణంగా పతివైపు చూస్తూ

"నువ్వు గనక సరిపోయింది. మరోడు ■
మాటంటే"

"నే నొకటి చెప్తా వింటావా?"

"తప్పకుండాను."

"మీ మృణాలికి నువ్వంటే అమితమైన
ప్రేమ"

ఆడిటర్ చిన్నతనం

అవి నేను హైస్కూలులో చదువు కంటాన్న రోజులు. ■ సంవత్సరమే స్కూలులో చేరాను ఇప్పటికీ ఆ సంఘటన తల్పుకుంటే నవ్వు వస్తుంది ఈజిక్వల్లు, అని వేష్టారు లెక్కలు చెబుతుంటే మహేశం వెరిమొహం పెట్టి చూస్తున్నాడు, ఉత్త గుణకారమే అది. 'ఊ' కొడుతున్నాడే గాని మహేశం బుర్ర కెక్కడంలేదది! "ఎనిమిది ఇంటు ఆరు యీజిక్వల్లు నలభై ఎనిమిది, ఏడు యింటు నాలుగు యీజిక్వల్లు ఇరవై ఎనిమిది, ఐదు యింటు తొమ్మిది యీజిక్వల్లు-" మొత్తం ఒక్కసారి క్లాసంతా నిశ్శబ్దమై పోయింది. "ఓరి జడ్డి మొహాలూ మాట్లాడరే?" టేట్ బెత్ కోసా చూస్తున్నారంతా! అంతమందిలో ఒక్కడూ మాట్లాడలేదు. మహేశం నవీమనిలేచి 'బ్లాక్ బోర్డు' వైపు నడిచాడు. అంతా ఆశ్చర్యంగా చూస్తున్నారు. మహేశం బ్లాక్ బోర్డు వెనక్కి వెళ్లి ఒక నిమిషంలో వచ్చి కూర్చున్నాడు. "అదేమిటిరా! లెక్క చెయ్యలేదే?" మేష్టారడిగారు. "లెక్కాండీ! నాకు రాదండీ!" "మరెందుకొచ్చావు? బోర్డు వెనక ఏం చేసావు!" మహేశం భయపడుతూ చెప్పాడు. "మరండీ! నాలుగు బొందు ఊడి పోయిందండీ! కట్టకు వచ్చానండీ!" అంతా గొల్లున నవ్వారు! ఆమహేశం యిప్పుడు ఆడిటర్.

అనుచి (రాజమండ్రి)

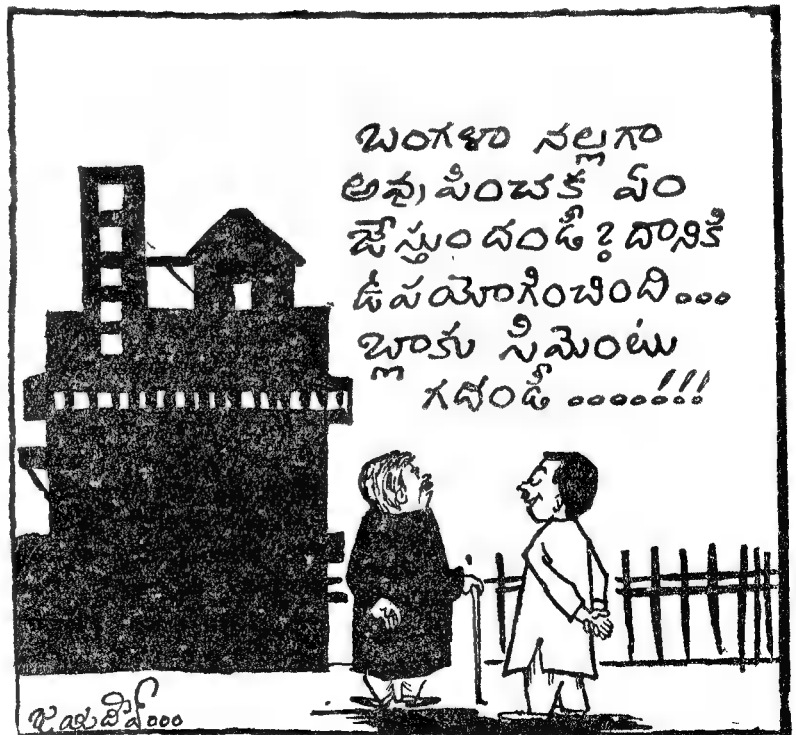
మరుపురాని సంఘటన

ఒకసారి నేను కాకినాడ నుంచి ఏలూరుకి ప్రయాణం చేస్తున్నాను. అప్పట్లో నాకు సిగరెట్లు విశరీతంగా కాలే అలవాటుండేది. రోజుకి డజనుకి తక్కువ కాలేవాడిని కాను. గూడెం దాటిన తర్వాత సిగరెట్లు పెట్టి చూసుకున్నాను. ఒక్క సిగరెట్లులేదు. బహుశా మళ్ళీ ఏలూరు లోగాని దొరకవు. ఆ ఆలోచన తోటే నాకు హఠాత్తుగా తలనొప్పి వచ్చినట్లయింది. ఎలా భగవంతుడా అని చూస్తున్నా రైలులో అమ్మేవాళ్లు కూడా ఎవరూ రాలేదు. తల పట్టుకుని కూర్చొన్న సమయంలో సిగరెట్లవాడి కేక వినపడింది. ఆత్మతగా అటు చూశాను. ఎవరో బాగా పసిక్కురాడు ఏడెనిమిదేళ్లుంటాయి జంగిడిలో సిగరెట్లు

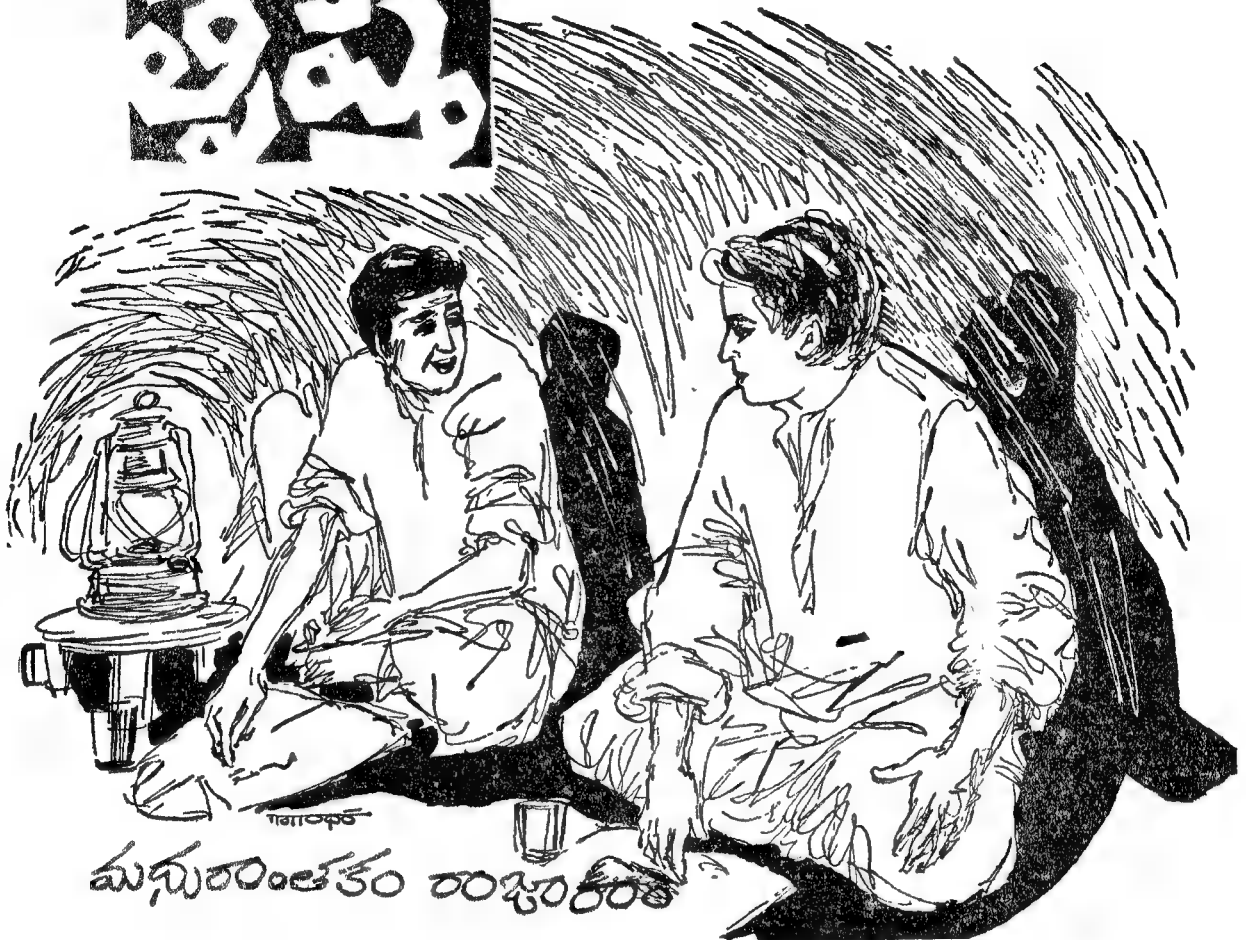
ఇంకా ఏవేవో పెట్టుకుని అమ్ముతున్నాడు. ఇంతలో రైలు కదిలింది.

'ఒక సిగరెట్ పాకెట్ యియ్యి' అన్నా తొందరగా "నిండుగా లేవు బాబూ, నాలుగే ఉన్నాయి" అని పెట్టి ఇచ్చాడు. రైలు వేగం అందుకుంది. జేబులో చెయ్యి పెడితే పావలా తగిలింది. వాడి జంగిడిలోకి విసిరాను. 'చిల్లర లేదు బాబూ' అన్నాడు పరిగెడుతూ కంగారుగా. 'పర్వా లేదు ఉంచుకో' అన్నాను. వాడి ముఖాన భయం ఆవరించింది. "బాబో! మా నాన్న తిడతాడు" అంటూనే పావలాను కింపాట్లు మెంటు లోకి విసిరేశాడు. చూస్తూండగా కే వెనక్కి వెళ్లిపోయాడు. ఎప్పటికీ మర్చిపోలేకపోయా నీ సంఘటన.

కె. రామచంద్రారావు, (వల్లేరు)

చిట్ట

మధురంతకం రంజితం

ఉన్నపాకంగా చిన్న బాబు గారు పిలుచుకొనిరమ్మంటున్నారు. అని సరసంపూల ద్వారా పిలుపందగానే నేననుమానించాను. చిన్న బాబు బుర్రలో ఏదో ఒక కొత్త ఊహ తక్కున మెరసి ఉంటుంది అతడి బుర్రలో అలా ఒక కొత్త ఊహ మెరిసినప్పుడల్లా దాన్ని కార్య రూపంలో పెట్టడానికి ఒకరి సలహానో, కాక తోడ్పాటో అవసరమౌతూ ఉంటుంది.

ఊరంతా చిన్నబాబుగా వ్యవహరించే ఆ బక్కపలచటి ఎర్రటి యువకుడి పేరు శ్రీహరి. అతడు పుట్టడానికే ఈ ఊరిలోనే పుట్టాడు గానీ పెరిగింది మాత్రం ఈ ఊరుగాదు. 'ఆయువు నూరు సంవత్సరములందు నగంబు గలింపె నిద్రలో'— అంటూ మునుపటి కొకాయన వాపోయాడు. ■ మిగిలిన నగంలో నగం విద్యాభ్యాసానికే సరిపోతోంది గదా అని చింతిస్తూ కూర్చోవలసిన అసంఖ్యాక భారతీయ విద్యార్థుల్లో శ్రీహరి ఒక్కడు. అలాగని ప్రతి తరగతిలోనూ

నింపాదిగా రెండు మూడేళ్లు కూర్చున్నాడని శ్రీహరిని అపార్థం చేసుకోడం అవ్వాయం. అయిదేళ్లు వయసులో అతడు మహా నగరంలోని ఒకానొక కాన్వెంటు పాఠశాలలో చేర్పించబడ్డాడు. ప్రాథమిక విద్య ముగిసిన తర్వాత అక్కడే ఉన్నత పాఠశాలలో చేరాడు. అపైన కాలేజీ చదువు. లోకం దృష్టిలో వచ్చి బి. య్యే. పహీసాపు పెళ్ళి కొడుకులా చులకనగా ఉండడం వల్లనైతేనేమి, జీవితాంతం చదువుకుంటూనే ఉండిపోయినా జరుగుబాటుకు కొడువలేకపోవడం వల్లనైతేనేమి, శ్రీహరి మళ్ళీ ఇంజనీరింగులో చేరాడు. చిన్నవాడే వివాహమై కాపురానికి వెళ్ళిపోయిన అమ్మాయి పుట్టింటి కోసం ముఖం వాచిపోవడం సహజం! అత్తంటి కోడల్లా ఏడాది కొకసారి స్వగ్రామానికి వచ్చేస్తాడు శ్రీహరి. అమ్మాయికి అమ్మగారింట్లో తీరే ముద్దు ముచ్చటల్లా శ్రీహరికి స్వగ్రామంలో తీరే వరదాలు కొన్ని ఉన్నాయి. కోనేటి బావిలో ఈడులాట. చిట్టడివిలో సెలయేటి జన్మస్థానం కోసం అన్నేషణ. వెన్నెల రాత్రుల్లో గ్రహీణ యువకులకు బస్టి అటల్లో తరిబీదు. ఇలాంటి వ్యాసంగాలతో దినాలు క్షణాలుగా గడిపేవే శ్రీహరిని గురించి ఇక్కడే ఇంకోక మాట గూడా చెప్పవలసి ఉంది. ఎలాంటి సామాన్యమైన పని చేస్తున్నా, దాన్ని సాహసీపథం పైపూతతో మంచి చూచి ఆనందించడం శ్రీహరి స్వభావం. పెంకాయ

ఉప్పాంగి పోగలడు. సెలయేటి కెదురుగా చిట్టడి విలో వడుస్తూ, అప్రకాశం దుర్గమారణ్యల్లో నంచరించిన సాహసీక యాత్రకు మళ్ళీ నిర్బీతిని ప్రకటించగలడు. ఇలా చేస్తున్న పనిలో ఏముంది? అంతా అనుకోడంలోనే ఉంది. నరమానందయ్య శిష్యుడికి తీసిపోని ఇంకో ఫాంజాయే అంగరక్షకుడుగా, ఎముకలు పైకి తేలిన బక్క గుర్రమే గంధర్వాశ్వంగా, తాళల కాలంనాటి త్రుప్పు పట్టిన పోరాటపు పనిముట్లే యుద్ధ సాధనాలుగా దేశం పైకి ఐదుల్లేరిన డాన్ క్విక్ సాట్ అన్న పెద్ద మనిషి తాను చేస్తున్న పనిని వీరోచిత కృత్యంగా, అంతకుమించి దిగ్విజయ యాత్రగా తలపోశాడంటే అందుకు కారణం అతడి మనసులోగళ మరెక్కడుంది?

వెళ్ళేసరికి హాల్లో తూగుటుయ్యెలపైన కూర్చుని ఊగుతున్నాడు శ్రీహరి. పై కప్పునుంచీ వేలాడుతున్న గొలుసుల్ని భూమ్యాకర్షణ శక్తితో పోలిస్తే తూగుటుయ్యెలను కొంచెం ఇంచుమించుగా అంతరిక్ష వాకతో ఉపమించవచ్చు. ఇంకా శ్రీహరి అలాంటి అనుభవాన్ని పొందుతున్నాడేమో తెలియదు.

“సుస్వాగతమయ్యా రాజకీసరం! పాతేరు ద్వారా కలురు పెట్టినా తమ దర్శనాలు దొరకడం లేదు. ఇంతకూ జరుగుతున్నది బడి రోజులైనా కావు. వేసి సెలవులు. ఈ పూర్వోన్మీ ప్రాద్దు పోకడకు ఇబ్బందాకు కాలకేహి లేమిటో తెలియదు. అసరి

ఊళ్లో ఎవరిని చూచినా నా కదే ఆశ్చర్యం. ఊరి ప్రక్కనే రోడ్డుంది. రోడ్డులో బస్సులు తిరుగు తుంటాయి. ఆ బస్సుల్ని చూచినప్పుడైతే నా ఈ ఊరికి చుట్టూరా విశాలమైన ప్రపంచం ఉన్నదన్న విషయం వీళ్ళకు స్పృహించబడింది! అలాంటి ఆలోచనైతే నా లేకుండా వీళ్ళలా ఇంత విశ్చింతగా ఎలా బ్రతక గలుగుతున్నారో నా కర్థం గాదు. అది నీ బోటి విజ్ఞుడు నా బోటి అనుభవంలేని వాడికి విప్పి చెప్పవలసిన రహస్యం....."

ఆ రహస్యం మాట కేమిగానీ ఈ ఉపద్రావ మంతా దేనికి ఎత్తుగడో నా కర్థమై చావడం లేదు—

"చూడవయ్యా శ్రీహరి! కష్టసుఖాలుగానీ, శోదామోదాలుగానీ అనుభవంలో లేవనీ, అనుభవించే వాడి మనసులోనే ఉంటాయని పెద్దలంటారు. ఒకడికి దేశాలు తిరగడం అనందమైతే, మరొకడికి హాయిగా ఇంటి పట్టున కాలం వెళ్ళబుచ్చడమే అనందం! ఈ మానసికమైన కారణాన్ని అటుంచి తౌకిక దృష్టితో చూచినా దేశం తిరగడమనేది అందరికీ వీలయ్యే పనిగాదు. పచ్చిక బీడులో గూటానికి గట్టిగా కట్టేయబడిన ఎద్దు నెప్పుడైనా చూచినావా శ్రీహరి! అది తన పగ్గాలు అనుమతించిన పరిమిత వలయంలో మాత్రమే తిరగ గల్గుతుంది. అంతకుమించి ఓ అంగుళమైనా జరగడం దానితరం గాదు. ఇంకా నీ సంగతి చెప్పి! దేశాలు తిరగడలనుకుంటే నిన్నడ్డుకునే పరిస్థితు లేవీ లేవు. పైగా అందుకీదే తగిన అడను గూడా! పూర్వం పట్టాభిషిక్తులు గావడానికి మునుపు రాకుమారులు దేశాటనం చేసి వచ్చేవారని ప్రతీతి. నువ్వు ఆ పని చేయవచ్చు....."

"నిజమే, నిజమే!" తన అంతరంగంలోని ఊహను పసిగట్టి గిరిగిందండుకు నన్ను అభినందిస్తున్న వాడిలా అన్నాడు శ్రీహరి. "కానీ యువరాజులు ఒంటరిగా దేశ సంచారాలు పరిపినట్టు నిదర్శనాలు లేవు! వెన్నంటి ఓ వేడుక చెలికాడు ఉండాలి గదా!"

"ఆ స్థానాన్ని నా కివ్వ దలచుకున్నావా ఏమిటి?" విస్మయంతో ప్రశ్నించాను.

"అబ్బే! నువ్వు వేడుక చెలికాడిక్రింద జను కట్టడగని వాడివా శ్రీహరి! నా కన్నా పెద్దవాడివి. జీవితాన్ని గురించి ఎన్నో విషయాలు తెలిసినవాడివి. కొత్త ప్రదేశాల్లో, కొత్త వ్యక్తుల మధ్య మెలగు తున్నప్పుడు అనేక విషయాలకు వివరణలు, వ్యాఖ్యానాలు అవసరం గావచ్చు. అలాంటి పరిస్థితుల్లో నేను నీలాంటివాడి సహచర్యాన్ని అభిలషించడంలో ఆశ్చర్య మేముంది?"

ఎలాగైతే నా సునిశితమైన మేధస్సు శ్రీహరిది! అతడు ఒక క్షణంలో ఎదుటి మనిషిని కించపరచనూ గలడు. మరుక్షణంలో అంచెలంచెలుగా ఆకాశానికి ఎత్తనూ గలడు.

"ఇంతకూ నువ్వు తలపెట్టిన పయనానికి గమ్యస్థాన మేదో చెబుతావా శ్రీహరి!"

"అదే సమస్య! ఏదైనామిది రోజులుగా నే నాలో చిన్నున్న విషయం గూడా అదే! తీరా ఒక చోటకు వెళ్ళిన తర్వాత, వేరొక చోటకు వెళ్ళి ఉంటే మరింత బాగుండేది కదా అన్న అసంతృప్తి మనల్ని

తెటోడుతుండేమామని నా భయం! నీనీ, నీ తిథి ప్రాయం చెప్పరాదా శ్రీహరి!"

"వాడేముంది శ్రీహరి! ఏండికొద్దీ రొట్టె! శ్రీమంతుల్లో కొందరు ఉదక మండలాలకు వెళ్తారు. మరికొందరు బెంగుళూరు ఎప్పుకుంటారు. అవద మ్రొక్కులకైతే నా, అనందంగా విహరించడానికైతే నా అనువైన యాత్రాస్థలం తిరువతి—అందు బాటులోవున్న పుణ్యక్షేత్రం. పోనీ శిథిలాలు చూడ దలచుకుంటే హంపీ వెళ్ళొచ్చు. సముద్ర సౌందర్య విశోకించాలనుకుంటే మహాబలిపురం....."

"సముద్రాలు, నగరాలు, శిథిలాలు మన కెందుకులే శ్రీహరి! అవన్నీ జీవిత పటానికి చివరి అంచులు. నిజమైన జీవిత దృశ్యాల కావాలి మనకు. పైగా వెళ్ళినచోట మన అవసరాలను మనమే గమనించుకోవలసిన దురవస్థ మనకు పట్టగూడదు! ఎందుకంటావేమో! అలాంటి బారదబండిల్ని యాత్రానందానికి అటంకాలు....."

గడ్డు కొరికే మరి! ఏదైనా విదేశ ప్రభుత్వం ఆహ్వానం పంపితే చెప్పలేనుగానీ లేకుంటే అలాంటి సౌకర్యాలు సమకూరడం దుర్భలం!

"అదేమిటి శ్రీహరి! మునుపటి కొక ఈగ ఇల్లలుకుతూ తన పేరు మరచి పోయిందట! అలాగే ఉంది నీ శోరణి. కాకపోతే పట్టణాలను గురించి, శిథిలాలను గురించి ప్రస్తావించిన వాడివి నువ్వు పల్లెటూళ్ళను గురించి మరచి పోవడ మేమిటి? భారతదేశం యొక్క నిజ స్వరూపాన్ని చూడ దలచుకుంటే పల్లె పీఠల్లోనే చూడాలి. రమణీయమైన తోటలు, పచ్చని కాలువా పరిచి నట్టుండే పైరు పచ్చలు. కొండ కొలకులు. అబ్బే చూడ వేర్విన కళ్ళుండాలిగానీ, నిండైన ప్రకృతి సౌందర్యమంతా అక్కడే ఉంది....."

"కానీ వెళ్ళిన ప్రతి వరలోనూ అతిథాని

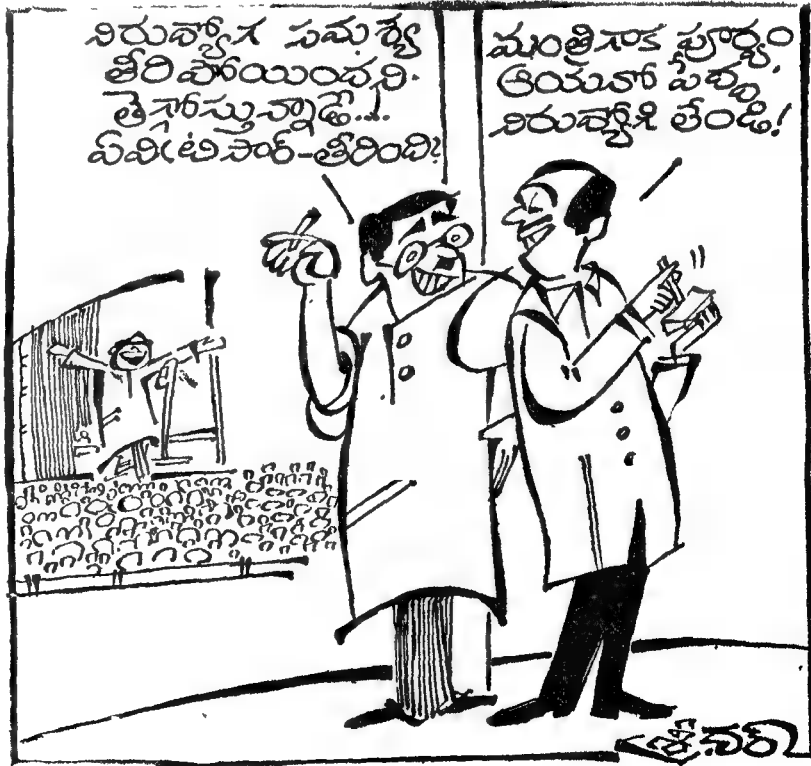
అతివహినిగిరి పొందడానిగిరి చూడొచ్చునా రాజకీయ వాయుకుండా శ్రీహరి!"

"కాకపోవచ్చు! కానీ మనం అతిధ్యం లభించే పల్లెలకే వెళ్తాము. తరిగొండలో సుధాకరం ఉన్నాడు. గుర్రాల మహల్లో గోపాలమున్నాడు. తిమ్మ సముద్రంలో కేశవు లున్నాడు. వీళ్ళంతా ఎవరో నముకునేవు! అట్టియులైన మిత్రులు. కాలేజీలో నా సహపాఠకులు....."

"కానీ అల్లుడిలో బాటుగా గిల్లుడు గూడా అవసరమా శ్రీహరి!"

"అబ్బే, నువ్వలాంటి సందేహాలు పెట్టుకో వద్దు శ్రీహరి! నా మూలంగా నీలాంటి స్నేహితుడు దొరికితే వాళ్ళంతగానో సంతోషిస్తారు. తరిగొండలో సుధాకర మున్నాడన్నాను కదూ! వాడూ నాలాగే తండ్రి కొక్కడే కొడుకు. వాళ్ళ నూరేక రాల మాగాణిలో నానరకం వడ్లు వందవు. కిచ్చిలి సంబావులు, బంగారు తీగలు, రాజనాలు పండు తాయి. రెండు మూడేళ్ళపాటు పాతరలో పోసి ఉంచిన పాత వడ్ల బియ్యాన్ని కానీ వాళ్ళు వాడరు. ప్రతి రోజూ బెంగుళూరునుంచి వాళ్ళయింటికి కూరగాయల బుట్ట వస్తుంది. ఇది మామిడి పళ్ళు కాలం గడూ! తరిగొండ మామిడి పళ్ళుంటే బొంబాయి దాకా ప్రసిద్ధి. ఇంత చెప్పి, పాడి సంగతి చెప్పాను కాను. ఒక్కమాటలో చెప్పొచ్చు. వాళ్ళ ఇంటి కాకి గూడా వేలి వంటకమైతేగానీ రుచి చూడదు....."

"ఇళ్ళల్లో కుక్కల్ని పెంచడం రివాజు! కాకుల్ని గూడా పెంచడ మన్నది అసలు సీసలు తాజా వార్త. ప్రసంగ సౌలభ్యం కోసం సామెతలను నుడికారాలను ఎవడెప్పుడు వచ్చినట్లు వాడు సర్దుకోవచ్చు అభ్యంతరంలేదు. కానీ నే నాళ్ళవడటం అందుకు నానా శ్రీహరి ఎదుటి నాకి ని భోజన! ఏమిటో గా

“చూడు శ్రీహరి! పెద్దలు ప్రపంచంలోని జనాభాను రెండు రకాలుగా వర్గీకరించారు. బ్రతక దానికే తీసేవాళ్ళు కొందరు. తినడానికే బ్రతకే వాళ్ళు మరికొందరు. పై రెండు తెగల్లో నన్ను ■ తెగకు చెందిన వాణ్ణిగా తలపోస్తున్నావు సువ్వు?”

శ్రీహరి తల్లి బోయినట్టు కనిపించాడు. కానీ అతంలో తేరుకుని, “అదేమిటి శీఖరం! నా మాటల్లో లేనిపోని భావాన్ని దేన్నో నువ్వు పైకి లాగ జూస్తున్నావు” అంటూ తప్పించుకోజూచాడు.

“కారులే శ్రీహరి! మానవుడికి ప్రాణశక్తి నిస్తున్న అన్నం వల్ల ఏవో దుర్మహులు నువ్వున్నాయి నీకు! ప్రియంగా భోజనం చేసేవాళ్ళు నీ కంటికి తిండికోసం కక్కుర్తి వడే వాళ్ళల్లా కనిపిస్తారు. నన్నడిగితే బాగా భోజనం చేయడం ఆరోగ్యానికి చిహ్నం. భోజనాన్ని చూడగానే మొహం మొత్తినట్టుండడం అనారోగ్యానికి గురు! నీకు ఆరోగ్యమంటే ఏమిటో తెలుసు. దానికంటే మహా భాగ్యం లేదని ఏ కుర్రకుక నడిగినా చెబుతాడు...”

“అబ్బబ్బ, దులిపేశావయ్యా శీఖరం! పోనీలే బాబూ! నాది పాపపాపే ననుకో! ఐనా తినబోతుండగా రుచిల్ని గురించి చెప్పడమెందుకు? ఎప్పుడు బయల్దేరుదామో చెప్పు.....”

“ఆ నిర్ణయాన్ని మాత్రం నువ్వు నాకు వదిలి పెడతావా శ్రీహరి! ఈ పాటి కడి నీ బుర్రలో తయారయ్యే ఉంటుంది” అన్నాను.

“అయితే ఎప్పుడో ఎందుకు! రేపుడయాన్నే బయల్దేరుదాం. ఆరు గంటలక్లా నువ్వు సిద్దంగా ఉంటే చాలు.....”

“ఆవేశపుడు బమ్మల లేవే!”

“బన్నా! బన్నెందుకు? లక్షణంగా కారుండగా మనం బన్నల్లో వెళ్తామా శీఖరం!”

కారా!! ఆ కారు.....

నిర్వాంతపడిపోయాను నేను.

శ్రీహరి తండ్రి పెద్దబాబుగారికి కారు కొనాలన్న ఉద్దేశం ఏ కోశానా ఉండేదిగాదు. కానీ సన్నిహితులైన బంధువులు కొందరు సంవత్సరాలకుండ వలసిన హంగుల్లో కార్లక్కటి అని చెబితో ఇల్లు

తృప్తి

గట్టుకుని పోరడంతో ఆయన ఆ కారును కొని తీసుకొచ్చేశారు. తీసుకొచ్చారేగాని, అలా తీసుక రావడంతో కారులాంటి ఆకారం గలిగిన దొకటి ఇంటి దగ్గర వడి ఉంటే చాలున్న ఉద్దేశమే తప్ప, అది ఎప్పుడంటే అప్పుడు పరిగెత్తి తీరాలన్న కోరిక ఆయన కున్నట్టులేదు. వాలుగు చక్రాలు, పైకప్పు, రోవల ఆవనాలు, వాటి ముందు స్టీరింగు చక్రం, దాని కివతల ఇంజను లాంటివన్నీ వాటి వాటి యధాస్థానాల్లో వున్న మాట నిజమే. కానీ వాటిల్లో ఏది ఎప్పుడు మిగిలిన భాగాలతో మహాయ నిరాకరణ ప్రారంభిస్తుందో ఊహించడం కష్టం. తన ఇబ్బందులు తన కెన్ని ఉన్నా, అప్పుడప్పుడూ పరుగెత్తగలగడమే దాని ప్రత్యేకత. పెలపుల్లో ఇంటి కొచ్చిన శ్రీహరి అలానా పాలనా లేక పడి ఉన్న ఆ కారుపైన తన ధ్యాసను కేంద్రీకరించాడు. తీసుకెళ్ళి మరమ్మత్తుల కార్పొనాలో చేర్పించి సాంగ్ పాంగంగా కాయ కల్ప చికిత్స జరిపించి దట్టంగా రంగు పూయించి దాని ఆకృతిలో మార్పు తీసుకురావడంలో కృత కృత్యము కాగలిగాడు. వ్యక్త మృగాన్ని మృచిక చేసుకుంటున్నట్టుగా ఎప్పుడు వెళ్ళి చూచినా ■ కారుపైన అత దేవో సాధనలు చేస్తుండేవాడు. రక రకాల ఉపాసనలతో క్షుద్ర దేవతను ప్రసన్నం చేసుకునే మాంత్రికుడికి మల్లే తన నిర్విరామ కృషితో శ్రీహరి ఆ కారును కొంతవరకూ తన అదుపులోకి తెచ్చుకో గలిగాడు. డబ్బా రేకుల పైన రోళ్ళ వాన పడినట్టుగా శబ్దం వినిపించి నప్పుడల్లా ‘అదిగో పెద్దబాబుగారి కారు’ అంటూ కుర్రవాళ్ళు ఏడులోకి రావడం ఇటీవలి పరిణామాల్లో ఒకటి. తన స్వభావానికి విరుద్ధంగా అది ఇలా పరుగులు ప్రారంభించిన తర్వాత ఊల్లో కోళ్ళకు, కుక్కలకు రక్షణ లేకపోయింది. ఒకటి రెండుసార్లది దారి ప్రక్కన నిల్చున్న కుర్రాళ్ళ పైకి గూడా వెళ్ళబోయి, అంతలో ఎందుకో దయ దలచి వదిలి పెట్టింది. పెద్దబాబుగారి కారు. చిన బాబుగారి సారధ్యం. చిన్న చిన్న ప్రమాదాలు

జరిగితే జరిగారు రెవ్వరును గ్రామస్థుల నరకుచేశారు కారు.

■ కారులో తరికొండకు గుర్రాల మహాలుకు బయల్దేరుదా మంటున్నాడు శ్రీహరి. దీప్తుడడు ఒక సాహసకృత్యంగా భావిస్తున్నాడేమో! గూడా! ఇంతకంటే దాన్వేషకసాహస నయం! అతడి బక్క గుర్రం మార్గ మధ్యంలో చనిపోతే చనిపోవచ్చు అంతేగానీ బ్రతికిందా చనిపోయిందా అని విశ్రించుకోవలసిన అవసరం అతని కేర్పడి ఉండదు.

* * *

రథం కదిలింది.

ఉదయం ఎనిమిది గంటలవేళ కొండకోన పైనుంచి చల్లటి గాలి వీస్తోంది. ఏపుగా పెరిగి ఏటవాలుగా క్రిందికి వ్రాలి అలలు అలలుగా కదిలి పోతున్న వరిపైరు పైన నీరెండ మిల మిల లాడుతోంది. ఆవేశపుడు వాతావరణం ప్రశాంతంగా అవ్వడకరంగా ఉండడం సహజమే! కానీ కారు ఇంటి దగ్గర బయల్దేరి నప్పటినుంచి పరుగెడుతూ ఉండడమే విచిత్రం! అది బహుశా శ్రీహరి దగ్గరినుంచి ఎంతో కొంత ఆత్మ విశ్వాసాన్ని అరుపు పుచ్చుకున్నదేమో తెలియడం లేదు.

పైకిళ్ళు త్రొక్కడం దగ్గరినుంచి మొదల పెట్టి విమానాల్ని నడిపించేదాకా వివిధ శకటాల సారధ్యంలో సారధికి ఎదురయ్యే చిక్కుల్ని గురించి చెబుతున్నాడు శ్రీహరి. తంతి కంబాలకు ధీకాని ముక్కులైన పైకిళ్ళు, చెల్లకు మోడుకుని తల క్రిందులైన లారీలు, నముద్రంలో బుడుంగుమని మునక వేసిన ఓడలు, ఫల్లిలు కొడుతూ భూపతన మైన విమానాలు—మున్నగు దృశ్యాలను కళ్ళకు గట్టిపట్టుగా వర్ణిస్తున్నాడు శ్రీహరి. పరుగెడుతున్న కారులో గనుక కూర్చోకపోతే అలాంటి ప్రసంగాన్ని ఎంతసేపైనా విని ఆనందించవచ్చు! ఇదివర తెలికో తటస్థించిన ప్రమాదాల కంటే ఈ క్షణాన్నే మరుక్షణాన్నే మనకు ఎదురు కానున్న అపాయం వెయ్యి రెట్లు దారుణమైనది! ఈ వాస్తవం శ్రీహరికి లీలామాత్రంగానైనా స్ఫురించినట్టు లేదు!

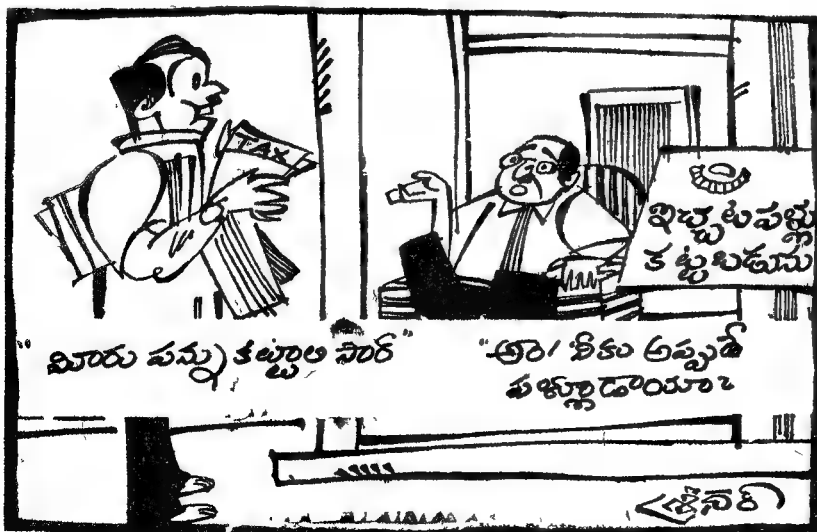
“పోనీలే శ్రీహరి! ఫర్లాంగుకు నాలుగుచోట్ల వంకరలు తిరుగుతున్న రోడ్డిది. నువ్వు కాస్తా రోడ్డు పైకి చూస్తూ రథం తోలు” అన్నాను.

శ్రీ హరి గొల్లన నవ్వేశాడు—“అలాగైతే నీకో విశేషం చెప్పాల్సిందే! ఏని జరిగిందో తెలుసా శీఖరం! విదేశీయు డొకడు కళ్ళకు గంతలు కట్టుకుని కారు నడిపేశాడు. అది మదరాసు మహా నగర పీఠుల్లో!”

“కావచ్చు. మట్టి గుర్రంపైన కూర్చుని మహా నదిని దాటడం మహాసుభావులకే సాధ్యం! అలాగని అందరూ వాళ్ళని అనుకరించడం ఏమంత మంచిది?”

కారు డ్రాయివింగులో తన వేర్పరి తనాన్ని శంకించినందుకు శ్రీహరికి నాపైన ఇంచుక కోపమే వచ్చింది. “ప్రాణాలపైన తీసి నీ కొక్కడి కేనా శీఖరం! ప్రాణాలు అంత నిర్లక్ష్యంగా త్యజింప దగినవి కావని నాకూ తెలుసు! నీ కెందుకూ, నువ్వు విశ్చింతగా కూర్చో! సురక్షితంగా గమ్యస్థానం చేర్చే బాధ్యత నాది.....”

చెప్పడమేగాదు. చెప్పిన మాటను నిలబెట్టుకున్నాడు శ్రీహరి. గమ్యస్థానం చేరువలో ఉండగా మదిలో ఓ సాంప్రదాయమైన ఊహ మెదిలింది,

బయల్లోని వేళ విశేషం మంచిదేమో! మనసులో ఉంచుకోలేక ఆ మాట పైకనేశాను. శ్రీహరి కీహరి కాస్తా ఎక్కువ మోతాదు లోనే వచ్చింది కోసం! “చివరంటా వచ్చేతాము గనుక అందుకు కారణం బయల్లోని వేళ విశేషం! మధ్యలో ఆగిపోయి ఉంటే అందుకు కారణం వా అసమర్థత! చూడు శేఖరం! మధ్య ఉపాధ్యాయు డివి! నీపైన నమ్మకంలేని శిష్యుడికి మన్నేం పాతం బోధించగలవు? అలాగే ప్రయాణీకుడికి గూడా ద్రయివరుపైన నమ్మకం ఉండాలి.....”

నిజమే! నమ్మి చెడినవారు లేరు, నమ్మాక చెడిపోయేవారు—అంటూ భైరాగులు పాడుతుంటే అంతరార్థం తెలిసిందిగాదు. ఇప్పుడు శ్రీహరి వ్యాఖ్యానం మూలంగా తత్వం బోధపడింది. పైరు వచ్చినచేత, వాటికి వెనుక మూమిడి తోపులచేత, ఆ పిమ్మట వచ్చుటి కొండంచేత వరివే ప్పించబడి మిగిలిన ప్రపంచంనుంచి దూరంగా విసరి వేయబడినట్లున్న చిన్న పల్లెటూరు తరి గొండ. అలాంటి పల్లెలో పెలపు రోజులు గడుపు తున్న కాలేజీ విద్యార్థికి మిత్ర నమాగమం అత్యం తానందదాయకం గానడంలో ఆశ్చర్యంలేదు. మధా కరం గారి కొట్టిన ఔలూసులా ఆనందంతో బూరటించిపోయాడు. మిత్రుడెక్కి వచ్చిన పాత పాత కారు అతడి కళ్ళకు పుష్పక విమానంలా గోచరించింది.

“రండి రండి. అబ్బే, ఇక్కడెందుకు? పైకే వెళ్ళడం బాగుంటుంది. ప్రయాణంలో దాగా అలసిపోయి వచ్చారు. మొదట ప్సానం పైస్తా శ్రీహరి! పానీ, కాఫీ తీసుకోగూడదూ.....”
 “భోజనాల వేళప్పుడు ఇప్పుడు కాఫీ ఎందుకు” అన్నాను.
 నా మాటకు బదులు చెప్పడాని కక్కడ మధా కరం లేదు. ఏవో పురమాయింపులకోసం అతడు క్రిందికి వెళ్ళాడు. స్నేహితుడి బాధ్యతను శ్రీహరి తానే స్వీకరించాడు—

“భోజనాలకు గూడా భోజా ఉండదు” అన్నా డతడు ఏల్లెనంత అమాయకంగా ముఖం పెట్టి!
 “అప్పటి కది నీపాలిటికి బోల్తాగా వనికీ రాని వస్తూనా శ్రీహరి!” నేనూ ఏల్లెనంత అమాయ కంగావే ప్రశ్నించాను.
 అంతలో మళ్ళీ సుధాకరం ప్రత్యక్షం—
 తుభ వార్తలతో సహా! తుభ వార్తల్లో మొదటిది వేడినీళ్ళు సిద్ధంగా ఉన్నాయి. రెండోది కాఫీ తయారా తోంది.

“నీరిని వరివయం చేశావు కావే” అన్నాడు సుధాకరం.
 “నీరే రాజశేఖరంగారు! చదువుకున్నవారు.
 చదువు చెబుతున్నవారు.....”
 “అలాగా! నమస్కారమండీ రాజశేఖరంగారూ! శ్రీహరి మిమ్మల్ని గురించి మాటి మాటికి చెబు తుండేవాడు. అప్పట్ను ఎండలోపడి వచ్చారు. మొదట చల్లగా మంచి నీళ్ళు పుచ్చుకుంటారా శ్రీహరి!”
 మంచి నీళ్ళకోసం మళ్ళీ ఎక్కినంత దూరం క్రిందికి రిగి వెళ్ళేవాడే సుధాకరం. అంతలో పొగ లెగసే కాఫీ పానీయమే పైకి వచ్చేసింది.
 కాఫీ తీసుకోమని చెప్పి చరాలన పైకి లేవడ సుధాకరం! “ఇప్పుడే వస్తాను శ్రీహరి! మరేం లేదు”

కాల్గేట్ టూత్ బ్రష్

మీ దంతములను ఎక్కువ శుభ్రపరుచునట్లుగా శక్తివంతముగా తయారైనది!

4 ప్రకారాలు: * పెద్దలకు * చిన్నవారికి * పిల్లలకు * పనిపిల్లలకు

* గట్టివి * టిమాదిరివి * పెత్తనివి

అంతేగాక డీలక్స్ ఆరోగ్యదాయకమైన స్టాన్లిక్ పెప్టైజ్ గూడా లభింతును!

కాల్గేట్ మైన తుదివేసిన క్రెలాన్ తుడ్డుల వలన ఇది దాగా చుమ్మకుంది!

SHORT HEAD COLGATE Nylon TOOTH BRUSH NYLON STERILIZED

T&G/157

కీళ్ళ నొప్పిని పోగొట్టుకోండి ఇదుగో ఆమృతాంజనము

కమనం కలిగించే 10 రకాల బొషధాలు చేరి ఉండడంచేత ఆమృతాంజన అమృతమైన కీమత్తు కాబట్టి ఒక నీసా నెలం తరవడి వస్తుంది. 70 ఏళ్ళ క్రితపొందిన వమ్మకమైన ఇంటిమందు. ఆమృతాంజన్ కండం వోప్పు లకు, బెణుకు, కలనొప్పి, గుండె జబబు ఇతర నొప్పులు జబబులు బారలకుకూడా అమృతమైనది. సంసార తాపత్రయాలు వాతవరణపు మార్పులు నొప్పులు, జబబులు ఇతర బాధలు, కలిగిస్తాయి. అవసరానికిఅను షుగా ఒక ఆమృతాంజన్ నీసా ఉంచండి.

ఆమృతాంజన్ 10 రకాల బొషధాలు చేరిన మందు

ఆమృతాంజన్ క్రొత్తగా అట్టపెట్టెలో వస్తూంది. నీసా 'అలూ' క్యాప్ తో నీలువేసి ఉంటుంది.

ఆమృతాంజన్ లిమిటెడ్

మైదాను - తొండూలు - కలకత్తా - భర్తీ

WPT-AM-2310

మనమూ - మనదేహస్థితి

డా॥ గాలి బాలసుందరరావు

చిన్నప్రేగు : దాని నిర్మితి ధర్మములు

చిన్నప్రేగు చుట్టలు చుట్టుకున్న ఒక గొట్టమువంటి నిర్మితి. అది సైల్వర్స్ దగ్గర ఆరంభమై పెద్ద ప్రేగుతో అంతమవుతుంది. దాని పొడవు 16, 17 అడుగులు ఉంటుంది. పెద్ద ప్రేగు ఒక చుట్ట కుదురులా ఏర్పడి ఉంటుంది. ఆ చుట్ట కుదురు మధ్యపున్న భాగంలో చిన్న ప్రేగు పొము చుట్టుకున్నట్లుగా చుట్టుకుని ఉంటుంది. చిన్న ప్రేగుతో మొదటి భాగమును దువోడినం అంటారు. దాని పొడవు మూడు 10 అంగుళములు (1) దువోడినం (2) జెజనం (3) ఇలియం అని చిన్నప్రేగు మూడు భాగములుగా విభజించబడ్డది. దువోడినమును గురించి ఇదిగరకే తెలుసుకున్నాము.

జెజనం (Jejunum) కూడా నాణ్య క్షుణ్ణి కలదే 'దాని వ్యాసము నాలుగు సెంటీ మీటర్లు, అంటే రెండు అంగుళాలకు కాస్త తక్కువ. చిన్న ప్రేగును 5 భాగములు చేస్తే, మొదటి రెండు భాగములు జెజనం, మిగతా భాగం 'ఇలియం' అవుతుంది. ఈ విభాగం నిర్మితి భేదమునల్ల యేర్పడింది. మూల నిర్మితి రెంటితోనూ ఒకేలాగే ఉంటుంది. కాని నూక్ష్మ నిర్మితితో మాత్రం కొన్ని భేదములు కనుపిస్తవి.

జెజనం గోడ ఇలియం గోడకంటే మందం గానూ రక్త స్రవ్యులంగానూ ఉంటుంది. చిన్న ప్రేగు మ్యూకస్ మెంబ్రేను నిర్మాణానికి, మిగతా జీర్ణనాళములో మ్యూకస్ పొర నిర్మాణానికి కొన్ని ముఖ్య భేదాలున్నవి. చిన్న ప్రేగుతా "మెసెంటరీ"ని అంటుకుని ఉంటుంది. మెస్ (Mes) అన్న లేటన్ విశేషణానికి "మధ్య ఉన్న" అని అర్థము. మెంటరీ అంటే ప్రేగు కదా! ఈ మెసెంటరీ (Mesentary) ఉదర కుహరం వెనుక గోడను అంటి ఉండి, రెండు పొరలు వీర కుచ్చెల్ల లాగా అమరి ఉన్న నిర్మితి. దీని నిండా రక్త నాళములూ లింఫు గ్రంథులూ అత్యధికంగా ఉంటవి. ఉదర కుహరమును చుట్టి "పెరిటోనియం" (Peritonium) అనే సీరస్ మెంబ్రేను, ఉన్నది. అది రెండు మడతలుగా ఉంటుంది. వెలుపలి పొర ఉదర కుచ్చమును అంటి ఉంటుంది. రెండవ పొర మడతలు మడతలుగా యేర్పడి ఉదరాంతర్యాగముతో ఉండే వివిధాంగ ములను బట్టి ఉంటుంది. కొన్ని అంగము లను పూర్తిగా చుట్టి ఉంటుంది. మరి కొన్నింటిని కొంత వరకే చుట్టి ఉంటుంది. ఈ విధంగా ఉదర కుహరంలో "పెరిటోనియంతరము" (Intraperitoneal) "పెరిటోనియం బాహరము" అని రెండు ఉప అంతరాళములు ఏర్పడతవి. ఈ నిర్మాణ విశేషము క్రస్త వైద్యములో చాలా ముఖ్య పైచది. చిన్న ప్రేగును చుట్టి ఉండే

పెరిటోనియం మడతను 'మెసెంటరీ' అంటారు. ఇది వివక్షకర ఆకారం గలది. ఇది వెనుకవైపున ఉదర కుచ్చమును అంటి ఉంటుంది. దీని దూరాంతము వీరకుచ్చెల్లలాగా మడతలు వడి ఉంటుంది. ఆ మడతలను అంటి ఉన్న చిన్న ప్రేగు మడతలు వడి ఉంటుంది. 16 అడుగుల పొడవుగూ, రెండు అంగుళముల కాపూ కలిగిన ప్రేగు, ఇంకా అనేక ఉదరాంగములూ పరిమిత మైన ఉదర కుహరముతో ఇమిడి ఉండడానికై సృష్టి క్తి ఈ ఏర్పాటు చేసింది. చిన్న ప్రేగుకు పోయే ఆరైరీలు, దానిలో రక్తమును పూర్వయానికి చేరవేసే వెయసులూ, అక్కడ నుండి పోయే లింఫు నాళములూ, వాటికి సంబంధించి లింఫు గ్రంథులూ, ఇవన్నీ ఈ మెసెంటరీలోనే ఉంటవి. ప్రేగుల్లో యేర్పడిన క్షయ వ్యాధితో ఈ భాగం మెత్తబడి, మైదాపిండి ముద్దలాగా తయారవుతుంది. ప్రేగుల్లో ఏర్పడిన క్రిమి వ్యాధుల్లో ఇక్కడ ఉండే లింఫు గ్రంథులు పెద్ద వవుతవి. అక్కడ ఏర్పడే కేన్సరుతోనూ ఇవి పెద్ద వవుతవి. అనేక ప్రమాదకర పరిస్థితుల నుండి, చిన్న ప్రేగును రక్షించడానికై యేర్పడిన అంగ రక్త కులుగా వీటిని భావించవచ్చును.

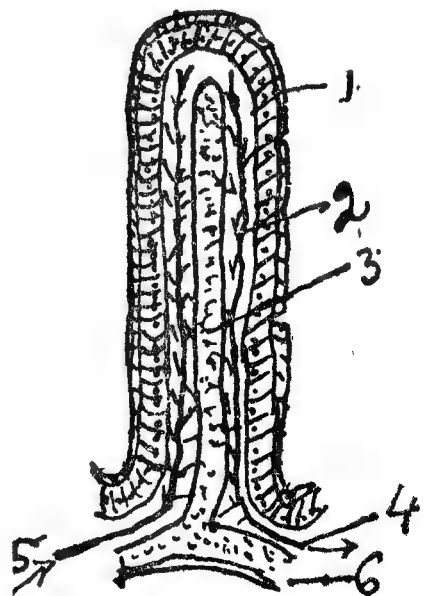
'జెజనం', అన్న లేటన్ మాటకు, భాగంగా ఉన్నది. అని అర్థము మరణానంతర 'జెజనం'లో ఏమీ ఉండదు. అది భాగంగా ఉంటుంది. జీవితకాలంలోనే దానిలో ఎదార్థములు ఉండడం గానీ, దాని వివ్యాసంగానీ కనుపిస్తవి. సేవతెటిక్ దండ నుండి వచ్చే నరముల కూడలు లయిన వివిధ పెగ్గెనులతో రెండు పెగ్గెనులు చిన్న ప్రేగుకు సంబంధించిన మెసెంటరీలో ఉంటవి.

చిన్న ప్రేగు మ్యూకస్ పొరకూ, దువోడినం మ్యూకస్ పొరకూ నిర్మితి ధర్మముతో భేదం ఉన్నది. చిన్న ప్రేగు మ్యూకస్ పొర మందంగా ఉండి, నలయాక్రతి గల మడతలుగా ఏర్పడి ఉంటుంది. ఆపొర వదార్థమును అంటి ఉండే ప్రదేశపు వైశ్యము అధికం కావడానికై ఈ ఏర్పాటు చేయబడింది. ఈ మ్యూకస్ పొర సునువుగా ఉండదు. దీని నుండి, చేతి వేళ్ల వంటి నిర్మితులు ఆత్రాంతరాళంలోకి వచ్చుకొని ఉంటవి. వీటిని 'విల్లుసులు' అంటారు. విల్లుసుల (Villi) నిర్మితి ధర్మములను తరువాత వివరిస్తాను. ఇవి జెజనంలో కంటే ఇలియంలో అధికంగా ఉంటవి. కాని జెజనంలో ఉండే విల్లుసులు ఇలియంలో ఉండే వాటికంటే పెద్దవిగా ఉంటవి. ఇలియంలో మ్యూకస్ పొరతో జెజనంలో కనుపించే నలయాక్రతి గల మడతలు కనుపించవు. ఈ నిర్మితి భేదములను బట్టి చిన్న ప్రేగుతో ఇది జెజన భాగమని, ఇది ఇలియ భాగమని నిర్ణయించవచ్చును.

ప్రదేశికంగా జెజనం నాభి చుట్టూ ఉండే ప్రదేశంలో ఉంటుంది. ఉదరాంగములనూ, అవి ఉండే ప్రదేశములనూ తెలుసుకోడానికై ఓడరము ముందు వైపును కొన్ని భాగములుగా క్రస్త

జ్ఞాలు విభజించారు. ఈ విభజన కేవలం ఊహా వివితమైనది. దీనికి అంతర్నిర్మితులకూ, ఆయా ప్రదేశాలలో వాటి భాగములు ఉండడం తప్ప మరే సంబంధమూ ఉండదు. చిత్రంలో చూపబడిన నాభి భాగం (5)తో జెజనం ఉంటుంది. కాని తరంగమంతో అది ఇతర ప్రదేశాలలోకి కూడా పోవచ్చును. చిన్న ప్రేగు మడతలు వాన పొములలాగా ఎటు బడితే అటు కదులుతూ ఉంటవి. వాటిమధ్య అతుకులు గాని, వాటి చలనమును నిరోధించే మరే కారణం గాని ఆరోగ్య స్థితిలో ఉండదు. కాని కొన్ని పరిస్థితులలో చిన్న ప్రేగు మడతల మధ్య అతుకులు (Adhesions) ఏర్పడి అంత్ర గతికి నిరోధం కలిగించ వచ్చును. ఈ నిరోధం సంపూర్ణం కావచ్చును, అసంపూర్ణము కావచ్చును. ఆ సమయంలో కలిగే బలవత్కర్మైన నంకోవ వ్యాకచములకు ఫలితంగా పేగు మెలికబడ్డ రబ్బరు గొట్టం లాగా అయి పోయి, ఆపొరగతి అగిపోయి ఉదర ప్రదేశంలో తీవ్రమైన బాధ, అంత్రంలో ఉండే వదార్థములు పైకి ఎగడన్న వాంతిగా రావడం జరుగవచ్చును ఇది మహా ప్రమాదకరం.

ఇలియం - ఇలియం, జెజనం కంటే కొంచెం సన్నగా ఉంటుంది దాని గోడ కూడా జెజనం గోడ కంటే వలసగా ఉంటుంది. దాని మ్యూకస్ పొరతోనూ నలయాక్రతి గల మడతలు మొదటి భాగల్లో ఉన్నా చివర భాగల్లో క్రమంగా అంతరించి పోతవి. ఇలియం ఎక్కువగా పైపోగ్రెస్టిక్ ప్రదేశం (8)లో ఉంటుంది. ఉదరం క్రింది

'విల్లు'

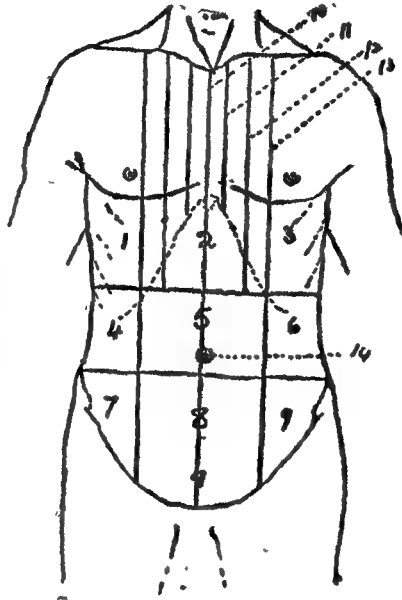
1. విత్తీలియము, 2. తక్కినలు చుట్టవందే చేపిరి 3. తక్కిల్, 4. విల్లుననుండి పొడ్యే వెయసు శాఖ, 5. విల్లుసుకుపోయే ఆరైరీ శాఖ.

భాగం, తల్ల క్రిందులుగా ఉంచిన హేట్ (Hat) లాగా ఉంటుంది. దానిలో గిన్నెవంటి ప్రదేశ మును పెల్విస్ (Pelvis) అంటారు. పెల్విస్ అంటే 'బేసిను', ఇలియం చివరి భాగము పెల్విస్ లో ఉంటుంది. దాని అగ్రము పైకిలేచి కుడివైపు పోయి పెద్ద ప్రేగు మొదటి భాగమైన సీకము (Caecum) లో అంతమవుతుంది.

చిన్న ప్రేగు నిర్మితి:- చిన్న ప్రేగు గోడలో వెలువలి నుంచి లోపలకు క్రమంగా (1) సీరస్ పొర (2) కండరముల పొర (3) మ్యూకస్ పొరకూ కండరములకు మధ్య ఉండే 'సబ్ మ్యూకస్' పొర (Sub-Mucous Layer) (4) మ్యూకస్ పొర అని నాలుగు పొరలున్నవి.

సీరస్ పొర పెరిటోనియంలో భాగం. కండర ముల పొరలో నిలువు తీరులో కొన్ని కండర ములూ, వలయాకారం గలిగి అడ్డువరనలో కొన్ని కండరములూ ఉంటవి. నిలువు తీరులో ఉండే కండరములు వెలువలి వైపునా గుండ్రని రోపలి వైపునా ఉంటవి. 'సబ్' అంటే క్రింద ఉన్నది అని అర్థము. మ్యూకస్ పొరకు క్రింద ఉండేది గనక దీనికాపేరు వచ్చింది. ఇందులో నారవంటి అనుబంధ దాతునివేషము ఉంటుంది. దానిలో రక్తనాళ ములు, లింఫు నాళములు ఉంటవి. మ్యూకస్ పొర చాలా మందమైనదై రక్తపు పుష్కలమైనదై ఉంటుంది. ఈ రక్త పుష్కలతను క్రిందికి పోయిన కొద్దీ అధిక మవుతుంది. అంత్రము గోడలో ఉండే కండరముల పొరగాక, ఈ మ్యూకస్ పొర బహి రావరణలో అనిచ్ఛాదీన కండరములతో ఏర్ప డిన చిన్న పొర ఉంటుంది. దానిలోనూ నిలువు తీరులోనూ, వలయాకారంగానూ ఉండే కండర ములు ఉంటవి. దాని తరవాత వల వంటి ధాతు వుతో తయారయిన పొర ఉన్నది. దీనిని రెటి పొరం టీష్యూ అంటారు. ఇందులో లింఫో సైటులు (Lymphocytes) ఉంటవి. ఇక్కడి రక్తనాళముల యొక్క, నరముల యొక్క శాఖపశాఖలు అంత మవుతవి. తర్వాత రేణు మయములై, జీర్ణమైన ఆహారంలో ఉండే 'సార' భాగమును ఆహారినబడడానికి కారణము లైన ఎంజిములను వ్యంధించే జీవకణముల వరన ఉంటుంది. ఈ వరన విల్లీపులను చుట్టి వాటి చివరి వరకూ పోతుంది. ఈ జీవకణములు రాలిపోతూ ఉంటే కొత్తవి ఉత్పత్తి అవుతూ ఉంటవి.

చిన్న ప్రేగు మ్యూకస్ పొర నుండి, పొడు కుకు వచ్చినట్లుగా విల్లీసులుంటవి. ఇవి అతి రక్త పుష్కలములుగా ఉంటవి. వీటివల్ల చిన్న ప్రేగు ఉపరిభాగం మొఖమల్ లాగా ఉంటుంది. ఇది దువోడినంతోనూ జెజనంలోనూ అత్యధి కంగా ఉంటవి. ఇలియములో అంతకంతకు వీటి సంఖ్య తగ్గి పోతుంది. చిత్రములో విల్లీసు నూక్కు నిర్మితి చూపబడెది. విల్లీస్ మధ్య భాగంలో లేక్టీలు (Lactel) ఉంటుంది. దీని గోడ ఎండో థీలియముతో తయారవుతుంది. దీనిని చుట్టి కొన్ని కండరము పోగులున్నవి. ఇవి చిన్న ప్రేగు గోడలో ఉండే కండరపు పొర శాఖలే. ఇవి సంకోచించినప్పుడు, ఆవు చన్నును ప్రేళ్ళ పీసకబట్టుగా, లేక్టీల్ పీసకబడుతుంది. రక్త నాళములు వలలాగా ఏర్పడి ఉంటవి. వీటిని చుట్టి ఒక జీవకణముల పొర ఉన్నది.

1. ఉదర ప్రదేశ విభజన కుడి పైపోకాండియర్ ప్రదేశము, 2. ఎసిగెస్టిక్ ప్రదేశము, 3. ఎడమ పైపోకాండియర్ ప్రదేశము, 4. కుడి లంబార్ ప్రదేశము, 5. వాథి ప్రదేశము, 6. ఎడమ లంబార్ ప్రదేశము, 7. కుడి ఇలియక్ ప్రదేశము, 8. పైపోగెస్టిక్ ప్రదేశము, 9. పెల్విస్.

చిన్న ప్రేగు మ్యూకస్ పొరనిండా అసంఖ్యాక ములైన గ్రంధులున్నవి : వీటి మూతులు రెండు విల్లీసుల మధ్య తెరుచుకవి ఉంటవి.

చిన్న ప్రేగు మ్యూకస్ పొరలో అక్కడ లింఫాయిడ్ టీష్యూతో యేర్పడిన జీవకణములు ఉంటవి. చిన్న ప్రేగు మ్యూకస్ పొరలో కొన్ని చోట్ల లింఫాయిడ్ టీష్యూ ముద్దలు ముద్దలుగా కనిపిస్తాయి. వీటి ఉనికిని, 'పేయరు' (Peyer) అనే శాస్త్రజ్ఞుడు కనిపెట్టెడు. ఇవి తరుణుల్లో బాగా వివరంగా తెలుస్తవి. మధ్య వయస్సులో, ఉండి ఉండనట్లుగా ఉంటవి. వృద్ధుల్లో అంత రించి పోతవి. ఇలియంలో ఉండే లింఫాయిడ్ టీష్యూ ముద్దలు పెద్దవిగా ఉంటవి. జెజనంలో చిన్నవిగా ఉంటవి. వాటి సంఖ్య కూడా తక్కువ గానే ఉంటుంది. ఈ లింఫు ధాతువు ముద్దలున్న చోట విల్లీసు లుండవు. ఈ ముద్దలను కాలం మ్నార్ ఎసిటీలియం క్రమ్మి ఉంటుంది. నర ముల వలలా, రక్తనాళముల వలలా వీటి చుట్టూ విరివిగా ఉంటవి టై ఫాయిడ్ జ్వరంలో ఈ లింఫాయిడ్ ముద్దలు ఇన్ ఫ్లేం అయి పూడి, అక్కడ అల్సర్లు రక్త స్రావము ఏర్పడతవి. ఎంటెర్ అంటే ప్రేగు. ఇందులో ఉండే లింఫాయిడ్ ధాతువును నశింపజేసి అక్కడ అల్సర్లను కలిగి వ్యాధి గనక టై ఫాయిడ్ జ్వరానికి ఎంటెరిక్ (Enteric) జ్వరమనే పేరు కూడా ఉన్నది. కాని టై ఫాయిడ్ జ్వరం వచ్చిన ప్రతివారోనూ ఇల్లా జరగక పోవచ్చును. చిన్న ప్రేగులో లింఫు నాళముల అత్యంతతమంతే లేక్టీలులుగా తయారవుతవి. చిన్న ప్రేగుకు వచ్చే నరములు లిస్ యక్ గేంగ్లియాను మండి వస్తవి. వేగన్ నరం శాఖలు ఇక్కడ అధికంగా ఉంటవి. సాధారణంగా సింపతెటిక్ నరములు తరంగ చలనాన్ని నిరోధిస్తవి. కాని సింక్టర్లను మూస్తవి. పేరా సింపతెటిక్ నరములు (ఈ భాగంలో వేగన్ ఒక్కటే పేరాసింపతెటిక్) ఇది తరంగ చలనమును అధికం చేసి సింక్టర్లను తెరుచుకునేట్లు చేస్తుంది. ఏ అంగానికి పేరాసింపతెటిక్ నరములు పోతున్నవో ఆ అంగం సంకోచ స్థితిలో వ్యాకోచ స్థితి లోనో ఉన్నప్పుడు పేరా సింపతెటిక్ నరములు ప్రేరేపించ బడితే, ఉన్న స్థితికి వ్యతిరేకమైన స్థితిని అవి కల్పిస్తవి.

చిన్న ప్రేగులో ఉండే గ్రంధులు స్వందించే జీర్ణ రసమును సక్రస్ ఎంటెరిక్స్ (Succus Entericus) అంటారు. అందులో ప్రాటీను, కార్బోహైడ్రేటు, కొవ్వు అనే మూడు రకముల ఆహార పదార్థములను పూర్తిగా జీర్ణించే ఎంజిములు ఉన్నవి.

చిన్న ప్రేగు గోడలో ఉండే కండరములు సంకోచించినప్పుడు, దానిలో మ్యూకస్ పొర పెద్ద పెద్ద మడతలుగా ఏర్పడుతుందని, అందువల్ల ఆహారాన్ని కలసి ఉండే మ్యూకస్ పొర పై శోషణ అధిక మవుతుందని ఇదివరకే తెలుసుకున్నాము. ఈ మడతలే కాక, అసంఖ్యాకములైన విల్లీసులు గూడా ఆహారమును ఆహారించుకునే ప్రదేశ వైశా ల్యాన్ని అధికం చేస్తవి.

చిన్న ప్రేగు గోడలో ఉండే కండరములు సంకోచించినప్పుడు, దానిలో మ్యూకస్ పొర పెద్ద పెద్ద మడతలుగా ఏర్పడుతుందని, అందువల్ల ఆహారాన్ని కలసి ఉండే మ్యూకస్ పొర పై శోషణ అధిక మవుతుందని ఇదివరకే తెలుసుకున్నాము. ఈ మడతలే కాక, అసంఖ్యాకములైన విల్లీసులు గూడా ఆహారమును ఆహారించుకునే ప్రదేశ వైశా ల్యాన్ని అధికం చేస్తవి.

ప్రతి విల్లీస్ లోకి ఒక ఆర్టెరీ శాఖ పోయి కేపిలరీ వలగా అంత మవుతుంది. ఆ కేపిలరీవల దూరాం తము (Distal End) వెయ్యినుగా మారు తుంది. అయితే ఈ వెయ్యిను ఇతర వెయ్యినుల లాగా పూర్వయానికి పోదు. ఈ చిన్న వెయ్యినులన్నీ చేరి పోర్టల్ వెయ్యిను (Portal vein) గా రూపొందు తుంది. పోర్టల్ వెయ్యిన్ లివరులోకి పోయి, లివరు భాగల్లో శాఖపశాఖలుగా విలీనమైతవి. కొవ్వు పదార్థములన్నీ లేక్టీలు ద్వారా, ప్రధాన లింఫు నాళమైన ధోరాన్ డక్ట్ ద్వారా రక్తంలో కలిసిపోయి పూర్వయానికి చేరి, ఆర్టెరీల ద్వారా వివిధ ప్రదేశములకు పోతవి. మిగతా వస్తువుల పోర్టల్ వెయ్యిను ద్వారా లివరుకు చేరుతవి. ప్రేగులో ఉన్న పదార్థములు విల్లీసులలోకి పోవడం, విల్లీస్ లోనూ ప్రేగులోనూ ఉండే పీడవ శక్తి ప్రభేదములవల్ల, బల భేదములు ఉన్న ద్రావణముల మధ్య అర్థ వ్యావస శక్తిగల పొర ఉన్నప్పుడు, బలాధిక్యతగల ద్రావణంలోకి, బల హీనమైన ద్రావణ వస్తువులు పోయి వాటి బలములు సమాన మవుతవి. ఈ శక్తిని ఆస్మో టిక్ ప్రెషరు (Osmotic pressure) బల భేదములు ఆహారాకు (Absorption) అను కూలంగా లేక పోయినా, కొన్ని వస్తువులను బల వంతంగా తమలోకి గుంజుకోగల శక్తి కొన్ని జీవ కణములకు ఉంటుంది. అటువంటి ఆ శక్తి విల్లీ సులలో ఉన్న జీవకణములకు ఉంటుంది. ★

స్థితిగా నమయానికి రైలు అందింది..."
"మరేం...."

"వెళ్తానే అమ్మగారి తెలా ఉండేది
ఉత్తరం రాయండి"
"అలాగే"

చ్యానెంజరు కదిలింది.

స్టాట్ ఫారంపీద తనను చూస్తూ నిల్చున్న
రాజేశ్వరి దూరమవుతూంటే అదో అవ్వకమైన
బాధతో సీట్లోకి జారగిలవట్టాడు చలవతి.
కంపార్ట్ మెంట్ పూర్తిగా క్రిక్కిరిసి ఉంది.

కూర్చోడానికి చోటులేక ఎక్కువమంది నిలబడే
ఉన్నారు.....చలవతి సిగరెట్ వెలిగించబోయి వేళ్ళు
కాల్చుకున్నాడు ..... అదృష్టవశాత్తు చోటు
దొరికినా అలసిన కళ్ళకు నిద్రరంటడంలేదు.....
కిటికీలోంచి చూస్తూ కూర్చోన్నాడు.....చల్లగాలి
బరువుగా వీస్తుంటే లోనికి తలపెట్టాడు.
'మోటుకేసు'లోంచి 'పుస్తకం' తీసుకొని పేజీలు
తిప్పాడు.....రెండు నిమిషాల్లోనే వినుగ్గా పుస్త
కాన్ని మూసి కళ్ళు మూసుకున్నాడు. మళ్ళీ కళ్ళు

తెరిచాడు.....కిటికీలో తలపెట్టుబోయేసరికి బొగ్గు
కణాలు వీచాయి.....

చలవతి శరీరంలో నర నరాలు ఒకటి కొకటి
పొట్టాడుకొని, విధిలోబాటు తిరుగుబాటు చేస్తు
న్నాయి. ఏవో ఆలోచనలు కల్గించే ఏదో ఆవేశం?
ఎందుకో అర్థంకాని మానసిక సంఘర్షణ చెప్పలేని
ఆవేదనతో.....

రైలుకంటే వేగంగా.....మరింత వేగంగా
అతని మనసు గాలిలో దీపంలా రెపరెప లాడు
తూంది.

అనేక మధ్యాహ్నం తను 'వార్డు'లో ఏదో రోగి కేసును 'ఫైనల్ జేజ్' చేస్తూంటే తెలిగ్రాం వచ్చింది. అది మామయ్య ఇచ్చిన తెలిగ్రాం.

"అమ్మ ప్రమాద పరిస్థితిలో ఉంది..... వెంటనే బయల్దేరు....." చలవతి నిలువెల్లా వణికిపోయాడు. మిట్ట మధ్యాహ్నమే చలవతి గుండెలకు చీకట్లు క్రమాయి. "ఏం ఫరవాలేదంటూ" రాజేశ్వరి ఇంటికి తీసుకొని వెళ్ళింది. రాఘవరావుగారు చలవతిని ఎంతో ఓదార్చారేకాని చలవతి అసంతృప్తి, బాధతో పిచ్చి పట్టిన వాడిలా ఉండిపోయాడు.

"చలవతి! అన్నిటికీ భగవంతుడున్నాడు. నువ్వేం దిగులు పెట్టుకోకు? రాత్రి రెండింటికీ గాని రైలుండదు. ఏ టాప్సీయైనా కుదుర్చుదామంటే దగ్గర దూరం కాదాయో! నువ్వు ఇంటి కెళ్ళేసరికి మీ అమ్మ తప్పకుండా నిన్ను చిరు నవ్వుతో వలకరిస్తుంది!" రాజేశ్వరి వాస్తవ రాఘవరావుగారు కడసారిగా చెప్పిన మాటలవి.....

రెండు రోజుల క్రితం అమ్మ స్వయాన ప్రాసిన ఉత్తరంలో అనారోగ్యాన్ని సూచించే మాట లేదు.....మరి ఇంత అకస్మాత్తుగా ఏం ప్రమాదం జరిగిందో? ఏమిటో?? బాధతో కృంగిపోయాడు చలవతి.....

రాఘవరావుగారు టాప్సీకోసం ప్రయత్నించారు ఫలితం లేకపోగా తప్పనిసరిగా ఎదుబడిపోటి ప్యాసింజరులో వెళ్ళాల్సి వచ్చినందుకు విచారించాడు.....

త్వరగా అమ్మను చేరుకోవాలి? ఎలాగా?..... గంటలు గడుస్తున్నాయి.....చలవతిలో అత్యంత ఎక్కువయ్యింది.....అమ్మ తెలా ఉందో? ఏమో? ఏం ప్రమాదమో?.....అత్యంత బాటు భయం కూడ ఎక్కువయ్యింది.

చలవతికి ఎన్ని స్టేషన్లు దాటాయో తెలియక పోయినా నగం దూరం కూడ రానట్టు ఊహించాడు.....

సిగరెట్ ఆరిపోతే మళ్ళీ వెలిగించుకొని కిటికీలోంచి చూస్తూ కూర్చున్నాడు.....

చలవతి ముందుతరంవాళ్ళు భవంతులు. గౌరవం, పొూదా కంటూ డబ్బు విచ్చలవిడిగా వెదజల్లి చలవతి తండ్రి జోగినాయుడికి పడసా వెకరాల మాగాణి, పెద్ద భవనం మిగిల్చారు. జోగినాయుడు చిన్న వయసులోనే పిళ్ళపాదుల ననుసరించడమేగాక, సన్న వ్యవసాల్లో మునిగి, ఇటు పెళ్ళాం పిల్లలకు, అటు అప్పల వాళ్ళు కోర్కెలో నెగ్గించుకొన్న ఆస్తికి దూరమయి, లక్ష్మీ నరసు అనే భోగిందాని కౌగిలిలోపడి ప్రవం ఛాస్తే మరిచిపోయాడు.

జోగినాయుడి భార్య రంగనాయకమ్మ భర్త పెట్టే బాధల్ని, హింసల్ని భరించలేక, భర్తను, పిల్లల్ని వదలి ఎక్కడికో పారిపోయింది.....పాలేరు వెంకడితో లేచిపోయిందనే అవకాశంతో జోగి నాయుడి కుటుంబానికి పెద్ద మచ్చ ఏర్పడింది. గౌరవం కల వెంశం ఇలా ఆ ప్రతిష్టలో పడి తన్ను కొంటూంటే దిక్కు తెలియని పసిపిల్లలు "అమ్మా" అని కలవరిస్తూంటే వీటి సన్నిధిని ఒక నైపు ఉంచి, తన ధ్యాసలో పడి లక్ష్మీ నరసు కౌగి లిలో ముక్కుగా పడి జోగినాయుడు జోగుతూంటే, 'అనసూయమ్మ' దేవతలా వచ్చి వాళ్ళ సుధ్య నిర్మిల్లి.

అప్పటికే జోగినాయుడు మిగిల్చినదల్లా రెండేకరాల మాగాణి, భవనం, వాల్లేళ్ళ కొడుకు చలవతి, రెండేళ్ళ కూతురు శశి.

అనసూయమ్మ రంగనాయకమ్మకు స్వయాన అప్పగారు. అత్తగారింటి కెళ్ళిన రెండు సంవత్సరాలకే తన భర్త ప్రమాదవశాత్తు చనిపోవడం, ఆస్థియాన్ని చూపే అత్తలు లేక బాధపడుతున్న అనసూయమ్మ జోగినాయుడి కుటుంబ పరిస్థితి తుల్ని అర్థం చేసుకొని వాళ్ళను అడుకొనడం కన్నా మంచి పని లేదనుకొని వాళ్ళింటికి చేరింది. నమ్మకమున్న రైతులకు తన పొలాన్ని అప్పచెప్పి, ఏటా వచ్చే ఆదాయాన్ని వంపే ఏర్పాటు చేసుకొంది అనసూయమ్మ.

అనసూయమ్మ అల్లాంటి క్లిష్ట సమయాల్లో ఆదుకోకపోయింటే చలవతి ఏమై ఉండేవాడో? బహుశా ఏ పాలం గట్లమ్మలో, గొడ్డు గోడను తోలుకొంటూ మురికి జీవితాన్ని గడిపేవాడు. అనసూయమ్మ చలవతిని, శశిని చేరదీసి తన కన్నబిడ్డలా ఆదరించింది. పిల్ల లిద్దరూ కన్న తల్లిని మరిచి అనసూయమ్మనే 'అమ్మా!' అని అంటూంటే ఆమె మురిసిపోయేది.

ముకుందయ్య అనసూయమ్మకు స్వంత అన్నయ్య.....కుటిలత్వం, నిర్దాక్షిణ్యత, కర్మశత్రుం, అపాం, అసూయలను ఒకే మూసలో పోసి కరిగించి భగవంతుడు ముకుందయ్యను ప్రతిష్ఠింప జేశాడు.

చల్లెలు రంగనాయకమ్మ కుటుంబంపై ముకుందయ్యకు మొదట్టింది అనన్యం. వాళ్ళ మాటంటేనే గిట్టదు. తన చెల్లెల్ని జోగినాయుడి కిచ్చేందుకు తనలో ఏకోశాన ఇష్టం లేకపోయినా, తండ్రి ప్రార్థనలతో ముకుందయ్య జోగినాయుడి కాళ్ళు కడగాల్సి వచ్చింది. సంబంధం చేశాడన్న మాటేగాని ఒక్కసారైనా వాళ్ళ గడప లోకి మంచిసీళ్ళ ముట్టాడు కాదు.

పుట్టినంటి కెళ్ళినా, అడబడుచు పొందే గౌరవం చెందక, దాసీలా చూసేసరికి, పుట్టినంటికి వెళ్ళడం మానుకొంది రంగనాయకమ్మ.

పాలం గట్ల తగాదో బావ మరదులు కోర్కె కెక్కడంతో ముందున్న సంబంధ బాంధవ్యాలు పూర్తిగా తెగిపోయాయి. భోగింవాళ్ళ ఇళ్ళను తిరిగే బావగారి ప్రవరనలను, తన వంశానికి చెల్లెలు తెచ్చిన అవకాశాను మాపుకోలేక కర్మ శత్రుతో ప్రవర్తించాడు ముకుందయ్య..... అల్లాంటి కుటుంబాన్ని అనసూయమ్మ ఆదుకోవడం చూసి మరింత ఉక్కిషంతో బాధ పడ్డాడు...

మంచి రోజున చలవతి బోల్లో చేరాడు. నవాజంగా చలవతిలో మంచి తెలివి తేలుతుండడం వల్ల అభివృద్ధి చెందే సూచనలు కన్పడ్డాయి.

తను ఏమైనావరే చలవతిని బాగా చదివించి వాడిని గొప్ప వాళ్ళగాచేసి, వంశానికి మంచి పేరు తీసుకొని రావాని భావించుకొన్న అనసూయమ్మ చలవతికి చదువు మీదున్న శ్రద్ధ, పట్టుదలను చూసి, తన జీవితం ధన్యమవుతుందని సంబర పడింది.

జోగినాయుడు ఎప్పటికీగాని ఇంటికి వచ్చేవాడు కాదు. నచ్చినా ఆ కొద్ది నిమిషాలు భోజనానికి ఉపయోగించి, మౌనంగా గడప దాటేవాడు. జోగినాయుడికి అనసూయమ్మ అంటే గౌరవం....

భయం.....కాని లక్ష్మీ నరసు కౌగిలి కున్నంత విలువలేవు.

రోజులు గడుస్తూన్నాయి.....సంవత్సరాలు తిరిగాయి.

జోగినాయుడి కుటుంబం రెండేకరాల మాగాణితో బ్రతుకుతున్నా రన్నమాటేగాని అనసూయమ్మ తన స్వంత పాలంమీదుగా వచ్చే ఆదాయంతో సంసారాన్ని సర్దుతోంది.....

చలవతి ఎలిమెంటరీ చదువు ముగించి, ఊరికి మూడు మైళ్ళున్న ఉన్నత పాఠశాలలో చేరాడు. చలవతి బాగా చదవడం, మంచి మార్కులు సంపాదించుకొనడం చూసిన ముకుందయ్య అసూయ పడడమేగాక, వాళ్ళ నాన్నలాగే వాడు భ్రష్టుడవుతాడని, వాడు పైకొచ్చే లక్షణాలు ఏ కోశాన లేవని, అందరిముందూ అంటూ తున్న పడేవాడు.....

చలవతి చదువు, జీవితం సాఫీగా జరుగుతున్నాయి.....

ఆకాలగర్భంతోనే ఒకనాడు అకస్మాత్తుగా అనారోగ్య కారణంగా చలవతి చల్లెలు శశి కలిసిపోవడం జరిగింది

అనసూయమ్మ, చలవతి పౌడయాల్లో 'శశి' రూపు మాసిపోయినా, జోగినాయుడితో మాత్రం 'శశి' నిల్చి బాధ పెట్టేది. ఆ బాధ కారణంగా జోగినాయుడితో గొప్ప పరివరన కలిగింది.

రెండేకరాల మాగాణితో మొట్ట మొదటిసారి వాగిలి పట్టిన నాయుణ్ణి చూచిన అనసూయమ్మ సంతోషిస్తే, ఇంకొద్ది రోజుల్లోపున్న భవనం తన పేరుమీదుగా సూరేదేసిని లక్ష్మీ నరసు బాధపడింది.

జోగినాయుడు సన్న వ్యవసాలకు దూరమై పాలంలో గుడిసె వేసి అక్కడే కాలం గడిపాడు.

చలవతి స్కూల్ పైసల్ పాపయ్యాడు. ముససలుగా రబ్బాయితోబాటు చలవతి అనంతపురం ఆర్ట్స్ కాలేజీలో చేరాడు.....ఆరు నెలలు తిరగకనే పాము కాటుతో జోగినాయుడు మరణించడం పెద్ద దెబ్బ తగిలినట్లయ్యింది.

ముకుందయ్య మనసు మారలేదు.....చలవతి అభివృద్ధిపట్ల మరింత ఏమాభావ మేర్పడింది.....

రెండేకరాల్ని తాకట్టుపెట్టి తెచ్చిన డబ్బుతో చలవతి కాలేజీలో చదువుతున్నాడు.....కన్న సడి బాగా చదివి కాలేజీలో విద్యార్హత్లోను, మాస్టర్స్ లోను మంచి అభిప్రాయాన్ని సంపాదించుకొన్నాడు. చలవతికి ఆ రెండేళ్ళు రెండు క్షణాల్లా గడిచినా, అనసూయమ్మకు రెండు యుగాలుగా గడిచాయి.... చలవతి 'ఇంటర్' మొదటి శ్రేణితోనే పాసయ్యాడు.

చలవతి 'మెడికల్' కు అన్వయ చేశాడు.

'తన కూతురు శ్యామలను చలవతికి యిచ్చి, చదువుకుగాను డబ్బు సాయం చేయకూడదా' అని ముకుందయ్యకు బంధువులు కొందరు సలహా ఇస్తే 'వంశ గౌరవం లేనివాడికి మా అమ్మాయిని విచ్చేందుకన్నా.....ని ఆడుకొనే వాడికో ఇష్టమేమింది' అని అన్నాడు ముకుందయ్య.

అనసూయమ్మ తెగిన ఈ రెండు కుటుంబాల్ని ఒక్కటిగా చేయా అనుకొని అన్నను బ్రతిమలాడింది. ముకుందయ్య 'సనేమిరా నీలు లేదన్నట్లు' చెప్పాడు.

చలవతికి మెడికల్లో సీట్ వచ్చింది. మెరిట్ 30 వ పేజీ చూడండి

“దొంగనోట్లు” అనే చిత్రంలో అగుపించుచున్న అందాలనటనను గురించి.

పుష్పము మీ అదృష్టం చెప్పగలదు.

మీ భవిష్యత్తులో మీ జీవితానికి పునరుద్ధరణ, మీ నరియైన వ్యయం గురించి మీరు తెలుసుకోవగోరినట్లయితే ఒక పోస్టు కార్డు పై న మీకు ఇచ్చే మేకు ఒక పుష్పము పేరుమీద, మీరు వ్రాయు తేదీ, వేలవివరములున్నూ, మీ వరియైన చిరువామాయన్నూ వెంటనే వ్రాసినవండి. జ్యోతిష్ శాస్త్రములోని రహస్య గణితము మూలముగా మేము గుణించి, మీరు కార్డు వ్రాసినతేదీ లగాయతు

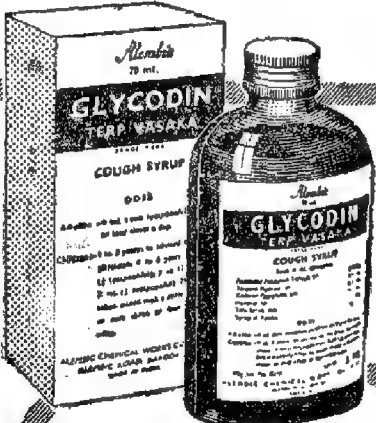
12 మాసములలోను మీ యొక్క అదృష్టము, లాభాదృష్టములు, జీవిత మార్గము, వ్యవహారములో మీకు జయము కలుగునో, ఉద్యోగం విషయంలో మంచివెడలె, మార్పులు, అర్హతలు, వరదేశములను, శిర్షయోతలు, వివాహము, స్త్రీ సఖ్యము, వంశాభివృద్ధి, విధినికై వసయలు, లాటరీ, ఆకస్మాద్య లాభము: మొదలగువానిని గురించి పుష్పముగా మానవారీగా వ్రాసి రు. 1.25 ప. పై. లకు మాత్రము పి. పి. గా పంపగలము. (పి. పి. కార్డులు ప్రత్యేకం). దుష్ట గ్రహములపై వా ఉన్నయెడల శాంతిచేయు విధానం కూడా తెలుపగలము. చివరములు చూపుచీ పై పంపబడును. మేము పంపిన భోగిట్లా మీకు తృప్తిగా లేనివిడల పై కము వానను చేయబడును. ఒకపాటి పరీక్షించండి. ఆక్షణం ఇంగ్లీషులో వ్రాయండి.

PT. DEV DUTT SHASTRI, RAJ JYOTHISHI (A.W.P)
P. B. 86, JULLUNDUR CITY.

త్వరితమైన, నిరపాయమైన,

నిశ్చయమైన

గృహస్థ దగ్గు నివారిక

Alembic

డైకోడిన్

టెర్ప్-వసాకా

ఎండు, కోరింత, వడంబ దగ్గులకు
నిశ్చయమైన రక్షకమైన గృహ వైద్యము

A 63 278 R. EVEREST.

విధి రాకాసి

ప్లాంటర్స్ కోసం అన్నయి చేతాడు తగినంత పీఠాను లేకపోవడంవల్ల అది తనకు రాలేదు

తోటి విద్యార్థుల సహకారాన్ని, అధ్యాపకుల అభిమానాన్ని తన తెలివి-తేటల పరంగా పొందాడు....

చలవతికి డబ్బు మాత్రం సకాలంలో అందేది. ఒకసారి "సెలవుతో అనసూయమ్మను "ఇంత దబ్బెలా పనిపించింది?" అడిగితే పాలామీద రాబడి ఎక్కువ వస్తోందని పర్చేసింది.

వెలలుగ.....పంపవల్సరాలు గడుస్తున్నాయి.....

చలవతి వ్రతి ఏడు మొదటి శ్రేణిలోనే 'ప్రమాల్' అవుతున్నాడు.

చలవతి చదువు ఐదో ఏడుతో చేరింది.

కాలేశీయ తనతో చదివే రాజేశ్వరికి, చలవతికి మధ్య చెప్పలేనంత అనుబంధం ఏర్పడి, ప్రేమగా మారింది.....రాజేశ్వరి, ఆమె తండ్రి రామవరపుగారు తనకు చేసే ఉపకారాల వల్ల చలవతికి వారిమీద గౌరవం, ప్రేమ కుదిరాయి.

చలవతి అనసూయమ్మకు ఓసారి రాజేశ్వరిని గురించి చెబుతూ.....సూచనప్రాయంగా అన్న పుడు.....

"నీ భవిష్యత్తుకు విధి అవసరమో నిర్ణయించు కొనే యోగ్యత, విజ్ఞానాభావం గల వయస్సు ఉంది. వీటితో దృష్టి ఉంచుకొని నీవు ముందుకు అడుగు వేస్తావనే నమ్మకం నాకుంది. నేను భగవంతుడి ప్రార్థించడం ఒక్కటే.....నీ జీవితంలో కష్టంబూ ఉండకూడదనే....." అన్నది అనసూయమ్మ.

చలవతి పంతోపించాడు.

రామవరపు తనియోగ్లే జన మార్గమన్నాడు....

చలవతి అంగీకరించలేదు. చలవతి రామవరపు గారితో తన ఇంటి పరిస్థితుల్ని చెప్పాడు....

"కష్టాలు.....శ్రీరామచంద్రుడిలాంటి వాడే పడ్డ వుడు.....మనం ఏమూతం వాళ్ళం....." అన్నాడు రామవరపు. ఇది జరిగిన కొద్ది రోజుల్లోనే మామయ్యమంచి 'అమ్మకు బాగా లేదనే' తెలిగొ రావడం జరిగింది.

పాపింజరు పోతూనేవుంది.....చలవతి నోట్స్ సగడేలే ఆరిపోయింది. నిద్ర లేక కళ్ళు పీక్కిని పోయి, ముఖంలో నల్లటి రంగు ఏర్పడింది.

ఇంకా నాల్గు గంటలకుగాని చలవతి తన గ్రామం చేరుకోలేదు. అలాగే కళ్ళు మూసుకొన్నాడు.....చిన్న నిద్ర పట్టింది.....నిద్ర లేచేసరికి తన ఊరి పొలిమేరలు, పొలాలు కనిపిస్తున్నాయి. స్వేషన్ రాకుండాగానే, పెట్టెను తీసుకొని తలుపు దగ్గర విలిచాడు.....స్వేషన్ తనకోసం మామయ్య రావడం చూచాడు.....

"తెలిగొం ఎప్పుడు చేరిందేమిటి?" మామయ్య వెలకరించాడు.

"చిన్న నాల్గు గంటలకు.....ఇంతకీ అమ్మ కెలా ఉంది".....ఆత్మతగా చలవతి అడిగాడు.

ముకుందయ్య జవాబు చెప్పేలోగా బండి మల్లున్న "తృతీయ రండి బాబూ!" అంటూ బండికి గిత్తను కట్టాడు.

బండి కదిలింది.

"మామయ్యా! నన్ను వేధించక అమ్మ కెలా ఉంది" చెప్పండి....

"తెల్లవారుజామున పోయింది....." అంటూ నువ్వుండయ్య తగవల్లుకొన్నాడు.

చలవతిలో దుఃఖం బ్రదర్శిస్తుంది....
కొద్ది నిమిషాల్లో చలవతి ఇంటిముందు
బండి ఆగింది. అమ్మ ఎదురుగా తానెన్నడు
ఊహించని స్థితిలో, ఆనని మరచి పోయినట్లు,
విర్భీషంగా ఉంది.....

“అమ్మా!” అంటూ బిగ్గరగా ఏడుస్తూ
అనసూయమ్మ పాదాల చెంత పడిపోయాడు చల
వతి.

జరగవలసిన ఏర్పాట్లన్నీ ముకుందయ్య తోడుగా
ఉండి జరిపించాడు.

చలవతి ఆశాంతితో లేగిపోయాడు. బాధతో
కృంగిపోయాడు. రాజేశ్వరికి ఉత్తరం వ్రాద్దా
మనుకోన్నాడేకాని రాయలేకపోయాడు. రోజులు
గడిచాయి. పెద్ద దినం బ్రహ్మాండమైన ఖర్చుతో
జరిగింది.

ఆ సాయంత్రం చలవతి, అమ్మ వడుకొనే
వడకను శుభ్రం చేస్తూంటే దిండు గీబిబ్బకింద,
ఒక పోమ్మ చెయని ఉత్తరం తన అడ్రస్సు మీదుగా
ఉండడం చూచాడు. అమ్మ తనకు పోమ్మ చేయ
డానికి మరిచిందో లేక పోమ్మ చేద్దామనేతోగానే
కన్ను మూసిందో.....ఏమో? అందులో ఏం రాసి
ఉందో??.....

చలవతి కన్ను చించాడు.....ఉత్తరం తీసి చది
వాడు.

“చిరంజీవి బాబుకు

మీ అమ్మ ఆశీస్సులు.

నీవీ ఉత్తరాన్ని చదువుతూనే ఎంత ఆశ్చర్య
వడతావో నాకు తెలుసు. పరిస్థితుల ప్రాబల్యం
వల్ల ఎప్పుడో విడిపోయిన రెండు కుటుంబాల్ని
ఏకం చెయ్యాలనే ఆశతో వ్రాస్తున్న ఉత్తరం
జీవిత భవిష్యత్తును మార్చవచ్చు. అలా మారితేనే
వాకు ఆత్మశాంతి.

నీ చదువుకి అయిన డబ్బు గురించి నువ్వెన్ని
సార్లు నన్ను అడిగినా నీకు చెప్పలేకపోయాను.....
ఇవాళ చెప్తున్నాను. మీ మామయ్య నీకు డబ్బు
అందించాడు. కష్ట సమయంలో అదుకోవాడు.
ఇంత చదువుకు కారణం మీ మామయ్య సహాయమే.
అతని బుణం తీర్చుకోలేమేమోననిపిస్తోంది. అతను
నీ చదువుకుగాను డబ్బు సహాయం చేస్తున్నాడని నీకు
తెలిస్తే చదువై నా మామకంటావుగాని అతని
డబ్బును ముట్టవని నాకు తెలుసు. నీ భవిష్యత్తును
నరకడం చేయడం నా చేతకానిపని. అందుకనే తెలుప
లేకపోయాను.

ముఖ్యంగా నిన్ను నేను ప్రార్థించేది ఒక్కటే...
మామయ్య డబ్బు తిరిగి ఇవ్వమనికాదు. శ్యామల
వివాహం చేసుకోమనడం.....శ్యామల అందమైంది.
నర్దులవతి.....నీ భవిష్యత్తు తీర్చిదిద్దడానికి కావా
ల్సిన జ్ఞానం ఉంది.

ఈ కొరిక వెరవేస్తే నా జన్మ ధన్యమవు
తుంది. అప్పటికిగాని నా ఆత్మ సంతోషించదు.....
మీ అమ్మ.”

చలవతి శిలలా ప్రవాహిడిపోయాడు. జారిన
కన్నీటి బొట్లు ఉత్తరాన్ని ఖరాబు చేశాయి.
పొద్దయంలో అగ్ని పర్యతం బ్రదర్శిస్తుంది.

తనమీద ఎన్నో ఆశలు పెంచుకొన్న రాజేశ్వ
రిని కాదనవలసిందేనా? తనకోసం తన జీవితాన్నే
బలి చేసిన త్యాగమూర్తి అమ్మ మాట ఎలా కాదం
టాడు?!!.....

అమ్మ మాటను దాటి రాజేశ్వరినా?
రాజేశ్వరి ఆశను త్రుంచి శ్యామలనా?
ఎవర్ని వివాహం చేసుకోవాలి? ఎవర్ని?
ఏమో? ఏమో?

అర్థంకాని ఆలోచనలతో కృంగిపోయాడు.
అమ్మ మనసు ఎందుకు మారిందో తలబ్రదర్లు
చేసుకొన్నా చలవతికి బోధపడడంలేదు.
విధి తిరుగుబాటుకు వెల్రివాడిలా మారాడు
చలవతి.

* * *
మునిమాపువేళ గుడిముందు తన్ను గురించి
ఎవరో అడుగుతూంటే, చూచి దిగ్భ్రంతుడయి,
అటే అడుగేశాడు చలవతి.

“చలవతి!” కేవలశాడు రాఘవరావుగారు.
వలకరించే ఓసక, ఉత్సాహం చలవతిలో లేవు.
రాజేశ్వరిని చూచి నిలుపునా నీరయ్యాడు.

“గుర్తు పట్టకుండా అయిపోయ్యా వేమిటి
చలవతి! కనీసం ఉత్తరం రాయాలన్నా.....”

“రాద్దామనుకొన్నానేగాని.....” మాటలు తడ
బడ్డాయి.

“నీ నుంచి ఉత్తరం రాకపోయేసరికి ఏం జరిగిం
దోనని బయల్దేరి వచ్చేశాం.....”

“ఇంటికి వెళ్దాం వదండి” అంటూ చలవతి
నడిచాడు.

రాఘవరావు, రాజేశ్వరి అతల్లి అనుసరించారు.

రాజేశ్వరికి చలవతి ప్రవర్తన అర్థం కాలేదు....
చెప్పలేని బాధ పడుతున్నాడని అనుకొంది.

చలవతి, వాళ్ళకు కావాల్సిన ఏర్పాట్లన్నీ చేయిం
చా... ఆరా తే ముకుందయ్య రావడం, రాఘవరావుతో
పరిచయం చేసుకొని వాళ్ళు విందుకు ఆహ్వా
నించడం జరిగింది. రాఘవరావు రాజేశ్వరిని విందుకు
తీసుకెళ్ళక తప్పిందికాదు.

ఆ రాత్రి గడిచింది.

ఒక్క నిమిషమైనా మనస్ఫూర్తిగా చలవతి
రాజేశ్వరిని వలకరించలేకపోయాడు.

అతనిది మూగ బాధ. చెప్పలేక లోలోపల
బాధ పడుతున్నాడు.

అప్పుడే పూసిన గులాబీని చూస్తూ నిలబడ్డ
రాజేశ్వరి భుజంమీద చేయి వేశాడు రాఘవరావు

“గులాబీ చూడమ్మా! ఎంత బావుందో? ఎవరూ
కోసుకోకూడదనే ‘ముళ్ళు’ ఉంచాడు. మనం
ముళ్ళున్నాయని తెలియక గులాబీని కోసుకోవ
డానికి ప్రయత్నించడం మనం చేసిన తప్పు....”

“అవును.....నాన్నా!” కట్టిళ్ళు చెప్పల్సి
దాటాయి.

“చూడమ్మా! జరగ వలసిందేదో జరిగిపోయింది
బాధ పడకు. ఇందుకో చలవతిదేమీ తప్పులేదు..
అతనిమీద పరిపూర్ణమైన నమ్మకం నాకుంది.
మనం ఈ పూట వెళ్ళిపోదాం. లేకపోతే ఎన్నో ఆశ
లున్న వాళ్ళను ఏకటోగ్లకి తోసివేస్తున్నారటం....

“ఏమోయ్ నీ భార్య నిన్ను ఉద్యోగం మాన్పింది చదివినా
దటగా...అన్నట్టా నీ సబ్బకేమిటి?”

“...హోమ్ వైస్సు...అనగా గృహ శాస్త్రం!!”

RATNAM'S N-OIL

(వై ఫుకళ మూత్రమే)

అంగవరముల బలహీనత వేది, వినియోగించు తిరిగి
యధావకారం అయిపూర్తి సౌఖ్య మనుభవించుటకు
50 పం|| ప్రభావతి గలది. 1 సీసా రూ. 10/-
వి.సి. 1-50. కావలసినవారు ఎద్దాన్ని వంపేది
ఇందులో పైసల్ రకం అర్జంటు గుణమునక
రూ. 25-00 లు వి.సి. రూ. 2-00.

డాక్టర్ రత్నం సన్స్, Estd 1904)

మలకపేట బిలింగ్, ఆజంపూరా మార్కెట్ వద్ద,
హైదరాబాద్ -24 (ఆంధ్రప్రదేశ్)

15 రోజులకు మాత్రము

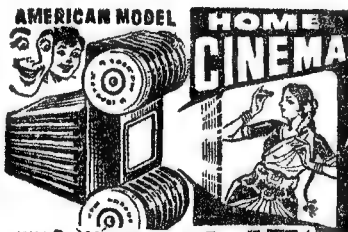
మేలురకం అందమైన
కాలువల క్లియరెన్స్ అమ్మ
కం. ఒక కాలువధర రు 7
రెండు కాలువలు ధర
రు. 13/- మూడుకాల
వలు రు. 18/- ప్రతి
కాలువలో ఒక జత ఇయర్
టూప్స్ ఉచితముగా ఎంప
టదును కొద్ది స్థాకుగలదు
వెంటనేమీఅర్డరుపంపండి.

PARIS COMMERCIAL CO.,
(WAM) P.B No. 1804. DELHI-6

నగం ధరంకంపై తక్కువ

రు. 15 కు హోంసినిమా పొందండి.

ప్రపంచంలో మిక్కిలి వింతైన గొప్ప సినీ సాధనం.
వరికొత్త చరిత్ర. మీ అభిమాన తారల గుర్తులు
గలిగించు నటన, ప్రేమ, నాట్యం, హాస్యం, సాహసకృత్యా
లను మీ మిత్రులు, కుటుంబంతో కలిసి మీ ఇంట్లోనే
చూసి ఆనందించండి. తెలివైన మాన్యువల్లు వాస్త
వికంగాను, రంగులలోను చూసి, ఆశ్చర్యం పొంద
గలరు. ఉపయోగమునకు సిద్ధముగా హోం సినిమా
ఉచిత ఫిలిం రిలీజ్ బాటు వెల రు. 15/- వివిధ సబ్
క్టులలోను ఒక్కొక్క అదనపు రిలీజు రు 5/- ఇండి
యాలో మా వద్ద మాత్రమే లభించును. కొద్ది స్థాకు
గలదు. పోస్టేజీ రు. 2-50 గొప్ప డిమాండు. ఇప్పుడే డబ్బు
వంకండి. డెలివరీ అందిన వెంటనే పోస్ట్ మేన్ వద్ద
చెల్లించండి. త్వరపడండి. నేడే మీ అర్డరును పంపండి.

AMERICAN SUPPLIES STORE
(A.P.) Chitli Kubar, Delhi-6.

34 ఆంధ్రవిప్లవపత్రిక 13-12-63

విధి రాకాసి

వాళ్ళకు నిరాశ కలిగించడం మన ధర్మంకాదు.."

"చలవతి ఆరోగ్యం మాశారుగా....."

"అవునుమ్మా! కాని మనం చేయ కల్గిందేమీ
లేదు....."

రాఘవరావును రాజేశ్వరి బరువుగా అనుచరిం
చింది. వారు సామాను పర్మిట్ వడం ఆపుడే
వచ్చిన చలవతి చూసి తెల్లపోయాడు.

"చూడు! చలవతి! మేమి పూట వెళ్తున్నాం!
ఏమీ అనుకోకు....." అంటూ రాఘవరావు చల
వతితో చెప్పాడు.

చలవతి మౌనం దాల్చాడు. బలవంతం చెయ్య
దల్చుకోలేదు.

ముకుందయ్య బండి పంపాడని పాతేరు చెప్పాడు.
బండిలో తండ్రి, కూతురు కూర్చోవ్వారు.

"నెంపు చలవతి! స్నేహితులమల్లే కలుసు
కొన్నాం.....అప్పుల్లాగా అనుబంధాన్ని పెంచు
కొన్నాం.....కాని స్నేహితులు లాగే విడిపోతున్నాం"
ఆవేశం, ఆవేదన, ఆకలి ఒక్కసారిగా పెరిగి
"రాజేశ్వరి?" అంటూ తనలో తనే విచ్చేళాడు.....
బండి ఆపుటికే గుడి దాటిపోయింది.....

* * *
మాఘమాసంలో చలవతి పెళ్లి జరిగింది.
పెళ్లికి రాఘవరావువచ్చి ఆశీర్వదించాడు.....
రాజేశ్వరి గ్రీటింగు పంపింది.....
మూడు ముళ్ళతోబాటు చలవతి దీవితానికి
విడివడని అనుబంధం ఏర్పడింది.

* * *
ఆశాంతి వెలుగులేదు... నువ్వు పట్టింది.
చల్లగాలి వీచడంలేదు.... చలి గాలి వీస్తోంది.
మంగళ వాయిద్యాలు వినడడంలేదు.....
ఊరకుక్కలు ఆరుస్తున్నాయి.
వాతావరణంలో ప్రశాంతతలేదు.....తుపాను
ఉంది.

కాని ఇది తుభ నమయం.....కోభనం.
గదిలో అగడొత్తులు వానవతో పరిమళాన్ని వెద
జల్చుతున్నాయి.
వడక చుట్టూ గులాబీల తోరణాలు.....టేలిట్
మీద రిక రికాల తినుబండారాలు.....
వడకమీద వడుకొని కళ్ళు మూసుకొన్నాడు
చలవతి!

గాజల చప్పుడు—పరిమళాల గుబాళింపు
ఒక్కసారిగా ఉక్కిరి బిక్కిరి చేసింది.
చలవతి కళ్ళు తెరిచాడు.....ఎదురూగ్గా
తలుపు నానుకొని శ్యామల నిల్చి ఉంది.....

ఇద్దరి మధ్య మౌనం.....
దీనపు కాంతితో శ్యామల మెరుస్తోంది. తిల
దించుకొని కాలి బొటనవ్రేలు నేలకు రాస్తోంది.
విమిషాలు గడిచాయి.....శ్యామల తనకేం అవ్వాయం
చేసింది!.....ఈ క్రొత్త పెళ్ళికూతురి తీరుని
కలెత్తి ఎందుకు తను చెదర గొట్టాల్సి.....? ఈ
అమాయకురాల్ని తనెందుకు బాధ పెట్టాల్సి?
కవీసం తాళికట్టి నందుకై నా శ్యామలకు వ్యాయం
చేస్తే, స్వర్గానవుడు తల్లి తప్పక సంతోషిస్తుంది..
సిగ్గు, భయం శ్యామల్ని మూగదాన్ని చేశా
యనుకొని చలవతి లేచి శ్యామల దగ్గరకు వెళ్ళాడు.
"శ్యామలా!" అంటూ భుజంమీద చేయిపేసి
తన నైపుణ్యం ప్రస్తుతాడు.

శ్యామల బరువుగా తిరిగింది.

శ్యామల కన్నీటి బొట్టు చలవతి చేతిమీద
పడి ఆశ్చర్యాన్ని కల్గించాయి.

అనంద భాషాలో? కాదు! కాదు!.....

కన్నీళ్ళతో మెరిసే కళ్ళలో నైరాశ్యం, ముఖంలో
సౌమ్యమార్గంపోయి విడిదంతో గూడు గట్టి న
కరుకుదనం, భయంతో కుంచించుకుపోయిన
శరీరం, ఆత్మ నీడికాదు శరీరం మాత్రమే నంటున్న
అదో రకమైన చూపులు.....

శ్యామల చలవతినుంచి విడిపించుకొని.....

"నువ్వుకొన్నంత పవిత్రురాలని కాదు బావా!
ఏడుమూసే అంది.

నీమీద నే నెప్పుడు ఏలాంటి ఆశ పెంచుకో
లేదు.....మా నాన్న చేసిన పన్నాగాల ఫలితంగా మన
ఇద్దరి జీవితాలు నాశనమయ్యాయి....."

"నాకేం అర్థం కావడంలేదు".....చలవతికి
విజంగా అర్థం కాక అన్నాడు.

"అనసూయమ్మత్తకు ఎన్ను నీకు చేసుకోలేనే
ధ్యాన ఎప్పుడూ లేదు....."

వివేకపోయాడు చలవతి.....
"మరి ఉత్తరం....."

"అది మా నాన్న ఫిరార్ల చేసిన ఉత్తరం.....
అమ్మ మాటలు నీవు కట్టుబడతావని చేసిన ఎత్తు"
"ఎదురుకు డబ్బు ఇచ్చారా?"

"అనత్యం.....అనసూయమ్మత్త మా నాన్నను
కానీ కూడ ఆశించలేదు.....తన అన్నచే తగ నమ్మి
చదివించింది....."

చలవతిలో రక్తం గడ్డ కట్టింది. నిలువెల్లా
ఎడారి. రాఘవరావుగారితో నీమీద మేము ఎన్నో
ఆశలు పెంచుకొన్నామని, ఆశలు నిరాశ చేయొద్దని
చెప్పాడు మా నాన్న.....రాఘవరావు, రాజేశ్వరిలను
తన ప్రార్థనను అంగీకరించేటట్టు చేసింది కూడా
మా నాన్నే....." శ్యామల కంఠం బొంగురు
పోయింది.

"ఇది నిజమా శ్యామలా?"

అబద్ధాల్ని సృష్టించి జీవితాల్ని నరకంచేసే
నీవరాలని కాదు బావా! నేను ఇదివరకే ఇంకొకరిని
ప్రేమించాను.....అతడు నన్ను మనసారా ప్రేమిం
చాడు.....అనసూయమ్మత్తకు ఈ సంగతి తెలిసి
మమ్మల్ని ఆశీర్వదించింది.....కానీ ఈ సంగతి
మా నాన్నకు తెలిశాక తనకొచ్చే అప్రతిష్టను
తన కుతంత్రాలతో మనిద్దరికీ ముడిచేసి కడు
క్కిన్నాడు....."

"ఎంత ఘోరం?"

"నమ్మ క్షమించు బావా? నాకు మూడో
మానం....."

శ్యామల చలవతి కళ్ళను చుట్టుకొంది. బల
వంతాన లేచిపోయింది. ఆమె కళ్ళలోకి చూశాడు.....
దైన్యత, అనపాయత కదులుతున్నాయి.

* * *

హోరుగాలి ఎక్కువయ్యింది.

కిటికీ రెక్కలు తెగ కొట్టుకొంటున్నాయి.

ఊరకుక్కలు ఇంకా ఏడుస్తున్నాయి.

దీనం అరిపోయింది.....దూరాన ఎక్కడో
ఏడుగు పడింది.

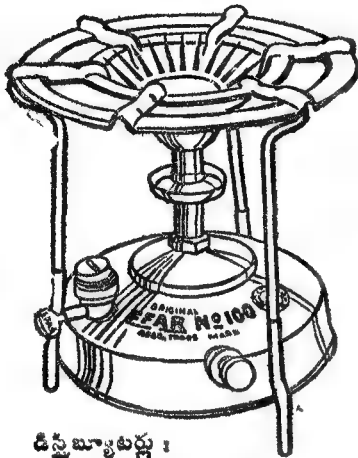

EFAR

REGD

ప్రెషర్ స్టోవ్లు

మోడల్ నెం. 100 మరియు 100/1 పోల్సింగ్

అన్ని విధములైన వక్క-వి రంగులలో
పొట్టాగుతోమ మరియు హంతకాంతక
తన్మనెట్టలు దొరుకుతున్నవి.

డిస్ట్రిబ్యూటర్లు:

ఎఫ్. రాసెక్ & కంపెనీ ప్రైవేట్ లి.

బొంబాయి-2
పో.టి.నా. 2006

కలకత్తా-1
పో.టి.నా. 2121

మద్రాసు-1
పో.టి.నా. 1248

త్వరితంగా వివరించ బడినది
గొంతు వొప్ప, రొమ్ము వడికేము దగ్గులు,
అలలులు, గొంతు మరియు గుండె వీలైన
పెప్సో త్వరితంగా వివరించబడును.
పెప్సోను అవ్వరించి, వొప్పని వివరించి
శ్రమించు విద్యురీంచే కర్మను జరుపువల్ల.
అందరికీ మనకర అవిదించు అస్సాదింహంబు

పెప్సో

గొంతు మరియు
గుండె విల్లలు

మందు వ్యాపాది
అందరి వద్దనూ
దొరకును

వి. ఇ. ఫుల్ ఫార్మ్ (అందియ) ప్రైవేట్ లి

HY-4-75

మద్రాసు స్ట్రీటుకు సోత్ డిస్ట్రిబ్యూటర్లు
మెన్సర్స్. మోతి స్ట్రీట్ కం, వ ద్రాసు-3.

WHY IS

PARAGON

**STILL THE FINEST
NAME IN FABRICS**

- * Unexcelled in quality—here or abroad!
- * Millions of yards exported
- * Fresh like new even after many washes
- * Durable and economical
- * Easily washed at home.

"TERYLENE" Suitings, Shirtings;
Rayon, Nylon Sarees & Shirtings.

PARAGON TEXTILE MILLS
Bombay 13

PTM 1045 EVEREST

గ్రహస్థితి

మిథునంలో రాహువు, వృశ్చిక ధనుస్సు లలో మార్కుడు, ధనుస్సులో అంగారక బుధ కేతువులు, ధనుర్మకరాలలో శుక్రుడు, మకరంలో శని, మీనంలో గురువు, తులా వృశ్చిక, ధనుర్మకరాలలో చంద్రుడు.

13-12-1963 శుక్ర వారము మొదలు
19-12-1963 గురువారము వరకు.

మేషం :

(ఆశ్వినీ, భరణి, కృత్తిక 1 పా.)

కార్యభారం తగ్గుతుంది. వృత్తిలో సుఖము, సంతోషము లభిస్తవి. ధన విషయంలో చేతికి వచ్చినంతవరకు రాబట్టుకుని ముందుకు ప్రయత్నించటం మంచిది. భాగస్వామి అభిప్రాయ భేదాలు వస్తవి. ఆహార విషయాలలో అసౌకర్యములు ఏర్పడుతవి. క్రొత్త వృత్తులు ఆరంభించటానికి అనుకూలమైన సమయం. కుటుంబంలో శుభ కార్యాలు జరుగుతవి. తెలియని మనుష్యులను నమ్మి పొరపాటు పడతారు. అత్యాశను కలిగించే సలహాలు చెప్పేవారు రుంటారు. జాగ్రత్తగా ఉండండి. మీ దినసరి కార్యక్రమాలు కుంటుపడకుండా జాగ్రత్తగా నడుపుకొన గలుగుతారు. 14, 15 తేదీలలో అలజడి, దుబారా ఖర్చు.

* * *

వృషభం :

(కృత్తిక 2, 3, 4 పా, గోహిణి, మృగశిర 1, 2 పా.)

మీ భారమే కాకుండా ప్రక్కనున్న వారి భారం కూడా పైన వేసుకొనవలసి ఉంటుంది. వ్యాపారం, వ్యవహారం అన్నీ సహజంగా జరుగుతూ, మధ్య మధ్య పీటలు వస్తుంటవి. తలచిన పనులు వెంటనే కావు. త్రిపుట పెరుగుతుంది. పనివారితో మృదువుగా ఉండటం అవసరం. దైవానుగ్రహవల్ల ఏ విషయంలోను భంగం ఉండదు. వారం రెండవ భాగంలో తలవని తలంపుగా ధనం లభిస్తుంది. బంధు మిత్రులు మిమ్ములను విసిగించగలరు. అపవాదులు రాగల సూచన లున్నవి. ఒక ప్రక్క భయము, మరొక ప్రక్క ఉత్సాహము కలుగుతూ ఉంటవి. అధికారులు మీకు అనుకూలంగా ఉంటారు. 13, 14 తేదీలలో శరీర శ్రమ, విరోధాలు.

* * *

మిథునం :

(మృగశిర 3, 4 పా, ఆశ్విని, పునర్వసు 1, 2, 3 పా.)

సూచనలు అన్నీ బాగానే ఉంటవి. అయితే జడుగు ముందుకు సాగటం కష్టం. మనస్సులో వట్టుదల పెరుగుతుంది. ఖర్చుపెట్టి పనులు అరుపుకొంటారు. పెద్ద మనుషుల మాటను శ్రోసి

దైవజ్ఞ పాతూరి శ్రీరామమూర్తి

నేయవలసి వస్తుంది. క్రొత్తవారి స్నేహం లభిస్తుంది. మాతన ఆదాయ మార్గాలు అనుకూలమవుతవి. పిల్లల మూలంగా సంతోషం లభిస్తుంది. వ్యవహారాలలో సందేహాలు కలుగుతున్నా, ధైర్యం చేసి ఒక నిర్ణయానికి వస్తారు. ప్రయాణం చేస్తారు. సహాయం చేస్తామన్నవాడే ఒక సమయంలో మిమ్ములను నిరుత్సాహ పరుస్తారు. ఉత్తర దిశనుంచి శుభవార్తలు తెలుస్తవి. వృత్తి, వ్యాపారాలలో జరిగిపోయిన పనులన్నీ పనులనే తిరిగి చేయవలసి వస్తుంది. సాధ్యమైనంతవరకు పొరపాట్లను ముందుగా సర్దుకొనటానికి ప్రయత్నించండి.

* * *

కర్కాటకం :

(పునర్వసు 4 పా, పుష్యమి, ఆశ్లేష.)

ఈ సమయంలో అన్నీ చిల్లర పనులవుతవి. వాటి వల్ల ఒక కష్టము, నష్టము ఏమీ ఉండదు. మన శృంగార తక్కువ. వృత్తిలో గౌరవం పెరుగుతుంది. ఆలోచనలు తెగవు. కార్యక్రమాలు అగవు. మీ సహాయం కోరి చుట్టుకొనేవారు ఉంటారు. బంధువుల రాక పోకలు, ఆదాయం బాగుంటుంది. ఆడంబరం బాగుంటుంది. "వంతుకు గంతు వేసిన" మాదిరి అనుసరించ తగిన సమయం కాదు. సంఘంలో మర్యాద, ఆదరణ లభిస్తవి. ప్రస్తుతం వ్యవహార విషయాలలో రాజీ మార్గంలో పోవటం అవసరం. మీ ఆరోగ్యం జాగ్రత్తగా చూచుకోవటం అవసరం. అప్పుడప్పుడు మీ ఆలోచనలు మారుతూ ఉంటవి. వారాంతంలో ఒక పద్ధతిలో మీ కార్యక్రమాలు జరుపుకొనటానికి అవకాశం లభిస్తుంది.

* * *

సింహం :

(మృగ, పుబ్బ, ఉత్తర 1 పా.)

ప్రస్తుతం ఒక అడుగు వెనుక నున్నామనే భావం తోస్తుంది. అయితే ప్రశాంతత లభిస్తుంది. కార్యభారం తగ్గుతుంది. అనేక సందర్భాలలో మధ్య వర్తులమీద ఆధారపడవలసిన అవసరం తగ్గుతుంది. కుటుంబంలో సంతోషం, సుఖం లభిస్తుంది. వృత్తిలో తలచినది వెంటనే ఒక రూపానికి వస్తుంది. అధికారులతో మిత్రముగాను, బెట్టుపరిగాను ఉండటం అవసరం. సాటి వారిలో మీయొక్క విలువ పెరుగుతుంది. మీకు ఇష్టంలేని మనుష్యులతోనే

ఈ వారము ధరలు

ధాన్యం ధర నిలకడగా ఉంటుంది. కందుల ధర తగ్గుతుంది. మీర్చి ధరలో తగ్గుదల సూచన లున్నవి. మాలు ధర పెరుగుతుంది. రంగులు, ధరలు అకస్మాత్తుగా పెరగ గలవు. వేరుశనగ పప్పు ధర మందీ వస్తుంది.

లావా దేవీలు జగుపవలసి రావచ్చు. చాలా కాలంగా యోచిస్తున్న వ్యవహారాలు ఈ సమయంలో దారికి వస్తవి. పిల్లల ఆరోగ్యం బాగుండదు. విద్యా వివేద కార్యక్రమాలు ఉత్సాహం తక్కువ. 17, 18 తేదీలలో విసుగుదల, ఫలితంలేని పనులు.

* * *

కన్య :

(ఉత్తర 2, 3, 4 పా, మాఘ, చిత్త 1, 2 పా.)

మీరు శ్రమ పడవలసి ఉంటుందేకాని, ఒకరి వల్ల మాట రాకుండా చూచుకో గలుగుతారు. ధర్మ కార్యాలు జరుగుతవి. ఆదాయం ముందుకున్నా బాగుంటుంది. స్వబుద్ధి, స్వశక్తి మీదనే ఆధారపడి ముందుకు పోగలుగుతారు. సాధ్యమైనంతవరకు ఇతరుల పనులలో కల్పించుకొనకుండా ఉండటం అవసరం. మీ క్రింది పనివారివల్ల పొరపాట్లు, చిన్న చిన్న నష్టాలు రాతగిన సమయం. బంధు మిత్రుల మాటలను విసిగించుకుంటుంటుంది. మీ వృత్తి ఉద్యోగాలలో ముందు ముందు జరుగ బోవు మార్పుయొక్క సూచనలు ఈ సమయంలో తెలుస్తవి. ప్రయాణ సూచన లున్నవి. వారం రెండవ భాగంలో ఇతరులకు సహాయం చేయవలసి ఉంటుంది. ఆందోళన కరమైన వార్తలు తెలుస్తవి. సుఖం తక్కువ. 13, 14 తేదీలలో కార్యానుకూలత వృత్తిలో శ్రమ.

* * *

తుల :

(చిత్త 3, 4 పాదాలు, స్వాతి, భాద్ర, 1, 2, 3 పాదాలు)

మనోధైర్యం బాగుంటుంది. మీ అధికారమును చక్కగా వినియోగించుకొన గలుగుతారు. అన్ని సందర్భాలలోను వదిమిందిన సంతృప్తి పరచ గలుగుతారు. ఆదాయం సాధారణంగా ఉన్నా, హంగులలో లోపం కనుపించదు. శుభ కార్య ప్రయత్నాలు వాయిదా పడగల సమయం. స్వతంత్రం కలిగించు కొని మీ రహస్యాలను గ్రహించేవారుంటారు. వృత్తిలో అభివృద్ధితో కూడిన మార్పు కనుపిస్తుంది. విందులు, వినోదాలు మొదలయిన వాటిలో సాల్గొంటారు. కుటుంబంలోని వారి దేహ బాధలవల్ల తాత్కాలికంగా అశాంతి కలుగుతుంది. తొందర పడి శక్తికి మించిన పనులమీద ధనం వినియోగించ వద్దు. నిదానంగా ఉండటంవల్ల ముందు ముందు ఫలితం ఫలితం పొందగలుగుతారు. వస్తువులు పోయే అవకాశాలున్నవి.

* * *

వ్యక్తికం:

(నికాఖ 4-వ పాదం, అనూరాధ, శ్రీకృష్ణ.)

మీ ప్రయత్నాలకు ఉపయోగం పొందగల సమయం మనోదార్పణం అవసరం. మీ ఆంతరంగిక విషయాలను జాగ్రత్తగా కాపాడుకొన గలుగుతారు. స్నేహితుల సలహా మీకు బాగా ఉపయోగిస్తుంది. ప్రస్తుతం మీరు ఏ పని చేస్తున్నా మనస్సు మరెక్కడో యోచిస్తూ ఉంటుంది. ప్రయాణ సూచనలున్నవి. కుటుంబంలో మీరు శ్రమపడకుండా కార్యక్రమాలు సాగిపోయే అవకాశాలు ఏర్పడుతవి. వ్యవహార కార్యక్రమాల భారం తగ్గుతుంది. సంతోష వార్తలు తెలుస్తవి. అధికారుల ఆదరాభిమానాలు లభిస్తవి. జీర్ణకోశాలు మొదలయిన భాగాలలో బాధ తెలుస్తుంది. ఉష్ణాధిక్యత, శిరో బాధలు కనుపించ తగిన సమయం. సుబహ్యణ్య పూజ, అదిత్య పూదయ సారాయణము చేసుకొనుటవల్ల ఆరోగ్యం కుదుట పడుతుంది.

ధనుస్సు:

(మూల, పూర్వాషాఢ, ఉత్తరాషాఢ 1 పా.)

పద్మస్థాకర్షి భారం పెరిగే సమయం. ఆకస్మాత్తుగా ఖర్చు ఏర్పడుతుంది. కష్టాలు, సోపిలు మొదలయిన వాటిలో తగ్గి ఉండటం అవసరం. వ్యవహార విషయాలలో సమయంలో ఆలోచన తోచక పాపపాట్లు పడతారు. ఆదాయం తక్కువ. ఖర్చులు ఎక్కువ. వృత్తి వ్యాపారాలలో పదిమందికీ నచ్చచెప్పటంలో మీ బాధ్యత పెరుగుతుంది. ముందు తెలియకుండా చేసిన స్నేహం ఈ సమయంలో మిమ్ములను బాధిస్తుంది. కుటుంబంలో ప్రశం

సంగా ఉంటుంది. దక్షిణ, తత్పూ దిశలనుంచి లాభ వార్తలు తెలుస్తవి. అరంభించిన మనుల్లో అవసరమైన సాగులు లేకపోవటంవల్ల అనంతస్థి కలుగుతుంది. ఆలసట పెరుగుతుంది. 14, 17 తేదీలలో కార్యభారము, అపవాద సూచనలు.

మకరం:

(ఉత్తరాషాఢ 2, 3, 4 పా, శివణం, ధనిష్ఠ 1, 2 పా)

సమయం అందుకొనేవారేగాని అడుక్కొనేవారు తక్కువ. శ్రమ చేస్తేగాని ఒక్క పని పూర్తి కాదు. ఒక విధంగా భారం తగ్గిందని అనుకున్నా, మరొక విధంగా పని పెరిగే సమయం. బంధు మిత్రులు తాము చేసుకున్న పాపపాట్లను మీమీద రుద్దేవారు ఉంటారు. వృత్తిలో మీ ఆలోచనలు ముందుకు సాగటం కష్టం. అర్థికంగా కొంచెం ఇబ్బంది కనుపిస్తూ ఉంటుంది. ఫిషింగు పెట్టు బడి పెట్టి సాగించవలసిన వస్తువు నిలిచి, నిలిచి సాగుతూ ఉంటవి. వ్యవహారాలు నిరాడంబరంగాను, రహస్యంగాను సాగించవలసి ఉంటుంది. ఇతరుల అర్థంలేని ప్రశ్నలకు సమాధానం చెప్పటంకన్నా తప్పుకొని ఉండటం మంచిది. 14, 15 తేదీలలో శుభవార్తలు, స్వల్ప లాభం.

కుంభం:

(ధనిష్ఠ 3, 4 పా, శతభిషం, పూ. భాద్ర 1, 2, 3 పా.)

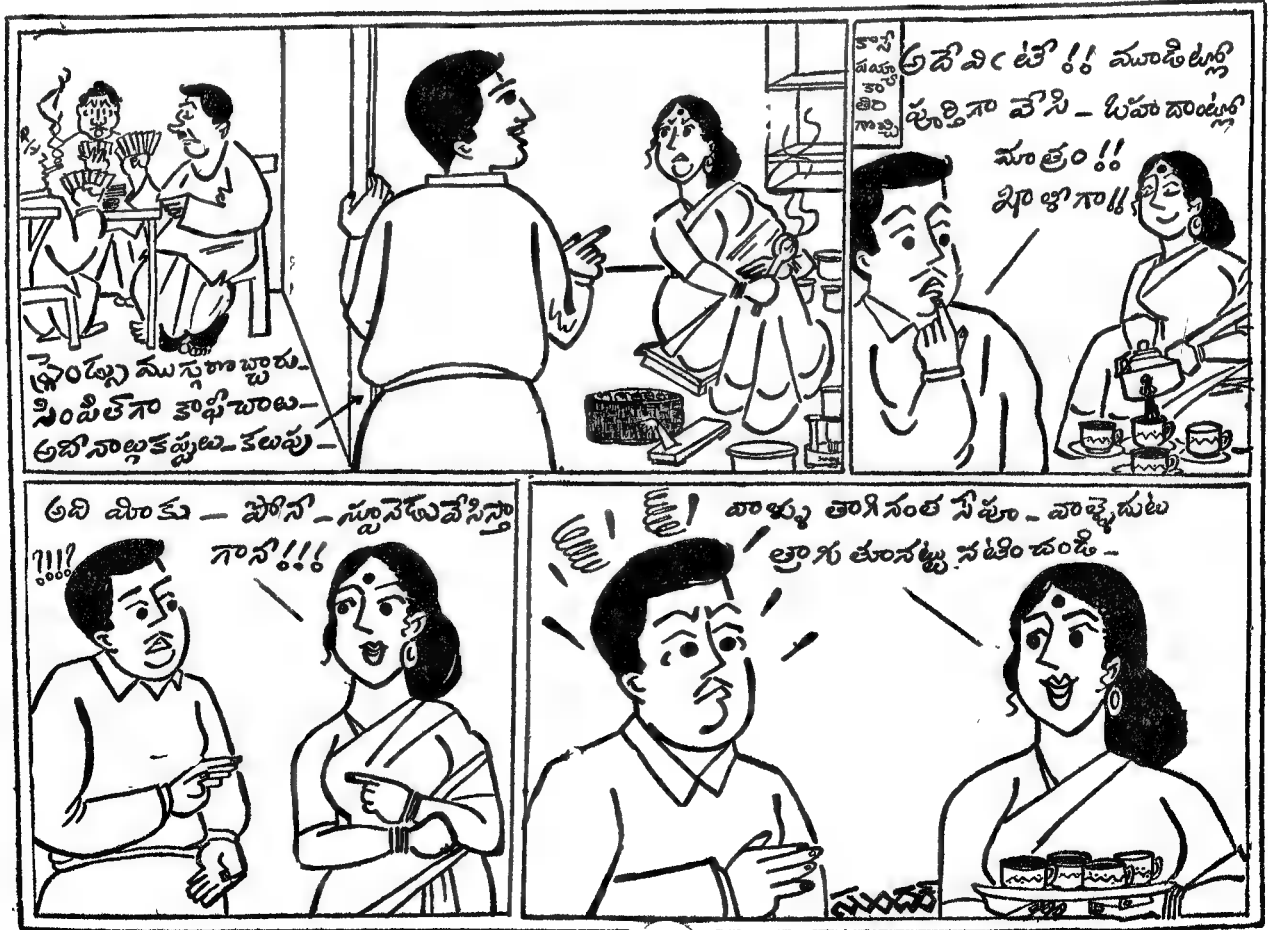
ప్రస్తుతం ప్రయత్నాలు పెద్దవి. శ్రమ ధన వ్యయం అధికం. ముఖంగా ఉండటానికి వీలు కాదు. అయినా ఫలితం బాగా ఉంటుంది. ఇతరు

లతో కలిసి వ్యవహరించటంలో కొన్ని మార్పులు, మిమ్ములను ఆశ్చర్య పరచగలవు. దైవికంగా మీ మేలుకు మార్గం ఏర్పడుతుంది. మీ కర్తవ్యములను జాగ్రత్తగా నిర్వహించగలుగుతారు. ప్రసంగాలలో నిబ్బరం చూపటానికి ప్రయత్నించండి. ప్రయాణాలు చేస్తారు. తరచు క్రొత్త వారిని కలుసుకొంటు ఉంటారు. ఒక సమయంలో మనస్సును నిరుత్సాహ పరచగల వార్తలు తెలుస్తవి. ధర్మ కార్యాలు చేస్తారు. కుటుంబంలో అనారోగ్యాల కనుపించి నివర్తి అవుతవి. అధికారుల వల్ల మేలు కలుగుతుంది. 17, 18 తేదీలలో భవలాభం, నిష్కార వార్తలు.

మీనం:

(పూ. భాద్ర 4 పా, ఉ. భాద్ర, శేకతి)

సమయంలో ధైర్యం చేయక తప్పదు. తోటి వారు కొంచెం నిరుత్సాహ పరచగలరు. అయినా మీ సంకల్పం నెరవేరుతుంది. వృత్తి వ్యాపారములలో మంచి సలహా, సహాయము లభిస్తవి. ఇంతకు ముందుకన్నా ధైర్యము, ఉత్సాహము లభిస్తవి. క్రమ క్రమంగా సాహసం చేయగలుగుతారు. కోర్కె కచేరీలలో మీ మాట గెలుస్తుంది. మీ వ్రాతలలో పాపపాట్లు రాతగిన సమయం. దుబారా ఖర్చులను తగ్గించుకొనటానికి ప్రయత్నించండి. దేహశ్రమ అధికం. బంధువులవల్ల సహాయము, మంచి పేరు లభిస్తవి. అపవాదాలు ప్రచారం కాదగిన సమయం. ఇతరుల మాటలను నమ్మి స్నేహితులతో విరోధం కలిగించుకొనవద్దు. 18, 19 తేదీలలో బాధ్యతలు పెరుగుతవి. గౌరవలాభం.

రామ చరిత్ర మాస

తులసిదాసు
రామచరిత్ర
తెలుగు
ముంగర
శంకరరాజు

9 మంధర:

రేపు జరుగ నున్న శ్రీరాముని పట్టాభిషేక మహోత్సవము పురస్కరించుకొని సాతతపురి అంద చందాలతో సంజర వడుట కమ్మలారా జాచిన మంధరకు కడుపు మండెను. రాత్రి రాత్రి ఈ ఉత్సవమును బుగ్గిసాలు చేయడ మెట్లా యని ఆలోచించి ఆ నీచురాలు ఆవేదన వదుచూ కైక వద్దకు వచ్చెను. కైకేయు దాసిని చూచి— “ఏమే మంధరా! ఎందుకుట్లు ఉదాసీన ముగా నుంటివి!” అని నవ్వుతూ ప్రశ్నించెను. ఆ దాసి నమోదాన మియ్యక కమ్మల నిండా నీళ్లు నింపుకొని కదలక నిలబడి యుండెను.

“ఓసీ వదరుబోతా! నీ నోరు చెడ్డది కనుక లక్ష్మణుడేమయినా చెయ్యి చేసుకొనెనా!” అని భరతుని తల్లి మందహాసము చేయుచూ తిరిగి ప్రశ్నించెను. అప్పటికే ఆ కుటిం కొంత నోరు మెద పక కాల నాగినివలె కోపముతో — బునకొట్టు చుండెను. దాని వాలకము చూచి ఏమి జరిగినదో యని కైక బీతిల్లి — “ఏమే! రాజు మరియు రామలక్ష్మణ భరత శత్రుఘ్నులు క్షేమమే కదా!” యని ఆతురతో అడిగెను. ఈ ప్రశ్నకు గూని దాసి మంధర మరింత మండి పడి—

“అయ్యో తలవ్రాత! ఎవరి బలము చూసు కొని మేను నోరు జారు కుంటాను రాణీగారూ! ఎందుకు లక్ష్మణుడు వాపై చేయి చేసుకుంటాడు, ఇక్కడ రామచంద్రుడు మనహా మరెవ్వరికీ క్షేమ మున్నది! అదృష్టము కానల్యాదేని సాత్తు, ఆమె కొడుకు రేపు యువరాజు కాబోవుచున్నాడు. అహో, ఆమె గర్వానికి హద్దూ, ఆమె అనందానికి అంతూ ఉన్నదా! వారి ఉత్సాహము ఒకసారి నెల్లి చూడరాదా! చూచుకొని నా కండ్లు చల్ల బడిపోయినవి. కొడుకు పరదేశమున నున్నాడనే రవంత చింత కూడ నీకు లేదాయె, నా భర్త వాచేతుల్లో ఉన్నాడను నీ ధీమాయే నీదిగాని, ఆయన గారి కపట నాలుకం నీకు తెలిసి రాదాయె. ఇక నీకు తెలిసింది తృప్తిగా తినడం, ముష్టుగా విడిచడం. ఇంతే గదా!” అని మంధర కన్నీరు తుడుచు కొనుచూ పలికెను. దాసి నీచపు మాటలకు కైక మండిపడినదై— “ఓసీ దాసి! ఇటువంటి కొంపలు కూల్చు మాటలు ఇక మీదట పలికిన నీ నాలుక కోసి వేసెద”—నని కోపగించెను. గూనివారు, కుంటివారు సాధారణముగ కుటిల స్వభావులై యుందురని ఊహించి, కైక కొంచెము ఊరడింపు మాటల నిట్టనెను—

“మంధరా! నీకు ఏదో కొన్ని మంచి మాటలు చెప్ప దలంచి అట్లుంటివి. అంతే కానీ, నీపై నాకు స్వప్న మందైనా కోపము రాదు. నీ వన్నట్లు రేపే శ్రీరామునికి పట్టము గట్టిన అది యెంత శుభ దినము. ఇదే విజయమున నీ వడిగినంత బహుమాన మియ్య గలను. రాముడు పెద్ద బిడ్డ. భరత, లక్ష్మణులు అతని కంటే చిన్నవారు. పెద్ద వానికి పట్టము గట్టుట రఘుకుల సాంప్ర దాయమే కదా! శ్రీరామునికి తల్లలందరూ సమానులు, నా మీద అతనికి విశ్వాసించి ప్రేమ కలదు. ప్రేయ పుత్రుడైన శ్రీరామునికి పట్టము గట్టబోవు సంతోష సమయమున నీవెందుకు

క్షేపడు చుంటివి. భరతునిపై ఒట్టు పెట్టు కొని విజము చెప్పు”మని అనునయమున బలికెను. “అమ్మా! దొరసాని గారూ! నాకున్నది ఒక నాలుక, అది నోరుజారి విజమాడినందుకు బాగా వడ్డించితివి, ఇక మరొక రీతిగ మాట్లాడుటకు నాకు రెండు నాలుకలు లేవే! మంచి మాట చెలితే నీకు రుచించదయ్యె!”

“నా తం బ్రద్దలు చేస్తానంటివి. అవును లోకములో విజమాడితే నిష్కారమందురు. ఉన్నది లేనిదిగా, లేనిది ఉన్నదిగా కల్పించి చెప్పువారే నీకు మంచి వారు. ఆ దేవుడు నన్ను గూని దాసిగా పుట్టించి నందుకు ఒకరిని ఆశ్రయించి బ్రతక వలసి వచ్చె, పూర్వ కర్మ. కర్మ అనుభవించక తప్పదు గదా! లేక పోయిన ఎవరు రాజు అయితే నాకేమి? నేనే మయినా రాణీ సీత మెక్కుగలనా! నా దాసి వృత్తి నాకు తప్పదు గదా! నీకు అవచారము జరుగుచుండుట చూచి ఒకటి రెండు మాట్లాడి పెద్ద తప్పు చేసితివి. తల్లీ! జరిగిన పాప పాటుకు నన్ను క్షమించుము.” అని పరిచారిక కుహనా దుశఖము ప్రకటించి వాపోయెను.

కుటిల బుద్ధిచే పలికిన మంధర గూఢో క్తులు పయోముఖ విషకుంభమువలె వినుటకు ఇంపుగా నుండెను.

దాసి కాపట్టాన్ని ధైవ మాయచే గమనించ జాలక కైక దాని విష పూదయాన్ని విశ్వసించెను. వేటకలై పాటుకు వరనశమై వెంటబడి వచ్చు జింకవీల్ల వలె భరతుని తల్లి మంధర మాటలకు మరింత మెత్తబడి దానిని ప్రాణోపద్రవసాగెను. తన పాపిక పారినందుకు కుమ్మదాసి లోలోన సంతసించి

“అమ్మగారూ! మొదటనే నీవు నన్ను కొంపలు కూల్చే దానివని నిందించితివి. ఇక నీ ముందర నోరు కదల్చ దానికే నాకు భయముగా నుంది. ఓ నారాణీ! సీతారాములు నీకు ప్రేమ పాత్రులంటివి. నేను కాదనను. వారూ నిన్ను ఆల్పే చూచు చుండిరి, కానీ అది ఒకప్పుటి మాట. ఆ దినములు గతించెను. సూర్యునికి కమలములకూ ఉన్న సంబంధము వలె కాలము మారి వస్తుడు మిత్రులు గూడ శత్రులగు చుందురు. వెలిదానా! నీ నవతి కానల్య నిన్ను కూకటి వ్రేళ్లతో కదలించి కూల ద్రోయుటకు కోక బిగించినది. నా మాట నమ్మి ఇప్పుడే జాగ్రత్త పడకున్న ముప్పు ముంచుక రానున్నది సుమా!”

■ మాయావిని మంధర మరెన్నియో లేని పోని మాటలు కల్పించి చెప్పే నవతి మాత్యర్య మును కైకతో ప్రకాశింప జేసెను. రాణీ తన మంచి గోరిన మంధరను తూలనాడి నందుకు నొచ్చుకొని నానా విధముల దాని ననునయించెను. పరిచారిక తిరిగి ఇట్లు ప్రసంగించెను.

“అయ్యో వెలిబాగులదానా? నోరులేని జంతువు కూడ తన మంచి చెడ్డలేవో తెలుసు కొన గలదే! అంత మాత్రమైన జ్ఞానము నీకు లేదా! పక్షము దినముల నుండి పట్టాభిషేకము నకు నవ్వాహములు జరుగు చున్ననూ, ఇప్పుడు వేవచ్చి చెప్పినంత వరకూ నీకు తెలిసి చావదాయె. (రాజు కైకకు చెప్పక దాచినాడను భావము) మీ ఉప్పు పులుసు తింటున్నందుక నిజమాడడం నా ధర్మం. నేను అసత్య మాడితే దండించడానికి నైన దేవుడు లేడూ? రేపు కానల్య కొడుక్కే

పట్టము గట్టినట్లున ఆ వాటి మండి మీకు చెడ్డరోజులు ప్రారంభమైనట్లే భావించుము. ఓ దొరసానీ ! ఇదిగో గీత గీసి చెబుతున్నాను ఈ ఇంటిలో ఇక మీకు చోటు లేదు. నీవు కొడుకూ వారికి సేవకా వుత్తులు చేసేవంత వరకే మీకిక్కడ మనుగడ. లేకుండిన పొలల్లో పడిన ఈగ వలె బయటికి గెంటివేయ బడుదురు. క్రమం వినతను సాధించినట్లు కొవల్స వీసై కక్ష సాధించకపోదు. కైక కొడుకు కారాగృహములో బడుట, సుమిత్ర పుత్రుడు రామునికి రెండవ సుమంత్రుడగుట ముమ్మాటికి నిజము— 'మొగుడు నా మాట జవదాటడనీ నా ముత్తైదువ తనము గట్టి' దను ధీమాతో కండ్లు మూసుకొని యున్నావు. కానీ మహిపతి మాటలు మంచిని— చేతలు చెడ్డవి. అని నీ భోలా బుద్ధికి తెలిసిరాదు.

కొవల్స ఎంత చక్కని చమత్కారి ! నవ యము చూచి తన పని సాధించుకున్నది. రాజు గారు వీసై మక్కువతో నుండుటచే వారి అండ జూచుకొని ఆమెను త్రోవీకరించెదననీ, నీ నవతి స్వభావము— సహించలేక పోయినది. ఆ ద్వేషముతో అయ్యగారిని చిన్నగ లోబరచుకొని భరతుని వర దేశమునకు పంపించి, తన కొడుక్కు పట్టము గట్టుకొనుచున్నది. సూర్యకుల సాంప్రదాయ ప్రకారం పెద్ద కొడుకైన రామ రాజుకు పట్టము గట్టుట అందరివలె నాకునూ ఇష్టమే. అయితే ముస్సుండు రాజోపు వివత్తు నూహించుకొని నా గుండె కొట్టుకొనుచున్నది.

ఓరీ భగవంతుడా ? మా తల్లికి అవకారము తలపెట్టినవాడే ■ పరి మనుభవించునట్లు చేయుము—

మంధర యొక్క మాయ మాటలకు బీతి ల్లిన కైకకు ముచ్చెసుటలు పోసి శరీరము కంపించి పోయెను.

విధి వైపరీత్యము ! గూని దాని కుతంత్రములు రాణి హృదయమున గాఢముగా నాటు కొనెను. అవధితిచే, ఆ శంకిత యెన్న కైక కంపిత స్వరమున ట్టునెను.

“మంధరా, నీ మాట నిజము ఈలోగా నాకు కుడికన్ను అదురుట, రాత్రులందు వీడకలలు వచ్చుట మున్నగు దుశ్శక్తునములు తోచు చున్నవి. ఓ అత్తీయురాలా ! నా స్వభావ మెంత యెంత వరక మైనదీ నీకు తెలియనిది గాదు. కుడి యెడమ లేవో తెలియని ఒట్టి అమాయకురాలిని. భగవంతు తుడా ! నే నెన్నడూ ఎవరికీ ఏలాంటి కీడు ■ పెట్టి యెరుగనే. నన్నెందుకింత కష్టములకు గురి చేసితివి ! మంధరా ! పగనాని పంచ పడి యుండుట కంటే ప్రాణములు పడుటలు మేలు. ఇదిగో, నా బొందిలో ఊపిరి ఉన్నంత వరకూ పనిలికి లోబడియుండుట మాత్రము కల్గి అని నమ్ముము.”

అనన్య భీతిచే ఆర్తయై చలించి పోయిన రాణికి మంధర మరింత పురి యెక్కించెను.

“అమ్మా మనస్సు చిన్న చేసుకొని మధన పడుట వలన లాభములేదు. ■ మాంగళ్యము నిత్య మంగళమై వర్తిల్లగాక ! ! ఈ దుర్వార్త విన్న పుటి నుండి నా కంటికి మాత్రము నిదుర పట్టిన దనుకొంటివా ! నేను చేతులు ముడుచు కొని మూల కూర్చొనలేదు. జ్యోతిష్కుల వద్దకు

వెళ్లి అడిగితిని. వారు గిర్రగిని భరతునకు ఇండిత ముగా రాజ్యము రాగిందని చెప్పిరి అదిగాక నాధుడ నీవాడు ■ చల్లని చూపులకై దోసిలోగ్గువాడు. ఇదిగో నే జెప్పినట్లు పడుచు కొనవ నీ కష్ట ముల నుండి గట్టెక్కగలవు. . . .”

అంతట కైక—

“ఓ శీ ! నీవు హితవు గోరిన అత్తీయు రాంపు నీవు చెప్పినట్లు వడచుకొనుటకు నేను సిద్ధము. తుదకు పతి పుత్రులను సైతం పరిత్యజించి, బావిలో దూకుటకై ననూ వెనుకాడను” అని ఆమె కృత నిశ్చయముతో పలికెను.

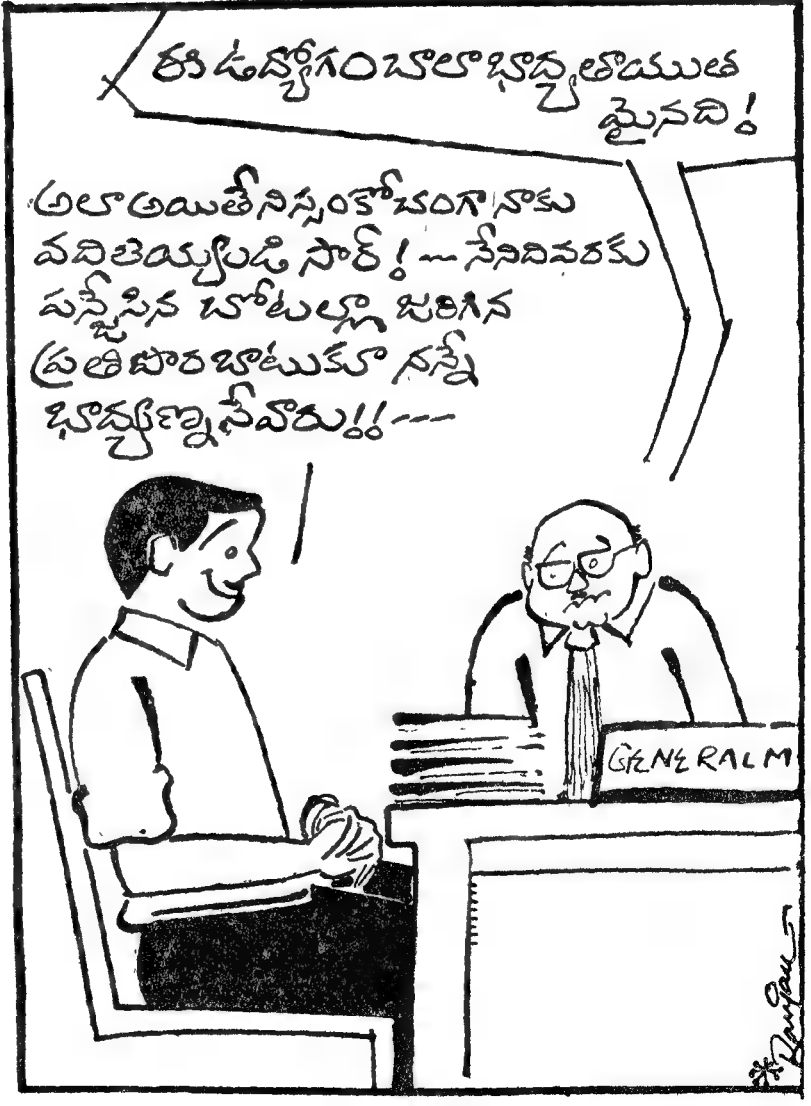
ఆ గూనిదాని— కైకను బలి పశువుగా చేసి, కపట మనెడి కల్పిని తన సాహజు హృదయముపై సానబెట్టెను. సంభవించు నున్న చావు సంగతి గుర్తించలేక పచ్చగడ్డికై ప్రాకులాడు బలి పశువు మాడ్కి, ఆమె మంధర కుతంత్రమునకు పూర్తిగా లోబడెను.

“అమ్మా ! కైకయీ ! నీకు జ్ఞాపక మున్నదో లేదో ? ‘రాజు నాకు రెండు వరము నిచ్చియుండె ననియూ, అవసర మొచ్చినపుడు నాటిని వాడు

కొనుటకు రాజు అనుమతించి యుండెననియూ’ ఒకప్పుడు నాతో ప్రసంగించి యుంటివి కదా ! ఇప్పుడు నీవు భరతునికి పట్టము గట్టుటకు, రాముని వద్దాలుగొండ్లు అరణ్యములకు బంపుటకుగాను ఆ రెండు వరములు రాజు నుండి కోరు కొనుము. ఇందువలన నీ కోరిక సిద్ధించి నీ నవ తుల సంతోషము ■ సొత్తు కాగలదు. కానీ, ఒక్క విషయము మాత్రము జ్ఞాపక ముంచు కొనుము. అది యేమన మహారాజు మాట దప్పని వాడు. అందుచే రాముని మీద ఒట్టు పెట్టు కొనవ గానీ, ముందుగా నీనా వరములు అడుగ రాదు. ఇదిగో జాగ్రత్త ! ఈ రాత్రికే ఈ పని సాధించ వలసి యున్నది. లేమ్ము ! వెంటనే కోప గృహమునకు వెళ్లి మెళుకువతో పని సాధించుము, త్వర వడుము.”

అని అనేక విధముల బోదించి, మాతకురాలు మంధర కైకను పురికొల్పెను.

రాణి మంధరను బహు విధముల ప్రశంసించి, ఆపత్నముద్రము నుండి రక్షించిన మహోపకారి

యని దానికి కృతజ్ఞతలు తెలిపి, కోస గృహము నకు వచ్చెను.

కైకకు కలిగిన దుర్బుద్ధి ఒక క్షేత్ర మాయెను. దానితో విచిత్తు బీజములు వాట బడెను, అవి దాని వచన ధారలచే తడిసి మొల కెత్తెను. ఆ మొలక వరములనెడి రెండొకలు చేసెను. ఆ విష వృక్షము ఫలింపు దుఃఖ ఫలము అవశ్యము అనుభవించ వలసి యుండెను.

ఇక్కడ అంతఃపురములో రగులు కొనుచున్న అగ్ని సంగతి అయోధ్యా వాసులకేమి తెలుసు. అబాలగోపాలము అనందోత్సాహమున మునిగితేలు చుండెను. రాజ దుర్బారు వచ్చేసోయే వారిలో నందడీగా నుండెను. బాల్య స్నేహితులు జట్టు జట్టుగా వచ్చి శ్రీరామునికి తమ అభినందనలు తెలియ జేయుచుండిరి. నానా విధ మంగళ వాద్యములు మ్రోగుచుండ కోనల రాజధాని ఉత్సవోత్సాహములతో కోలాహలముగా నుండెను.

సాయంకాల మయ్యెను. శరీరము ధరించిన స్నేహము నిష్కారము వద్దకు వచ్చుచున్నదా యన్నట్లు ధశరథుడు సంతోషముతో కైక గృహమునకు వచ్చెను.

కైక వరము లడుగుట

కైక కోపగృహములో నున్నదని తెలుసుకొని రాజ నిర్ద్వారత పడెను. ఎవని బాహులము చూచుకొని దేవేంద్రుడు భద్రముగ నుండిరో, ఎవని చల్లని చూపులకై సకల దేశాధీశులు తనస్సు చేయు చుందురో ఆ దశరథరాజ కామా ధీనుడై, కైక కోపమునకు గడగడలాడెను. అతి భయంకర శస్త్రాఘాతములను పరకు చేయిచి మహిమతి మదనుని బాధ సహించలేక, భయ వదుచూ భార్యను సమీపించెను.

రాబోవు వైధవ్యమును ఇప్పుడే సూచించు తున్నదా యన్నట్లు, భూషణములు విసర్జించి, మలిన వస్త్రధారియై కటికనేల బడియున్న ప్రియ కాంతను సమీపించి రాజ మధుర వచన ముల “ఓ ప్రాణప్రియా! నీ అలంకర కారణ మేమని అడుగుతూ ఆమె రెండు చేతులను పట్టు కొనెను.

అప్పుడమె రాజ చేతులను విడలించిసేసి బాగు బామువలె నరపాలని చురచుర చూచెను.

కైక కాలనర్పము, ఆమె రెండు వరములు రెండు నాలుకలు, ముఖము విష పూరితము, ‘రాముని మీద ఒట్టు’ అను ఆయువు పట్టు మీద పొంచి కాటు చేయ మంకించు చున్నట్లుగు పడుచుండెను. మదన వీడితుడగు మహిమతి ప్రియరానిని బుజ్జగించి ప్రేమతో నిట్టనెను.

“ఓ నుమఃభీ ! నీ కోపమునకు కారణమేమి ! జాలనికి కవళము కాదలంచి నీ కపచారము తల పెట్టిన ఆ ద్విముఖు దెవ్వడో తెలియ జేయుము. వాడు అమరుడైననూ నిముసముతో నిర్జించి వైచెద.

ఓ ప్రియ వత్స ! నీవు కోరిన వల్లైన భూపతిని భిక్షుకు నిగా, భిక్షుకు ని భూపతినిగా త్రిటి కాలములో చేయగలను. ప్రియా, రాముని పాక్షిగా నీ యెడల వాకెట్లాంటి కాపట్టనూ లేదు. మరోచిన్ని చంద్రునికై

రామచరితమానస్

పరితపించు చకోరము వలె సుందరమైన నీ వద వేండు బింబమునకై వలించు వా చిత్రశుద్ధి నీకు తెలియనిదా ! ప్రియనీ, వా పతులు, సుతులు, సామ్రాజ్యము వర్జమా యధీ నమై యున్నది. లేము, ఏది నీ దరహాన చంద్రి కలను ఒక్కమారు వాపై ప్రసరింప జేసి యభీష్ట మేదియో తెలియ జేయుము.”

పుధీన్వతి చేసిన ప్రమాణమునకు పంత సింఛినదై కైక చిరునవ్వు విందించుచూ చిన్నగ పైకి లేచెను. పలబన్ను మేలకైవలె కైక వయ్యారముగ వివిధ భూషణములతో తనను శృంగరించుకొనసాగెను.

చిన్న భార్య చిరునవ్వు చూచి రాజ చిత్రము స్థిమిత పడెను. ప్రేమాతురుడైన రాజ ప్రియ వచనముల నిట్టనెను—

“ఓ సులోచనీ, యభీష్ట మీదేరునట్లు రేపే పెద్దవానికి పట్టుము గట్టుచున్నాను. ఏది నీవు చక్కగ అలంకరించుకొని ఆయుత్సవము నకై అభిషేక సంభారములు సిద్ధము

చేయుము.”

ఇకనామిక్ష్ణ ప్రోఢెనర్ : శరో ఊపు ఐన్నుకు ఉదాహరణ ఒకటి చెప్పండిరా.

విద్యార్థి: కుక్కలమీద ఎన్ను.

ప్రోఢెనర్ : అంటే?

విద్యార్థి: కుక్కలు ఐన్ను కట్టాల్సిన అవసరం లేదండి, వాటి బదులు ఇంకోళ్లు కడతారు గదా!

అపొల్లదాయి (అమీరపేట)

చేయుము” వృషతి నోట నుండి వెలువడిన వలు కులు చెంది బడగనే రాజికి పృథ్వరుము పెళ్లున పగిలినంత పని ఆయెను. కాని చోరుని భార్య ఎన్నిధ ముగ తన దుఃఖమును ఇతరుల ఎదుట బహిర్గతము చేయదో అట్లు కైక తన బాధను గోప్య పరచి పైకి మాత్రము చిన్నగ నవ్వెను. రాజ ఎంత చతురుడైనప్పటికీ మగువల మర్మము కనుగొన జాలడు కదా !

అధూర్తరాలు కృత్రిమ ప్రేమ ప్రకటించుచూ, ముసిముసి నవ్వుల నిట్టనెను—

“వాదా! అడుగు మడుగు మనుటయే కానీ ఇచ్చినది మాత్రము పూజ్యము—

ఒకప్పుడు వాకు మీరు రెండు వరములు ఇచ్చి యుంటి. ఇప్పుడు వానిని కూడ పొందగలనో లేదో యను సందేహము కలుగు చున్నది.”

అందుకు అవధీశుడు వెమ్మదిగ, నింపాదిగ నవ్వ ఇట్టనెను—

“ఓహో ! అదియా సంగతి ! ఇప్పటికి నీ రహస్యము వాకు తెలిసినది. నీకు ప్రణయ కలహ మందాకి యొక్కన. రాణీ! మేమి నీకు వరము లిచ్చి యుండినది విజయ ! కానీ నీ వెప్పుడు

కోరితి ! నీ వెప్పుడు కాదంటి ! పరాకుచే ఆ ప్రసంగమే మరచి యుంటిని. ఇంత మాత్ర మున నిశ్చేతుకముగా వాపై దోషమెందుల కారో పించెదవు ? నీవు రెంటికి బదులు నాలుగు వరములు కోరిన నే కాదన గదా ! ‘ప్రాణము పోయిననూ మాటదప్పని మానధనులు మా రఘుకులన్టు’లన్న నీతి లోకవిదితమే గదా! పకల సుకృతములకు ఫలితమైన నా రఘరామునిమీద ప్రమాణము చేసి యుంటినే!”

ప్రమాణ పూర్వకముగ పలికిన రాజ మాట లకు రాణి ప్రసన్నురాలై, మధురముగ మంద హానము చేయుచూ తన వరములను రాజు నెదుట ఇట్లు వెల్లడించెను.

“ఓ ప్రాణ ప్రియుడా ! నా మనస్సుకు నచ్చిన మొదటి వరము భరతునకు రాజ్యాభిషేకము చేయుట, నాదా ! చేతులు మోడ్చి కోరు చున్న రెండవ వర మేమనగా శ్రీరాముడు తాపన వేషమున (నిస్సంగుడై అనానక్తుడై) పడు నాలుగేండ్లు వనవాసము చేయుట.”

కిరాతుడు వేట నిమిత్తమై మచ్చిక చేసి పెంచిన డేగను మునుగు తీసి పిట్టలపైకి వదలి నట్లు కైక వరములను వెల్లడించెను. మహి పతి మనోరథ వాటిక యందు విహరించు సుఖ విహంగముల గుంపుపైకి భిల్లాంగన వలె కైక తన వరములను డేగలను వదలిపెట్టెను.

సిదుగు వడిన తాటిచెట్టు వలె రాజ ముఖము కళహీన మయ్యెను. డేగను చూచిన పిట్ట చంద మున అతని శరీరము కుంచించుక పోయి గడగడ కంపించెను. కోనలపతి కండ్లు మూసుకొని రెండు చేతులతో తల బట్టుకొని— అయ్యో నా మనో రథము కల్ప వృక్షము వలె ఫలించబోవుచున్న నమయమున మత్తగజ మట్లు కైకదానిని పెక లించి వేసెనే. ఓరీ భగవంతుడా ! సాతేపురి నర్మ ధ్వంస మగుటకు కైక కారణమగుచున్నదా! అడుదానిపై నమ్మకము నన్నెంత అభోగతికి దెచ్చా! అని అవధీశుడు లోలోన ఆకందించెను. ఇట్లు ఆక్రోశించుచున్న రాజును జూచి కైక క్రోధము ముతో ఇట్లు గద్దించి పలికెను—

“రాజ భరతుడు నీ పుత్రుడు కాదా ? నీవ నన్ను వంతలో వెలకు కొనలేదే ! పాపము: నా మాటలు నీకు ములుకులవలె బాధాకరము మున్నవి కాబోలు మరి మీదోంటి విజ్ఞులు ముందు వెనుక లాలోంచి కదా మాట ఇచ్చి యుండవల సది ? మహారాజా, మీ రమ్మ కులజులు మాట దప్పని మానధనులని వాక్కుచ్చితరే, మరి ఇప్పుడు ఊరకుంటేరేమి ? వా ప్రశ్నకు ‘అవునూ— కాదు’ అను రెండు మాటలలో సమాధాన మిచ్చిన చాలు. “నేను సత్య సంధుడను, కావలసిన వరము కోరుకొను”మని చెప్పితరే ! బహుశా ఈ పిచ్చిది యేదో తినుటకు బెల్లము అడుగునని యూహించి తిరి కాబోలు ఇది — దధిని — బలి ప్రము ఖులు తమ ధనమాన ప్రాణములను సైతం ధారబోసి మాటల నిలబెట్టుకొని యుండిరన్న పంగతి మీకు తెలియదా! కీర్తి వలతువో, అప కీర్తి వరిచెదవో ఆలోచించుకొనుము.”

కైక కటోక్తులు రాజుకు పుండు మీద కారము వర్ణనట్లుండెను. దుఃఖముచే కృంగి పోవుచున్న ధరణీశుడు కన్నులు తెరిచి చూచెను,

కత్తి "బట్టి నిలబడియున్న కాలి వలె కైక కన్నుల
చెను. 'అయ్యా వా ఆయువు పట్టున దెబ్బ దీసిన
ఈ యాడుది తప్పక వా ప్రాణములను బలిగొని
తిరిగు!" అని విలపించి నిట్టూర్చెను. పిమ్మట
రాజా రవంత ధైర్య మవలంబించి, అమె మనస్సు
కరుగునట్లు నయ వివయోక్తుల నిట్టనెను—

"ప్రియా! ప్రేమ—భయము— విశ్వాసము
లను— ఒక్క పెట్టున ఆవలకు నెట్టి, ఇట్టి
కలు వచనము రాద ఉచితమేనా! ఆ శంకరుని
సాక్షిగా శ్రీరాముడు, భరతుడు ఇరువురు వాకు
రెండు నేత్రముల వలె నమాసులు సుమా! ఇదిగో
లేపే దూతను బంపి భరత శత్రుఘ్ను
లను రానించి, ఒక శుభ లగ్నమున భరతుని తప్పక
యువరాజు చేసెదను. కైకేయీ! నిజము చెప్పు
చున్నాను. రామునికి రాజ్య కాంక్ష లేదు. భరతు
డన్న అతనికి ప్రాణములతో సమానము. అతని
తల్లి కౌసల్య నాలో ఏమియూ చెప్పి యుండ
లేదు. నేనే చిన్నా, పెద్దా భావముతో రాజనీతి
ననుసరించి, పట్టము గట్టి నిశ్చయించితిని. నీతో
సంప్రదించక చేసినందుకు నా మనోరథము
లన్నియూ మట్టితో గలిసిపోయె. ఇకనైనూ
కౌసల్య మీడి మంగళ సామాగ్రిలు సిద్ధ పర
చుము. భరతునకు తప్పక పట్టము గట్టెదను."

"ప్రియా! నీవు కోరిన రెండవ వరము
చాల అనుమతనముగా నున్నది. నీవు కోసము
చేతనో పరిహాసమునకో లేక నిజముగనే ఆ వరము
వాంఛించితివో! యేమో యెరుగ లేకున్నాము.
ఇప్పటికీ దాని సెగకు నా గుండె మండు చున్నది.
నీకు, నాకు, లోకమునకు సైతం రాముడు పన్ని
త్రుడు కదా! నిన్నటి వరకూ నీచే ప్రాణాధికముగ
ప్రేమించ బడుచున్న రామ చంద్రుడు తల్లికి
ప్రతికూలముగ ప్రవర్తించి యుండునని నేను
నమ్మలేకున్నాను. కొంతవిన పూర్వముతో
అతడు చేసిన అపరాధ మేమిటో ఆలోచించి
చెప్పరాదా?"

"ఓ పట్టి! నిష్కపటముగ నే వెప్పున దేవున
వీరులేకనే చేప జీవించిననూ, మణి లేకనే వన్న
గము బ్రతక గలిగియుండిననూ నేను మాత్రము
రాముడు లేనిదే జీవించి యుండ జాలని మాట
నిక్కము; కాబట్టి రాణీ! నేను భరతుని
పట్టము కన్నులారా తింకించి ఆనందించుటకై,
ఈ రెండవ వరమునకు ప్రత్యామ్నాయముగ
బుద్ధిమంతులారైన మరొక వరము కోరు
కొనుము."

ఇట్లు అతి దీనుడై అర్చించిన భర్త వలకు
లకు ఆజ్ఞము పడిన అగ్నివలె భార్య పూర్వము
భగ్గు మనెను.

"ఓ నరపతి! నీ నానావిధ నటనోపాయ
ములు నాపై పలింపవు. నీవు నీ రాముడు,
అతని తల్లి ఎంతటి అమాయకులో లోకమునకే
తెలుసు నీవు పని గట్టుకొని ఘోషించ వనిలేదు.
ఆ కౌసల్య నా కెంత ఉపకారము తల పెట్టెనో
నే నావెకు అంత రెండింతలు చేయ దలచితిని,
ఈ నిరర్థక ప్రసంగముతో పూర్తా కాలయాపన
చేయక 'అవును—కాదు' అని ఒక్క మాటలో
తెగ చెప్పి వేయుము. వృషభి, రేవు ప్రాతఃకాలము
నకు రాముడు ముని వేషమున వసుములకే పోని
యెడల నేను మరణించుట, నీ కపకీర్తి ఘటి
ల్లుట నిక్కమని నిర్ణయించు కొనుము."

ఇట్లు బండితముగ చెప్పినచి అమె అగ్రహ
ముతో దిగ్గున పైకి లేచెను. అమె క్రోధము
నకు క్రొత్త వెల్లన వచ్చినట్లుండెను. ఆ కుటిల
జలధార పీపి కొండలపై ప్రభవించి, వరశీర
ధ్వయమును ఒరుసుకొనుచు తీరస్థులక్ష రాజ
మను సమూలముగ చేరించి, వివదాంబుధి
వైపు వేగవతియై ప్రవహించెను.

రాజా సాలోచనా దీన దృష్టల కైక నాకింత
పరికించి చూచి, ఓహో! ఈ మగువ రూపమున
నిక్కముగ మృత్యువు నన్ను నమిపించినదని

(CBSAM-7 TEL

శ్రీ అంబికా మిల్స్ లిమిటెడ్.

అహమదాబాద్ వారి

శ్రేష్ఠమైన

మాలబట్టలు

ఉత్తమ వస్త్రధారణచేసే

శుభుంబములు

ఎన్నడునేని

నిల్వించుచి వాడై, అమె పాద ద్వయము వట్టు
కొని కూర్చుండబెట్టి— “ఓ తల్లీ ! వా తల
వైనా తీసుకొని పుత్ర భిక్ష పెట్టుము. కానీ
పుత్ర వియోగాన్ని నన్ను ఎరజేసి వధించ
వద్దు. కైకా ! రఘుకులమును రక్షించుము,
రక్షించు” మని పాశ్చేయవడి పారించెను.

ఇక ఈ కవటర్ గమనకు తిరుగు లేదని
గ్రహించిన దశరథుడు దుఃఖాక్రాంతుడై తల
కొట్టుకొనుచూ 'రాహు' 'హరాహు' యివి యర
నిలుచూ వేలకూలెను.

“మహారాజా ! తుదకీట్లు నట్టి చేతులు
మావించటానికేనా నరములు కోరుమని నాలో
పలుమార్లు పత్కినది ? నవ్వులు— బుగ్గలు
పూరించటం విచకాలమున సాధించబడదని తెలి
యదా ? దాత్తత్వమునకు కృణాత్వమునకు సమా
ప్తయ మసాధ్యమునకదా ! రాజు ధర్మమన పట్టి
మాటంను కొంటిరా ? సత్య సంధులకు తమ
ధన ప్రాణములు తృణ ప్రాయములు, ఆడు
దానివలె ఆక్రందించుటమాని ధైర్య మవలం
భించి తగు సమాధాన మిమ్ము ”

“రణీ ! భరత పుత్రునికే రాజ్య వాంఛ
ఈషన్మాత్రము లేదు, అతనికా నిన్ను విడిచిని
రాభవమి ! నా ప్రాణము మిట్టకొరకు
చున్నది. కైక ఒక్క సంగతి మాత్రము గుర్తించు
కొనుము. ఏ నాటికైనా నా శ్రీరాముడు రాజ్యాభి
షిక్తుడు కాగలడు. అతని— నాలనలో అన్న
దమ్ములూ అయోధ్య తిరిగి కళకళలాడుట
తద్యము కానీ నీ కళంకము, నా పరిరాచము ఇవి
రెండునూ ఆ దివాకర సుధాకరులున్నత వరకు
శాశ్వతముగ నిలిచి పోవుట నిజము. అభాగ్యు
రాలా ! ఇక నా కండ్లముందరుండక తొలగి
పొమ్ము ! డేగకు ఆహార మిడుటకై అవును
చనిపిచినే యని ఒక నాటికైనా నీకు పశ్చాత్తా
పము కలుగకపోదు.”

కాలుమన్న కావ్యమువలె కైక రోష్ గంభీరముగ విలబడి యుండెను. “రేపు మార్పు దుదయించ కుండిన, ఈ సంగతి శ్రీరామునికి తెలియకుండిన, ఎంత బాగుండును.” అని అలోచించుచూ రామ ! హరామా ! ! యని ఫలన రించుచూ రాజు నేలస్పై బడి రాత్రంతటా న్ననన వాక్కులితుడై రోదించు చుండెను.

(నవేషం)

వంట మనిషికో మాట చెప్పింది....." అంటూ తుర్రున మాయమై పోయాడు.

కాఫీ బాగుంది. నింపిందిగా పేనించాను. శ్రీహరి కప్పులో కాఫీ ద్రవపు మట్టం ఒకటి రెండు సెంటి మీటర్లకంటే తగ్గినట్లు లేదు. కప్పు నలాగే వల్లం రోపుంచి అతడు పరధ్యానంగా పైకప్పు వంక చూస్తున్నాడు.

"కాఫీ చల్లారి పోతోంది శ్రీహరి!" అన్నాను.

పోనీ తెమ్మనట్లు పెదవి విరిచి నాలుక చప్పరించి చిత్రమైన హాస్ భావాన్ని ప్రదర్శించాడు శ్రీహరి.

"అంటే?" అతడి ఉద్దేశం అర్థమైంది గాదు.

"చచ్చిన వాళ్ళకు కాఫీ ఇవ్వడం మర్యాద. వద్దన కుండా పుచ్చుకుంటే చాలు. అంతా త్రాగేయాలన్న నిర్బంధ మేముంది?"

"నిర్బంధం లేకపోవచ్చు. కానీ ఇంత దూరం అలసి పాలని వచ్చాంగా శ్రీహరి! సేద దీర్చడానికి ద్రవపానంలాంటి దేదైనా పుచ్చుకోవలసిన అవసరమైనా లేదంటావా?"

"అబ్బో, ఇదేం కాఫీ లేవయ్యా శీఖరం! త్రాగితే హోటాలు భవానీలోనే తాగి కాఫీ!"

హోటాలు భవానీ ఎక్కడుందని? అజ్ఞావాన్ని ప్రదర్శించడ మెందుకని ప్రశ్నించడం మాను కున్నాను.

కాఫీ దగ్గర మాత్రమేగాదు. భోజనాల దగ్గర గూడా విచిత్రంగానే ప్రవర్తించాడు శ్రీహరి! హోమధూమంతో దేవతల ఆకలి తీరిపోయినట్లు, భోజనం వైపు చూడడంతో శ్రీహరికి ఆకలి ఉపశమిస్తున్న దేమోనని అనుకోవలసి వచ్చింది. లేదంటే అకులో వడ్డించిన అన్నాన్ని అటూ, ఇటూ కెలికి అతడు తిన్న శాస్త్రం ముగిస్తాడు. ఎంత కావాలో అంత పెట్టించుకోడం, పెట్టించు కున్నదంతా ఎదిరి పెట్టకుండా తినేయడం, భోజన విషయకమైన మంచి అలవాట్లలో ఒకటి పాదు పును గురించి ఇంతగా వట్టింపులు లేని సాతకాలపు రోజుల్లో మా తాతగారు ఓ మాట చెబుతుండే వారు. అకులో మెతుకు వదిలి పెడితే ఏడు రోజులు వస్తు పడి ఉండవలసి వస్తుందట! ఏదో ఛాదస్తం తెమ్మని కుర్రవాళ్ళు ఆ సలహాను పాటించకపోతే "తిండిని తేలికగా చూడకడ్రా బాబులూ కూడు గుండెకాయ, మెతుకు మేనమామ అయ్యే రోజు లొస్తాయిలే!" అనే వాదాయన. ప్రపంచంలో పెరుగుతున్న జనాభా, తిండి గింజం కొరత, కాల క్రమాన భౌతిక సంపదలు తరిగి పోగలవని విజ్ఞాన వేత్తలు చేస్తున్న సూచన మున్నగు విషయాలన్నీనుంచి తాతయ్య హెచ్చరికను గురించి ఆలోచిస్తే, అందులో ఎంతైనా నిజం ఉన్నదేమోననిపిస్తుంది.

అన్నానికి అనుసారంగా వడ్డించే ఫలహారాలు, పళ్ళ దినుసులు సైతం శ్రీహరి జిప్సోకు రుచి స్తున్న సూచనలు లేవు. రామార్చితం చేయబోతున్న పళ్ళను శబరి కొరికి చూచినట్లు, మాగిందా లేదా అన్న సందేహంతో చిలుక మామిడి వండును పాడిచి చూచినట్లు శ్రీహరి మునినంటితో తిను బండాలను పరామర్శిస్తాడు. పోనీ, ఏదో కారణం వల్ల శ్రీహరికి భోజనం రుచించడంలేదనే అనుకుందాం! అంతటితో ఊరుకోవచ్చుగదా! ఊరుకోడు శ్రీహరి. "సాంబారుకు పలానా హోటాలు ప్రసిద్ధి. సాంబారు భోజనం అక్కడే చేయాలి!" అంటాడు.

తృప్తి

23 వ పేజీ తరువాయి

తేనీటికి పేరెన్నికగన్న దానిగా ఓ హోటాలును వేర్కొని, ఈ భూ ప్రపంచంలో వేరొకచోట తేనీరు సేవించడం తప్ప దండుగే వంటాడు.

"పైకి మూడ్డావికేమో బాగానే ఉన్నావు గానీ, నీ కడుపులో బరరాగ్ని గాఢ నిద్రలో ఉన్నట్టుందిరా శ్రీహరి!" ఉండి ఉండి సుధాకరం తన అభిప్రాయం వెల్లెబ్బాడు.

(అతడి పుణ్యం! అతరాగ్ని దీర్ఘ నిద్రలో ఉన్నట్లు చెప్పాడట!)

"అందుకు మా అమ్మ చక్కటి కారణం చెబుతుంది. అదేమిటో చెప్పనా సుధాకరం! ఎవరివో పిప్పి కళ్ళు భోజనం చేస్తుండగా వాస్తాన వడ్డా యట! అప్పటినుంచి నాకు తిండి దిగడం లేదట! దృష్టి దోష నివారణకోసం ఆమె వాడి చూడని మంత్ర తంత్రాలు లేవు....."

ఆ మాట నిజమే! శ్రీహరి తల్లిపేరు అన్న పూర్ణమ్మ. ఆమెది అన్యర్థ వాసుధేయం. ఎటొచ్చి ఆమె కొకటే చింత—కుమారుడు నరిగ్గా అన్నం తినడని!

ఆ చింత తాత్కాలికంగా సుధాకరాన్ని మెట్టు ముట్టింది. శ్రీహరికి సంతుష్టికరమైన భోజనం పెట్టడానికి సుధాకరం నాయకత్వం వ్రాయ త్తించాడు. చిత్రాన్నం, చక్కెర పొంగరి, గారెలు, బూరెలు, జిలేబీ, కేసరి లాంటి వంటకాలు చేయించి, అవి మిత్రుడి జిప్సోపైన తమ ప్రభావాన్ని వెలస గలవేమోనని ఆశ వడ్డాడు. ఎంతగా ప్రయత్నించివా అతడి ఆశ అడియాసే అయింది.

"లాభం లేదురా అబ్బీ! అన్నహితపు అనేది భగవంతుడు నీ మదుట వ్రాసి పెట్టిన వ్రాత గాదు" అంటూ వేడిగా నిట్టూర్చాడు సుధాకరం.

* * *
రెండో మజిలీకి ప్రయాణం.

పుచ్చపువ్వులాంటి వెన్నెల్లో ప్రయాణం చేయడమంటే చెప్పరానంత సరదా శ్రీహరికి! తరి గొండలో కారు బయల్దేరినప్పుడు గంట అయిదు స్వర కావస్తోంది. మెల్లగా వది మైళ్ళు వెళ్ళేవరికి సూర్యు డన్నమించాడు. గృహాస్థుణంగా వరుగెడ్య తున్న ఆలమందలు పెక్కుచోట్ల కారు కడ్డంగా వచ్చాయి. బారులు గట్టిన పక్షుల గుంపులు గూళ్ళ కెగిరి పోతున్నాయి. చూస్తుండగానే చీకటి వడింది. ఇక వెన్నెల రావడమే తరువాయి! కారు వరుగెడుతోంది. ఎంతసేపు వేచి చూచినా పరివర

నే టి స ం ఘ ం లో

పెద్దమాటచెప్పి సుద్దులెన్నోపలికి

పని! సున్నచుట్టి పంపవలయు

పనులు చేతునేని పనికిరావందురు

నిజము నాదుమాట నీళ్లమూట!!

పని! రానివాడు ధస్తుమార్కులవాడు

చదువు రానివాడు పదవివాడు

చదువు సంధ్యలుమాని పదవికేపాకరా

నిజము నాదుమాట నీళ్ళమూట!!

బూటకములు పలికి నాటకంబులాడి

మూటగట్టి ముత్యము మూఢజనుకు

మాటకన్నమాట మర్యాదగలదిరా

నిజము నాదుమాట నీళ్ళమూట!!

మూటకట్టవాడే మొనగాడు ధరలోన

మాటతప్పువాడే మాన్యమూర్తి

చదువురానివాడే సర్వత్ర పూజ్యండు

నిజమునాదుమాట నీళ్ళమూట!!

—బొక్కా శ్రీరామలు.

గిరులపై నగనీ, వెన్నెల వెలుగులు తారాదటం లేదు. వెన్నెలక బదులుగా తెల్లటి బొటంగ్ పేరుపైన ఒలికిన నల్లటి సిరా తాచీకటి మరింత దట్టమై పోతోంది. కిటికీలోనుంచి తల వెలుపలికి సాచి అకసం వైపు చూచాను. వెన్నెల మాట దేవుడెరుగు! రోడ్డుకు తూర్పుగా ఉన్న కొండల పైన అల్లరి పిల్లల్లా ఆడుకుంటూ ఉండిన బాలురైదు మేఘ శకలాలు కబంధుడిలా హస్తాలు చాచి దిశించలాల దాకా విస్తరించాయి.

“తొందరగా వెళ్ళడం మంచిది శ్రీహరి!” అన్నాను.

“ఎందుకూ!” అన్నట్టు తిరిగి చూచాడు శ్రీహరి.

“వెన్నెల రాదు. వాన వచ్చినా రావచ్చు.....”

“మరేం వరవాలేదు. మొన్ననే టాపు గూడా రిపేరు చేయించాను. ఎంత వానవడినా చుక్క తోపలికి దిగదు.”

ఆమాత్రం రక్షణను నమ్ముకుని శ్రీహరి విశ్చింతగా ఉండగలగడం నా మట్టుకు నాకు అబ్బు రాన్నే కలిగింది. జడివాన ప్రారంభమై కారు చీకటి క్రమ్ముకుంటే అప్పుడీ కారు చిన్న చెర సొలకంటే ఎక్కువగా ఉపకరించదు. గట్టిగా వాన కురిసి రోడ్డు చిత్తడిగా తయారైతే కారు ముందుకు కదులుతుందో, కదలదో నందేహం. కొండల్లోనుంచి ఉరవడిగా క్రిందికి దూకి రోడ్డు కడ్డంగా పరుగెడుతున్న సెలయేళ్ళపైన వంతెనలు లేవు. ఇవన్నీ ప్రయాణానికున్న ఇబ్బందులు లేతే, ప్రయాణ సాధనంయొక్క వాలకం పైతం ఏమంత ఆశావహంగా లేదు. ఏదో తికమక ప్రారంభమై వేగం మందగించింది. కంటిరిగల రోడ్ తాంటి నవ్వడి ఒకటి ఇంజనులోనుంచి ఎడతెరపి లేకుండా వినిపిస్తోంది. ఒంటి చక్రపు తేలికే వీడు గుర్రాలు పూన్చి కుంటి సారధిని నమ్ముకుని ఆకాశ మార్గంలో పయనమైన సూర్యభగవానుడిలా కష్ట నిష్టలాల మాట తెక్కి పెట్టుకుండా కారు నడుపుక పోతున్న శ్రీహరిని తోలోపల అభినందించుకుండా ఉండలేకపోయాను.

ఆఖరుకు అనుకున్నంతా జరిగింది. అంటే వాన ప్రారంభమైందని గాదు. కారే ఆగిపోయింది.

ఎండిపోయిన సెలయేటి ఇసుకపైన ఆగిపోయింది కారు. ఎట్టు ఎదుట ఫర్లాంగు దూరం దాకా పైకి లేచి మట్టి దిబ్బలా కనిపిస్తున్న

వారు ఫోటోగ్రాఫ్ అని క్రాపింగ్ చూస్తేనే తెలుస్తోంది. వేరే చెప్పాలా :

తృప్తి

రోడ్డు చుట్టూరా చిట్టడిని. తటాలున కారులో నుంచి వెలుపలికి దూకాడు శ్రీహరి. పీటు క్రింద నుంచి బూర్ని రైటు పైకి తీశాడు. మేఘాల పైన మెరుస్తున్న మెరుపులతో బాటుగా బూర్ని రైటు వెలిగింది. ఆ వెలుగుతో శ్రీహరి మూత పైకెత్తి ఇంజనులోని వివిధ భాగాలను జాగ్రత్తగా పరిశీలించసాగాడు. ఇంజనులోని మరలా, మేకులూ, కమ్ములూ, గొట్టాలూ అన్నీ పదిలంగానే ఉన్నాయి. కారు పరుగెడుతున్నప్పుడు అది పరుగెత్తడానికి ఉపకరించిన ఇంజనే ఇది! కానీ ఇప్పుడది ఆగిపోయింది. ఎందుకు ఆగిపోయిందో తెలియదు. నాకు తెలియని విషయం అదొక్కటే గాదు. చెడిపోయిన ఇంజన్ను శ్రీహరి అప్పటి కప్పుడు మరమ్మత్తు చేయగలడా, లేదా అన్న విషయం గూడా నాకు నిష్కర్షగా తెలియదు.

పది పదిహేను నిమిషాల వరకూ అలా పరిశీలన కొనసాగిన తరువాత శ్రీహరి చొక్కా తీసి కారు లోపలికి గిరవాలుపెట్టి ఇసుకలో వెళ్ళకల పడుకుని తలను కారు క్రిందికి దూర్చుతూ “నువ్వు కాస్తా క్రిందికి పంగి రైటు వేస్తావా శీఖరం! స్ప్రింగ్లై నా విరిగిపోయిందేమో చూడాలి” అన్నాడు.

రైటు వేశాను. విరిగిపోయిన స్ప్రింగు మాట ఏమాగానీ, శ్రీహరి మందరగిరిని పైకి లేపిన అది కూర్చుంటూ కారును లేవనెత్తు నుకొస్తున్నాడు. ఆ ప్రయత్నంలో బలాత్కారం చేతుల్లోకి తెచ్చుకోడంలో అతడి శరీరం విలవిలలాడిపోతోంది. నిర్జన ప్రదేశంలో కారాగిపోయి రాతంతా అక్కడే జాగరణ సలవలసినపే సీ మిత్రుడి ఎదుట తన అభిమానానికి దెబ్బ తగులుతుందనుకున్నాడేమో, కారు నెలాగైనా కదిలించాలన్న మొండి పట్టుదలకు లోనయ్యాడు శ్రీహరి.

కారు బరువుక్రింద శరీరాన్ని అలా చిత్తు చిత్తు చేసుకోడంవల్ల లాభం లేదని గ్రహించిన తరువాత శ్రీహరి చేసేదిలేక ఇసుకలో పలికిల బడిపోయాడు. “ఎంత పని జరిగిందో చూచావా శీఖరం! ఇలా జరుగుతుందని తెలిస్తే అసలు తరిగొండనుంచి కదిలే వాళ్ళమేకాము.....” కొరివి తిత్తిలా రొప్పుతున్న ఉచ్చాస్య విశ్వాసాల్లో శ్రీహరి మాట్లాడతేక పోయాడు. అతడి ముఖం చెమటలో దొప్ప దోగిపోతోంది. దుస్తులు స్వేదంలో తడిసి శరీరాని కంటుకపోయాను.

ఘీంకారాల్లాంటి ఉరుములతో, దంతకాంతుల్లాంటి మబ్బులు విస్తరి విడిగా విహారం సలుపుతున్న విశాలాకాశంక్రింద, ఆకల్లాడక స్తంభించి పోయిన ప్రకృతి దృశ్యాల మధ్య కింకరవ్యతా విమూఢులమైన మా పాలిటికీ కాలచక్రం ఆగి పోయినట్టే తోచింది. “పోనీలే శ్రీహరి! జరిగిందానికి ఏం చేయగలం! గతం సశోచామి—అవ్వారు పెద్దలు. విచారించి ఏం లాభం?” అంటూ ఏవో ఓదార్పు మాటలు చెప్పి చూచాను. కానీ ఓదార్పు కఠింతంగా శ్రీహరి ఖిన్నుడై కూర్చుండి పోయాడు.

చిన్న చిన్న పాదరిళ్ళు చీకటిలో గంతు లేస్తున్న క్రూర మృగాల్లా కనిపిస్తున్నాయి. బీభత్స రస ప్రధానమైన నాలుకానికి వేపధ్వ నంగితంలా దూరం

నుంచి అడివి మెకాల అరుపులు వినిపిస్తున్నాయి. దగ్గరలో ఏదో శబ్దం వినిపించి ఉలికిపడ్డాను. హఠాత్తుగా ఓ నిర్ణయానికి వచ్చిన వాడిలా లేచి నిల్చున్నాడు శ్రీహరి. “ఇలా మీనమేషాలు లెక్కిస్తూ ఎంతపేసిన కూర్చుంటాం శీఖరం! ఎలాగైనా ఈ మిట్టపైకి తోసుకెళ్లే పళ్ళంలో కారు స్పార్జయి పోవచ్చు.....”

వారిని ఆ ప్రయతంనుంచి విరమింప జేయడంకన్నా, ఆ అయోమయ పరిస్థితిలో శ్రీహరి సలహాను పాటించడమే సయమనిపించింది. కానీ వ్యశక్తిని గురించక తలకుమించిన పనులకు పూనుకోడంవల్ల భంగపాలు కాక మరేం కలుగుతుంది? ఆ కారు ఎదుట మాకు వాటిల్లింది గూడా అదే! కారును ఇసుకలోనుంచి అవతలికి నెట్టేసరికి కీళ్ళు ఎక్కడి వక్కడే విడిపోయినట్టు, ఎముకలు దేని కదే వేరైనట్టు శరీరం స్వస్థీనం తప్పింది. అందులోనూ కారు కష్టానికి అలవాటు పడిన వాడు కాదు శ్రీహరి. ఇంకెంత దూరం, కొంత దూరమే నన్ను ఆశ మాత్రమే అతడనేత ఆ కష్ట సాధ్యమైన పనిని చేయించి ఉంటుంది. విశ్వ ప్రయత్నంలో కారును మిట్టపైకి చేర వేసేసరికి శ్రీహరి బొందిలో ఉపేరున్నట్టు లేదు. అతడు బల్లలా కారు కంటుక పోయి ఒగర్చుకుంటూ “మంచి నీళ్ళ శీఖరం! గ్లాసుడు మంచినీళ్ళ దొరికితే బాగుండును” అన్నాడు.

“మంచి నీళ్ళెక్కడ దొరుకుతాయి? ఇంకా వాన ప్రారంభం కాలేదు. పరుణదేవుడు అనుగ్రహిస్తే వాన నీటితో పెదవులనైనా తడుపుకోవచ్చు.

ఇంగితం తెలుసుకున్న వాడిలా పరుణదేవుడు పిలవకముందే పలికాడు. నన్నగా తుంపర ప్రారంభమైంది.

“వృధాగా వానలో తడవడ మెందుకు శ్రీహరి! తోపల కూర్చుందాం” అన్నాను.

“కళ్ళు తిరుగుతున్నాయి శీఖరం! తలు పెక్కడుండో చూపించు” అన్నాడు శ్రీహరి.

తలుపు తెరచి తోపలికి చేర వేయడమే తరువాయి శ్రీహరి శరీరాన్ని ముదర చుట్టుకుని పీటు పైన సామ్యస్థితి పోయాడు.

పది పదిహేను నిమిషాల గడిచేసరికి తుంపర జోరు హెచ్చించి వర్షంగా వర్షవసించింది. అంధకారం లోకాన్ని ఆవరించుకున్నవేళ అరణ్య ప్రాంతాల్లో జడివాన కురుస్తుంటే చూడాలన్న కోరిక విరకాలంనుంచి ఉంది. భగవంతుడు ఏనాటికీ అనుభవాన్ని ప్రాపిపెట్టాడో దాని అనుభవించక తప్పించుకోడం ఎవరితరం? ఆ అనుభవంలో కష్టమే ఎదురైనా సుఖమే ఎదురైనా నిర్లిప్తతతో స్వీకరించడం మానవుడి నిధి. కారు లోపల కూర్చుని కిటికీ అద్దాలగుండా బాహ్య ప్రపంచంలోకి చూస్తున్నాను. మంటికీ, మంటికీ కాకిని ప్రేలాడగట్టి పట్టుపు గంజీర దృశ్యం ఒక్కటి తప్పితే కంటికి మరేమీ కనిపించడంలేదు. కురుస్తున్న తీరులో హెచ్చు తగ్గులనుబట్టి మద్దెలలు మ్రోగినట్టు, డమరుకాలు మ్రోయించినట్టు, నగదాలు విస దించినట్టు రక రకాల శబ్ద విన్యాసాలతో వర్షం విశ్వరంగంపైన కదను త్రొక్కుతోంది.

అర్ధరాత్రి కింక ఒకటి రెండు గడియాల

వ్యవధి ఉండనగా శ్రీహరిలో ధైర్యం పుట్టుకొచ్చింది. తలపైకెత్తి నా పొలకువకోసం అటూ ఖటూ చూస్తూ "ఏం చేస్తున్నావు శీరం!" అని ప్రశ్నించాడు.

"కూర్చునే ఉన్నాను శ్రీహరి! వాన వెలిసింది. మేఘాలు విచ్చిపోయాయి. వెన్నెల కాస్తోంది. ప్రకృతి చాలా అందంగా ఉంది" అన్నాను.

"నీ అందాని తీసుకెళ్లి గంగలో కలవనయ్యా బాబూ! కడుపుతో కొక్కులు తప్పుతున్నాయి, పేగులు గీచుతున్నాయి. తినడాని కేదే వాకావాలి. గంతుక వెంట ఏదైనా దిగజోతే కళ్ళు తేలి వేసేయడం ఖాయం. చూడవయ్యా బాబూ! దగ్గర్లో ఏదైనా వల్లెటూరుండేమో చూడు...."

"ఈవేళ గాని వేళతో వల్లెలోనైనా ఏం దొరుకుతుంది శ్రీహరి?"

"మరేమీ దొరక్కపోయినా గుప్పెడు వేరు తినకూర్చున్నా దొరకవా శీరం! అని దొరికినా చాలు....."

"కానీ ఈ అర్ధరాత్రి సమయంలో పల్లెల కోసం అన్నపణ ప్రారంభిస్తే ఇక్కడ కారు గతి.."

"అబ్బబ్బ, ఓ నైపున నాలుక పిడవ గట్టుక పోతుంటే, నీ నందేహాలతోనే చంపేస్తావా శీరం"

కథ శ్రుతిమించి రాగన పడుతోందని గ్రహించాను. రోడ్డువెంట ఫర్లాంగు దూరం నడిచే సరికి నన్నటి కాలిబాట కనిపించింది. తన అంచనా తప్పు గాకపోతే ఆ కాలిబాట చివరలో వల్లెటూరుంటుందన్నాడు శ్రీహరి. ఉండక తప్పదని హామీ గూడా ఇచ్చాడు. అసతి దూరంలో పల్లె కనిపించింది. ప్రకృతిమాత ఒడిలో ప్రకౌంతంగా నిద్రపోతున్న వల్లెటూరు చింతిట్ట గుబుర్ల క్రింద చిన్న చిన్న పూరిండ్లు, కొట్టాల్లో కునికి పొట్లు పడుతున్న గొడ్డు గోడలు. కుక్కలు తరుము కుంటాయేమోనన్న భయం ఉండనే ఉంది. జనా ఊరిలోపలికి వెళ్ళక తప్పదు. బురదనిరు నిలిచి ఉన్న నన్నటి పిడి గుండా వెత్తుండగా ఎవరో పలకరించారు.

"ఎవరు బాబూ! ఎక్కడి కెళ్తున్నారు....." జవాబు చెప్పమన్నట్టుగా ముంజేలిని నొక్కాడు శ్రీహరి.

"ఎవరైతే నేనుగానీ దారి దప్పి ఇలా వచ్చేకాము. తిండి తిప్పలు లేకుండా శోషిల్లిపోయాము....."

కళ్ళు సులుముకుంటూ ముసలాయన దగ్గరికి వచ్చేకాడు. "దారి తప్పి వచ్చారా! చూద్దానికి మారాజు బిడ్డల్లా ఉన్నారే! ఎక్కడినుంచీ వచ్చారు? ఎలా వచ్చారు? దారెందుకు తప్పారు?"

సంగ్రహంగా వివరాలన్నీ చెప్పుకున్నాను. మా మాలలపై నమ్మకం లేకపోతే రోడ్డుపైకి వెళ్లి అనవాలగా మోటారు కారును చూచుకోమన్నాను.

మేము కారెక్కి వచ్చిన వాళ్ళమని తెలియ గానే ముసలాయన మరీ తల్లిబుచ్చి పడిపోయాడు.

"అలాగా నాయనా! మీ బోటి మారాజుల్ని కూచోమని చెప్పడానికైనా మాకేమున్నాయి? బాబ్బాబూ, ఇది గిడుగో, ఇలా మంచంపైకి దయ చేయండి. భూమి తల్లిని నమ్ముకుని బ్రతికే వాళ్ళ

మా నాయనా! పొద్దు గూట్లో నడేసరికి కరో గంజో త్రాగి కీమునకుండా పడుకుంటాం. ఐనా ఎంత సేపు? గడియ సేవల్లో కంట్టే పోయా! అయినా మీకు హితవుగా అన్నం పెట్ట గలమని అనుకోకండి బాబూ! ఏదో మాకు కలిగింది".

ముసలాయన పలకరింపులకు ఇంటిల్లుపాదీ నిద్రలేచారు. అడవాళ్ళ కొందరు గుమ్మంగుండా తోంగి తోంగి చూచి విన్నయంతో గున గున లాడుకుంటూ రోపలికి వెళ్ళారు. పడుచువా డోకడు అప్పటి కప్పుడు దోటి తీసుకెళ్లి వెల్లొనుంచీ ఇన్ని చింత కాయలుకోసి తెచ్చాడు. నాలుగు పచ్చి మిరప కాయలు గిల్లివేసి, గుప్పెడు ఉప్పురాళ్ళు కుమ్మ రించి ఇంటావిడ పచ్చడి తయారు చేసింది. అర్ధ రాత్రిపుడు వచ్చిన అగంతకులకోసం ఆ ఇంటిలో వంట క్షణాల్లో ప్రారంభమైంది. అయిపోయిందా అయిపోయిందా అని ముసలాయన వేగరిస్తుండగా ఎవరు పెట్టేళం, పొంగు వచ్చేసింది, గంజి వార్చే స్తున్నాం అని అడవాళ్ళు జవాబిస్తున్నారు.

ఖరుకు అన్నాలు గూడా ఆకురోకి వచ్చేళాయి. కూరలు లేనందుకు కింపడిపోతూ ఇంటా విడ ఆకురోసి అన్నమంతా మూసుక పోయేటట్టు గిన్నెలోనుంచి గడ్డ పెరుగు కుమ్మరించింది. పొగ లెగిపోతున్న పచ్చి బియ్యపన్నం చింతగింజ మున గని చిక్కిన గేదే పెరుగు, పచ్చి మిరపకాయల చుర్ర కుదనంతో రున రునలాడుతున్న చింతకాయల పచ్చడి.....నాలుగు ముద్దలు మ్రొంగి శ్రీహరి నైపు చూచాను. అన్నాతురుడికి మొగమూటాలకు చాలా దూరమేమో, శ్రీహరి ఎదుటనున్న విస్తరి భాళిగా ఉంది.

"ఏమిటో వాయనా! మొదటే చెప్పాను— మీకు పెట్టగలిగిన వాళ్ళం కామని! మాకున్న భాగ్య లింతే మరి! ఏమనుకున్నారో ఏమిటో....."

పానం! ఆ వల్లెటూరి ముసలాయన అమాయ కుడు. నువ్వుగా భోజనం చేసిన సంతృప్తి రాజ్యాలు గెలిచిన ఆనందంలా శ్రీహరి ముఖంలో వెలుగు తీసుకుండడం ఆయన గ్రహించలేకపోయాడు.

తిరుగు దారిలో నూటికి నిలువైన మాట ఒక టన్నాడు శ్రీహరి— "వల్లెటూళ్ళలో భోజనం ఇంత రుచిగా ఉంటుందా శీరం! నేను కలలో నైవా అనుకోలేదంటే నమ్ము!"

శ్రీహరి సందేహానికి సమాధానం చెప్పుకుండా ఓ చిరువప్పుతో తప్పించుకున్నాను. కానీ నా అంతట నేను మాత్రం అతడికి చెప్పి ఉండవలసిన సమాధానాన్ని గురించి తీరిగ్గా ఆలోచించక పోలేదు. కష్ట పడవకొద్దీ ఫలితం. క్రమ పడివకొద్దీ నుఖం. కూర్చున్నా, పడుకున్నా, కునికిపొట్లతో కాలాన్ని వేగిస్తున్నా కొందరికి వృద్ధ సోపేతమైన భోజనం వాల్చేక్కడుంటే అక్కడికి వెదుక్కుంటూ వస్తుంది. పనిత తనంతట తాను వలచి వస్తే ఎవరికైనా చులకనే! భోజనం సంగతి గూడా అంతే మరి! తన అలవాటుకు విధిస్తంగా శ్రీహరి ఆ రాత్రి పూట భోజనంకోసం ఎంత అవ్వ వద్దాడన్న విషయం మళ్ళీ ఇక్కడ చెప్పవలసిన అవసరం ఏముంది? అది పొక మహాకయుల కందరికీ తెలుసు!

'ఆంధ్రసచిత్ర వారపత్రిక'లో ప్రచు రణమై ఇండియన్ ఇంకోతోనేసిన కార్టూ నులు మాత్రమే పంపాలి. సాధారణంగా 4" X 2", 4" X 4" చిత్రాలు వ్రతి కలో పడుతూ ఉంటాయి.

కమలాంజనం
(పియూవామ్)

హితవాప్తులు చిద్దరంగిముఖ దోహతులు దొడ్డులు
తీయూచయవాడ - కమలాంజనం(పివా)
ప్రొ., K.R.N రావు. తపికోటపల్లె నిలిబుడెల్లా.

క్రమంతప్ప క వాడొండి

నెమ్

టూత్ పేస్ట్

అధునిక టూత్ పేస్టులో వాడబడు అవసరమైన టెన్షరము లన్నింటిలో కలసి, వేనలోని శక్తివంతమైన భాగములన్నియు పొందియున్న ఒకే ఒక టూత్ పేస్ట్

కలకత్తా, తెమికర్, కలకత్తా-28

NTP-192-TK

మీకు చాలా ఉపయోగం

తేలు కుడిచే కిక్కిరిస్తే కుంకుడుగింజవన్న సమరితే బాధ వెంటనే పోతుంది. నిత్యజీవితాని కువయోగించే ఇలాంటి 200 అద్భుత రహస్యాలు 'చేతివనులు' పుస్తకంలో ఉన్నాయి. అతి చౌకగా మంచిబలానికి, పిప్పివంటి పోటుకి, మొటిమలకు, మూలశంఖకు, శరీరవృద్ధులకు, నరాల బలహీనతకు, గుండె బలానికి, వాలాన్ని పోగొట్టేవి, ఇలాంటివన్నీ మలుపుగా, స్వంతంగా చేసు కొనే వద్ద తులందున్నాయి. ఇంకా అతర్దు, తలనూనెలు, నబ్బు, స్పృ, టూత్ పేస్టు, పొడర్లు మొదలయినవన్నీ చేసే వద్ద తులున్నాయి. 'చేతివనులు' అనే ఈ పుస్తకం చాల ఉపయోగ మైనదిగా ఉన్నదని 3-8-52 ఆంధ్రప్రభ వ్రాసింది. వెల రు. 3-50 పి. సె. పోస్టు ఖర్చు ఉచితం. ఇవి క్రిందిచోట మాత్రమే దొరుకును. దేశసేవ ప్రచురణలు, ఏలూరు, వ్రాస్తే వి. పి. పోస్టు లో వెంటనే వీకుకూడా ఒక పుస్తకం వంపబడును.

SWASTIK

ప్రకాశవంతమైన తెలుపుకి విక్టోరియా బ్లూ 00B

ఉత్తమమైన అట్రామెరిన్ బ్లూ

వెన్నె జర్మనీవారి సహాయముతో ఇండియాలో తయారుచేయువారు 'అట్రామెరిన్ అండ్ పిగ్మెంటు లిమిటెడ్' అంబత్తూర్ - మద్రాసు సమీపము

మద్రాసు, ఆంధ్రా, కేరళాకి ఏజంట్లు; ఎన్. రమనలాల్ బ్రదర్స్, 416, మింట్ స్ట్రీటు, మద్రాసు-1.

మ ని పి మి థ్య

18 వ పేజీ తరువాయి

"అని నీ కలా తెలుసు?"

"తెలుసంతే. పోతే, కాస్త వర్షి పూలన్న విషయం అందరికీ తెలుసు. వాడిని ఒక ఆట ఆడించి చిత్తు చేయించగల ప్రయోజకత్వం మనకీ ఉంది"

"అదెలా?"

"వాడు వేయబోయే నాలుకానికి మనమూ నెల్లాలి"

"టూట్.....ఇంత బ్రతికూ బ్రతికి—అది గొప్ప కష్టంలే గురూ. నానల్ల కాదు."

"నిజానికి వాడు మంచి నటుడే. అది నన్ను కుని తీర్చాల్సిందే. పోతే మనం నాలుకానికి వెళ్లేది వాడి నటనని మెచ్చుకుని, వాడి మెల్లో హారం వేయడానికి కాదు. ■ మహానటుడ్ని మంచి నీళ్లు తాగించి బాబోయ్ అని పించేందుకు"

"అదెలా?"

"అప్పుడు చెప్పతాను"

"వాడు మంచి నీళ్లు తాగితే మన కొచ్చినదే లాభం."

"అందుకే నిన్ను మీ కాబోయే శ్రమితి ఆడి స్తున్నది. ఓయి పిచ్చి ప్రసాదం, వాడు మంచి నీళ్లు తాగడమంటే స్నేహితుడ పోర్నసు మరిచి డాన్స్ చేయడ మున్నమాట. దాంతో ■ నటశిఖరుని కీర్తి అభాసుపాలై పోగలదు. వాడు డాన్స్ చేయటానికి అనువైన వాతావరణం మనం ఏర్పాటు చేసుకోవాలి. సీరియస్గా నడుస్తున్న సీన్లో పిల్లి కూతలా, తుమ్ములూలాటే మందులు ఉండనే ఉన్నాయి. దాంతో ఎంత మగాడైనా ఫంకాల్సిందే మరి. వివరాలన్నీ ఆ రోజున చెప్పాను సరా. అయితే మనం చేయబోయేది అన్యాయం" అన్నాడు పతి.

"పోవోన్. అన్యాయంట అన్యాయం. దెబ్బతీసే వాడిని దెబ్బతోనే వడగట్టాలన్నారు జనం. నీ కెందుకు గురూ ఆ పాడు పనేదో వా నెత్తి నేను కుంటానుగా. గొప్ప అల్లరిచేసి నదిలి పెట్టనూ..... హా.....చూస్తా నా తడాఖా"

"ఈలోగా మృణాళిని ముందు, నీకున్న బాలెంట్ని ప్రదర్శించుకోవాలి."

"నాకా.....టేలంటా?"

"అవును నీకున్న బాలెంట్"

"నాకు దేన్నో ఉంది బాలెంటు?"

"బాలెంటు రెండు రకాలు. ఒకటి బైబర్ వచ్చి అభ్యాసంకొద్దీ పెరిగి పెద్దదై, "ఓహో" అనిపించేది. రెండు, అప్పటికప్పుడు చూచి నేర్చుకుని, అనుకరించి 'ఆహా' అని పించుకునేది. 'ఓహో' నీ కలాగో లేదు కాబట్టి 'ఆహా' ఆచరించి—అది అడపిల్లల్ని ఆకర్షించే బాలెంట్లె యుండాది—హో మెయిన్ టైన్ చేయడం."

"ఇది గొప్ప కష్టం."

"ఇప్పుడు కావలసిందీ ఇదే. ఈవాడు చాలా మంది ప్రేమికులూ, మహానుభావులూ, పెద్ద మనుషులూ అందరూ చేస్తున్నది 'ఆహా' నే"

"నా చాతనపుతుం దంటావా?"

"నిజమైన ప్రేమికుడి కిదేం లెక్కలోది కాదు"

"ఒకవేళ కథ అడ్డం తిరిగితే?"

“కలిగి వస్తు మూలేడు. ఏమంటావా? నువ్వంటే మృత్యుశిక్షి ప్రేమ ఉందనే ఉందని ముందే చెప్పాను. గదా. ఈ ‘అహ’లో నువ్వు గనక ఫెయిలై తే ఆవిడ సానుభూతితోపాటూ, హృదయమూ నీ స్వంతమై పోగలవు.”

“మరి బాలెంట్ ఏ రంగంలో కావాలి?”
“చెప్పాగా ఆడపిల్లల్ని ఆకర్షించేదిగా ఉండాలి. నాకు తెలిసినంతవరకూ వాళ్ళకి సంగీతమన్నా కవిత్వమన్నా వివరీతమైన మోజిని. ఈ మధ్యనే, ఒక పేరొందిన సైకాలజిస్టు, ఇలాగే రాశాడు.”

“సంగీతం ఈ జన్మకి చాల కొచ్చే విద్య కాదు, నేర్చుకున్నా రానేరాదు. పోతే—కవిత్వం ద్వారా, రిజల్టే మవుతుందో తెల్సి చెప్పలేను” అన్నాడు ప్రసాదం.

“ప్రయత్నించమన్నానేగాని ఫలితం గురించి ఆలోచించమనలేదే?”

“బాగానే ఉందయ్యా. కవిత్వం నేర్చుకోవాలంటే వీం చేయాలో గూడా చెప్పు.”

“పుస్తకాలు చదువు. భావకవులుగా చలామణీ అయినవారి కావ్యకనిపెట్టుకునుండు. వాళ్ళ ఎప్పుడో విక్టోర్ చెప్పిన నాలుగు ముక్కల్ని నేషనల్ జా చేసుకుని నీ స్వంత భావాల్లా ఉపయోగించు. ఆవిడ మెప్పు సంపాదించు.”

“థేక్స్.”

“ఎందుకైనా మంచిది త్వచే వాహ్నీ, మహా ప్రస్థానం శ్రద్ధగా చదవడం మొదలు పెట్టు ఇప్పుట్నుండే.”

“అవేమిటి?”

“పుస్తకాలోయే. విలువగల పుస్తకాలు. వేడి, ఉద్రేకం, జాలీ, దయా అన్ని రసాలూ వాటిల్లో ఉన్నాయి. నువ్వు మీ మృత్యుశిక్షి ఏకాంతంగా ఉన్నప్పుడు వాటిల్లో నాలుగు ముక్కలు రాం బాణాల్లా గంభీరంగా భావయుక్తంగా పెద్ద పోజుతో ప్రయోగించు.”

“నువ్వంత చెప్తాంటే నా కిప్పుడే అవేశం కలుగుతోంది. నీకు పుణ్యముంటుందిగానే ఆ రెండు పుస్తకాలూ తెచ్చిపెడుదూ.”

“అలాగే” అన్నాడు పతి.

మరి కొంతసేపు ఆ పార్కులో వచ్చి గడ్డి మీద, ముందు చేయబోయే కాక్రమిన్ కులంక పంగా చర్చించి, ఇళ్ళకి బయలు దేరారు మిత్ర ద్వయం.

దాల్లో తన హృదయ పూర్వకమైన కృతజ్ఞత తెలియజేశాడు ప్రసాదం, పతికి.

* * *

నిరంజనం ఇంటి కొచ్చేసరికి రాత్రి పది గంట అయ్యింది. వరండాలో రైటు వెలుగుతూనే ఉంది. రేణుక సోఫాలో కూర్చుని ఏదో మేగజైన్ తిరగిస్తోంది. నిరంజనం రావడం చూచి పుస్తకం మూసి లేచి నిలబడింది.

అతను కొత్తగా కనిపించేడు. తల రేగి ఉంది. కళ్ళు ఎర్రపడ్డాయి. తూలుతున్నాడుగాని తమాయింతుకుంటున్నాడు.

అతని వాలకం చూచి రేణుక కలవరపడింది.

అతను సరాసరి అతని గదిలోకి వెళ్ళిపోయాడు. పేము కుర్చీలో కూలవడి సిగరెట్ ముట్టించాడు. రేణుక వచ్చింది. గుమ్మం దగ్గర నిలబడి అడిగింది.

“చాలా అలస్యంగా వచ్చావు.”

“.....”

“అసీనులో అంత పని ఉందా?”

అతను రేణుకవైపు కోపంగా చూచి, నమ్రాధానం చెప్పకుండానే డ్రెస్సింగ్ టేబిల్ దగ్గరకు వెళ్ళి టై విప్పుకుంటున్నాడు.

“మధ్యాహ్నం గూడా ఇంటికి రాలేదు”

“.....”

“రెండు రోజుల్లాంటి మీరు పరాకుగా ఉంటున్నారుగదూ.”

“అయ్యందా ఇంకా ఏమైనా ఉందా?” అన్నాడు బూట్లు విప్పుకుంటూ.

పిమ్మివాళ్ళ వచ్చిన రోజు జరిగిన రగడ వెన్నుదిగా వాలుగు రోజుల్లో వర్తకుంది. దాదాపు అన్నీ మరిచిపోయి మొన్నటివరకూ మౌనంగా గడిపేరు. మళ్ళా మొన్నట్లునుంచి జగదం ప్రారంభమైంది. బుర్రలో మాసిపోయిన రగడ మళ్ళా తెలిసింది.

“జరిగిపోయిన దాన్ని మళ్ళా గుర్తు చేసుకుని బాధ పడటం భావ్యంగాదు.”

“నోరు మూసుకుంటావా? నన్నక్కడికయినా వెళ్ళిపోనుంటావా?”

అమెకి అతన్ని చూస్తూంటే భయంగా ఉంది. ప్రేమ పెళ్ళిలో స్పష్ట అని చాలామంది అంటున్నది నిజమేనమ్మ. కాలేజీ రోజుల్లో అతను తనంటే ప్రాణం పెట్టేవాడు. ఒకరిద్దరు గడుగ్గాయి విద్యార్థులు చెవాకులు పేలితే వాళ్ళ వోళ్ళ మూయించేడు. ప్రేమ బూటకం కాదనీ, కాశ్యతమనీ, పవిత్ర బంధమనీ చెప్పేడు. అతని మాటలు విని తన అదృష్టానికి మురిసిపోయింది తను.

ఏది? ఇప్పుడా మాటలన్నీ ఎక్కడికి పోయాయి? ఒక చిన్న మాట వట్టింపుకోసం ప్రాణాధికంగా ప్రేమించిన తనని అలక్ష్యం చేయడం తగునా? పరిచయస్థులు చాలామంది తమ పెళ్ళికి వినరీత అర్థాలు తీసేరు. ఒక బంగారు పిచ్చుకని ప్రేమించి పెళ్ళి చేసుకోవడంలో ప్రేమ కంటే స్వార్థం ఎక్కువని దెప్పి పొడిచేరు. ఇది నిజం చేస్తేదా నిరంజనం?

రేణుక తల్లిదండ్రు పోయింది.

ఈ రోజు అతని పనిస్థలి మరింత అధ్వాన్నంగా ఉంది. నభ్యంత గలవాడూ, పది మందిలోనూ తలెత్తుకు తిరుగ వేర్చినవాడూ చెయ్యరాని పనిని చేశాడు. తప్ప తాగి ఇంటికి వచ్చాడు. ఈ మాట గుర్తుకు రాగానే దుఃఖం పెల్లుబికింది.

తను కట్టుకున్నవన్నీ గాలి మేడలేనా?

“ఏం? ఇంకా ఇక్కడే నిలబడ్డావ్ బొమ్మలాగా” అన్నాడు నిరంజనం బట్టలు మార్చుకుని వచ్చి.

“లేవండి ఫోజునం చేద్దాం”

“నాకేం అక్కర్లేదు. హెల్టర్లో భోంచేసి, క్లబ్బులో హాయిగా కాలక్షేపంచేసి వచ్చాను. తినాలని ఉంటే నువ్వే తిను. మరి అంత పరిభక్తి తగునా రేణూ?” అన్నాడు అవహేయంగా.

అమెకి సహనం వచ్చిపోతుంది. ఎన్నాళ్ళని ఈ రంపపు కోత?

“వాడ్లు రేణూ! మీతో ..... మీ అప్పిలో నేను సుఖపడలేను. నిన్ను పెళ్ళిచేసుకోడం పొరపాటేనమ్మ” అన్నా డతను.

“స్టేజ్ ..... మీ రామాట అవొడ్డు” అంది కళ్ళల్లో నీళ్ళ నింపుకుని.

“నన్నీ మాత్రమే అర్థం చేసుకున్నారా? అన్నాడే మన కాలేజీ రోజులు మరిచిపోయారా?” అన్నది బాధగా.

“ఉహూ ..... లేదు. అక్కడే, ఆ రోజుల్లోనే పొరపాటు చేశాను. ప్రతిఫలం అనుభవమన్నాను”

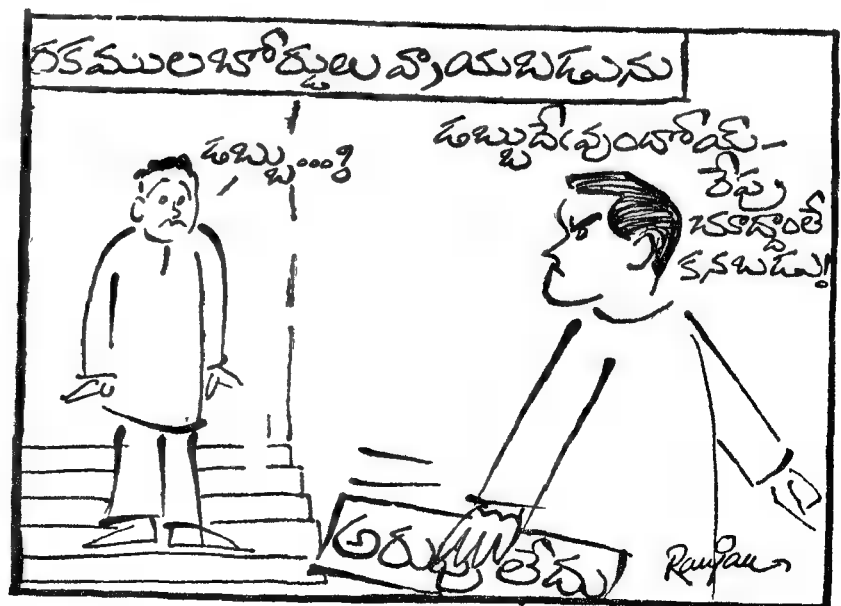
అమె రెండు క్షణాలు ఏమీ మాటాడలేదు.

“మా నాన్న చేసింది తప్పే. ఆయన తరఫున నేను క్షమాపణ వేడుకుంటూన్నాను.”

“గూడ్.....నువ్వెట్లుంటి, మీ నాన్న అట్టుంటి, నన్ను బొమ్మలా అడించేస్తున్నారు. నువ్వు రాసిన ఉత్తరానికి ఆయనంతవరకూ నమ్రాధానం రాకారా చెప్పుదూ.”

“ఒక వక్క మీ మాటనే వెగ్గించుకుని నిష్కారాలు కూడా చేయడం ఎందుకు చెప్పండి.”

“అంటే?”

"మీరా కుర్రాడికి ఉద్యోగం ఇవ్వలేదుగదా?"
"వాడూ యామినీ! అలా అడ్డుమైన ప్రతి
వాళ్ళకి ఉద్యోగాలు వేసే స్థితికొస్తే, ఆ కంపెనీ
లోనే కాదు, ఈ ఇంట్లోనూ ఉండను తెలుసా
లేనా!"

"ఆ స్థితి ఎన్నటికీ రాదని, మిమ్మల్నేవరూ
శాసించే అధికారం లేదని నేను హామీ ఇస్తున్నాను"
అన్నది రేణుక ఆవేశంతో.

నిరంజనం "పెలవంగా నవ్వుతో"
"నీ మెర్చీ కోసమే బ్రతుకుతున్నాను" అన్నాడు
వ్యంగ్యంగా.

"ఏది చేప్పినా మీరు అపార్థం చేసుకుంటు
వ్బారు. ఇక మిమ్మల్ని వప్పించడం నా తరం కాదు."

"గవర్నర్. ఆ నిర్ణయానికొస్తే ఇక వేరే
చిక్కే ఉండదు. నీ విషయాల్లో నేను గాని, నా
విషయాల్లో నువ్వు గాని ఇక కలుగ జేసుకోరాదు.
వదిమంది మధ్యా భార్య భర్తలుగా తిరుగుదా
మంటావా? నాకే అభ్యంతరమూ ఉండదు
తలుచుకుంటే మీ అందరికంటే ఘనంగా నటించే
పల్తా వాకుంది" అన్నాడు కటువుగా.

రేణుక తన మొహాన్ని రెండు చేతుల్తో కప్పు
కుని హాల్లోకి వచ్చేసింది. ఆమె అతని ఫోరడకి
అబ్బురపడింది.

గాలి వాటపు మనిషి నిరంజనం? అతనికి
విజ్ఞంగా తనమీద ప్రేమ లేదా? ఇంత చపలచిత్తుడూ
అతని దీంతలాతి గుండె అని తనకు తెలిదు. తనంత
కుల్లి కుల్లి విడుముండో అతను గమనించాడా?

ఆమె మీ చెంగులో కళ్ళు తుడుచుకుంది.

తన ఎక్కువ నిలబడ్డ నిరంజనాన్ని చూచి
నిత్తిన తల మళ్ళి దించుకుంది.

"ఆ గోగ్, ఆ ఆసీనరు వెదవ సన్నెంత అల్లరి
"పెడుతున్నాడో" మీరెవరైనా ఊహించారా? పది
మంగిలో ఈ విషయం చెప్పే వాడు నవ్వుతూ
వాళ్ళని నవ్విస్తున్నాడు. ఈ అలుగు వాడి శ్వా
రిచ్చారు. నీ నాన్న ఇప్పుడు నాకు మమ్మా, నా
వగ్గిల్లాన్నీ నవ్వుతూ పాటా చేస్తున్నాడు. అసలు
వాడెవడు? హూ ఈకోహీ! ఆన్సరాల్ ఏ డేం జెగ్గర్!
ఆలాంటివాడు మీ నాన్నకి దేవుడు!"

"....."

"నిజం చెప్తున్నా రేణూ! : అధికారం
చెల్ల ఆశలేదు. నాకున్న అర్హతతో ఏ చిన్న ఉద్యోగం
చేసుకున్నా మనశ్శాంతి ఉండేది. నీకు తెలిదు నా
బాధ. ఒకే రక్తంలో భాగం పంచుకుని పుట్టిన
తమ్ముడికి, నాన్న ఉత్తరం రాసినా ఉద్యోగం ఇవ్వ
లేదు నేను. ఆ ఉద్యోగం చేస్తూ, వాడూ అందరితో
అలుసై పోవడం నా కిష్టంలేదు. తమ్ముడిగూడా
కోటలో జోగా ఇచ్చాడని దారినిపోయే ప్రతి వెధవా
నోటి కొచ్చినట్లు వాగులే విని నహించే దీపిక నాకు
లేదు. స్వంత తమ్ముడికి వేయించలేని ఉద్యోగం,
ఎవడో ఆపినరంటు, వాడి తాలూకు తం మాసిన
మనిషి క్షౌడికో ఉద్యోగం వేయించాలిట. ఇప్పుడు
చెప్పా.....నన్నెం చెయ్యమంటా?"

"....."

"ఒద్దు రేణూ..... నన్నెవరూ శాసించడానికి
ప్రయత్నించవద్దు. అననరమ్మలే ఈ క్షణంలో
నా ఉద్యోగానికి గానీమాయుచ్చి, మీ నాన్నకి,
ఆయన హోదాకి ఒక నమస్కారం పెట్టి వెళ్ళిపో
గలను. కానీ.....దానివల్ల బాధపడేది నువ్వు.....
నువ్వు రేణూ....." పిచ్చిగా అనేసి తన గదిలోకి
వెళ్ళిపోయాడు నిరంజనం.

మనిషి - మిథ్య

అతను మంచంపైన నడుం వాల్చుడోగాని నిద్ర పట్టడంలేదు. అతను చేసున్న పిచ్చి మమలన్నింటినీ ఒక్కటొక్కటిగా గుర్తుకు తెచ్చుకుంటున్నాడు. తండ్రి చేసిన వనికీ రేణుక బాధ్యురాలా? మాటలని రేణుకని వాప్పించలేదుగదా! అయినా తన మనసు తెలిసి గూడా ఆమె అడ్డు చెప్పడం దేని కనులు?

తను తాగొచ్చాడు. మనో నిబ్బరం లేనివాడూ, పిరికివాడు, నైతిక విలువలకి స్థానం ఇవ్వలేనివాడు చేసే వనిని అను చేశాడు.

ఇది తంచి 'రేణు ఎంత కుమిలి పోతుందో'గదా! గోడ గడియారం రెండు గంటలు కొట్టింది. ఉలిక్కిపడ లేవాడు నిరంజనం మంచం మీదనుండి. హాల్లోకి తొంగి చూశాడు. అక్కడ లైటు ఇంకా వెలుగుతూనే ఉంది.

లేవాడు. హాల్లోకి వచ్చాడు. సోఫామీద తం వాల్చి నిద్ర పోతుంది రేణుక. ఆమెను చూడగానే జాలి కలిగింది అతనికి.

రేణుక భుజం తట్టి, నిద్రనుండి లేపాడు. ఆమె కళ్ళు విప్పింది. తనెదురుగా నిరంజనం సుంచుని ఉండటం చూచి, ఉలిక్కిపడి లేచి నిలబడింది.

మొన్న మహిళా మండలి

సమావేశంలో మీ ఆనిడ చాలా
బాగా ఉన్నానని ఇచ్చారుటగా!

"ఆనిడకిది అలవాటేలే! మా
గృహ శాసనసభలో పదేర్లుగా
ఆనిడే 'స్పీకరు' వారి."

రంగారా

"ఇక్కడ పడుకున్నావే రేణూ. పద....."

మంచం గదిలో ఉంది" అన్నాడు నిరంజనం.

ఆమె కళ్ళలో నీళ్ళు గిరుస తిరిగాయి.
అతను ఆమెను దగ్గరికి తీసుకుంటూ

"నాకు నేనే అర్థం కావడంలేదు రేణూ!
క్షమించు" అన్నాడు బాధగా.

ఆమె అతని నోటిని తన చేత్తో మూసింది.

"మీరా మాట ఆనొద్దు. మిమ్మల్ని నేను
అర్థం చేసుకున్నాను" అన్నది రేణుక.

■ సాయింత్రం పెందరాళ్ళే ఇంటికి వచ్చాడు నిరం
జనం.

హాల్లో అడుగు పెట్టిన నిరంజనానికి మావయ్య
మాటలు వినిపించాయి.

"అతని మనసంత వాడు చేసుకోడ మెండుకు
తల్లి. నాక్కావలసింది మీ సఖమే కదా. ఆ మాట
గ్రహించలేకపోయేదా అతను. అతను పరాయి
వాడని నే నెప్పుడైనా అనుకున్నావా?"

నిరంజనం సరాసరి తన గదిలోకి వెళ్ళి కూర్చు
న్నాడు. కాసేపటికి రేణుక వచ్చింది.

"మా నాన్న వచ్చాడు. మీతో మాటాడ
లట. రమ్మంటారా?" అని ఆమె అంటుండగానే
ఆయన తోలి కొచ్చేడు.

"అదికాదోయ్ అల్లదూ! నే నెదో రాసేనే
అనుకో నువ్వు దానికి జవాబుగా వాటను చెబు

నెట్టి ఉత్తరం రాస్తే పోలేదూ. ఇంత అల్లరి
చేసుకుంటారా ఎక్కడైనా?"

నిరంజనం మాటాడలేదు.

"పెద్ద వాళ్ళం. భద్రం కొద్ది ఏదో చేసేస్తాం.
ఇది తప్పు అని చెప్పవలసిన బాధ్యత మీది. ఎవక
పోతామా? అప్పుడు మీ ఇష్టం వచ్చినట్లు చేసు
కోవాలిగాని వార్షింగైనా ఇవ్వకుండా నీకు నువ్వే
మధనపడి పోవడం ఏమైనా బాగుండా. అమ్మాయి
రాసిన మొదటి ఉత్తరం చదివి— ఏదోలే సర్దుకు
పోతారే అని ఊరకున్నాను. కానీ.....వ్యవహారం
ఇంతవరకూ వస్తుందనుకోలేదు అల్లదూ!" అన్నా
రాయన నవ్వుతూ.

"భోజనం సరిగ్గా చెయ్యడం లేదుట, వేళకి
ఇంటికి రావడం లేదుట, ప్రతి చిన్న మాటకీ విసు
క్కుంటున్నావుట, భరో వాడివయ్యా నిరంజనం!"
అన్నారాయన.

"అబ్బే.....అదేం లేదు"

"అయితే అమ్మాయి చెప్పిందంతా అబద్ధ
మంటావా? మీకేం తక్కువని ఈ విధంగా మనసు
పాడు చేసుకోడం. అదీగాక.....తప్పు చేసింది
నేను. నన్ను దండించు."

"ఈ చివరి మాట నే ననలేదు నాన్నోయ్!"
అన్నది రేణుక.

"ఇదిగో నవ్వుయ్ నే నొకటి చెప్పా విను. ఈ
కంపెనీ, ఈ ఆస్తి నరసన్నమూ నీవి. నీ యిష్టం వచ్చి
నట్లు చేసుకోదానికి నేను కాదుగదా బ్రహ్మదేవుడు
గూడా ఎదురు చెప్పటానికి వీల్లేదంతే. కావాలంటే
అలా అని రాసిస్తాను."

నిరంజనం సిగ్గుపడిపోయాడు.

"ఒక్కనా కొక్క కూతురు రేణుక. అది సంతో
షంగా ఉండటానికే వాళ్ళనలసింది. తండ్రుట మనసు
నీ కిప్పుడే తెలిదు బాబూ. నీకూ ఓ, నలును
పుట్టి పెద్దదై, ఇత్తువారింటికి వెళ్ళిన తర్వాత
ఇప్పటి నా శోరణి నీ కప్పుడుగాని అర్థం కాదు.
శివానందం నిన్ను అల్లరి పెడ్తున్నట్లు అమ్మాయి
చెప్పింది. నా బుద్ధి తక్కువతనం ఇప్పుడు తెలిసింది
బాబూ సరే.....మళ్ళా రాత్రి నిండికి పోవాలి
నేను" అన్నారాయన.

"ఆరే.....భోంచేయకుండానే....."

"అదేం కుదరదయ్యా అల్లదూ.....ఈ
ఇంట్లో వంకోదొరకుడు పుట్టి, 'తాతయ్యా
దోజనానికి రా!' అనేంతవరకూ ఈ ఇంట్లో చెయి
కడగరాదు. అది శాస్త్రం. కాబట్టి ఈ ముసలివాడికి,
అతి త్వరతో ఇక్కడ చెయ్య కడుక్కునేందుకు
ఏర్పాట్లు చెయ్యాలి మరి" అన్నాడు.

దంపతులిద్దరూ సిగ్గుపడిపోయారు.

ఆ రాత్రికి ఆయన వెళ్ళిపోయారు. ఆయన
వెళ్ళిపోయిన తర్వాత అడిగాడు నిరంజనం.

"రాత్రి నేనేదితిలో వచ్చానో గూడా చెప్పివా
రేణూ!"

"లేదు. ఆ అవసరం రాలేదు.

"నేను చాలా అదృష్టవంతుడిని."

"ఎందుకనో"

"ఒక చక్కటి అమ్మాయి, ఒక సుగుణాలరాశి
మా ఆవిడ అయినందుకు."

"చాలేండ్రి. నా దగ్గరంట అనేరుగాని బయట
ఎక్కడా అనకండేం, భార్యను వెనకేసుకోస్తున్నారని
అల్లరి చెయ్యగలరు"

"అలాగే" అన్నాడు ఆమెను దగ్గరగా తీసు
కుంటూ..... (సకేంద్రం)

రాష్ట్రంలో నాలుగో అకాడమి ఏర్పాటు

మన రాష్ట్రంలో నాలుగో అకాడమి కూడా ఏర్పాటుయింది. ఇంతవరకు సంగీతానికి, సాహిత్యానికి అభివృద్ధిని ప్రోత్సహించేందుకు మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం వారు, విజ్ఞాన శాస్త్రానికి కూడా ఒక అకాడమి అవసరమని గుర్తించటం సంతోషించవలసిన విషయమే. ఈ ఆంధ్ర ప్రదేశ్ సైన్స్ అకాడమికి 50 మంది రూపాయలు మంజూరు కూడా చేసింది. శ్రీ పి. వి. జి. రాజాగారు (రాష్ట్ర విద్యాశాఖ మంత్రి) అధ్యక్షతన ఏర్పడిన ఈ అకాడమీలో మూడు విశ్వవిద్యాలయాల్లోని ప్రముఖులకు, ఇతర విద్యావేత్తలకు స్థానం కల్పించబడింది. రాజకీయ వాతావరణానికి బహు దూరమై, కేవలం విజ్ఞాన శాస్త్రానికి సంబంధించిన కృషి, ఈ అకాడమీవారు చేస్తారని నలుగురూ ఆశిస్తున్నారు.

ఈ మధ్యనే ఆంధ్రప్రదేశ్ సంగీత నాటక అకాడమీ వారు ద్వైమాస పత్రిక 'నాట్యకళ' అనే పేరుతో ముచ్చటయిన ముఖచిత్రంతో వెలువరించారు. వాటకానికి, సంగీతానికి సంబంధించిన వ్యాసాలు చాలా ఉన్నాయి. ఆయా ప్రక్రియల్లో విశిష్టత సంపాదించుకున్నవారే, యిలాంటి వ్యాసాలు వ్రాశారు. ఈ సందిశతో రెండు, మూడు ప్రత్యేకతలు ఉన్నాయి. ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని వివిధ అనుబంధమైన సంస్థల పరిచయమిస్తున్నాయి. రెండోది, ఇతర దేశీయ భాషల్లోని సాహిత్య ప్రక్రియలను గురించిన వ్యాసాలను కూడా ప్రకటిస్తున్నారు. ఏటికోపాటు విదేశీయ సాహిత్యం బంధం కూడా ఉంది. అయితే యీ వ్యాసాలు ఇంగ్లీషులోనే ఉన్నాయి. ఇదీ ఓ కొత్త పద్ధతే. మళ్ళా అనువాదానికి పూనుకోకుండా యథాతథంగా ప్రచురించటంవలన కేవలం తెలుగు పాఠకులకు క్లోత యిబ్బంది కలిగినా, ఇంగ్లీషు భాషమీద ద్వేషంలేని సహృదయులకు ఈ వ్యాసాలు ఉపయోగంగానే ఉంటాయి. కేవలం వ్యాసాల్లోనే పరిమెట్టుక నాటకాలు, ఏకాంకికలు వగైరా ప్రచురించటానికి కూడా సంపాదకవర్గంవారు ముందంజ వేయటంవలన జాతీయ నాటక సంఘాలవారు ఉత్తమ నాటకాల కొరత తీరుతుందని ఆశించవచ్చు. దేశంలో నానాటికే పెరిగిపోతున్న అన్నింటి ధరలను దృష్టిలో పెట్టుకొని, ఈ 'నాట్యకళ' ధర రూపాయిన్నర ఉంచినట్లున్నారు. ఇదేమి ప్రయోజనం వేయకాదు. ఇంచుమించు ప్రభుత్వం వారి పోషణ క్రింద నడుస్తున్నదే! నలుగురికీ అందుబాటులో ఉండేట్లు కూడా చూడాలి.

* * *
'సవత' త్రైమాసిక పత్రిక. దీనిలో ఉంది కొంత సవిత! అంకితంలో అభ్యుదయ కవితకి అధునిక ప్రక్రియలకి అని ఉంది వార పత్రికలో వెలువడుతున్న కథా సాహిత్య ఉత్పత్తి వేగంతో, అభ్యుదయ కవిత, అధునిక ప్రక్రియలు పోటీ పెడటం కష్టమే! కాస్త నిలబడి, మనం ఏం రాస్తున్నాం! ఏం రాయాలి అని ఆలోచించే సావకాశం ఉండాలి. మూడైళ్ళకు ఒక్కసారి ప్రత్యక్షమయ్యే యీ పత్రికలో అలాంటి ఆలోచనకు రీతుబడి ఉన్నవారి రచనలే సాక్షాత్కరమౌతున్నాయి.

ఉంటే, వీధి కొంతైనా కొత్తదనం ఉండకపోదు. ఈ పత్రికకు ప్రధాన సంపాదకులుగా శ్రీ శ్రీ ఉండటంవలన 'కొత్త' వైతన్యం కోసం ఎదురుచూడటం సహజం. అయితే ఇతర పత్రికల కన్న సాహిత్య పత్రికలు ఎక్కువ పెందరాళీ చచ్చిపోతూ ఉంటాయేమో అని వారే అన్నారు. కాని పోషించే బాధ్యత పితకతోకానిదని వదిలేశారు. ఇది నిజమే. ఈమధ్య డాక్టరు బిజవాడ గోపాలరెడ్డిగారు రాజధాని నగరంలో జరిగిన సాహిత్య సమావేశంలో మాట్లాడుతూ ఒక ముక్క చెప్పారు. మన ప్రజలయొక్క విరాధరణ అనే అబ్బిలో ఎలాంటి సాహిత్య పత్రికైనా సరే ఆహూతి అయిపోవాల్సిందే, కాని విశ్వాసం అనేది మూలం. ఇది ఆధారంగా ఉంటే ఏ దెబ్బ ఉండదన్నారు. అలాంటి మూలాధారమైన 'విశ్వాసమే సవత' నిర్వాహకులు సక్రమ ప్రస్థానం వారికి బలంగా ఉందని గత నాలుగేళ్ళ నుంచి వారు నిర్వహిస్తున్న కార్యకలాపాలే చెప్పుతున్నాయి. అందువల్లనే వారు ఎదురుచూస్తున్న 'సవత వైతన్యం' ఈ పత్రిక ద్వారా బహిర్గత మయితే అత్యుత్పన్నమేమో లేదు. దీని లాల్కాకు తొలి ఛాయలు ఆరంభ "స్మృతికి టెక్స్ట్" లోనూ, గోపాల చక్రవర్తి "రెండు వైపులా వెలుగుతున్న కొవ్వొత్తి కథ" లోనూ అప్పుడే కనుపించటం మొదలుపెట్టినాయి. ఇదే "పరమార్థం సామాజిక సామూహిక సద్గుణం."

* * *
1948 సంవత్సరం జనవరి 30 వ తేదీ తర్వాత యావత్ప్రపంచాన్ని కప్పిటి సముద్రంలో ముంచివేసిన సంఘటన, మళ్ళీ నవంబరు 23 న జరిగింది. గత పరిత తిరగిపో చూస్తే అఖిల మానవాళి శ్రేయస్సుకోసం పాటుపడిన మహనీయులు ఎంతోమంది ఒక స్వక్తి దురహంకారానికి, విద్యేషానికి బలి అయిపోయినట్లు, మనకు తెలుస్తూనే ఉంది. టెక్సాస్ రాష్ట్రంలో అభివృద్ధి నిరోధకులు తీవ్రమైన అణజడి తేపదీపి, ప్రెసిడెంట్ కెన్నెడీ విధానాల పట్ల తీవ్రమైన అసంతృప్తి తెలియపరుస్తున్నారు. ఈ విషయాన్ని స్వయంగా పరిశీలించి, వారికి సప్తచెప్పటానికి ప్రెసిడెంట్ ఈ ప్రయత్నాన్ని సాగించాడు. అయితే ఆయనకు చాలా హెచ్చరికలు వచ్చినాయి కూడా. కాని, వాటిని లెక్కపెట్టలేదు. ఆ ఊరు ప్రవేశిస్తుండగా హర్షధ్వజాల చేస్తూ, అవ్వనిస్తున్న ప్రజలను చూసి జాత్యైతే కెన్నెడీ తన తన భర్తలో కూడా అన్నధిటు: టెక్సాస్ ప్రజలు మనం అనుకున్నట్లు నిరోధాన్ని ప్రకటించలేదని, ఈమాట అన్నక్షణాల్లో తుపాకి పేలుడు వినిపించటం ప్రెసిడెంట్ కెన్నెడీ వేలకు ఒరిగిపోవటం జరిగిపోయినాయి. ఎన్నిరకాల రక్షణ చర్యలు తీసుకున్నా, విధిబలియమని ఈ సంఘటన పూర్తిగా చాలుతోంది.

ఈ వార్తతోపాటు వూండ్ నమీపంగా సంభవించిన హరికాన్ ప్రమాదంలో దుర్మరణానికి పాలైన అయిదుగురు ఉన్నత సైనికాధికారుల విషాదకరమైన అంతం, అందర్నీ చకితుల్ని చేసింది. కమ్యూనిస్టు వైద్యుల దుండగీడుతనం రామ

రామ హెచ్చిపోతున్న యీ సమయంలో యిలాంటి సమర్థులైన సైనికాధికారులను కోల్పోవటం దురదృష్టకరం ఈ రెండు వార్తలు ఒకేరోజున రాజధాని ప్రజలకు అందాయి. తెలియవారు బుండగా ఈ రెండు వార్తలు కూడా ఏడుగుల్లాగ వచ్చిపడ్డాయి. వీటిని తట్టుకోలేక చాలామంది నోటి వెంబడి మాట కూడా లేక న్నబ్బలయి పోయారు. ఇప్పుడల్లా మన కర్తవ్యం, రక్షణ కార్యక్రమాన్ని యితోధికంగా పెంచుతూ అనేమత్తగా ఉండటమే! - ఐ. ఎల్. ఎస్ ★

స్వాధీనత

7 వ పేజీ తరువాయి
(శ్రమల అజ్ఞాయిషీ (దెవలమెంట్ రెగులేషన్ ఆక్టు 1961) (3) పరిశ్రమల నిర్వహణ, (4) ఉత్పాదక శక్తి.
ఇందులో యితర శాఖలలో చేరిన అన్ని రకాల పరిశ్రమల అభివృద్ధి ప్రణాళిక కూడా చేర్చబడి ఉంది.
ఇందులో (1) కుట్టు మిషనులు, టైపు రైటర్లు, సైకిళ్లు లాంటి చిన్న పరిశ్రమలు, (2) చిన్న వృత్తి పరిశ్రమలు (దేవదాసు, స్టేషనరీ అగ్గిపెట్టెలు, సిగరెట్లు మొ.) (3) చిన్న విద్యుత్ పరికరాల తయారీ, (4) కేబిల్లు, (5) పట్టు పురుగులు; కటకములు మొదలగునవి, (6) ముడిసిల్క్ (7) హార్డ్ వోర్డ్, (8) ముడి కాగితం మ్యాన్ ఫింట్, (9) టైర్లు, బ్యూటీలు (10) లవణం.

చిన్న పరిశ్రమలు

అభివృద్ధికి చెందినంతవరకు (1) చిన్న పరిశ్రమల జాబితా, (2) చిన్న పరిశ్రమల జాబితా సంస్థ (నేషనల్ కార్పొరేషన్) (3) కొత్త పరిశ్రమలను సంజాడే, ఉత్తర ప్రదేశ్, మహారాష్ట్ర గుజరాత్, రాజస్థాన్, మధ్య ప్రదేశ్, ఢిల్లీ ప్రాంతాలలో పెట్టి నిర్మాణాలు ఉద్దేశ్యాలను కల్పించడం. పారిశ్రామిక సహకారం : (1) పారిశ్రామిక రంగంలో సహకారం. (సంచార మిల్లులు మినహా.)

పల్లె పరిశ్రమలు

(1) భాదీ, చేనేతలతో సహా పల్లె పరిశ్రమల సమన్వయ సహకార అభివృద్ధి, (2) అంబలే చరణా, (3) పట్టు పురుగుల పరిశ్రమ పేటెంటు డిజైన్ లు మొదలగునవి. (1) అంతర్జాతీయ ఉత్పత్తి సరుకుల నిలువన స్థిరీకరణ చేయడం. (భారత ప్రమాణిక చట్టం 1952.) (2) పేటెంటులు, డిజైన్ లు (1911 చట్ట ప్రకారం.) ఉన్నాయి.
కాని, ఇంత రాసిడికి తట్టుకుని నిలదొక్కుకున్న మంత్రితృశానం ఎందుకు రద్దు చేయాలి అన్న ప్రశ్నకు సంజాయిషీ దొరకలేదు.

ఇక్కడే మరో విషయం చెప్పుకోవాలి. తంతు

ఇంటిల్లిపాదికే ఆనందం చేకూర్చే
ఆంధ్రసచ్చితవారపత్రిక
తప్పక చదవండి :

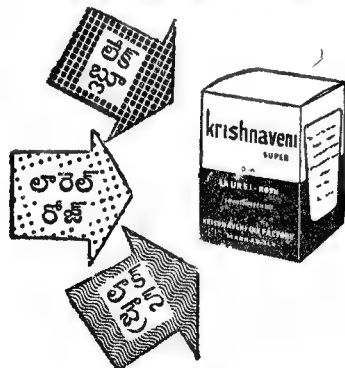
లోధ

కేశరి కుటీరం
(ప్రైవేట్) లిమిటెడ్
రాయపేట, మద్రాసు-14

పీఠాధిపతి జనరల్ హోస్పిటల్ (పబ్లిక్)
హైదరాబాద్, సికింద్రాబాద్, మద్రాస్, బెంగళూరు, కోల్కతా

మీ వ్రాతకు ప్రత్యేకత నిచ్చుటకు
కృష్ణ వేణి
"సూపర్-ట్రయో"

పోస్ట్ సెల్లింగ్ ఏజెంట్లు
నేషనల్ ప్రొడక్ట్స్ సిండికేట్
292, బి. హెచ్. రోడ్, మద్రాసు-21
ఫోన్ : 51569

డాక్టర్ వృత్తి చేయండి

విరామకాలంలో ఇంటిలో హిస్టోర్
బ్యూషన్ ద్వారా హోమియోపతి
చదివి, గవర్నమెంటు రిజిస్ట్రేషన్
కాలేజీ ద్వారా డిప్లొమా పొందండి.

ప్రాప్యెక్టు ఉచితం. వెంటనే వ్రాయండి.
Indian Homoeopathic College,
(APW), JULLUNDUR CITY

హెదాలలో ఆనెలు

హెదాలలో ఆనెలు, కండలు పెరిగి, వేళ్లు పాటుకుపోయి
పాదము నేలపై బెట్టలేక రాళ్ళు తగిలిన తుర్ల వదు
వారు పై పూతగా వాడిన వేళ్ళతో సహా మాయంచేయ
గల నెంబీవి. వెల పొమ్మ ఖర్చులతో రూ. 4-25 వ. పై.
కొక్కోకము చి. తమలముల గది. రూ. 1-50
దాంపత్య రహస్యములు ... రూ. 3-00
తెలుగు హిందీ స్వయంశిక్ష రూ. 4-50
బొమ్మ బిచ్చులు ప్రత్యేకము.
ప్రభ అండ్ కో
3, మలయ పెరుమాళ్ వీధి, మద్రాసు-1.

బయటకు వింది

వివిధ ఆకర్షణీయమైన రంగు
లలో అన్నిచోట్ల లభించును.

అరవింద్ లేబరేటరీస్

పి. బి. నెం. 1415, మద్రాసు-17.

తెలంగాణ జిల్లా లకు, హైదరాబాద్ మినహా
ఆంధ్రప్రదేశ్ కు ఏజెంట్లు
ప్రగతి ఏజెన్సీస్, విజయవాడ-1.

న్యూ డి ప్లీ లే ఖ

పెద్ద రికాల నడిచే చిన్న చిన్న విభాగాలను, హిలనా
యంత్రాంగాలను నిర్మించి బాధ్యతను శిష్టాభివృద్ధి
నేయడంవల్ల వ్యవసాయరంగాన మాంద్యం
ఏర్పడింది. అంచేత యిదే గతి పరిశ్రమలకు పట్టు
నున్నదా ? (యంత్రవరకు పరిశ్రమల గతి పురో
గతిగానే జరిగింది.) ఇక మందకొడితనం ప్రారంభం
అవ్వచ్చును.

దీన్ని బట్టి అర్థిక వ్యవహారాల
మీద రాజకీయాల హయాం లేట
తెల్లమవుతోంది.

కానీ దీనికి ప్రత్యామ్నాయంగా లాల్ బహదూర్
శాస్త్రిలాంటి గట్టనాయకుడెవరయినా మంత్రివర్గం
లోనికి వస్తే తప్ప అతగాడు వాణిజ్య పరిశ్రమ
లకు సంయుక్త నిర్వహణ చేస్తే తప్ప ఈ అన్న
వ్యస్త, అవసర్య పరిస్థితులు బాగుపడవు. పైగా
దీనివల్ల ఉత్పత్తి దెబ్బతినిక మానదు. అంతేనా,
పెట్టుబడి, ఆర్థిక పురోగమనం కూడా నష్ట
పోయి.

మరో ముఖ్యమైన సంగతి : పెట్రోలియం,
కెమికల్స్, ఉక్కు, గనులు, లోహాలు, వాణిజ్యం
విభాగాలను నిర్వహిస్తున్న ముగ్గురు మంత్రుల
మధ్య సమన్వయం కుదరడం చాలా అవసరం.
పైగా పారిశ్రామిక విధాన నిర్ణయాలు నిర్ణయం
ఒక కాబినెట్ హోదా లేని మంత్రి చేతిలో ఉన్నాయి.

వ్యవసాయం విద్య లాంటివి 1921 లోనే
రాష్ట్ర స్థాయి మంత్రులకు వెళ్లిపోయాయి.
అలాంటివి కాబినెట్ మంత్రుల చేతిలోనూ,
రాజ్యాంగ ప్రకారం కేంద్ర బాధ్యతగల శాఖలేనా
రాష్ట్రస్థాయి మంత్రుల చేతిలోను ఉన్నాయి!

పోతే వివిధ పరిశ్రమలకు వాణిజ్య విభాగాలకు
గను ప్రధానమంత్రి ఒక మంత్రుల మండలిని
ఏర్పరచి, దానికి ఒక సీనియర్ మంత్రిని అధి
పతిగా నెయ్యాలనీ, వారానికోసారి ఈ మండలి
సమావేశ మవుతూ ఉండాలని కూడా ఒక సలహా
ఉంది. అంటే దీనికి అనుగుణంగా ఒక పెక్కు
రీల మండలి ఉండాలి కదా.

ఇక టెక్నికల్ డైరెక్టరేట్ (Technical
Directorate) దాని కదే ఉండాలా ? పారి
శ్రామిక విధానాన్ని నిర్వహించే మంత్రిత్వ శాఖకు
దీన్ని చేర్చివేయాలా ? ముమ్మందు జరిగే పునర్
వ్యవస్థీకరణం ఈ సమస్యను తేల్చాల్సి ఉంది.

పరిపాలనా యంత్రాంగం కుంటుపడింది అన్న
మాట మనం కాదనుకున్నా నిజం. కామరాజ్
పథకం అమలైన దగ్గర్నుంచి పరిపాలనా యంత్రాం
గము మైకంలో పడిపోయింది.

ప్రస్తుతం కొంత పునర్వ్యవస్థీకరణం జరుగు
తున్నది వాస్తవమే గానీ ఒక ప్రక్క పార్లమెంట్
సమావేశం అవుతుంది. మరొక ప్రక్క మంత్రి
శాఖలన్నీ వాటి సంవత్సరపు బడ్జెట్ లు తయారు
చేసుకునే ప్రయత్నంలోను ఉన్నారు. ఇప్పుడు
ఈ మంత్రివర్గ వ్యవహారాల పంపకం, విభజన
జరిగితే మామూలు కార్యకలాపాలు కనీసం ఈ నెలలో
బాగా అగిపోవచ్చును. అంటే పునర్వ్యవస్థీకరణ
ఫలితాలు పరిపాలనా యంత్రాంగానికి ఈవిధంగా
తీవ్రదాయాలు అనుమాలు.

అందరూ మంత్రులే

అంగ్రం రాజధాని నగరంలో పినిమా పరిశ్రమను మూడు పూర్వలా, ఆరు కాయలుగా అభివృద్ధి చేసి తీరాల్సిన దృఢ సంకల్పంతో శ్రీ అక్కిచెరు వాగేశ్వరరావు హైదరాబాదు రాజటంత్ ఇండుకు సంబంధించిన ప్రభుత్వ కార్యక్రమాలు కూడా పినిమాలో తయారయ్యాయి. ప్రభుత్వ ప్లాయిట్ నడుస్తున్న యీ పినిమాలో నటులంతా మంత్రులే.

ఇక్కడ చిత్ర పరిశ్రమను అభివృద్ధి చేసేందుకు ముగ్గురు మంత్రులతో ఒక ఉపసంఘాన్ని ఏర్పాటుచేసి నెలలు కావస్తున్నది. కాగితాల ద్వారా కొంత గాకపోయినా, కొంత వనేదో జరిగినట్లు అర్థమవుతున్నది.

ప్రభుత్వం తరఫున యీ బాధ్యతలను రాష్ట్ర సమాచార శాఖ నిర్వహిస్తున్నది. పినిమా పరిశ్రమను ఇక్కడ ఎలా అభివృద్ధి చేయాలా—అంశంపై సూచనలను చేయవలసిందని శ్రీ అక్కిచెరు వాగేశ్వరరావుని, శ్రీ సీరథీ స్టూడియోస్ వారిని, ఫిలిం ఛేంబర్స్ వారిని, నమావారశాఖను ప్రభుత్వం కోరింది. నాలుగు వర్గాలనుంచి సూచనలు అందాయి. పరిశీలన నిమిత్తం అవస్థ సద్దంగా ఉన్నాయి కూడా. నలుగురూ చేసిన సూచనల్లో యోగ్యమైనవాటిని ఆమోదించి తదనుగుణమైన తీర్మానాలను ప్రభుత్వం చేస్తుంది.

పిమ్మట, తాడో, పేదో త్వరగా తేల్చి వేయటం మంచిది. ప్రభుత్వంవారి వైఖరి ఎలా ఉందో నని కొందరు నిర్మాతలు పించి పించి చూస్తున్నారు. అందువల్ల సమస్యలను అనువరంగా సానపెట్టడం మాత్రం మంచిదిగాదు. ఇదే పరిస్థితి మరికొంతకాలం కొనసాగితే, పరిస్థితులు, పరిశ్రమా కొంతవరకు స్తంభించిపోయే ప్రమాదం ఉన్నది.

ఇద్దరు దక్షిణాది తారలు రెండు ఉత్తరాది చిత్రాలు

దక్షిణ భారతదేశంలోని నిర్మాతలు, దర్శకులు ఎంత రుసరన భాటుతున్నా మన నటులు, నటీమణులు హిందీ చిత్రాలలో నటిస్తూనే ఉన్నారు. తర్వాత తమకే గాదు, తమ ఆవిర్భావానికి అనుకూలం యిచ్చిన దక్షిణదేశ పినిమా రంగానికి కీర్తిని చేకూరుస్తున్నారు.

అగ్రగ్రేణి చెందిన మన తెలుగు తారలు సావిత్రి, బి. నరోజుదేవి నటించిన రెండు హిందీ చిత్రాలు రాజధాని నగరంలో ప్రదర్శింపబడుతున్నాయి.

విజయవంతమైన సావిత్రి నటించిన ఒక మహాపుత్ర అవకాశాన్ని యిచ్చిన, ప్రఖ్యాత హిందీ దర్శకులు 'కిశోర్ సాహు' నిత్య జీవితంతో ప్రత్యేకంగా, సంసారాల్లో గల తోతుపాటులు తెలిపినవారు. సమర్థవంతమైనవారి దర్శకత్వం రత్నాదీప్ ఏకర్కర్ వారి 'ఫుల్ బసాకే దేఖో' చిత్రంతో కనుపిస్తుంది.

కథ కేవలం సాంఘికం. మట్టాలన్నీ తెలిసినవే. అయినా, అవస్థ ఒకదరి చేతనికి ఏర్పడిన విమాతన సృష్టియే ఈ చిత్రం.

ఒక నిరుపేద కుటుంబంలో జన్మించి, తల్లి జీయూతతో పెద్ద చదువులు పదిపెన కుక్క...

హైదరాబాద్ పినిమా వార్తలు

ఇంట తెలియకుండానే ఒక అత్యాధునిక యువతని పెండ్లి చేసుకొని, తన బాధ్యతలను రవంతయినా నిర్వహించాడు. తల్లిని, పెళ్లిని పదిరి వగలానికి వచ్చేసి, వేరే కావడం పెట్టి జీవిస్తూ ఉంటాడు.

అదే ఇంటిలో మరో భాగంలో మందర్, గీతా అన్న అదర్శ దంపతులు ఉంటూ, నలుగురి కష్టమథార్థ పాలు పంచుకొంటుంటారు. ఈ రెండు కుటుంబాలలో కల వ్యత్యాసం ఆడు గడుగునా కనుపిస్తుంది. మందర్, గీత నిర్వహించిన బాధ్యతలతో కమర్కు, అతని భార్య మోహనలకు కనువిప్పు కలుగుతుంది. కథ మెళుకొన మవుతుంది.

అదర్శ గృహిణి సావిత్రి నటన మినహాయితే, ఈ చిత్రంలో పెద్ద విశేషమేమీ లేదు. తెలుగు మాటలతోను, తెలుగు పాటలతోను మనకు కనుపించే సావిత్రి, దేవనాగరి దేవతగా మరో రూపం దాల్చటం, ప్రతి తెలుగువానికి ఒక ఆకర్షణ.

అప్పటికన్నా ముఖ్యమైనది కిషోర్ సాహు దర్శకత్వం. ఆయన ప్రతిభ, చిత్రం జరుగుతున్న ప్రతి క్షణంతోనూ దృశ్యక మవుతుంది. బిస్త్ గజార్ గారి సోల్స్ గ్రూప్ కూడా కొత్త సౌకడంను సంతరించుకొన్నది.

కమత్ సోదరిగాను, కథలో ప్రముఖ పాత్ర నిర్వహించిన కుమార్ (పేయసిగాను, కుమారి రాజశ్రీ (శాంతారం కుమార్తె) ప్రదర్శించిన నటన అద్భుతదరంగా ఉంది. అత్యాధునిక భార్యగా శ్యామా నటన తగు పాత్రలో ఉన్నది. కమత్ తల్లిగా లలితావర్ గంభీరంగాను, వారసంగాను నటించింది.

మహామూర్తి, జానీవాకర్, మినూముంతాతో...

చక్కని బోర్నింగ్ ఇందజోకాటు. జానీవాకర్ బోర్నింగ్ మదికొంత మెరుగు పరచి, నమకాలిన పరిస్థితులకు అనుగుణంగా రివైవిడ్యు కోవలసిన అవసరం ఉన్నది.

చిత్రానికి సంబంధించిన అన్ని సాంకేతిక శాఖలు సమర్థవంతంగా పనిచేశాయి. ఒకటి, రెండు పాటలు చాలా బాగున్నాయి.

మొత్తంమీద, "ఫుల్ బసాకే దేఖో" చిత్రంతో పదే తెలియని కొంత మాధుర్యం ఉన్నది. ప్రేక్షకుని, ఆ మాధుర్యమే, ఆనందాన్ని ఇచ్చి, అపస్మద పరుస్తుంది.

తెలుగు, తమిళ, కన్నడ చిత్రాలలో బాజ్యర్య మానంగా వెలుగుతున్న అగ్రగ్రేణి తార బి. నరోజుదేవి, హిందీ పినిమా ప్రేక్షకులకు కూడా, చిత్రాల ద్వారా పరిచయం కావటం, కేవలం వారి ప్రతిభకు నిదర్శనం.

దక్షిణ దేశంలో ఛాయాచిత్రకారుడుగాను, నిర్మాత-దర్శకుడుగాను, ప్రసిద్ధి కెక్కిన శ్రీ లి. ఎన్. రంగా దర్శకత్వం వహించిన 'స్వర్గీయీ'లో 'దర్శనా' చిత్రంతో పోటీపూర్వక కథానాయికుడుగాను, బి. నరోజుదేవి కథానాయికగాను నటించారు.

కథలో విశేషమేమీ లేదు. కాలేజీలో చదువు కొనే ఒక పోకిరి కుర్రవాడు మరో అందమైన అమ్మాయి నెంట్ పడటం, వారి పరిచయమే ప్రణయంగా మారి, చివరకు కథానాయకుడు తరిదండ్రులను కూడా ఎదిరించే స్థితికి రావటం జరుగుతుంది. అజ్ఞాతంగానే పెళ్లి జరుగుతుంది నేరే కాపురం పెడతారు. ఉన్నట్టుండి అకస్మాత్తుగా 'ఏలవో' తన పయ్యారి ధామతో సహా ప్రత్యక్షమయి కథానాయకుణ్ణి కష్టపెట్టాలా చేస్తాడు. ఈతోగా నాయికా నాయకుల మధ్య అనుమానాలు, వివాదాలు వెలరేగుతాయి ఎలా గయితేనో. చిరకళ అందంగా ఒక చోట చేరి

శంభూ ఫిలింస్ వారి 'పూజా ఫలము' చిత్రంలో సావిత్రి.

‘మరపురాని కథ’లో జగ్గయ్య.

మనందరకూ ‘డై హిండ్’ బోర్డు చూడటం అరిగింది.

నటనకు సంబంధించినంతవరకు షమ్మీకపూర్ జటవ చాలా బాగుంది. ‘బ్లౌట్ మాస్టర్’, ‘ప్రాసె మరు’ లాంటి పాత్రలను చాకచక్యంగా విర్వహించ గల షమ్మీకపూర్, ఇందులో కొత్త రకమైన పాత్రను నిర్వహిస్తారు.

‘ప్రేమభట్టాల్’ అనమానగాను, అవస్థం గాను నటించగల (ఉదాహరణ : పెళ్లికానుక), బి. జి. జి. జి. ప్రతిభను అత్యుత్తమంగా దర్శకులు వినియోగించుకొనలేక పోయారని అనిపిస్తుంది.

కథానాయకుని తండ్రిగా వృద్ధిరాజ్ గంభీరంగా నటించారు.

పోస్ట్ గ్రేడ్ చాలా బాగున్నది. దర్శకత్వం ఫరవాలేదు.

ఇంటింటు వెలుగు దీపాల వెలుగు

మొన్న దీపావళి పండుగ రోజున — దీపాలు అప్పుడప్పుడే వెలుగుతున్న సమయంలో శ్రీ నాగేశ్వరరావుగారింటికి వెళ్లాను. శ్రీమతి అప్పారావు వాగ్గేల్లరావుతోను, బడుగురు పిల్లలతోను ఇల్లంతా కళకళలాడుతుంది.

పిల్లలంతా ఇంట్లో ఒకవైపు మలాబారు కాయమ్మచే ఉన్నారు. నగరమంతా కోలాహలంగా విండిపోయింది.

శ్రీ నాగేశ్వరరావు మాత్రం నిండుగా, విశ్వ అంగా ‘అసీసు రూం’ లో కూర్చుని, విరామం లేకుండా నన్ను ‘టెలిఫోన్’ పిలుపులకు సమాధానం చెబుతున్నారు.

నాగేశ్వరరావుగారిని, ఇంటింటా కనుపించే దీపాల వెలుగును చూస్తుంటే—రమణీయమైన ‘పెళ్లికానుక’ దృశ్యాలు గుర్తుకొచ్చాయి.

* * *

వ్యాయస్థానంలో వ్యాయమూర్తులు, వ్యాయ వాదులు, జ్యోతిషులు—అంతా పథ దీర్చిఉన్నారు. ఆ రోజు—చాలా ముఖ్యమైనది కావటంవల్ల, వ్యాయవాదులు అధిక సంఖ్యలోనే వచ్చారు. ప్రేక్షకులు కూడా, ఇసుకవేస్తే రాలనట్లు కూర్చోని ఉన్నారు.

వేంకట్రపు ముద్దాయి ఆనంద్ బాబు వేతులు కట్టుకొని నిలుచొని, శ్రద్ధగా ఆలకిస్తున్నాడు.

‘కుమార్’ హత్యకు బాధ్యుడు ఆనంద్ బాబే నని ప్రాసిక్యూషన్ ఆరోపణ. అలా జరిగటం అసంభవమని ప్రతివాదన.

‘అదృష్టవతిలో’ జి. వి. సరోజ.

“వేయిమంది వేంట్లను ఎడివి పుచ్చివా ఫరవాలేదుగాని, ఒక్క విరోధి కూడా ధండింప బడకూడదు” అంటూ ముద్దాయి తర్రున న్యాయ వాది వాదిస్తున్నాడు.

మరొక వైపున: “కుమార్ ను ఆనంద్ బాబు హత్య చేశాడనిబానికి కావలసిన సాక్ష్యాలను ఉన్నాయి. పిస్టల్ కుమార్ ప్రక్కన పెట్టినంత మాత్రాన హత్య, అత్యహత్యగా మారదు. పిస్టల్ మీద వేలి గుర్తులు, తోటలో ఆనంద్ బాబు అడుగు జాడలు మొదలైన సాక్ష్యాలన్నీ ఈ హత్య ఆనంద్ బాబే చేశాడని చెప్పుతున్నాయి”—అంటూ ప్రాసిక్యూషన్ తరపున పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటర్ వాది స్తుంటాడు.

వాద ప్రతివాదాలను న్యాయమూర్తి శ్రద్ధగా విని, ప్రాసిక్యూటర్ ఉంటాడు. ఈ చక్కని సన్నివేశం జగపతి పిక్చర్లవారు ప్రస్తుతం సారథి స్టూడియోస్ లో విర్విస్తున్న సాంఘిక చిత్రం తోంది.

ముద్దాయి ఆనంద్ బాబుగా, కథానాయకుడు అక్కినేని నాగేశ్వరరావుగారు ‘బోను’లో నిలబడి ఉన్న దృశ్యం పూర్వపు విధారకం మాత్రమే కాదు, రసవత్తరం కూడా. కొద్దిగా మాసిన గడ్డంతో నలిగిపోయిన బట్టలు ధరించిన అక్కినేని, ఈ సన్నివేశంలో చక్కని వాస భావాలను ప్రదర్శించారు.

ముద్దాయి తర్రున వ్యాయవాది శ్రీ నాగయ్య ‘డైలాగులు’ చదువుతుంటే, సారథి స్టూడియోస్ మొదటి ‘ఫ్లోరం’లో ప్రతిధ్వనించింది.

ఆశ్రేయగారి ఘంటం నుంచి తెలుపడిన పాటల రోను, మాటలలోను విజ్ఞత ఎప్పుడూ ఉంటుంది ఇదే సత్యాన్ని తోడై ఎన్నో చిత్రాలు నిరూపించినవి కూడా. ఇదే విధంగా జగపతి పిక్చర్లవారి ఈ చిత్రంలోని సంభాషణలు, మధురాలి మధురంగా ఉన్నాయి.

శ్రీ వి. మధుమాధనరావుగారిది ముగ్ధవంత

మౌన దృశ్యం. మోటింగ్ చూడేందుకు అప్పుడే కొత్తగా వచ్చిన వారు ‘బి’ షర్టు తొడుక్కొని పున్న యువకులే మధుమాధనరావుగారిని చెబితే—మృదు ఒకటి, తెండుసార్లు ‘రివోల్వర్లు’ చేయించటం చాలావే మెరుగు పరచటం—ఆ తరువాతనే కెమెరాకు పని కల్పించటం—శ్రీ మధుమాధనరావు గారి చాకచక్యం.

యువ నిర్మాత శ్రీ రాశేంద్రప్రసాద్ విర్విస్తున్న ఈ చిత్రంలో ఇంకా బి. పరోజాదేవి, జగ్గయ్య రేలంగి, రమణారెడ్డి, గిరిజ, గుమ్మడి, కుటుంబి రావు ప్రభువులు నటిస్తున్నారు.

అక్కినేని — అమెరికా

అమెరికా ప్రభుత్వ ఆహ్వానంపై మార్చి నెలాఖరులో దేశం వెలుతున్న అక్కినేని నాగేశ్వరరావుగారిని సన్మానించే విషయమై రిజిస్ట్రేషన్ తర్జన భర్తసలు చెలరేగుతున్నాయి.

తెలుగు రాజధానిలో తెలుగువారి మధ్యన పున్న ఒక సుప్రసిద్ధ నటుడైన కళాకారుడు అమెరికా వెళ్లటం తెలుగు వారందరికీ గర్వ కారణం. ఈ సందర్భంలో వారిని సన్మానించటం అన్నది కూడా అదృష్టమే.

డిసెంబరు మధ్య ప్రాంతంలో ఘనంగా సన్మానించాలని ఎవరో కొందరు— ఒక సన్మాన సంఘంగా రూపొందారని వినికిడి. అందుకు రాష్ట్ర అధిక మంత్రి శ్రీ కాసుబ్రహ్మానందరెడ్డిగారు అధ్యక్షులుగా ఉండటానికి అంగీకరించినట్లు కూడా తెలుస్తున్నది.

ఇదే విధంగా, అక్కినేనిని సన్మానించాలని, తద్వారా కళావే పరీక్షంగా గౌరవించాలని ఘనంలో మరి కొన్ని సంఘాలు పోటీ పడుతున్నాయి. అది సహజం కూడా.

ఇంతకూ చెప్పిచ్చే దేవుంటే—రోజు కొక సన్మానం వంతున వెల రోజులపాటు సన్మానాలు చేయటంకంటే, పిల్లందరూ కలిసి ఒకే రోజున రసింద్ర భారతిలో ఘన సన్మానం ఏర్పాటు చేయటం మంచిది.

మరొక విషయం చెప్పాలి. పుట్టులోపుట్టి, మఱియో మానిపోయే ఈ చిన్న సంఘాలే ఈ భారాన్ని వహించటంకంటే, ఇందులో ప్రభుత్వం కూడా పాలు పంచుకోవటం మంచిది. అప్పుడే ఆ నలుజ్జీ ఘనంగా సన్మానించినట్లు పుతుంది.

ప్రభుత్వం ఎందుకు చేయాలి?—అన్న ప్రశ్న ఉత్పన్నం కావచ్చును.

సాధారణంగా, ప్రభుత్వ స్థాయిన ఎప్పుడూ ఒక జాడ్యం ఉంటుంది. గురజాడ, కందుకూరి, రవీంద్రుడులాంటి వారి ప్రతిభను, అయా వ్యక్తులు నటీవులై పున్న రోజుల్లో గుర్తించక, వారు అంత రించాక, వారిపేర శత జయంతుత్సవాలు, స్మారక చిహ్నాలు వెలుస్తున్నాయి.

అందువల్ల, ప్రభుత్వమూ, నగర కార్పొరేషనూ శ్రీ అక్కినేనికీ సన్మానం ఏర్పాటు కీయటంలో అసందర్భమేమీ ఉండదు. శ్రీ పెచ్చు, నిజమైన ఒక కళాకారుణ్ణి, వాస్తవికమైన ఒక కళానూ సన్మానించిన ఖ్యాతి పొందగలిగిన వారవుతారు.

ఇప్పటికేయినా మించిపోయిందేమీలేదు నాగేశ్వరరావుగారి సన్మానించాలని యోచిస్తున్న చిన్న చిన్న సంఘాలను ఒకదరి చేర్చి, చాటునంటే

అతడు
తన
జాడు
అంటే
గర్విస్తాడు...

THOY-48-TEL

టాటావారి హేర్ ఆయిల్ వాడుచే అతని జాడు
అరోగ్యవంతముగా విగనిగ లాడుతూ ఉన్నది !
టాటావారి హేర్ ఆయిల్లు • తలమీ చల్లవరుస్తాయి • జాటుమ అరోగ్యవంతముగా సుంద
రముగా మారును • దుప్పుకొన్నాక జాటును చేరగ వీయవు • ప్రశ్నలంగా జాటును పెంచు
తాయి • మువ్వనతో మనోహరముగా నుండును • టాటావారి కోకోనట్ హేర్ ఆయిల్ — 4
సువాసనలతోను టాటావారి కేస్టర్ హేర్ ఆయిల్ — గులాబి మువ్వనలతోను • శి పైజారకో లభిస్తాయి
టాటావారి హేర్ ఆయిల్స్

సహకారంతో ఒక కార్యక్రమం రూపొందించటం అవసరం.

ముక్త్యా, మహా తెలియని వారెంటీనా, తెరస్కోవాకు, వాల్కంటా వియూపథంలో విహరించారో లేదో తెలియకనే, కన్నులార చూడకనే— సన్మానం చేయటంకన్న, వాళ్లకోసం ప్రభుత్వ

హైదరాబాద్ సినిమా

స్టూయిలో బోలెడంత “వడ్డిసిట్” దండుగ చేయటంకన్నా — ముక్కుటి అంధుల కన్నులలో వెన్నెల రాజుగా నిలిచిన అక్కినేనికి ఘన సన్మానం చేస్తే, ప్రభుత్వం ఒక ఘనకార్యమేచేసినట్లవుతుంది.

నాటి రామదాసు - నేటి నాగయ్య

గత వారాగైదు దశాబ్దాలుగా సినిమా రంగంలో సుప్రసిద్ధి నటుడుగా ఖ్యాతి కెక్కిన శ్రీ నాగయ్య ఇటీవలనే హైదరాబాదు వచ్చారు.

వీరి అధ్యర్థావ “భక్త రామదాసు” అన్న చిత్రం నిర్మించబడుతున్న విషయం ఆంధ్రప్రదేశ్ లోగడే ప్రస్తావించింది.

శ్రీ నాగయ్యను మా విలేజరి కలిసికొని, “భక్త రామదాసు” ప్రస్తుత పరిస్థితిని గురించి ప్రశ్నించగా—

“ఏమో! వాయనా! ఆ రోజుల్లో భక్త రామదాసు అనుభవించినన్ని కష్టాలను అనుభవిస్తున్నాను. భక్తి, ముక్తి ఇచ్చే ఈ సుహృద్భాగ్యాన్ని త్వరలో సంపూర్ణం చేయాలని అనుకుంటున్నాం. కాని, అన్నీ అవాంతరాలే. అనుకోకుండా, ఈమధ్య నీ ఎన్. ఆర్. గారు పోయారు” అన్నారు శ్రీ నాగయ్య ... “ఏమైనా ఉగాది వాటికి విడుదల చేయాలని అనుకుంటున్నాం” అన్నా రాయన.

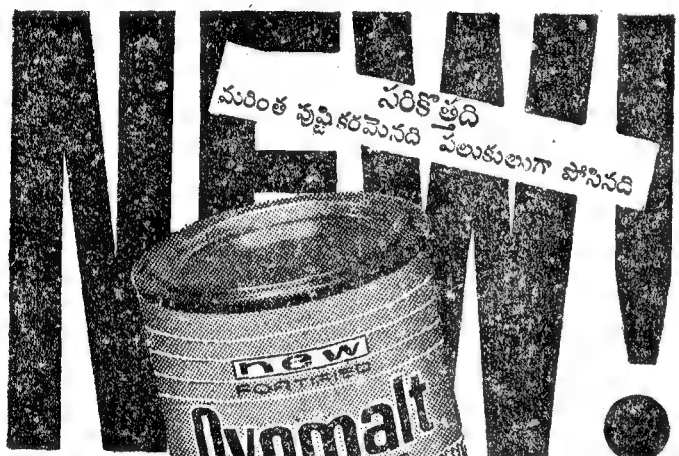
రాజధానిలో సినిమా ఎరికను విషయం, దీన్ని అభివృద్ధి చేయటానికి జరుగుతున్న కృషి వివరించాను. “ఈమ ఆధిపత్యం ఏమిటి?” అన్న నా ప్రశ్నకు సమాధానం ఇస్తూ, “మా నాగేశ్వరరావు ఎప్పుడు వచ్చాడో, అప్పటినుంచే ఇక్కడకు రావాలని మా క్యూడా ఉన్నది. అయినా, కాలవనూ, సరిస్థితులూ కలిసి రావద్దు. అందుకే నిద్ర బుణం, నీళ్ల బాణం అంటారు మనవాళ్ళు, అన్నారు ఆయన. వాణిరాజు ప్రకాశం. ★

అశోకా రాయల్ టూల్స్ పాదరు మరియు అశోకా స్ట్రీ

అపుర్య సాందర్య సాదనములు

విజయా కెమికల్స్
మద్రాసు-7

ఓవోమాల్

సుస్థినిచ్చే ఆరోగ్యకర ఆహార పానీయము త్రి

ఇదే సరికొత్త ఓవోమాల్-పుష్టినిచ్చే రుచికరమైన పానీయం. బలవర్ధక వస్తువుల పాతం. రోజంతా పనిచేసిన తరువాత కలిగే నీరసాన్ని పోగొట్టి మరింత సత్తువ చేకూరుస్తుంది. విటమిన్లు సమృద్ధిగా ఉన్నందువల్లా, ఇట్టే జీర్ణింపుకోగల విధంగా ‘డి-టైజెస్ట్’ చేసినందువల్లా, జబ్బుపడి లేచినవారు సత్వరంగా కోలుకోడానికి సంజీవినిలా పనిచేస్తుంది. ఓవోమాల్ మీకు ఉల్లాసాన్ని కల్గిస్తే ప్రసాదిస్తుంది.

ఫుడ్స్ ప్యాట్స్ & ఫెర్టిలైజర్స్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్
107, గోల్డెన్ రోడ్, మద్రాసు-1 : టెలిఫోన్, రాధాకృష్ణారావు 404-405

మద్రాస్ సినిమా వార్తలు

పద్మశ్రీ పిచ్చయ్య

వద్మశ్రీ పిచ్చయ్యవారు ఇంతవరకు 1 పాటలనూ రికార్డు చేశారు. 4 పాటలను చిత్రీకరించారు. 2 పాటలను చిత్రీకరించారు. మరొక పాటను రికార్డు చేసి చిత్రీకరించారు.

“ఈ అను— ఈ! ఈ! అను. . . .
బాను— బానాను. . . .”

పై పాట నీ. నారాయణరెడ్డి వ్రాశారు. ఘంటసాల — సుశీల పాడారు. నాగేశ్వరరావు, జమునలతో చిత్రీకరించారు.

“కనులు కనులు కలిసెను. . . .
కన్న మనసు పిలిచెను. . . .”

ఈ పైపాటను కూడ నీ. నారాయణరెడ్డి వ్రాశారు. ఘంటసాల పాడగా రికార్డు చేయబడింది. నాగేశ్వరరావుతో చిత్రీకరించారు.

“ఎక్కడ ఉన్నా— ఏమైనా. . . .
మన మెనరికి వారై— వేరైనా. . . .

నీ సుఖమే నే కోరుకున్నా. . . .”

ఈ పైపాటను ఆత్మేయ వ్రాచగా, ఘంటసాల పాడగా రికార్డు చేయబడింది. నాగేశ్వరరావుతో చిత్రీకరించారు.

“భగ్గందమ్మా మంత్రము. . . .

నెర్విటాల్

నరముల బలహీనతకునూ, రక్త హీనుకునూ రామబాణము అనుభవము ప్రముగా చేయబడినది.

■ డా. పీసా 5-75, హాస్పిటల్ 1-75.
ఇండియన్ మెడికల్ హౌస్,
విజయవాడ-2.

పండిట్
డి గోపాలాచార్యలవారి

ప్రవామృతం

ఆరోగ్యానికి బలరానికి
అయుర్వేదాశ్రమం
(ప్రైవేట్) రిమిడిడ్
మదరాసు-17

చరకాశ్రమం ఫార్మసీవారి

మెర్కోసాల్ రక్తశుద్ధి బాళ్ళలు

దీర్ఘకాల జీర్ణ సవామేహము, కురుపులు, వల్ల రాగిరంగుమచ్చలు, తిమ్మరలు, గజచర్మము మంగుమచ్చలు, కీళ్ళనొప్పులు, కాళ్ళ నెరులు మంటలు, శోభిమచ్చలు, గంధులవాపు హరించును 60దిళ్ళలు రూ.10/-హిస్టు రూ.1-50
కస్టమర్స్ ఫిజిషియన్
డా॥పి. సుబ్బారావు-చరకరోగ నిపుణులు
నెల్లూరు బలువిద్యుటగాంధీనగరంవిజయవాడ-2

విక్రియింగ్ బ్రాన్సిస్టర్

జపాన్ లో యూరై న పి కెట్ రేడియో పెద్ద రేడియో వలె పనిచేయును. అన్ని బ్రాన్సిస్టర్లు, లాడ్ స్పీకర్లు గ్యారంటీగలిగి జపానులో తయారై నవి. మీరు కొనిన చోటలోనగి తం, వార్తలు వివచ్చును. స్థానికంగా ప్రపంచంలోని ప్రతి స్టేషను వివగలదు షార్ట్ వేవ్ స్ట్రీమ్ తో సిద్ధం గనవలయును టూర్నిస్ లో తోపాడే యును అనునై నది అందమై నది తేలికై నది సృజనువలెచిన్నది 3 పం|| గ్యారంటీ డిలీవరేషన్ AM55హరు 45/50 VPP హార్టులు రూ 4/-రేడియో తోలుకేసు రూ 5/-
ADD: INDUSCO (AP-49)
P. O. BOX. 1858, DELHI-6.

నల్లులను చంపును

ఏ.జీ.ఎస్

బెస్లిక్-20

సాగ్ సన్స్ కెమికల్ కో., మద్రాసు-21.

శిరోజాలు రాలుట

సహజంగా నిలుప వచ్చును మిఠాయి చేయ వలసిం దల్లా ఇంతే

మీరు వాడే తల నూనెలో ఆర కిలో కొబ్బరి నూనె లేక అముదంలో తుర్రు ఒక పీసాడు కలపండి. ఈ విధంగా తయారైన మిఠాయి గుణకారిమైన నూనెను రోజూ తలకు రాసుకొని శిరోజాలు రాని పోయే అవస్థను తొలగించుకొండి. ఇంతేగాక మీ శిరోజాలు దట్టంగా ను వాత్తుగాను పెరుగుతాయి.

యురణ్

వౌత్తయిన పొడవగు శిరోజాల కోసం

హిందీ దిప్తివ్యాపకం:- మగంబు మర్ అహ-మహాద-1
ఏతెందు:- ఏ, వర్తకము లంద కం.. బొంబాయి-2.

హిందీ మున్స్ పువ్వాడ పుల్లయ్య & సన్స్, మెయిన్ రోడ్, విజయం.
* మెన్స్ క్లస్టర్ ఎంపొరియం, మెయిన్ రోడ్, కాకినాడ * మెన్స్ క్లస్టర్ జాగ్ ఎంపొరియం, మెయిన్ రోడ్, విజయవాడ * మెన్స్ క్లస్టర్ మెడికల్ అండ్ జనరల్ స్టోర్స్, పాలెట్టు రోడ్, శ్రీకాకుళం.

లక్మె వానిషింగ్ క్రీమ్ మరియు లక్మె కోల్డ్ క్రీమ్ ప్రొద్దుట...సాయంత్రము...రోజంతా సుందరముగా నుండండి:

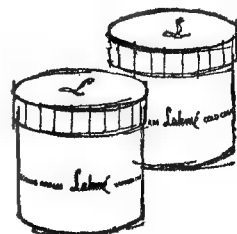
ప్రతి ప్రొద్దుట లక్మె వానిషింగ్ క్రీమ్...

తేలికైన, మంచులాంటి, కనడని లక్మె వానిషింగ్ క్రీమ్ మీకు అత్యంతగా సైన
రూపమునిచ్చి దానిని రోజంతా వుంచును. దాని మీద పొడరుదాగా అద్దుకొనును.
దానంతట అది కూడ వట్టులా, మీ చర్మమును మెత్తగా చేయును.

ప్రతి రాత్రి లక్మె కోల్డ్ క్రీమ్...

పోషించు, సమృద్ధయిన, లక్మె కోల్డ్ క్రీమ్ తో మేకప్ ను, మరియు మును
పూర్తిగా తుడిచివేయండి మీరు నిద్రపోయినప్పుడు, దాని సువాస
నైన, అందము నిచ్చు సూనెల వలన మీ రూపమును సొగసుగా చేస
కొనండి ప్రత్యేక కానుక. మేకప్, అంద పరిరక్షణను గురించి

లక్మె

జనాభాను వి. దై. వము. . . .
 పై పాటను ఆత్రేయ వ్రాశారు. ముఖం
 పాడగా రికార్డు చేయబడింది. జనునతో చిత్రీక
 రించారు.

"మొగుడా ఈ వీణ. . . .
 మూగ వాయిద రాగసేన— అనురాగసేన"
 పై పాటను ఆత్రేయ వ్రాశారు. జానకి
 పాడగా రికార్డు చేయబడింది. గీతాంజలితో
 చిత్రీకరించారు.

"ఏమని— ఏమని— అనుకుంటున్నది . . .
 నీ మనసేమని కలగంటున్నది. . . ."
 పై పాటను ఆత్రేయ వ్రాశారు. నుశీల పాడగా
 రికార్డు చేశారు. గీతాంజలితో చిత్రీకరించారు.

"మల్ల మల్లని— గజ్జెలు మ్రోగలి. . .
 మొనగాడికి రుల్లనివించాలి. . . ."

పై పాటను దాశరథి వ్రాశారు. యల్.
 విజయలక్ష్మి పృథ్వీతో చిత్రీకరిస్తారు.

ఇంతవరకు 11 రీళ్లకు పైగా పాట్రాబాదు
 పీఠానికి స్వామియోలో చిత్రాన్ని పూర్తి చేశారు.

ఈ చిత్రంలో అక్కినేని వాగ్గేర్లరావు,
 యస్. వి. రంగారావు, గుమ్మడి, రమణారెడ్డి
 పాఠనాన్, వై. వి. రాజు, జమున, సూర్యకాంతం,
 గీతాంజలి, యల్. విజయలక్ష్మి, శారద మొద
 లగువారు నటించుచున్నారు.

ఈ చిత్రానికి మూల కథ, కుమారి పి. రాధా,
 మాటలు : ఆత్రేయ, పాటలు : ఆత్రేయ : పి.
 వారాధునిరెడ్డి, దాశరథి, ధారు : మాధవ బుల్

బుల్, సంగీతం : మాస్టర్ వేణు, నృత్యం : వెంకట దర్శకులు : కె. వరప్రసాదరావు, వి. వి. ముద్దారావు.
 పెద్దనత్యం, కళ : ముద్దారావు, కూర్పు : హను కె. రాఘవేంద్రరావు, నిర్మాత : వి. వెంకటేశ్వరయ్య,
 మంతరావు, దర్శకత్వం : పి. పుల్లయ్య, నవాయ
 పి. ధర్మారావు. ★

**జలుబు మరియు జ్వరచిహ్నములనుంచి
 సత్వర, మరియు
 పూర్తి నివారణకు**

'ఆస్ట్రో'లో

'ఆస్ట్రో'లోపున్న క్లిష్టమైన జ్వరము కంటే నిరసాయముగా వాడను నివారించునది
 మరొకటి లేదని వైద్యశాస్త్రము యజ్ఞపతేషినది. 'ఆస్ట్రో'లో నరికడ జ్వరం కావడం
 మూలంగా ప్రవంధమంతా, లక్షలాది మంది వారిరులకు, సర్వరూప నివారణను నిర్వహించే దుర్మయ
 ఉపయోగిస్తున్నారు. 'ఆస్ట్రో'లో హానికరమైన జ్వరములు లేవు. దీనిని సురక్షితముగా ఎంత
 కాలమైనా వేచివేయవచ్చును. ఎల్లప్పుడూ 'ఆస్ట్రో'ను దగ్గులు ఉంచుకోండి.

'ఆస్ట్రో'
 అన్నిటికన్న
 సురక్షితమైనది, గుణకారి

[నికోలాస్ వారి తయారు] వ్యాధుల మరియు ఉద్దేశము మీకు గ్యారంటీ కలిగి

A. S. 191, 781, 7

నోపిన్ అమోఘంగా పనిచేసే 'పెయిన్' బాహు

సరిగ్గా వాడి సర్వసౌకర్యము పొందండి

- నోపిన్ ఎంతో సుమనంగా వుండి నొప్పిని
 యిట్టే పోగొట్టును. చెమట వట్టి చీకాకుగా
 బాధగా వుండదు. తేడా కనిపెట్టుండి.
- నోపిన్ వల్ల చర్మంమీద పొక్కులెక్కుదు. చిట
 చిట, దురదవుండదు. మందు అందాటేమీ అవదు
- నోపిన్ లోని ఓషధులు ప్రఖ్యాత వైద్యులు,
 శాస్త్రవేత్తలూ పరిశోధించి చేర్చినవి. పీల్
 ట్యూబులో పున్నందున ఎన్నడూ లాజాగా
 వుంటుంది.

నోపిన్
 పెయిన్ బాహు

59-1188-345

దీ కలకత్తా రెమికల్ కం. లిమిటెడ్, కోకత్తా-29.

నొప్పులకు, వాదలకు
 రెణకులకు కండ
 రపు నొప్పులకు
 వదుల నొప్పికి
 కుంటి నొప్పికి
 రొమ్ము పడి
 కానికి (జుడుడు)
 అమోఘంగా
 పనిచేసింది

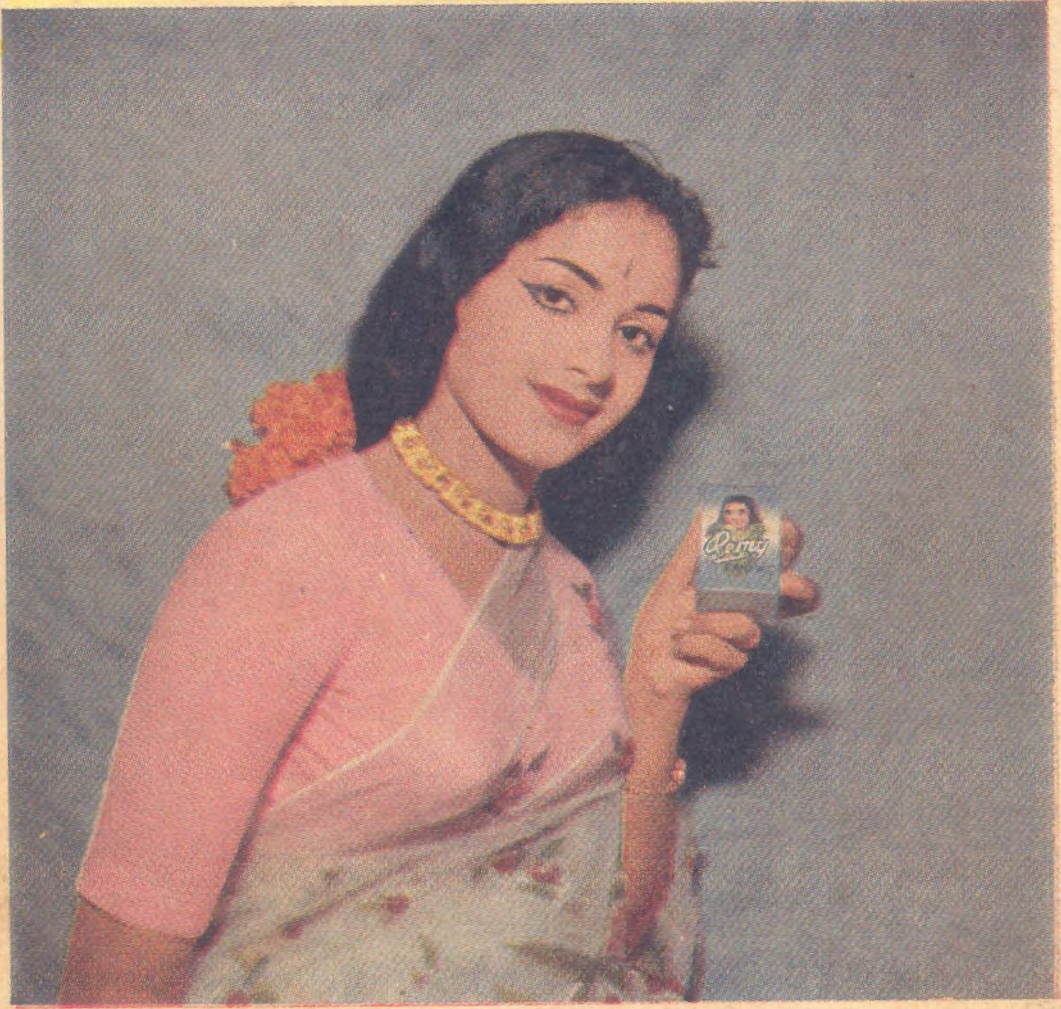
ఎల్లప్పుడూ ఒక
 'మ్యాబు' నోపిన్ ను
 అందుకొనుట
 వుంచుకోండి

‘కలవారి కోడలు’లో కృష్ణకుమారి

విజయ

మృదుత్వమునకు, నునుపైన సున్నిత చర్మానికి

రేమి
స్నో

ఉపయోగించండి
